

Borger - Vennen.

Et Ugeskrift,

udgivet

af

Det forenede Understøttelses=
Selskab.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Kjöbenhavn 1833.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets-Bogtrykker.

05.6
Bob6

1833
Aug. 45

17529

Register

over

Indholdet af Bladet Borgervennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

No.		Side.
1.	Qvinde; Mod	1:8
2.	Bekjendtgjørelse. — Fortsættelse af: Qvinde; Mod	9:16
3.	Fortsættelse af: Qvinde; Mod	17:24
4.	Fortsættelse af: Qvinde; Mod	25:32
5.	Slutning af: Qvinde; Mod. — Util: fredshed kan ikke undskyldes	33:40

No.	Side.
6. Fortsættelse af: Utilfredshed kan ikke undskyldes. — Extract af fjerde Quartals Regnskab 1832	41:44
7. Slutning af: Utilfredshed kan ikke undskyldes	45:52
8. Anmeldelse. — Den Banskøve	53:60
9. Fortsættelse af: Den Banskøve	61:68
10. Slutning af: Den Banskøve. — Adolph Mønsted eller den Miskjendte	69:76
11. Fortsættelse af: Adolph Mønsted eller den Miskjendte. — Extract af General; Regnskabet for 1832	77:84
12. Bekjendtgjørelse	85:92
13. Slutning af: Bekjendtgjørelse	93:100
14. Slutning af: Adolph Mønsted eller den Miskjendte. — Anecdoter og Charactertræk	101:108
15. Fortsættelse af: Anecdoter og Charactertræk	109:116
16. Fortsættelse af: Anecdoter og Charactertræk	117:124

No.	Side
17.	Fortsættelse af: Anecdoter og Charac: teertræk 125:132
18.	Slutning af: Anecdoter og Charac: teertræk 133:140
19.	Bolivar. — Extract af første Qvar: tals Regnskab 1833 141:144
20.	Fortsættelse af: Bolivar 145:152
21.	Fortsættelse af: Bolivar 153:160
22.	Slutning af: Bolivar. — Kanarisk 161:168
23.	Slutning af: Kanarisk. — Diebitsch: Sabalkanski 169:176
24.	Slutning af: Diebitsch; Sabalkanski. — Nybyggeren ved Missisippi 177:184
25.	Fortsættelse af: Nybyggeren ved Mis: sissippi 185:192
26.	Fortsættelse af: Nybyggeren ved Mis: sissippi 193:200
27.	Fortsættelse af: Nybyggeren ved Mis: sissippi 201:208
28.	Fortsættelse af: Nybyggeren ved Mis: sissippi 209:216

No.	Side.
29. Fortsættelse af: Nybyggeren ved Miss: sissippi	217:224
30. Fortsættelse af: Nybyggeren ved Miss: sissippi	225:232
31. Slutning af: Nybyggeren ved Missis: sippi. — Califen Almanzor. — Extract af andet Qvartals Regnskab 1833	233:236
32. Fortsættelse af: Califen Almanzor ...	137:244
33. Fortsættelse af: Califen Almanzor ...	245:252
34. Fortsættelse af: Califen Almanzor ...	253:260
35. Slutning af: Califen Almanzor. — Banen	261:268
36. Anmeldelse. — Fortsættelse af: Banen	269:276
37. Anmeldelse. — Fortsættelse af: Banen	277:284
38. Anmeldelse. — Slutning af: Banen. — Hovmod og Hævngierrighed	285:292
39. Slutning af: Hovmod og Hævngjer: righed. — Forældres Kjerlighed til deres Børn	293:300
40. Bemærkninger over den danske Kirkes symbolske Bøger, som Bidrag til-	

No.	Side.
	Berigtigelse af forudfattede vrange Me- ninger herom 301:308
41.	Fortsættelse af: Bemærkninger over den danske Kirkes symbolske Bøger ic. 309:316
42.	Fortsættelse af: Bemærkninger over den danske Kirkes symbolske Bøger ic. 317:324
43.	Fortsættelse af: Bemærkninger over den danske Kirkes symbolske Bøger ic. 325:332
44.	Fortsættelse af: Bemærkninger over den danske Kirkes symbolske Bøger ic. 333:340
45.	Fortsættelse af: Bemærkninger over den danske Kirkes symbolske Bøger ic. 341:348
46.	Fortsættelse af: Bemærkninger over den danske Kirkes symbolske Bøger ic. — Extract af tredje Quartals Regn- skab 1833 349:352
47.	Anmeldelse. — Fortsættelse af: Be- mærkninger over den danske Kirkes symbolske Bøger ic. 353:360
48.	Fortsættelse af: Bemærkninger over den danske Kirkes symbolske Bøger ic. 361:368

No.	Side.
49.	Slutning af: Bemærkninger over den danske Kirkes symbolske Bøger ic. 369:376
50.	Krigsscener 377:384
51.	Fortsættelse af: Krigsscener 385:392
52.	Fortsættelse af: Krigsscener 393:400

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 1.

Løverdagen den 5te Januar 1833.

Førlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universtets = Bogtrykker.

Qvinde = Mod.

(Af Fredt. Krug v. Nidda)

Den unge brittiske Søemagt vovede for første Gang under Cromwell at udmærke sig ved Erobringer; og en paa den Tid uhyre Flaade, tredsindstyve hurtige Krigsfartøier stærk, bevæbnet med ottetusinde Soldater, satte alle Raboekyster i saa meget desto større Bekymring, som Hensigten med dens Bemanding var ubekjendt. Den underfundige Regent lod ogsaa en rum Tid henrinde, før han afflørede dens Bestemmelse; og i det han snart anviste den Ankerplads ved de kanariske Øer, snart

i Middelhavet, spændte han Portugisernes, Spaniernes og Genuesernes Opmærksomhed ligesaa stærkt, som Tyrken i Marmorhavet skjælvede for den. Endog alle Babareskestater satte sig i lignende Forsvarstilstand. Dog pludseligen holdt Flaaden det atlantiske Hav, og skjøndt det spanske Flag gjorde den den kraftigste Modstand, bleve dog Kysterne af Amerika indtil nedad La Plata:Strømmen aabne for dens dristige Anfald. Port:Royal og Jamaika bleve besatte af den, og brittisk Mod anstillede sine Forsøg paa de fjerneste Punkter.

Bed et af disse Landingsforsøg blev ogsaa Don Bernardo von Waleffos Villa i Nærheden af Buenos:Ayres hjemført. Den var just da uden alt Forsvar, idet kun den spanske Besidders Datter, Eleonore, opholdt sig der tilligemed nogle Tjenestepiger, som tilhobe bleve nedslædede. Ikkun Eleonores — en neppe attenaarig Jomfrues — sjældne Skjønhed reddede hendes Liv, som man ellers ufeilbarligen havde berøvet hende; dog netop denne Skjønhed blev ogsaa hendes Fordærvelse, thi Hovedsmanden, som styrede Angrebet, sælte sig ved Synet af hende underfuldt bevæget, ja grebet af den hæftigste Lidenskab.

Leonores Hjerte var ikke mere frit. Don Fernando de Padillo, en ung spansk Adelsmand,

havde allerede vundet det for sig, og kun Enges lændernes Fjendtligheder vare Skyld i, at han, foretagende et kort Streifetog med Leonores Fader, ikke allerede havde forenet sig med hende. Det fjendtlige Indbruds Dieblif var det meest ubevogtede, thi Leonore og Beatrice, hendes Kammerjomfrue, vare just da i den dybeste Samtale om den nære Formæling. Hiin laae betænksom paa Sophæen, og hendes Fortrolige var netop beskæftiget med at skildre den Lykke, som forestod hende, med de meest henrivende Farver; da skedte det, at de indtrængende Soldaters Skrig udrev hende af de sødeste Drømme; dog idet hun hurtig reiste sig og gif sine Fjender fattet imøde, indgjød hun dem alle en Urefrygt, som endog afvæbnede den Naaeste. Selv Hovedsmanden, som var sig Magt og Seier bevidst, følte sig ved hendes Skue som lammet af et Lyn, og bad hende næsten forlegen om Tilgivelse for den hende tilføiede Skræk; forkyndte hende vel derpaa Fangenskab, men bad hende dog med samme Ord at være beroliget for sin Skjebne, ja at befale over ham selv, som over sin Tjener.

”Jeg bøier mig under den Skjebne, som har truffet mig,” sagde hun med en Sjeleadel, som kun den høieste Dyd kan give, ”og skjøndt jeg

ingenlunde havde formodet den, haaber jeg dog, at man vil skjælné imellem min Lod, som Spasnierendes af Fødsel og Rang, og en Slavindes, over hvilken mit Hjerte hæver mig alt for høit til, at jeg skulde frygte nogensomhelst Beskæmmelse. De ville derfor kun befale over mig, ædle Herre! men imidlertid anvise mig og min Kammerjomfrue et Gemak, hvor vi kunne være i Sikkerhed for Deres Mandskab. Deres milde Alvor er mig Borgen for mit Dnskes Dpsyldelse, og lader mig haabe, at jeg ikke har gjort nogen forgjæves Bøn.”

Hovedsmanden Richard bød hende Armen og førte hende til Skibscabhytten, fløi alligevel hurtigt tilbage til sine Folk og befalede Alle, at holde strengt hemmeligt, hvilket kostbart Klenodie han havde bragt derfra; derimod at udsprede paa Kysten, at Eleonore og hendes hele Følge vare blevne nedfablede, idet de daarligen satte sig til Modværge.

Denne Efterretning blev da ogsaa strax bragt Don Balesko, som, befalende over en lille Ridserskare langs Søekysten, om Aftenen kom hjem til sin forladte Villa, og neppe blev Tabet af sit eneste Barn vaer, før han ned sank i haabløs Jammer. Dog var hans Tilstand endnu langt at foretrække for Fernandos, som i Begreb med at komme

det sødeste Blædesmaal nærmere, nu saae sig forraadt af hele Verden, og, fuld af den fyrigste Phantasie, næsten overlod sig til det frygteligste Vanvid. Den eneste Vei til at erholde vis Efterretning om den Tabte, var en Budskikkelse til den brittiske Admiral ved Jamaika, og Bernardo affærdigede ogsaa skyndsomst did en Jagt, som dog, skjøndt den fandt en god Modtagelse hos Sjenden, kun bragte det stadfæstede Dødsrygte, da Richard og hans hele Skibsmandskab eensstemmigen havde udspreedt det, og ingen uden de havde Kundskab om hende.

Ganske forskjælligt syntes alligevel denne Efterretnings Stadfæstelse at virke paa begge de Efterladte; thi i saa grændseløs en Sorgmodighed Faderen nu hensank, ligesaa underfuldt syntes Fernando at hæve sig over sin Smerte; saa at Leonores almindeligen troede Død blev ham en Livets Kilde, idet han meente, at hendes sjeldne Legemsstjønighed vel havde beskyttet hende mod Krigerens Dolke, men at derimod en formastelig Kjærlighed havde indviklet hende i farefulde Handeler. Bernardo deelte vel ikke denne Trøst, men gav dog efter for sin Svigersøn, ved at udlove en høi Belønning til den, som bragte nogensomhelst Oplysning om Leonores Forsvinden; og virkelig

optraadte strax en ubemærket Dreng, som maa have fundet Leilighed til at unddrage sig Engælænderne, udsigende: at Sennora Leonore og hendes Terne Beatrice havde voldsomt maatte følge Sjensden. Denne, over Alt vigtige, Opdagelse gav nu den fyrige Fernando Rum til at uddanne sin videre Plan.

Imidlertid erholdt Flaaden, ved hvilken Richard tjente, Ordre til ufortøvet at vende tilbage til Engeland, og Leonore maatte følge sin Røver i en Grad af Trøstesløshed, som Sproget intet Udtryk har for. Forgjæves havde hun haabet, ved Fader eller Brudgom at blive frarevet den brittiske Vold; dog saae hun nu denne Tro tungt skuffet, og saa stort endog hendes Mod og hendes sjeldne Hengivenhed hidtil havde været, føelte hun sig dog nu paa eengang sløv, og virkelig nær ved Fortvivlelse. Forgjæves søgte hendes Kammerjomfrue at vække for hende nye Forhaabninger, som hun desværre, uden Tvivl, selv savnede; og da Leonore alligevel i Smertens Kaserie endog drog sin Forlovedes Kjærlighed i Tvivl, søgte Beatrice at overtale hende til at troe, at Don Benardos Tavshed var Fernandos sikreste Retfærdiggjørelse, da en Faders Omhed dog ikke kunde ligge under for noget Koldhind. Ogsaa gjorde hun sin Trøsten

klogeligen opmærksom paa, at Richards Lidenskab for hende ufeilbarligen var Grunden til denne Uvirkksomhed, idet han paa enhver Maade intet forsømte for at dølge hendes Tilstedeværelse, og saaledes at udlette det sidste Spor for hendes Efterladte.

Leonore overtlydede sig endeligen om denne Paastands Rigtighed, og lovede, ikke at lade Modet synke, saa længe det fjærneste Haab endnu var tilovers for hende, ja at overgive Alt til en høiere Magt.

Under denne Trøsten og Klagen havde man allerede naaet Kanalen, og Richard holdt det nu for velgjort, at skjule sit yndige Bytte i Provindsen Kent paa et eensomt Landslot.

Her vovede han ogsaa først at tilstaae hende sin Kjærlighed; hvorhos han dog gav hende den Forsikkring, ikkun frit at ville vinde hendes Gunst, og, som det vel anstaaer en ædel Frier, indtil den Tid i al Beskedenhed at staae fjærn. Hun svarrede ham ganske med hiint stolte Alvor, som er hendes Folk saa eiendommeligt: "at saavel hendes Hjerte som hendes Haand beroede paa hendes Faders Godtbefindende, at hun kun var vant til at modtage Befalinger af ham, og at hun, ham undtagen, ikke vilde føie sig efter Noget. Richard,

dybt fornærmet ved denne Erklæring, havde neppe Magt nok over sig selv til at skjule sin Brede; dog beskikkede han hende, under Forevendig af Sømmelighed, flere paalidelige Lerner, for at give Agt paa hende og Beatrice.

Leonore, paa en vis Maade forsonet ved Ufgjørelsen af hendes Forhold til Richard, syntes nu udvortes at berolige sig, og ligesaa fast lidende paa Fernandos Driugtighedsaand som paa hans Troskab, vandt hun saa megen Magt over sin Følelse, at hun tilsyneladende næsten ganske beherskede den. Strax derpaa yttrede hun selv for Richard det Ønske, at modtage af ham, som fortrinlig Sæmand, nogen Underviisning i Sævæsenet, en Videnskab, som hun inden stakket Tid fandt saa stor Smag i, at hendes Lærer ikke kunde forbavses over, hvorledes hun snart skarpsindig løste de sværeste mathematiske Forhold, snart med mere end mandig Stadighed, gik ind i de tørreste mechaniske Læresætninger. Dog virkede denne Jagttagelse endnu mere paa Richards timesviis voxende Kjærlighed, og gjorde ham det fra Dag til Dag sværere at være rolig i hendes Nærværelse.

(Fortsættes.)

N. G. Wolf.

Borger = Bennen.

Fem og Tyrgetyvende Aargang.

Nr. 2.

Løverdagen den 12te Januar 1833.

Forlagt af Understøttelses: Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets-Bogtrykker.

Bekjendtgjørelse.

Det forenede Understøttelses: Selskab som udgis
ver dette Blad for Medlemmerne af samme,
afholdt den 14de November f. A. en Generalfors
samling, i hvilken blev foretaget det i Lovene
bestemte aarlige Valg paa en Committee til at efter
see de Selskabet tilhørende Statspapirer og øvrige
Effecter, samt paa nye Repræsenteranter, Revisor
og Administrator i deres Sted hvis Tid udløb med
Aarets Udgang.

De Medlemmer som efter indhentede Erklæ
ringer have modtaget Valget ere følgende:

A. Committeeen til Effecternes Esterfyn.

Herr Grosserer Borgen

— Pastor, Lector Wolff

— Vinhandler N. S. Hansen.

B. Til Repræsentanter.

I anden Klassification.

Afgik:

Blev valgt:

Hr. Overauditeur Munds,
Ridder.

Hr. Cancellie = Secretair
Feilberg.

I tredie Klassification.

Afgik:

Blev valgt:

Hr. Capitain F. N. Paludan,
Ridder.

Hr. Capitain Th. Lytken,
Ridder.

— Pr. Lieutenant Kruse.

— Capitain og Commandant
Mühlensteth, Ridder,
Dannebrogsm.

I fjerde Klassification.

Afgik:

Blev valgt:

Hr. Major v. Clementin.

Hr. Major F. C. v. Møller,
Ridder.

I femte Klassifikation.

Afgift:	Blev valgt:
Hr. Professor Clausen, Ridder, Dannebm.	Hr. Bisfop, Dr. Theologie Müller, Ridder, Dan- nebrogsmænd.

I sjette Klassifikation.

Afgift:	Blev valgt:
Hr. Professor Nielsen, Rid- der.	Hr. Etatsraad Sartorph, Ridder.

I syvende Klassifikation.

Afgift:	Blev valgt:
Hr. Agent Busch, Ridder. — Grosserer Nave.	Hr. Major Prætorius. — Mægler F. Høstjær.

I ottende Klassifikation.

Afgift:	Blev valgt:
Hr. Capitain Friberg. — Brændeviinsbr. Brøn- dum, Dannebrogsm. — Urtekræmmer N. J. Grave.	Hr. Capitain, Grosserer F. E. Plum. — Klædehandler D. P. Thorfen. — Urtekræmmer N. D. Høst.

I niende Klassifikation.

Afgift:	Blev valgt:
Hr. Hof-Gjertler Rosborg.	Hr. Fabriq. J. Lindstorff.

Hr. Snedkerm. Kramp.	Hr. Major, Muurmester
— Capitain og Bager	Dahl.
Lobech.	— Capitain, Glarmester
— Capitain, Læderhand-	Fischer.
ler Scheller.	— Kobbersmed D. P.
	Adrian.

T tiende Klassifikation.

Afgik:	Blev valgt:
Hr. Krigsraad Frændell.	Hr. Bogtrykker B. J. Benz-
— Grosserer H. J. Can-	diren.
tor.	— Sadelmager M. Si-
	monsén.

C. Til Revisor.

Hr. Grosserer Borgen, i Forening med Hr. Capitain S. S. Tuxen, Ridder, som endnu vedbliver for Aaret 1832.

D. Til Administrator.

Undertegnede Justitsraad Schram, der formedelt Sygdom hindredes i at møde og atter valgtes med 24 Stemmer.

Kassereens Regnskab for Aaret 1831 der under 28de August 1832 var tilbagesendt fra Revisorerne, samt befundet rigtigt, blev fremlagt og derfor qviteret.

Endelig bleve følgende siden 24de Februar
1832 anmeldte nye Medlemmer antagne:

- Hr. General; Consul Sieveking
 — Directeur, Grosferer W. Dunksfeldt
 — Urtekræmmer N. Møller
 — Skomagermester H. E. Hansen
 — Kammerherre, Oberst Zeppelin, Commandeur af
 Dannebrog og Dannebrogsmænd
 — Capitain og Commandant Mühlensteth, Ridder,
 Dannebrogsmænd
 — Urtekræmmer E. M. Ipsen
 — Klædehandler E. Paulsen
 — Skomagermester J. Larsen
 — Jæsenkræmmer H. de Hemmert
 — Klædehandler A. Henriques
 — Copiist P. H. Schjellerup
 — Cand. Chirurgie P. J. Møller
 — Dreiermester J. Hansen
 — Capitain P. E. Grove
 — Lieutenant F. W. Liebmann
 — Guldsmed S. Levin
 — Malermester F. G. Berg
 — Copiist P. N. Müller
 — Skomagermester N. Erichsen
 Hfr. C. J. H. Herksprung
 Hr. Kleinsmed W. Jüncker

- Hr. Glarmester J. J. Kleis
 — Hørkræmmer M. Bryndum
 — Skibsbygmester E. Nepholtz
 — Skibsbygmester P. Jørgensen
 — Blokkedreier H. Høgemeier
 — Quartiermand H. J. Hellerung
 — Bødkersvend L. Lund
 — Bødkersvend J. L. Østergaard
 — Smedkermester S. L. Sørensen
 — Grosferer Jacob Møller
 — Klædehandler F. Krarup
 — Instrumentmager E. Smith
 — Skomagemester H. P. Hattensen
 — Brygger E. E. Møller
 — Krigs: Assessor J. E. Lorenzen
 — Uhrmager L. Bredrup
 — Bud ved Lottoet F. W. Rosenberg
 — Skomagemester M. P. Malmqvist
 — Institutbestyrer W. A. Borgen
 — Smedemester J. E. Engelbrechtsen
 — Krigsraad E. Namlose
 — Over: Kannoner F. Lillie
 — Musiklærer J. Dutsch
 — Cand. Chirurgie Overgaard
 — Bødkermester O. N. Thortsen
 — Fabriqueur D. H. Drieser

- Hr. Justeermester E. F. Larsen
 — Skibs-Capitain J. D. Fouscher
 — Urtekrammer J. Endorph
 — Fuldmægtig H. Dallberg
 — Assistent H. C. Klingsøy

Frøken E. Janssen

- Hr. Kjøbmand J. P. Michaelsen
 — Klædehandler M. H. March
 — Klædehandler S. L. Simonsen
 — Marschandiser H. Nielsen

Frue Generalauditeurinde Lindahl

Frø Mine Just

- Hr. Kammerherre, Major v. Krogh
 — Samson S. Heilbuth
 — Kammeraad Harthung
 — Mechanikus J. C. Thiele
 — Klædehandler A. Foght.

Kjøbenhavn den 5te Januar 1833.

Administrationen for det forenede Understøttelses-
 Selskab.

Friedenreich. Bentley. Schram.

M. Bentzen.

N v i n d e = M o d.

(Af Fredr. Krug v. Midda)

(Fortsættelse.)

Paa denne Tid blev han, aldeles uventet, opfordret til et nyt Sæetog, da en spansk Bovehals, som, efter Rygtet, krydsende fra de vestindiske Farvande, allerede havde opkapret flere brittiske Fartøier, endog nærmet sig til Englands Kyster, og for kort Tid siden var styret til det atlantiske Hav, for der at gjøre Jamaika frie. Stormodig, som den bedste Britte, forsmaaede han enhver Binding ved Bytte, lod mange Handelsfibe uanstastede fare forbi, men kastede sig derimod med Forbittrelse over ethvert bevæbnet Skib, som modte ham paa hans Krydstoge. Richard erholdt ikke saasnart denne Befaling, før han aabnede sig for Leonore, og kundgjorde hende sin Ordre fra Regenten, at sætte efter den Ubekjendte med en Escadre og lede Jamaikas Forsvar. Han dølgede ved denne Leilighed ikke for hende, hvor ugjerne han vilde vide hende alene i Engeland, frygtende for, at hun engang maatte finde Middel til at sætte sig i Frihed, og for stedse unddrage ham sin Nærvarrelse, som, det hun vel vidste, altid havde været hans fortrinligste Dnske.

(Fortsættes.)

N. G. Wolf.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 3.

Løverdagen den 19de Januar 1833.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets- Bogtrykker.

D v i n d e = M o d.

(Af Fredr. Krug v. Nibda)

(Fortsættelse.)

Hvor behageligt overraskede ham derfor ikke Leonors modige Yttring, at ville følge ham paa denne Fart, forudsat, det maatte være hende tilladt at bære Søuniform, og ovenikjøbet, naar det behagede hende, fra Tid til Tid at blande sig i Fægtningen, da hun ved hans Underviisning følte sig skicket til, vel at kunne slaaes med Væ.

Richard opfattede denne Idee med Henrykkelse; og som Kjærlighed har det Særegne ved sig, ogsaa at tyde det Ugunstigste fordeeltigt, ind:

bildte han sig, at denne Beslutning fremspirede af hemmelig Tilbøielighed for ham, og af Bekymring for at vide ham bortsjærnet; da det derimod dog kun var hendes Forsæt, igjen at see sit kjære Moderland, og i Richards Nærværelse at forske efter, om ikke den krigeriske Ubekjendte var hendes elskede Fernando, om hvis ridderlige Sind hun nærrede de dristigste Forhaabninger. At hun i sin bundne Tilstand vistnok ikke kunde give ham noget Segn paa sit Liv, tilstod hun vel for sig selv, men gjort modig ved Lidenskabens Magt, fastholdt hun sit Haabs svage Nerstav med overmenneskelige Kræfter.

Hun affordrede derefter Richard en dyr Ed paa, at han vilde omgaaes hende i hendes mandlige Forklædning som en Officeer fra hans Escadre, lade Beatrice som Lakai i hendes Tjeneste, og paa ingen Maade være hende hinderlig i, idetmindste at kunne tilfredsstille sin Grefjærhed, da den borgerlige Frihed desuden gruesomt nok var hende berøvet ved ham. Han svoer denne Ed, lovede, at behandle hende som Ven og Kammerat, ja, forsaavidt det ikke maatte overstige hendes Kræfter, ved ingen Leilighed at være imod, at hun udmærkede sig ved Tapperhed. Derpaa sjærnede han sig, og Leonore fløi til Beatrice,

hos hvem hun dog ikke maatte anvende Over-
 talelse, før hun bestemte sig til den begjerte For-
 klædning. Dog endeligen gav den Forsikring, at
 hun stedse maatte holde sig fjærnt fra Angrebs-
 linien, hendes Hjerte Beroligelse; og begge
 stræbte nu uden Udsættelse i en søie Tid at vænne
 sig til den nye Forklædning, for i Nødstilfælde
 strax at kunne staae paa deres Post. Det er neppe
 nødvendigt at antyde, at Leonore, med den rans-
 feste Væxt og de fineste Former, ogsaa nu, som
 Yngling, blev høisttiltrækkende. Hendes i store
 Lokker nedfaldende Haar, som rigt og ubundet
 ombølgede hende, den hvideste Hud og de meest
 talende Dine mildnede derhos ikke i ringere Grad
 hendes konstigen opdigtede Mandlighed med ligesaa
 mange qvindelige Træk. Dog udtalede sig fra
 denne yndige Skikkelse et ædelt Blik og et Hjertes
 mod, som, fjærnede de end ikke enhver brittisk
 Yngling omkring hende, dog holdt ham i Skranker.
 Ved Ovelse i at udtrykke sig med Færdighed i det
 engelske Sprog, lettede hun sin Rolle meget, og
 da hun i Plymouth blev forestillet sit Stibs Offi-
 cerer som en Ridder von Luney, føelte alle sig
 henrykte ved hendes Bekjendtskab.

Man gik nu, overeensstemmende med Ordren,
 tilseils, for saasnart som mueligt at naae Jamaica,

og derfra at gjøre Jagt paa Spanieren. Dog kom Richard, ved den høie Bølgebrænding, i Fare for at støde an paa denne De; og da denne Fare endeligen var lykkeligen overstaaet, blev han saa kjækt overrasket af sin Modstander, at han, det meest levende Modværge uagtet, dog maatte lade en Fregat i Stikken, som Spanieren, — ingen anden end Fernando, — tog med sig paa Slæbetouget derfra, og hurtigt førte bort til sit Hjem. Der fandt han Bernardo i den største Beskymring for, i ham at tabe sin sidste Støtte. Hans seierrige Tilbagekomst beroligede vel Denne; dog var han desværre ikke istand til at trøste Faderens barnløse Hjerte, da han endog paa brittisk Grund ikke erholdt nogen Efterretning om Leonore. Efter denne bitterføde Velkomsthilsen, lod han det erobrede Fartøis Mandskab føre for sig; og fremfor Alle fandt han Behag i en Officeer, ved Navn Montrose, som besvarede ham ethvert af hans Spørgsmaale, og derfor tilstod for ham, at Escadrens Anfører hedde Richard; dog var intet ham bekjendt om en spansk Fange, og denne maatte vel være bleven tilbage i Europa. Fernando og Montrosa bleve snart fortrolige. Den Sidste tilbød sig endog, under Foregivende af krigeriske Forhandlinger, at overtage en Sendelse til Jamaika

og tilfredsstillte Fernandos Længsel efter Leonore. Dog kom han snart, uden at have opnaaet Hensigten, tilbage; og skjøndt han selv havde gjort Luney's personlige Bekjendtskab, anede han dog ikke, i denne fyrigstolte Yngling at see sin Seiers herres omme Brud. Han holdt meget mere Dennes Bevægelse, da han paa Omveie spurgte om Leonore, for et Tegn paa utilladelig Kjærlighed til denne yndige Spanierinde, — forsikrede derpaa fuld af bittert Nag, at ogsaa Fernando for stakket Tid siden havde formælet sig med en Indfødt, og afbrød i Utide Samtalen, for Leonore, bedøvet ved dette nye Slag, kunde opdage den sande Grund til hans Forfæ.

Resultatet af denne anden Sendelse kunde kun være Fernando lidt trøstelig. Han modtog derfor med saa meget desto større Utaalmodighed Efterretningen om de fortsatte Sjendtligheder, bestemte til at afkaste Livets Byrde, da han ansaae det umueligt, længer at kunne bære den. Neppe var derfor hans Skib bemanded, før han usfortøvet begav sig ud paa den høie Søe, med det faste Forsæt, ikke mere at vende tilbage til Hjemmet uden Leonore.

Imidlertid havde Ridder Luney ved en tilfældig Søefægtning med en amerikansk Røver paa

en glinsende Maade udmærket sig, taget Fjendens Skib ved Entring, og Richard, som var henreven til Beundring over den elskede Hersterinde, betænkte sig ikke paa, ganske at byde hende i Luney's foregionne Person hiin stormodige Hylдинг, den hun som Dame saa strængt afflog. Han overlod hende alt Bytte fra det erobrede Skib, under den Betingelse at hvad hun ikke vilde tilegne sig selv, maatte hun uddele blandt sine Skibsfæller, og være aldeles vis paa hans Samtykke. Heltinden antog denne Stormodighed, overveiende, at hun derved kunne forskaffe sig et Partie, som vel i Fremtiden vilde være hende hoifnødvendigt. Saa vandt hun og navnlig en gammel irlandsk Officeers, Yvans, Fortrolighed, og han virkede efter en foie Tids Forløb kraftigt til hendes Befrielse. Strax derpaa erfoer Capitain Richard, at i de smaa Debugter ved Surinam skjulte sig endnu et betydeligt Antal Sørovere, som, forsynede med Skytz og rigelig Munitiøn, endnu kaldte flere Skibe deres; at man alligevel ikke kunde erobre disse paa anden Maade, end ved tilsyneladende at forfølge og ængste det allererede af Luney tagne Skib, som de øvrige da hurtigt vilde ile til Hjelp, og ikke undgaae deres Fordærvelse. Krigspudset lykkedes; man skjød den første

Hjælpesregat isænk, og forfulgte de andre indtil Landet, hvor dog de Overblevne haardnakket sloges, og fra det Indre af Derne stedse forsynede med nyt Mandskab, aldeles ikke vilde vige Kamppladsen. Denne uventede Modstand bevægede Hovedsmanden til, endeligen at drage det sidste Baghold til sig, for med dets Hjælp at trænge frem; og Leonore fandt her Leilighed til ganske at indvie sig til Fortvivlelsens Mod, saa meget mere som hun, siden Esterretningen om Fernandos Formæling, næsten gif Døden dumdriftig imøde, og stedse pleiede at fægte paa Skandsen. Dog syntes det, at Døden, som hun søgte, flyede fra hende til Sjendernes Rækker. Røverne kunde ikke modstaae hendes Mod. Alle bleve tagne til Fanger eller nedslæbte, og ingenfinde har vel en Seier været mere afgjort. Richard, selv Vidne til hendes Anstrængelser, krystede den lovpriiste Luney til sit Hjerte og takkede ham med de fyrigste Ord. Dog holdt Denne ham beskeden tilbage, men bad om de Overvundnes Benaadelse, og til Beviis paa vel forhvervet Tillid i hans Arme og under hans Veiledning, om den Gunst, fremdeles at føre det nyeligen af ham erobrede Skib, Herkules, og i hver Fægtning at være dets Forsvarer. Denne Fordring, for høi for Richards ved Stolthed og

Kjærlighed sonderknauste Gemyt, blev afflaaet, og Luney traadte fornærmet tilbage, da Yvan og flere af Escadrens Officerer mildt forsonende lagde sig derimellem, formaaede Richard til at give efter og Denne, under den Betingelse, at han ikke maatte fjærne sig fra Luney's Side, tilsidst gav Yvan Begunstigelsen.

Denne tøvede intet Dieblif med at meddele sin Ven det glade Budskab, men blev alligevel en paafaldende Sorgmodighed vaer hos ham, som ingenlunde stemmede overeens med hans uforsagte Helsteaand og de seierrige Folger, han, som Soldat og Ridder, havde opnaaet. Længe bestræbte han sig dog for at aabne den stolte Vens Mund, som i det Høieste et hemmeligen draget Suf men intet erklærende Ord undslap.

(Fortsættes.)

N. G. Wolf.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 4.

Løverdagen den 26de Januar 1833.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets- Bogtrykker.

Q v i n d e = M o d.

(Af Fredr. Krug v. Nibba)

(Fortsættelse.)

Endeligen skæer det ham i hans eget Hjerte, og store Taarer, som styrtede fra hans iisgraae Dienlaage, forraadte tydeligen, hvorledes han i Sindets høieste Hengivelse, vel ogsaa ventede en lignende Fortrolighed. Nu først lod Luney Masken falde, — han opløstede til ham de svømmende Dine, som i den sødeste Smertes Dieblif forklarede den meest qvindelige Ynde, og idet han med brændende Kjærlighed sluttede Yvans stærke Hænder i sine, som vilde han forsikre sig dem udeelte,

sagde han med den meest rørende Stemme, "Da De, min elskede Ven! saa aldeles ridderlig taler min Sag, og viser mig en Hjertets Omhed, som forvisser mig om den herligste Folge, saa være Dem da ogsaa herved Alt aabenbaret, Alt, som hidtil har unddraget sig Deres Blik! — Viid da, denne Luney, som har fulgt Dem i saa mangen heed Kamp, og endnu idag har fægtet i Spidsen, som Anfører, — er kun en svag, hjælpeløs Kvinde, — den Allerulykkeligste af Alle, som maaskee Dagen nogensinde skinnede over. Dog, — foer hun fort, da hun saae ham forfærdet at vige tilbage, som frygtede han for at berøre et Phantom, — "dog gjemmer hun et Hjerte, som ikke bytter med nogen Dronning; og Kjærlighed, Mod og pletfrie Trofskab, holdte hende i alle Farer høit iveiret, og lader hende hige efter det Ypperligste." — Derpaa nævnede hun ham sit Hjem og Familie, tilstod ham sit Forhold til Fernando, og sluttede tilsidst med den dristige Bøn, som hun paa sine Knæ gjorde ham, "at han vilde være hende behjælpelig til hurtig Flugt, da hun i intet Tilfælde mere var istand til at see sig i Engelændernes Rækker og at kæmpe mod sit eget Folk, som hun i sin Faders og sin Forlovedes Personer omfattede med ubegrændset Kjærlighed. Yvan

troede at drømme, og fattede sig vanskeligen; dog endeligen hævede han sig kraftigt ivejret, og tilsvor hende ved den høilovede Jomfrue, og ved den saliggjørende Kirke, som han i det Stille var hengiven, at han vilde være hende behjælpelig til hendes Befrielse, ja selv undvige Usurpatorens Tjeneste.

Man skiltes bevæget fra hinanden, og Enhver gik paa sin Post, da Richard befalede at lette Ankeret og styre Flaaden mod Jamaika. Dagen, som ogsaa Aftenen, var stille, og Fregatterne glede saa mageligen, saa ligegyldigen hen over Havfladen, som vare de betryggede mod ethvert Uheld. Dog imod Midnat reiste sig en Storm, som varede indtil Dagens Frembrud, og da Solen bekræftede de gjennempidskede Bølger med ildrodslige Straaler, saae Richard sig allene med sit Skib, og forladt af den hele Escadre. Hans Flaades Tab faldt ham svært; men Savnet af Leonore, og hendes Fare paa et fremmed Skib, blandt fremmede Mænd og i den grueligste Storm: nat, berøvede ham næsten Vid og Sands. Han lod uafbrudt Rødsfud løsnes, for igjen at finde den Tabte.

Da blev i lang Frastand et Fartøi seet, som hurtigt og dristigt udfoldede sine Seil, idet det

rykkede nærmere, ogsaa førte brittiskt Flag, men ligesaa hurtigt ombyttede det med det fiendtlige, og gav en saa heftig Skytssalve, som skulde Richards Skib synke i Afgrunden. Det var Fernando Padillo og ingen Anden, som begyndte en saa forvoven Fægtning og dristede sig til at maale sig med Richard. Bistnok havde ogsaa begge Helte ikke i lang Tid seet sig truede af en fjækkere Fjende, eller udviklet lige mægtige Kræfter. Kjærlighed og Ære, de to stærkeste Drivfjedre til Kamp, frembragte Underværker af Lapperhed; og den hele Dag henrandt, ja Matten indbrød, uden at den Ene veeg for den Anden, eller bestemte sig til at stryge Flagene. Man antændte Laterner og lagde sig for Anker, for ved Daggrye atter at kæmpe fort; og virkelig begyndte ved Morgenrøden en ligesaa hæftig, fornyet Fægtning, som endeligen maatte bringe Seier eller Død. Man var rykket hinanden nær paa halv Skudvide, og lod Skytset uafsladeligen rase, indtil endeligen Fokmasten paa Fernandos Skib blev splintret, og Richards Tropper raabte Victoria. Dog kort derefter slaktes ogsaa den brittiske Mast; Spanierne fattede igjen nyt Haab, og Haandgevær; Ilden haglede saa hæftigt, at Ven og Fjende ikke mere skjælnedes fra hinanden. Da kastede Fernando

pludseligen Entringshager, og sprang, dristig som en Løve, over paa Richards Skib, higende efter intet andet, end at ødelægge Medbeileren, skulde han end tilligemed ham finde sin Ende, som han overalt ikke mere ansaae fjærn, da han allerede baer et Skud i Laaret, og snart føelte tre vældige Sabelhug.

Ikkedestomindre trængte han rasende frem, og Richard, paa sin Side ligesaa svært saaret, tumlede allerede frem imod ham til Haandgemæng, da et tredie Skib for fulde Seil fløi nærmere, og i det afgjørende Dieblif adskilte de Kæmpende, som allerede begge havde indviet sig til Døden. Engelænderne, som hurtigt gjenkjendte den tappre Luney og hans Skib, udøve med Magt deres Hovedsmand af den Dødsfare, som truede ham; men Fernando, som kun Synet af hans Modstander endnu holdt paa de vankende Fodder, sank, tvunget af ham, sammen i sit Blod. Imidlertid lignede her Spanierne og hist Engelænderne tvende fjendtlige Havstrømme, som en Heremesters Magtsprog standser i deres vildeste Oprør. Leonore, som hurtigt svang sig over paa Richards Skib, fordrog her neppe Synet af hendes Fernando, som allerede stridende med Døden laae for hende paa Dækket; og at hun endnu i dette Dieblif

beholdt Fatning nok til, ikke at styrte sig over hans blodige Legeme, beviser mere, end Alt, hvad hun tidligere havde fuldbragt, hendes høie Heltesjel. Yvan, som fulgte hende, gjættede hendes Smerte, lod den dødeligen Saarede bringe over paa Herkules, og overgav ham der til alvorligt Tilsyn. Dog Leonore fattede sig snart, lod ogsaa Hr. Richard bringe ned i Kahytten og skjøndt hun maatte hade ham, som den Elskedes Modstander, overgav hun ham dog til en Chirurg, gjorde det spanske Mandskab til Krigsfanger, endte saaledes den umenneskelige Kamp, og ilede næsten bevidstløs over paa sit Skib.

Her kom Yvan hende allerede imøde med det glade Budskab, at Fernandos Tilstand ikke var dødelig, og at Saarlægen gav Haab om at bringe ham derfra med Livet, naar han kun ikke blev angrebet af hæftige Gemytsbevægelser; hun maatte derfor i ethvert Tilfælde finde sig i, at blive saa længe fjærnet fra ham, indtil hans Helbredelse var nær. Hvilken Blanding af Glæde og Smerte, og hvilken nye Prøvelse for den mangfoldigen Prøvede: at maatte forlade den Høitelskede i den meest truende Fare, og nægte sig selv den Glæde, ved troe Kjærligheds; Omhue lidt efter lidt at falde ham tilbage til Livet, som saa fjendtligt

havde stødt ham fra sig! Dog, som en i Sandhed
 stor Sjæl ingensinde er vankende i at opofre den
 sødeste Tilboielighed for sin Pligt, saa afgjorde
 ogsaa Leonore snart sit Valg. Hun overgav Fer-
 nandos Pleie til en omhyggelig Læge, trøstende
 sig ved, at den qvindelige Belansthændighed des-
 uden forbød hende, at være ham nyttig ved hans
 Leie. Derimod lærte hendes stormodige Hjerter
 hende, at Richard saa meget mere havde hendes
 Hjælp behov, da han ikke var elsket af en Deel af
 Skibsfolket, og ikke turde smigre sig med dets
 Bistand. Ogsaa den Tanke: "Han er din Fjende,"
 syntes hende Grund nok til enhver Opofrelse.
 Et betingede hun sig kun af sin troe Nvan, den
 Tilladelse, at lade sin forklædede Terne udadlet
 blive hos Fernando, at hun fra Tid til Tid
 maatte give hende Efterretning om hans Bedring,
 og aldeles upartistt prøve, naar han var stærk nok
 til at fordrage Synet af hende, hvoraf hun, og
 det visseligen ikke uden Grund, ventede de aller-
 onsteligste Følger. "Bid iøvrigt", sagde hun med
 en Sindsbevægelse, som røbede hendes blide Qvin-
 delighed, at jeg nu har ophørt at være Herskers-
 inde, da alle mine Anstrængelser, som I kaldte
 Bedrivter, kun fremspirede af det inderlige Onske,
 levende eller død at forene mig med min Fer-

nando; og at jeg nu, ligeoverfor ham, atter føler mig aldeles som en hjælpeløs Kvinde, som en for alt Mod blottet Jomfrue, der kun i hans Arme kan fordrage Livets Nøie". — Yvan trykkede sin Veninde rørt til sit Hjerte, og begav sig derpaa til Fernandos Nabolag, rede til at betrygge sin ædle Kampfælle en Skjæbne, som hun var værd, og idet han gjengav hende hendes Frihed og Elskede, tillige betroe hende Midler til, ogsaa at udlevere hende med en rig Medgift til hendes Brudgom. Han stemte derfor medens Richards Saarsygdом varede, det brittiske Skibsfolk til Gunst for Luney, og raadede begge Skibes Besætning, at bringe den deres Hylдинг, som baade havde gjort dem høit Mod og Mildhed kjendelig nok, og ikke, under Richards Bevidstløshed, at give sig til Priis for den Skjæbne, som en uden Anfører forladt Skare, at ligge under for det første fiendtlige Angreb. Man billigede hans Valg med høit Skrig, udraabte den tappre Luney til Befalingsmand, og overlod sig til hans kjække Ledelse.

(Fortsættes.)

N. G. Wolf.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 5.

Løverdagen den 2^{den} Februar 1833.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets- Bogtrykker.

Qvinde = Mod.

(Af Fredr. Krug v. Nidda)

(Slutning.)

Dog sværere holdt det, at formaae Leonore (Luney) til Modtagelsen af en Brevpost, for hvilken hun ansaae Ivan langt dygtigere. Kun den Tanke at kunne forhøie Fernandos glade Overaskelse, og umiddelbart at handle for ham, bestemte hende endeligen til at give efter, og at gjøre Skridt til hans Befrielse. Derpaa lod hun strax alle sunde og saarede Spanier, som endnu befandt sig paa Richards Admiralstib, bringe over paa Herkules, derimod alle Engælændere og

Skotter gaae over paa Hovedsmandens Skib, for uden alt Sværdslag at fuldende den forestaaende Skilsmisse og Flugt. Alt hvad der endnu af brittisk Eiendom befandt sig paa Herkules blev ligeledes uden Tøven afgivet; kun Erindringen om sine Lidelser, sin Kjærlighed og sit Mod holdt hun fast i det stærke Hjerte, som gyldne Skjolde mod fremtidige Fjender. Nu overgav hun Richards Lieutenant Commandoen over hans Skib, indtil hans Helbredelse, som Lægen gav alt Haab om, og bestemte dets Fart til Jamaika. Hun selv derimod tilligemed Fernando og Yvan, samtliges Spanier og nogle faa Britter, skilte sig ufortøvet fra Richards Skib, foregivende, at de vilde sætte efter de spanske Fartøier, som i den sidste Træfning deels vare blevne beskadigede, deels skudte lække, og i ethvert Tilfælde opbringe dem.

Da nu de engelske Seil lidt efter lidt dykkede i Oceanets Dybhed, og den henrykkende Følelse af den svært tilkæmpede Frihed salig hævede Leonors res Bryst, bestormede hun sin Redder varmt og indtrængende med Anmodning om, ilende at begive sig til Fernando, og fjærnt hentydende at lade ham ane, hvilken høi Lykke der var ham bestemt, men dog ikke at forbitte ham Gjenkjendelsens Himmelscene ved alt for tydelige Bink.

Da Yvan traadte ind til ham, fandt han ham i kjendelig Bedring; han kundgjorde ham derfor det nærforestaaende Besøg af Skibscapitainen, som af Agtelse for ham, og hans i Træfningen udviiste Bravour, ikke ønskede andet, end at gjøre hans nærmere Bekjendtskab. "Mig tykkes" svarede den Syge krænkter, "at denne Ære endnu ikke vil være mig saa nær; thi skjøndt jeg, desværre! befinder mig i hans Fangenskab, saa maa dog, om jeg befinder mig ret, min Modstander neppe være undgaaet Døden, da han kun med den største Anstrængelse holdt sig ligeoverfor mig i Fægtningen." Yvan, gjættende, at han meente Richard, bejaede det, men forsikrede dog, knyttende Samtalens Traad paa nye, at Ridder Luney var Medbefalingsmand, og at han ikke kunde afholde sig fra at forsikre ham om sin fortrinlige Ærefrygt. "Hvorledes?" raabte Fernando vild, — "ogsaa Luney er undflyet Fordærvelsen?" — Saa ere da alle mine Anstrængelser frugtesløse, alle mine Kugler blevne uden Maal?" De er meget ukjærlig, ædle Herre! svarede Yvan næsten fornærmet; dog vilde De være navnløs ulykkelig om dette tappre Heltehjerte ikke mere med Dem glædede sig ved sin Tilværelse. Ved Gud, han vil selv overbevise Dem om, at Ingen

paa den vide Jord er Dem troere, inderligere hengiven og mere værdig til Deres Gjentjærlighed. Fernando strømmede Blodet til Hjertet, han tilvinkede Ivan Tavshed, og var allerede i Begreb med ved en gyselig Nægtelses: Eed at spærre sig Lykkens Veie, da nærmede den skjulte Beatrice sig hans Leie, og bad ham i Leonores Navn at beherske sig selv, og at haabe den bedste Følge. Fernando studsede, thi just i det Dieblik forekom hans Opvarters, Pedros, Sprog ham saa sølsomt vankende og qvindeligt, at han, erindrende sig en lignende Tone fra en lykkeligere Tid, ikke kunde skjule denne Jagttagelse for ham. "Naar De hader min Herre, den ædle Luney," svarede Pedro nedslagen, "da maa ogsaa min Person være Dem imod, min Omsorg for Dem kun være Dem ubehagelig, og jeg maa derfor afholde mig fra, herefter at opofre mig til Deres Pleie. Vid imidlertid, og ihukom det vel, at Ridder Luney er kold for al Qvindetjærlighed, har aldrig traadt Dem og Deres Forlovede for nær, skjøndt han i to Aar daglig saae hende, imedens hun fortryllede alle Mænd, ja, at han maaskee for Maaneder siden selv vilde have ført hende til Dem, naar ikke Montrose havde bundet ham paa Ermet, at hendes Don Padillo var tabt for hende, idet De

forlængst havde hengivet Dem til en Anden.”
 ”Hvor bliver det fat med mig?” udraabte her
 Fernando drømmende, som opklarede sig for ham
 en dunkel Skye, og lod ham skue ind i den fjærne
 Stjernehimmel, i det gyldne Paradiisland, —
 ”Leonore lever, og lever endnu for mig? — O
 misundelsesværdige Kamp, lykkelige Nederlag! —
 Du gjengiver mig Alt, hvad mit Hjerte begjerte,
 hvad min glødende Længsel higede efter!” — Han
 sank tilbage paa Puderne, og de første Laarer,
 som han i lang Tid havde grædt, samlede sig i
 hans dunkle Dine, idet de takkende Hænder hævede
 sig mod Himmelen, som saa underfuldt opholdt
 ham Livet, det han allerede fjendtlig havde vendt
 Ryggen. Beatrice (Pedro) afbrød Samtalen og
 bortfjærkede sig, for ikke at ryste ham alt for
 meget, trøstende ham med, at Ridder Luney's
 Besøg vilde opklare ham alt Øvrigt, saasnart
 han var stærk nok til at modtage ham.

Paa den tredie Dag, medens Farten til
 Buenos Ayres havde den allerlykkeligste Fort-
 gang, saa at man allerede saae de fjærne Kyster
 flamme, som hvilende Guldskyer, blev Fernando
 vakt af sin Morgenflummer ved spanske Krigs-
 fange, som i Begyndelsen lode sig høre fra Skibets
 dybeste Rum, men efterhaanden rykkede nærmere

og nærmere, som hvilede han i sit eget Folks Hjerter, og blandt sine kjæreste Vaabenvenner.

Pedro, som traadte ind, betydede ham, at Luney elskede spanske Sange, havde ofte selv forsøgt sig i dette Sprog, og idag, paa hans Fødselsdag, som han ret med Glæde vilde feire, havde han kun omgivet sig med spanske Krigsfanger, som var han nærbeslægtet med Fernando, og med ham udsprungen fra eet Heltefolk. "O lad ham komme til mig, kjære Pedro!" raabte Fernando her, inderligst bevæget, i oversalig Forudsølelse: "Det være forglemt, at han har bekæmpet mig, at jeg ved ham har lidt megen Kummer. Er dog ikke hans Fødselsdag ogsaa min søde Bruds, som desværre endnu stedse er tabt for mig, hvor nær jeg end nyeligen faae hende i Drømme."

Da aabnedes Døren, og Leonore fløi ind, endnu stedse bevæbnet som Ridder, men med bankende Bryst og opløste Qvindelocker, lidt bleg af Længsel og Sorg, dog ubeskrivelig yndig og skøn, som et saligt Gudesyn. Fernando, som kjendte hende, sank til hendes Hjerter; men en lang Tid gik hen, før begge de lykkelige fandt Ord, og Navne Leonore og Fernando som søde Gjenlyd fra salige Døer berørte hinanden.

I dette Dieblif nærmede man sig Kysten, og den daværende Besætning, som hilsede Spaniens Flag, Fernandos som tabt anseete Skib og dens tappre Baabenbrødre, opløstede et jublende Glædeskrig, imedens de enkelte bestyrte Britter, som endnu befandt sig paa Herkules, i samme Dieblif bleve afvæbnede, og som Fanger landede paa den samme Kyst, de for saa Aarsiden havde hjemsogt i saa fordærvelig en Hensigt. Ved Leonores Arm, endnu bleg og blodig, dog i sit inderste Hjerte forsonet, og imødesende en himmelsk Fremtid, betraadte ogsaa Fernando den elskede Kyst, og Bernardo Balesto lagde, saa Dage derefter, begges Hænder i hinanden, efterat han forud havde takket Himmelen for den skønne Lykke: at kalde en Datter sin, som ei alene under tusinde Farer havde bevaret sin Engleskønheds Rose reen, men derhos paa en herlig Maade havde omslynget den med Berømmelsens Laurbær.

Utilfredshed kan ikke undskyldes.

At den vrantne Utilfredshed er en Datter af uordentlig, overdreven Egentjærlighed, og en

Moder til Klagelyst, vil Enhver let begribe. Men at man med Rette kan falde den Sidste en Svøbe for det menneskelige Selvfab, mange Lasters Pol, en Kilde til Fortvøvelse, og en Pest saavel for den evige som timelige Lyksalighed, det kunde maaskee synes En og Anden noget fremmed. Dog har jeg ikke behov at anvende megen Nøie, for at bevise det.

Betragter selv, mine Læsere! med opmærksomme Dine det Menneskes Tilstand, som stedse murrer og klager. I ville snart blive hans Elendighed vaer, og ræddes ved de søle Virkninger af hans ulykkelige Lidenskab. Al hans Gjøren og Laden beviser overflødigen, at han hverken er tilfreds med sig selv, eller med Andre, eller med Naturen, ja end ikke med Gud selv, at han selvel geligen er Alles Fjende, og det en Saadan, hvis Fjendskab med hver Dag bliver større.

(Fortsættes.)

N. G. Wolf.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 6.

Løverdagen den 9de Februar 1833.

Forlagt af Understøttelses- Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets- Bogtrykker.

Utilfredshed kan ikke undstyldes.

(Fortsættelse.)

Utilfredsheden bringer ham til at klage, og Klagerne formere hans Utilfredshed. Herved forværer han sin Tilstand i en saadan Grad, at hans Blod stedse bliver tykkere og sortere, hans Legeme usundere, og han, saa at sige, fra Time til Time mere uskicket til at opfylde alle skabte Ting's Hensigt, den nemlig, at erkjende, at føle og beundre Guds Magt, Wiisdom, Godhed og Herlighed, følgelig at love og takke ham.

Det er umueligt, at en utilfreds Sjel kan tjene Gud. Alt det Gode, som Gud giver et

saadant Menneske, føler han ikke: hvor kan han da takke Gud? Guds Herlighed, som fremlyser af de skabte Ting, rører ham ikke: hvorledes kan han da ære Gud? Guds uendelige Barmhjertighed gjør intet Indtryk paa hans Sind: hvor kan han da elske Gud? Besad han end al Verdens Skatte, vilde han dog med et mørkt Afsyn see sig om efter flere Goder. Gaaer det ham end nok saa lykkeligt, anstrænger han dog alle sine Sindskræfter, for at opdage noget, hvormed han kan quæle sig.

Sig ikke du Utilfredse! til din Undskyldning: "Det er en Sygdom. Hvo kan gjøre sig anderledes, end man er?" Jeg veed vel, at et sundt Legeme, som et flydende, vel cirkulerende Blod opliver, er en Gave fra Gud, og at et saadant Menneske er en glad Gudstjeneste en Grad nærmere end et andet, hvis Aarer en tyk, med Galde og Slim blandet Saft fylder. Jeg er ogsaa forvisset om, at Gud, som prøver Hjerter og Nyrer, ikke vil fordre saa meget af Denne, som af Hiin. Men det dadler jeg hos dig, at du vel er overtydet om, et egenfindigt, vrantent Væsen er en Sygdom, og dog ikke bekymrer dig om dens Farlighed, men meget mere, istedetfor at tænke paa dens Helbredelse, intet forsømmer, som kan

Extract

af

fjerde Quartals Regnskab 1832,

for

det forenede Understøttelses Selskab.

I n d t æ g t.

	Sedler og Tegn.		Rede Solv.	
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
Beholdning fra forrige Kvartal, Restancer iberegnet	1436	67	970	15
A. Ugentlige Indkomster for Ugebladets 44 ^{de} Aargang Nr. 40—52	541	18		
B. Contingent for 3 ^{die} og 4 ^{de} Kvartal ..	1862	18		
C. Laans Afbetaling	6	24	966	48
D. Det kongelige Huses Gave	20		100	
E. Renter i December Termin d. N. Dito for Caroline; Legatet	58	68	3464	15 50
F. Den i National Banken opsatte Obligation			1000	
G. Ei udbetalte Pensioner til bortdøde Pensionister	13	72		
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
	3939	11	6550	78

U d g i v t.

	Sedler og Tegn.		Rede Solv.	
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
1. Pensioner for 4 ^{de} Kvartal: til de sædvanlige Pensionister	721	24	150	
Pensionister for det Brockske Legat			44	
Dito for Caroline; Legatet			25	
Liv; Rente			50	
2. Archiv; Leie			30	
3. Indkjøbt 1800 Mk. S. Vco. Obligationer af Laanet den 25 ^{de} September 1811 med Renter ic.			1061	37
4. Ugebladets Trykning med Papir	190	88		
5. Udskillige anviste Regninger	29	29		
6. Lønninger			355	
Restancer af udstedte, ei endnu indfrieede Qwitteringer:				
	<u>S. og T.</u>	<u>R. Solv.</u>		
for Laan	136 Rbd.	267 Rbd.		
for Contingent . 237 - 36ß.				
			373	36
Saldo	2624	26	4568	41
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
	3939	11	6550	78

Kjøbenhavn den 31te December 1832.

L. G. Primon.

Overeensstemmende med den af Administrationen førte Control.

Bentley.

G. Schram.

P. Friedenreich.

M. Bengem.

gjøre den værre, ja ret med Flid ved bestan-
dig Murren og Klagen, gyder Olie i Ilden.

Man møder mig maaskee med en anden
Indvending, og den er: "Alt bestaaer i Indbild-
ningen. Som en Ure; eller Pengegjerrig er
rolig i sin Uroe, saa er jeg tilfreds i min Util-
fredshed." Men Hines Roe er intet andet end en
phantastisk Roe. Du kalder den selv saa, naar
Du siger, at den bestaaer i Indbildningen. Vilde
du vel paatage dig at forsvare, at en saadan øde
Roe og misfornøiet Tilfredshed er den Hensigt,
til hvilken Gud har skabt os? Og turde du driste
dig til, naar Gud fordrer Regnskab af dig for
dit Liv og din Vandel, at komme frem med søl-
gende, eller lignende Svar: "Iagtet dine mang-
foldige Gaver, af hvilke jeg ikke var en Tiendedeel
værdig, har jeg selv søgt min Fornøielse i Mis-
fornøielse. Jeg har uden Aarsag klaget, murret,
o. s. v.; jeg har gjort mig al Nøie for at for-
ringe dine Belgjerninger, og ei alene at gjøre
mig selv, men ogsaa enhver Anden ulykkelig,
fortræden og uværdig til din Kjærlighed?" Troer
du, at den retfærdige Dommer, ved det aller-
retfærdigste Udsagn, ikke turde tilkjende dig en
evig Utilfredshed?

En tredie Indvending gjør man, naar man siger: "Jeg har Aarsag til at klage, at murre, at være fortræden. Jeg er af ringe Stand, eller jeg er fattig. Endnu mere: Jeg har levet i en lykkelig Stand og været rig; men nu er jeg trængende og foragtet. Eller: jeg er syg; jeg er gammel. Eller vel endog: Jeg er det Alt til sammen."

Det er sandt, min Ven! den som overfladisk betragter dine Grunde maa give dig Ret. Men, lad mig noget nøiere drøfte dem. Du siger: Jeg er af ringe Stand. Hvorledes? Er du ikke et Menneske? Er du ikke en Christen? Hvori bestaaer vel Standsforskjællighedens virkelige Lykke uden i Indbildningen? Gud har skabt alle Store og Smaa, og sørger eens for alle. Naturen gjør ikke den mindste Forskjel. Alle have eens Indgang i Livet, og een og samme Udgang. En Konge selv har alle legemlige Fornødenheder behov; han maa spise, drikke og sove, som du maa det.

(Slutningen følger.)

N. G. Wolf.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 7.

Løverdagen den 16de Februar 1833.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets = Bogtrykker.

Utilfredshed kan ikke undskyldes.

(Slutning.)

”Ja,” siger du videre, ”en Konge eller en Dig er denne Natur; Evang ikke saaledes til Byrde, som den er mig i min Fattigdom; men den tjener kun til at formere hans Lyksalighed. Han kan ikke alene spise, drikke og sove naar og som han vil, men ogsaa tillige i sin Spisen, Drikken, Soven ved tusindfold Forandringer desto mere forlyste sine Sandser.” Men du overiler dig, og forglemmer derved, at den kjærlige Gud ogsaa paa en beundringsværdig Maade har sørget for de Fattige.

Er vel den dueligste Kof i Verden saa konstig, at han kan opfinde en Lækkerbidstken, der har den Belsmag, som Hungeren giver endog den ringeste Spise, og Tørsten en slet og ret Drif Vand? Hvor mange Exempler viser ikke Historien os paa, at store Herrer bleve mere fornøiede ved de allerfletteste Netter, end ved de allernydeligste Lækkerbidstken, blot fordi Hungeren til den Tid var deres Kof, og Tørsten deres Mundskjent? Det selvsamme kan ogsaa bevises om et blødt Leies Beqvemmelighed. Du vil selv tilstaae, at en Bondes Søvn efter fuldendt Arbeide paa den nøgne Jord er ikke mindre sød end dens, som velter sig paa Edderduun og Silke.

Overlæg vel dette Naturens Under, og tak Gud, at han, bevæget ved en ubegribelig Kjærlighed, ikke har gjort nogen sand Forskjel paa Menneskene, men søiet det saa, at selv Mangelen maa bidrage meget til Glæden. Paa denne Maade kan Armoden endog tjene dig til Trøst, da Naturen paa den ene Side er fornøiet med Lidet, og det paa den anden er en afgjort Sag, at en Rig ikke har flere naturlige Lyster end du, men vel mere Sorg, Fare og Fortræd. Hvorfor vil du dog klage over, at du ikke er rig?

Paa den anden Indvending, at du i en

trængende, sygelig og foragtet Alderdom næsten forener al menneskelig Elendighed, vil jeg, istedet for med andre vidtløftige Grunde, svare dig med en ægyptisk Konges Historie, som for mange Aar siden blev mig fortalt paa Reisen med en Caravane, og som formodentligen til Overflod vil vise dig, hvilke Skatte du besidder, naar du kun vil gjøre dig den Nøie tilbørligen at bruge dem.

Schach Almokaman, en og tyve Kongerigers Behersker, var paa en Løvejagt, ved sin Hests Hurtighed, ganske kommet sit Følge af Syne, derefter, ved Enden af en Skov styrtet med den, og befandt sig nu ikke blot ganske alene, men ogsaa i en meget slet Tilstand.

Efterat han tilfods længe havde vanket frem og tilbage, opdagede han endeligen Nilstrømmen, og, for at stille sin brændende Tørst, nærmede han sig til den. Men i samme Dieblif foer en uhyre Crocodil med stor Larm frem af Vandet, for at opsluge ham. For at undgaae denne, løb Kongen af alle Kræfter til Skoven, hvor han ikke vidste at redde sit Liv paa anden Maade, end ved hurtigen at dreie sig omkring et Træe, da Crocodilen, som vel var ham overlegen i Løben, ikke kunde bøie eller vende sig saa hurtigt.

I denne Dødsangest, da han i sin Fjendes

opspilede Gab ligesom saae sin aabne Grav, traf ham hans Folt, som fra alle Sider trængte sig igjennem Buskene, og vel nedlagde Uhyret, men bragte Kongen aldeles afmægtig til hans Residents.

Dagen derpaa tabte Schach Almokaman, formodentligen som en Følge af den alt for store Skræk, han havde udstaaet, tilligemed sin Taleevne, paa eengang fire af sine Sandser, Lugten nemlig, Smagen, Hørelsen, Synet, og beholdt intet andet end Følelsen tilovers. Hans Forstand blev ufornindstet; men den lod ham kun desto smerteligere føle et saadant Tab, da han vel erkjendte, at al hans Herlighed nu ikke nyttede ham det allermindste, og at han var langt elendigere end den allereledigste blandt hans Underfætter.

Efterat han altsaa havde tilbragt en Tidlang i dyb Betragtning over sin ulykkelige Tilstand, gav han engang ved Tegns at forstaae, at han vilde skrive noget. Aldrig saasnart havde man givet ham en Table og Griffel, før han skrev, skjøndt med temmelig ulæselige Bogstaver, følgende Linier: Et Kongerige giver jeg for min Lugt, tre for min Smag, fem for min Hørelse og min Taleevne; de øvrige tolv giver jeg den, som kan

skaffe mig mit Syn igjen. Man lod Indholdet af dette Lofte kundgjøres overalt og udbasunes i alle Kongeriger.

Efter nogen Tids Forløb kom den vise Jokdah, en Olding paa hundrede og halvtred: Endstyve Aar, og bragte ham, ved Brugen af en vis Røggelse, Hørelsen igjen. Herover vidste Kongen ikke nok at udtrykke sin Glæde; og da man fortalte ham, hvad han havde skrevet, med Forespørgsel, om man havde forstaaet det ret? svarede han: Ja. Den gamle Jokdah vilde vel i Begyndelsen ikke modtage saa stor en Belønning; men dog maatte han, skjøndt under visse Betingelser, beqvemme sig dertil.

Han brugte fremdeles Saften af et Træ, hvis Rødder, Blade og Frugt have Skikkelse af en Tunge. Efterat han syv Gange havde distilleret denne Saft ved en Ild af det samme Træ, lykkedes det ham dermed at løse Kongens Tunge, saa at han lidt efter lidt fik sit Sprog igjen, og tillige paa nye kunde smage. Kongen stadfæstede derpaa sit Tilfagn og befalede, at han virkelig skulde krones i otte Kongeriger.

Dog nedboiede Tabet af hans Dine ham i saadan Grad, at han ofte pleiede at sige: "Ikke alene mine øvrige Kongeriger vil jeg bortgive,

men eiede jeg den hele Verden, vilde jeg uden Betænkning astræde Alt, for kun at faae mit Syn igjen. Thi uden at kunne see Guds herlige Skabning, Solen, er mit Liv mig en bestandig Død." Jeg veed ikke om, eller hvorvidt Kongen faae sit Ønske opfyldt, da det Øvrige af denne Historie ikke var mine Rejsesæller bekendt; men jeg har oftere end tusindegange tænkt derpaa, og givetham Ret i Alt.

Skulde Nogen være af en anden Mening, da spørger jeg ham, om han vel med Tabet af Syn, Hørelse, Lugt og Smag vilde kjøbe sig et Kongerige? Og saa den Være og Pengegjerrigste vilde formodentligen svare nei hertil. Thi hvad nyttede den Herlighed ham? Derfor betænke dog Enhver, hvilke uskatteerlige Goder, han allerede besidder i sine Sandser, og hvor uforsvarligt han handler, naar han ikke agter dem, ikke bruger dem retteligen, ikke takker Gud for dem, men holder sig selv for det ulykkeligste Kreatur, saa snart han savner Penge og Være.

Men sæt endog, at mange Mennesker, for medelst Mangel paa timelige Skatte, Venner, Sundhed, o. s. v. virkelig vare ulykkelige, og derhos havde nogen Årsag til Utilfredshed; hvorledes ville da Andre undskylde sig, de, som ere

rige, ærede, funde og ei alene besidde nødvendige, men ogsaa overflødige Lykkesgoder, og dog tilbringe deres Liv i bestandig Utilfredshed?

Med Eder, I lykkelige Usalige! har jeg egentligen her at gjøre. I svømme ligesom i Eders Lykke, som fra alle Sider omgiver Eder, og ere alligevel, uden den ringeste Mættelse, saa misfornøiede. Hvorfor udsætte I dog stedse Eders Glæde til den kommende Tid? naar ville I begynde at glæde Eder ved Eders Gode, og at vise Eder erkjendtlige for saa mange guddommelige Velgjerninger? Eders Dødsdag vil frembryde, før I engang ere blevne vaer, at I have været lykkelige. Hvad er da Grunden til at I stedse murre? Maa skee opdager jeg den. I drive Afguderie med Eder selv, og Eders uordentlige Egenskjærlighed forestiller Eder Eders Fortjeneste saa stor, som vare I værdige til at besidde Alt. I tænke stedse paa det, som I nu savne, eller vel endog paa det, som I i Fremtiden ville komme til at savne, men aldrig paa det, som I virkelig besidde. I bruge ikke Eders Gandses ret: I see og høre ikke Guds Gjerninger.

Den største Glæde, som vi Mennesker, næst efter vor Religions Pligt, her paa Jorden kunne blive deelagtige i, er denne: at vi med en rolig

Sambittighed, ved fornuftig Brug af vore Sandser, betragte Naturens Værker som Guds Skabninger. Det er en Handling, hvormed Englens selv i stille Henrykkelse beskjæftige sig, og hvori de formodentligen finde en Deel af deres Salighed.

Men da nu saa Meget er afhængigt af vore Sandser's fornuftige Brug, hvor god en Gjerning øvede man da ikke, naar man allerede i Skolerne foiede Anstalter til, at Børn paa eengang maatte lære at høre og see ret, det er: fornuftigt, og at betragte Guds Nærværelse i alle hans Gjerninger! Jeg er vis paa, at vore egne Glæder derved ville modtage Tilvæxt, at en stor Forandring til det Bedre vilde foregaae i den menneskelige Omgang, og megen gjenstridig Murren og Klagen falde aldeles bort.

N. G. Wolf.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 8.

Løverdagen den 23de Februar 1833.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets- Bogtrykker.

Annældelse.

Onsdagen den 27de Februar d. A., om Eftersmiddagen Kl. 5, holdes Generalforsamling paa Prindsens Palais bag Slottet, til hvilken Tid de Herrer Repræsentanter behageligen ville møde.

Administrationen for det forenede Understøttelses = Selskab.

Friedenreich. Bentley. Schram.

M. Bentzen.

Den Banføre.

Den skønne, blide Albertine gav med sit milde Ansigt, fuldt af Godhed, sin elskede Ewald et venligt, betydningsfuldt Bink, og bortfjernede sig derpaa til en affides liggende Deel af Haugen fra Selskabet, der, fordeelt i større og mindre Hobe, i Nærheden af Lyshuset, stod eller spadserede omkring, talede og spøgede. Ewald forstod sin Albertine, og gik, ved Siden af pralende Blomsterbeder, forbi unge, blomstrende Hækker, mellem Lærketræer og Hvidtorn, efter den Skønne, indtil han stod for hende under den tætte Hvælving af et Sneebolletræ, hvis skinnende Blomsterflugler vuggede sig paa hendes Haarløkker og Skuldre.

Ewald. De syntes at ville sige mig Noget, min Gode!

Albertine. Ja, bedste Ewald! Vilde De maaskee ikke undres derover — vilde De ikke fortørnes paa mig, om jeg siden gav, ikke Dem — vi gaae jo dog saa ofte sammen — men den ædle Valburg min Arm paa vor Spadseretour?

Ewald. Jeg vredes paa dem? kjære Albertine! Jeg har endnu aldrig seet Dem handle uden Grunde. Men hvorledes falder De derpaa?

Albertine. Seer De, kjære Ewald! Vi Fruens timmer stode før sammen derhenne paa Grønningsen under det store Pæretæe. Da kom Taleren paa Hr. Balburg, hvorledes han var saa sygelig af Udseende, saa overmaade lille og saa hæslig af Skabning og vanfør. Noget viste derved en fornuftig, ædel Alvorlighed; men Andre vare letsindige og uforstandige nok til at kunne spotte over Balburgs Skabning, og gjække hverandre med hans Kjærlighed, som dog sandeligen ingen fornuftig Pige vilde have nødig at skamme sig ved, og at drille hverandre med, hvem af dem paa Spadseretouren siden skulde have ham til Cavalier. Mange erklærede sig saa bestemt derimod, og med saadan bitter Foragt og Haan, at jeg befrygter Krænkelser for den fortræffelige Mand, — og den vilde jeg dog gjerne skaae ham for.

Ewald. Ypperligt, min kjære, brave Albertine! Byd De Hr. Balburg Deres Arm! Derfor vil trofast Kjærlighed og Venskab i en bange Time række Dem Haanden. Gjerne vil jeg gaae ved Siden af Dem; og jeg tænker, vi skulde begge finde bedre Underholdning ved Balburgs udbredte Kundskaber end mange af de andre Damer ved deres fjasende Ledfageres tomme Sladder. At dog Forstand og Dyd i slet Dragt gjælder mangan

Pige saa Lidet, og Tomhed og Ufselshed i en behagelig Form saa saare Meget! Forresten troer jeg at kunne nævne Dem, hvem alle de ere, som ei forstaae at sætte Priis paa Balburg.

Albertine. Hvem veed, min Ewald! I det mindste vilde De ei falde paa een, som jeg ogsaa i alt Venstak vil sige min Mening derom. Tænk engang! ogsaa Lovise lod sig smitte og henrive af denne Snak, og Lovise er dog ellers saa hjerrens god.

Ewald. Ja vist er hun det, og jeg tænker, det skulde ei koste mig uden et Par Ord at røre hende til de varmeste Laarer. Tilforladeligt lod hun heri hverken hendes Hjerte eller hendes sunde Forstand tale; og hendes rigtige Dømmekraft forraastedes ved den Indbildning, som lader Spot gjælde for Bittighed, eller ved Fordomme, som ei sjeldent finde Næring selv i Omgang med dannede Mennesker eller uudsletteligen indsuges ved Opdragelsen. Er ikke i mange Forældres Dine en smuk Skabning saaledes det Fornemste, at Ufuldkommenhed i Væxt og Udvortes maa blive Børnene anstødelig og modbydelig?

Albertine. Som sagt; jeg vil tale med Lovise, og derefter sige Dem, hvor høiligen hun har fortrydt sin Ubesindighed.

Kvald. Gjør det, min Dyrebare! Lovise er en forstandig Venindes Paamindelse og Veiledning værd. Ja, hvor vilde den gode, sømme Lovise være sønderknuft af Fortrydelse og Skamsfuldhed, om det i hiint letsindige Dieblik var faldet hende ind at tænke paa, at ingen kan indestaae hende for, i hvor rank og smuk hun selv er, at hendes egen Søn engang kan blive en Krobling og hendes egen Datter en Vansør, og hvorledes det da vilde udpresse brændende Taarer af hendes Modersie, om en Nar foragteligen vilde see hendes Datter, formedelst hendes flette Skabning, over Hovedet, eller en forsængelig Pige paa en krænkende Maade nægte hendes Søn, maaskee en værdig og dannet Mand, sin Arm til en Spadseretour!

Albertine. Og Balburg er dog sandeligen en meget agtværdig Mand.

Kvald. Ja, ved Gud! det er han, den Vædle; jeg har ham Meget at takke. Han var mange Nar før jeg ansat i Collegiet og mig langt overlegen i Duelighed og Erfaring. Han har veiledet mig, og ved sine Kundskaber, ved sine Raad og sin Erfaring dannet mig til Forretninger; han har arbeidet for mig og lært mig at arbejde, og, dersom jeg har nogen Kraft og god

Billie til Statens Tjeneste, saa har jeg tildeels begge Dele ved ham. (Levende) Hvo der kunde ville frænke den ædle Balburg —

Med et hjerteligt Haandtryk og et sødt Kys gjengjældte Albertine hendes elskede Ewald hans venstkabelige Iver, gjorde ham opmærksom paa, at ved Haugestuen Hatte og Soelstjerne sammensøgtes, og ilede Haand i Haand med ham tilbage til Selskabet, der næsten ganske stod saaledes ordnet, at Balburg blev ene tilbage, og Enhver, der vidste de ommældte Ytringer af nogle Piger, ved deres Tilside træden og et vist letsindigt Smil, der lidt efter lidt hendrog Opmærksomheden paa den ædle Vandføre, i Dieblirket forudsaae Følgerne deraf. Ligesom tilfældigviis tog Albertine sin Plads ved Balburgs Høire, og, da de Andre begyndte at sætte sig i Bevægelse, saa paa ham med saa beskeden Hviagtelse og tillige saa venligt indbydende, at han vovede at tilbyde hende sin Arm, imedens Ewald traad over paa den anden Side. Forsættligen lod Albertine sin Arm synke saa dybt ned, som muligt, ligesom hun vilde skaane hendes Ledfager for at føle sin Lidenshed, og skjule for ham hans udbortes Afstand fra den ranke, blomstrende Piges fulde Væxt. Hurtigt ilede nogle efter med hemmelige Sideblik, som

naar man veed, at noget er bagved at see af, og et Par letsindige unge Mennesker smilede og nikkede tilbage, som om de vilde gjøre sig lystige over Albertines Skjebne. Hun traad just, da de øvrige allerede vare paa den frie Mark, alvorlig og anstændig med sine ledsagere ud af Havedøren, da en Stemme, som kaldte Valburg ved Navn, opholdt dem.

En Secretair fra Geheimeraad M** nærmede sig Valburg, drog ham tilside, og tiltalede ham temmeligt forstaaeligt for Albertine og Ewald saaledes. "Jeg søgte Dem hjemme, men hørte, at De var her, og har derfor været saa fri at gaae herud til Dem. Min Herre har meddeelt Fyrsten deres Erklæring. Fyrsten bevidner Dem derfor sin oprigtige Agtelse, og modtager den, naar de ei skulde forandre deres Beslutning. Geheimeraaden har givet Dem Tid til at betænke Dem, og De har lovet ham i Dag at ville underrette ham derom, hvis De skulde forandre Deres Tanker." Og just denne Omstændighed, svarede Valburg, at jeg ei gjorde det, viser, at jeg endnu er og bliver ved mit Forsæt. Imidlertid har jeg dog endnu Noget at sige ham; jeg gaaer altsaa med Dem; De tilgive, mine Venner! at en Forretning et Dieblif kalder mig bort. Med disse Ord

anbefalede han sig til begge sine Ledfagere, som nu gik tilbage til det øvrige Selskab, der, ved i Frastand at lægge Mærke til, at Walburg gik bort med Secretairen, fandt det begribeligt, at Albertine og Ewald bleve tilbage alene, da det var bekjendt, at de for et Aar siden i Stilhed havde forlovet sig med hverandre. De Elskende vil det ei mangle paa Stof til Samtale, tænkte de, og vilde saa meget mindre forstyrre dem, jo friere de selv spadserede i adspredte Grupper omkring.

Fortroeligen gik de Forlovede Arm i Arm frem paa Fodstien, der over en bred Eng førte til en lille Kratkov, igjennem hvilken Selskabet havde aftalt at ville vende tilbage til Haugen.

(Fortsættes.)

N. L. Nissen.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 9.

Løverdagen den 2^{den} Marts 1833.

Forlagt af Understøttelses: Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets-Bogtrykker.

Den Banføre.

(Fortsættelse.)

Keen og qvægende aandede Foraarsluften; ved de Vandrendes Fodder svulmede og nedbøiede sig, i neppe mærkelige Bølger, det unge Græs, oplisvet af mangefarvede Smaablomster, over hvilke Smørblomsterne vuggede deres gule, og Kleveren sine hvide og røde Hoveder. Frydende sig ved den muntre Aften surrede Græshopper de Komende i Møde, og taug derpaa for Flodernes nærmere Raalen, eller sprang forskrækkede over Veien. Sivet i den nære Dam hvislede saa

venligt, som den kogende Kjedel's Susen paa den hunselige Urne; en enkelt Rattergal sang smeltende fra Krattet, og bag dette forsvandt kun lidet hørlig en Bæks Rislen. Mild Stilhed og venlig Roelighed herskede i Naturen, ligesom i begge de Edles Hjerter; og, længe af Erfaring overbeviste om, at den sande Kjærlighed ei blot leger og spøger, — at det er ved Tankernes Ynde at Kysset krydres, og i den glædeligste Alvors Timer Omfavnelsen vorder inderligst og sødest, hengave de sig gjerne til alvorlige Betragtninger og Samtaler.

De har, min Albertine! begyndte Ewald, og trykte fyrig hendes Benstre flere Gange til sine Læber og sit Bryst, i denne Time paa ny ladet mig see, hvad jeg eier i Dem. Vær tusinde Gange takket for Deres Forhold mod Valburg!

Albertine. Mon vel Noget, der ei ganske manglede Fornuft og Estertanke, kunde behandle en Bamsør, om han ogsaa var langt fra at være en Valburg, anderledes? Ere vi ikke ogsaa derfor Mennesker, for at vi ved Kjærlighed skulle erstatte Andre, hvad Naturen eller Skjebnen nægtede eller berøvede dem? Vær vi da ikke omhyggeligt forebygge hos Andre deres Sindelags og Hjertes Fordærvelse? Men kan ikke et Menneske, der uden egen Brøde stedse oversees eller endogsaa forhaas

nes, let blive mistroisk mod Enhver, opgive Troen paa al Menneſkedyd og Godmodighed? Kan ikke Harmen og Bitterhed, Misundelse, List og Skadefryd let vækkes i hans Hjerter? Kan ikke Menneſkeheden tilſidſt blive ham foragtelig og al Menneſkeværd mistænkelig? Jeg erindrer mig engang at have hørt paaſtaae, at den ene eller den anden af diſſe Feil ofte findes hos Banføre. Jeg kan ei ret troe det, naar jeg tillige tænker paa Balburg. Men, ſkulde det dog være ſaa, lod det ſig vel forklare af den Behandling, ſom de have maattet prøve.

Ewald. Ganske viſt, min Gode! netop ligeſom den ſorgelige Erfaring, at Børn, ſom uforſkyldt føle ſig tilſidesatte, ſædvanligen blive haardhertede og ondſkabsfulde; paa hvilken Maade da det, at foragte og udlee En, der er ilde ſkabt, er at forſynde ſig mod Menneſkeheden; og det bliver den ueftergiveligſte Pligt, ganske fortrinligen at vurdere en ſaadan efter ſine indvortes Fortrin. I et miſdannet Legeme, ſkulde man ſige, kan maaskee boe en driftig Opfinders, en dyb Tænkers, en Menneſkehedens Belgjorers Aand. Uerfrygtſfuld vil jeg nærme mig til Menneſkehedens Alter og med forſtandig Alvor hylde dens Værd; og, naar ſtundom de ſynlige Skikkelſer af dens

enkelt Led støde mig, vil jeg lægge Haanden paa Hjertet og lade en taknemmelig Taare fylde mit Die ved den Tanke, at kun een eneste Sygdom havde behovets, eet eneste Fald, een eneste Uforsigtighed af min Amme, imod hvilken jeg i min Barndom ei kunde forvare mig, saa havde jeg været ligesaadan.

Albertine. Gode, ædle Ewald! (hun kysker hans Kind) lad os sige Det med Ord og Handling, hvor Feilighed dertil gives! Anraab De! (hun trykker hans Haand til hendes Mund) o jeg beder saa varmt, jeg formaaer det — anraab De især Mandfolkene om, at tage de stakkels Banskere af mit Kjon i deres Beskyttelse mod uforstandige Gjæfkes flaaue Wittigheder, mod umyndige Puges barnagtige Spotterier! En misdannet Pige er i saa mange Henseender endnu mere at beklage end et forvoxet Mandfolk. Ak, naar jeg tænker paa den gode Lotte Schmidt (med Hulken og stærkt frembrydende Taarer) af, da bløder Hjertet i mig. At være saa elendig, o Gud! at være saa elendig!

Ewald. De græder, min Dyrebare! o Held den Mand, som seer sin Pige ei blot lee og dandse, men ogsaa undertiden at udgyde Veemods og Medlidenheds Taarer. Kun synes De mig, gode Pige! at være noget for heftigt rørt herover.

Og det er ikke godt. Forestillingen om det Ufuld-
komne i Verden bør vi dog ei lade blive altfor
levende, for at ei en Mangel af indre Tilfredshed
derover skal opstaae i vor Sjel.

Albertine. Saa sig De mig da, min
Ewald! Noget til min Berøieligelse!

Ewald. Saa godt, som jeg kan. Det er
dog en Trang for fornuftige Bæfener, at stræbe
at indsee Hensigtmæssighed, Overeensstemmelse
og Birken til et vist Maal i Verden; og derfor
kunne vi ei heller undgaae at anstille Betragtninger
ogsaa over det Onde i Verden. Held os, at vi
derved altid ville lægge Mærke til Grunde, vise
Hensigter, Harmonie og Mueligheden af bestemte
Diemeds Opnaaelse. Ogsaa Misdannedes og
Bansføres Tilværelse kan blive Aarsag til noget
Godt.

Albertine. Hvorledes forstaaer De det?

Ewald. Allerede den Muelighed, at et Barn
ved Forsømmelse kan blive en Krøbling, er for
Forældre een Tilskyndelse meer til Omhu og Agt-
sommelighed ved Behandlingen af de dem betroede
Smaa. Er nu end denne Opmærksomhed nær-
mest indskrænket til det Udvortes, saa er den dog,
som Øvelse i at opfylde Forældrepligt, som Til-
vænnelse dertil, meget gavnlig, og vil derved efter-

haanden forædle sig indtil den Grad, at Forældre med Overlæg og Iver ville drage Omsorg for deres Børns hele Dannelse, ligesom en Mand, der ofte undersøger sit Huus, for at see, om det ei forfalder, ved dette Eftersyn opdager alle Bygnings Mangler, og hvad Udbedringer den kan behøve. Enhver Banfor synes mig altid høist lærerig i een Henseende, som paa een Gang hensætter mig derhen, hvor jeg under de høitidelige Hvelvinger af et herligt Tempel synes mig at staae andægtig og grædende ved Siden af blotte Bedende.

Albertine. I hvilken Henseende da?

Ewald. Misdannelse styrkender det høit, og ligesom sandseliggjør Tanken om, at det egentlige er i Aand og Hjerte at Menneskeheden og dens Værd boer, hvilken vel mangan een alt for meget kunde tænke sig indskrænket til den synlige Form, dersom han ei saa ofte saa indre Menneskeværd, og det undertiden overmaade fremstikkende Menneskeværd, forenet med ydre Misdannelse. Denne opløster altsaa over Sandseligheden, fremmer en reen, af Fornøielse uafhængig, Menneskevurdering, hæver over Beundring for Skjønhed til Agtelse for det Gode, over det Synlige til det Usynlige, over Verden til Evigheden; og af den Overbeviisning,

at den Banføre lider uskyldig, erholder den store, trøstefulde, alt i Harmonie opløsende Tanke, at Mennesket hervede tildeels ved alvorlig Prøvelse opdrages, luttres og dannes for en høiere Tilværelse, saare virksom Styrke.

Albertine. Men, bedste Ven! deri ligger dog især kun Beroeligelse for dem, som see den Banføre — hvo trøster, ak! hvo trøster den Arme selv?

Ewald. Maaskee, ædle Sjel! forestiller De Dem dog den Banføre mere trængende til Trøst, end han virkeligen er det. Mangen Velskabt vilde vistnok fortvirole, hvis han med eet, som ved et Trylleslag, forvandledes til en Krøbling. Med Denne er Tilfældet ganske anderledes. Hans Uheld kommer for det meste lidt efter lidt, begynder som oftest alt i den tidligere, sorgløse Barndom, og voxer med ham saa lidet mærkelig, at det i høi Grad mildnes ved den langsomme Tilvænnelse dertil, saa at han tilsidst betragter det som en uundgaaelig Bestemmelse ved hans Væsen i Særdeleshed. Det har sig med alle Sygelige paa lignende Maade. Jeg kjender selv en Mand*),

*) Dette er ei Digtning, men Sandhed.

Forfatterens Anmærkning.

som ved en uafsladelig, ofte trykkende, Svaghed, faa ofte han i sin saare levende Indbildning drømte sig en stille, venlig Lod ganske efter sin Smag og Lune, dog stedse — forunderligt — drømte sig sin Sygelighed, om ogsaa formildet, forbunden dermed; ret ligesom han ei var istand til, uden denne, at være tilfulde lykkelig. Det var, som sagde en indre Stemme ham, at han hernede ei kunde være til uden hiint Onde, og at han taalmodig maatte bøie sig under Nødvendighedens Haand. Omtrent saaledes vil enhver Banfør betragte og føle sin Skjebne.

Albertine. Men, om nu dog mangen Een folte den med Smerte?

Ewald. En Saadan, kjære Albertine! vilde jeg da føre til Gemyt, at hans Udvortes maaskee var det eneste Middel til at forebygge mangen Forførelse, Fordærvelse og sædelig Misdannelse, som veldannede og smukke Mennesker ere mere end Andre udsatte for.

(Slutningen følger.)

N. L. Nissen.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 10.

Løverdagen den 9de Marts 1833.

Forlagt af Understøttelses- Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets- Bogtrykker.

Den Banføre.

(Slutning.)

Jeg vilde sige ham, at hans udbortes Ufuld-
kommenhed selv og den Spot, som den stundom
kan paadrage ham af en barnagtig Daare, maa
anspore ham til at øve og styrke sine Kræfter, til
at stræbe efter indvortes Fuldkommenhed, til at
erhverve sig Indsigter, Dueligheder og Færdig-
heder, i hvis Besiddelse han vil kunne nyde en
skadesløsholdende Selvfølelse. At der gives saa
mange Misdannede af store Landsfortrin, og
Saadannes ukrænkede Selvagtelse, der vistnok

ogsaa undertiden kan udarte til Indbildskhed og Egenfindighed, synes at tale for min Paastand. Jeg vilde endeligt sige ham, at hans Vanforhed, især hvis den er forbunden med Sygelighed, maa bringe ham Det, som er for Mennesket det Største og Høieste, hans Bestemmelse for uophørlig Fremskriden i Forædling, nærmere, og gjøre ham den fjærere og vigtigere. Jo mindre han i Beskuelsen af sit eget Udvortes seer den rene Overeensstemmelse og Skjønhed, desto sryigere vil hans Blik vende sig derhen, hvor Alt er idel Harmonie, hvor der for det Gode, Store og Skjønne ingen Hindring, ingen Kamp mere gives. Dette er Tilfældet med Walburg. I Besiddelse af en ædel, retskaffen Tænkemaade, i Udøvelse af uegennyttig Dyd føler han sig saa lykkelig, at Manglerne ved hans Udvortes bekymre ham ei mere end en Fold paa hans Klædning, og hans Aand og Hjerte alt har hjemme der, hvor Fred og Naade, og, — af! — ja, min Gode! — ogsaa Gjensforening vinker.

Bed de sidste Ord bleve Albertine og Ewald saa rørte, at de taase trykkede hinanden i Haanden, imedens deres Taarer fløde, og deres alvorlige Beemod endnu var synlig, da de paa Tilbageveien, nær ved Havedøren, igjen traf sammen

med Selskabet. Ak, sagde en ung Pige til sin Forlovede, med hvem hun om en Maanedstid skulde have Bryllup, hvor de Gode see bedrøvede og nedslagne ud! de ere ei deres Lykke saa nære som vi. Ewald kan selv til Nød leve af sit Embede, og ved hver indtræffende Befordring i Collegiet er dog Balburg altid foran ham. Og, naar han da ogsaa engang rykker op i hans Plads, vil denne dog vanskeligen kunne føde ham gift.

Allerede var det hele øvrige Selskab igjen kommen tilbage, og de takfulde Forlovede kom nu ogsaa langsomt vandrende bag efter, da Geheimeraad M^s Secretair greb Ewalds Haand med disse Ord. "Næsten et Kvarteer har jeg her ventet paa Dem, min Ven! jeg har noget Bigtigt at sige Dem." Beskeden drog Albertine sin Haand ud af Ewalds Arm og vilde bortfjerne sig. "Vær saa god at blive" sagde han, "maaskee angaaer det ogsaa Dem. Det ledige Embede i Bilsbek blev, hvad De, kjære Ven! maaskee ikke veed, for en Uges Tid siden tilbuds Balburg til en ringe Belønning for hans Flid og Duellighed; men han har flere Gange og endnu i Dag nyeligen ganske bestemt erklæret sig derover med disse Ord." "Mit nuværende Embed og min lille Formue er mig tilstrækkelig til min Underholdning. Staten kan

jeg i min nærværende Stilling gjøre ligesaa megen Gavn som i nogen anden; jeg har jo endogsaa i den flere Forretninger, end jeg vilde faae i Vilskbek. Men, tør jeg udbede mig en Raade, vilde jeg bede, at Ewald maatte faae dette Embede. Han har den dertil fornødne Duellighed, og han elsker en agtværdig Pige; og paa denne Raade vilde et Par fortræffelige Mennesker være hjulpsne.”
 — — — ”Den indbringende Tjeneste er altsaa bleven Dem til Deel.”

O Balburg! Balburg! raabte Ewald, og Taarer strømmede ned ad hans Kinder, medens Albertine skjulede sin Graad og Hulken under sit Tørklæde.

Han er hisset i Haugestuen. Jeg vil kalde paa ham, sagde Secretairen, og gif.

Ewald. Edle, menneskekjærlige Mand!

Albertine. Jeg veed ei, hvad jeg skal sige ham, saa fuldt, saa overvældet er mit Hjerte.

O hav Tak, du Gode! Himlens rige Belsigelse over Dig, du kjære, uegennyttige Balburg.

(Af G. W. G. Starcks Gem. aus dem häuslichen Leben und Erzählungen, 3 Samml., der Gebrechliche, med nogen Forfortelse).

Adolph Mønsted eller den Misfjendte.

Et Bundt gamle støvede Papiere, der laae i en Krog under Taget paa Loftet, bedækket af Spindsevæv og Smuds, drog i en ledig Time min Opmærksomhed til sig. Disse Papiers gammeldags Væsen viste mig, endnu førend et Diekast paa eet og andet Aarstal, at de, som havde skrevet, hvad de indeholdt, længe havde ophørt at skrive. Kun af en vis Verbødighed for skrevne Sager, formædelt hvilken mange gamle Brevskaber og Regninger uantastede beholde deres Plads og tilspærrede den for Andet, — af en temmelig almindelig, dunkelt følt, Ugtelse, der i gamle Papiere ligesom synes at formode deres Forfatteres endnu vedblivende Virksomhed, kunde jeg forklare mig det, at disse Skrivelser endnu ei vare forvandlede til Haarkrøller eller forbrugte i Rjokkenet eller forbrændte under Efterlægtenes Bagværker.

De mange ubekjendte Navne, jeg saae, overtydede mig snart om, at jeg her ingen Efterretninger eller sidste Billier eller Udkomster fra mine Forfædre skulde søge, — at disse Blade, som alle Efterladenskaber, der ei ere eller lade sig forvandle til rede Penge, maatte have erfaret den Skjebne at fortrænges fra eet Sted til et andet, og at deres

Skribere vel havde havt ligesaa lidt at bestille der, hvor deres Hvilested var paa Loftet, som Træet der, hvor dets af Efteraarsvinden adspredte Løv sammendhynger sig.

Allerede vilde jeg overlade det hele Forraad til dets Mørke, dets Støv og dets Drime, efterdi jeg først stodte paa ubetydelige Breve, da nogle Hefter faldt mig i Hænderne, hvilke, skrevne med een og samme Haand, og hist og her betegnede med Navnet Adolph Mønsted, aabensbart hørte sammen. Efter en i en Række af Aar ført nøiagtig Optegnelse over, hvad Manden havde havt i Indtægt og Udgift, saaet og høstet, kjøbt, fedet og slagtet, fulgte nogle Udkast, i hvilke han gjorde sig selv Rede for eet og andet, hvad han i disse Aar havde nydt og lidt, gjort og forsømt. Det fængslede mig, og den Tanke: "Han var ogsaa engang her, og var ei tankeløs eller følesløs her; for ham havde hans Tilværelse og Væsen, hans Gjøren og Virken og Fremfriden Værd" lod mig ei før høre op at læse, førend der ei var mere at læse. Blandt Andet fandtes deri et særskilt Udkast, som jeg meddeler med det Ønske, at det ei maa gaae mig, som saa mange Findere, der ansee Noget for mærkværdigt, der ei forekommer Andre saaledes. Den havde til Overskrift med

store Bogstaver: "Skinnets var imod mig, men mit Hjerte var brødefrit," og lød Ord til andet saaledes, som følger.

Hvorned, af hvorned har jeg fortjent det af Eder, mine Brødre! at I saa tankeløse miskjende mig, at I forfare saa grusomt med det Gode, som er mig af mine udbortes Eiendomme det dyrebareste, min Ære? I en Tid af sex Uger at være ei blot barnagtigen og letsindigen ilde omtalt, men tre Gange meget alvorligen i vigtige Anliggender misforstaaet, uretfærdigen og ukjærligen bedømt, bespottet og bagvasket, og gjort til Gjenstand for Foragt og Afstøje, — det smertes, o det smertes bitterligt. "Skinnets var imod mig, men mit Hjerte var brødefrit." Burde I ikke have betænkt, at dette var mueligt, da I hørte de ulyksalige Rygter om mig, og førend I troede dem og udbredte dem videre? Hvad var det, som gjorde Eder saa beredvillige til at ansee mig for ond og at kalde mig ond? Hvad tilskyndede Eder til, naar I ikke kunde angribe mit indre Værd, dog at forstyrre dets Virksomhed til Andres Bedste ved at svække deres Tillid til mig? Nedrig, skadefro Hang til at finde Andre onde, fordi man føler sin egen Uværdighed, var det vist ikke overalt; thi det var

ogsaa skyldfrie, ulastelige, gode Mennesker, som tilfoiede mig Krænktelse ved deres Tale; men Mangel paa Besindighed og fin Følelse var det dog sandeligt, som lod Eder forglemme, at skaane mit gode Navn og Rygte. Vidste I ikke, at der er Intet, som mindre taaler en paatrængende, plump og ubehændig Berørelse end et Menneskes Ære? at der er Intet, som et forstandigt Menneske omgaaes varligere med end Broderens ærlige Navn? Af Laarer, bittre Laarer, mine Brødre! har Eders Ubehændighed i disse sex Uger afpresset mine Dine.

(Fortsættes.)

N. L. Nissen.

E r t r a c t

af

G e n e r a l = R e g n s k a b e t

for

det forenede Understøttelses-Selskab

for Aaret 1832.

	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.	
A. Kassebeholdning fra forrige Aar, Restancer iberegne	2712	3	4938	45	
B. Ugentlige Indkomster for Ugebladets 44 ^{de} Aargang	2142	60			
C. Kvartals Contingent for dette Aar	3720	8			
D. Laans Afbetaling i dette Aar	43	72	4008		
E. Aarlige Indtægter:					
1) Det kongelige Huses Gave	20		100		
2) De overordentlige Medlemmers Contingent	103		20		
F. Renter af Selskabets Capitaler	330	92	4040	15	
Renter, Caroline Legatet vedkommende			100		
G. Den i Nationalbanken opsagte Obligation			1000		
H. Optagne Laan i dette Aar	800		400		
I. Tilfældige Indtægter:					
Berlet 500 Rbd. Sølvmynt à 211 pEt.	527	48			
Et udbetalte Pensioner til bortdøde Medlemmer	13	72			
	Rbd.	10413	67	14606	60

	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.	
1. Ugebladets Trykning med Papiir	836	40			
2. Lønninger, Budeenes 2 pEt. Indcasations Salair	118	34	1571	66	
3. Pensioner og Livrente:					
De almindelige Pensionister og Livrente	2941	24	700		
Pensionister af det Brockske Legat			200	65	
Pensionister af Caroline's Legatet			100		
4. Gratificationer, Budeenes iberegnet	2625				
5. Laan til 26 Medlemmer			4300		
6. Til Fondet indkjøbt $\frac{5}{4}$ Species Bank's Actier med Renter, for r. S. 931 Rbd. 43 ß.					
og Sc. Mk. 1800, i Obligationer med Renter, for r. S. 1061 — 37 -			1992	80	
7. De i dette Aar optagne Laan med Renter	806		400		
8. Tilfældige Udgifter:					
Berlet mod Repræsentativer			500		
Anviste Regninger	73	43	6		
Uerholdelige Contingenter	15	56			
9. Restancer	373	36	267		
10. Contant	2624	26	4568	41	
	Rbd.	10413	67	14606	60

Overeensstemmende med den af Administrationen førte Control.

Kjøbenhavn den 31de December 1832.

Schram.

Friedenreich.

Bentley.

M. Benken.

C. G. Primon.

B o r g e r = B e n n e n .

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. II.

Løverdagen den 16de Marts 1833.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets-Bogtrykker.

Adolph Mønsted eller den Mis kjendte.

(Fortsættelse.)

Saa længe er det nu siden en Handling, som jeg ikke behøver at skamme mig ved for mig selv, gjordes mig til Forbrydelse. En gammel, fattig Raboerske, som jeg neppe kjendte af Udseende, da jeg nyligt var flyttet fra en ganske anden Ende af Staden til et Huus i Nærheden af hendes Boelig, var af min Vært flere Gange bleven nævnet for mig som den værdigste Gjenstand for Medlidenshed. Den gode Kones Nød bliver stedse større, sagde Manden til mig, da jeg en Aften kom sildigt

hjem. Hun var her i Eftermiddag, og græd saa bitterligt, og vred saa ynkfulden sine Hænder, at en Steen havde maattet røres derved. Hun bad mig saa rørende at laane hende 5 Rbdlr., som hun skylder en ond, trættekjær Qvinde. Den Ubarmhertige havde først ladet sig overtale til at bide endnu en Maaned, og desuagtet kommer hun med eet i Dag, og trænger paa Betaling. Enken gjør hende en mild Bebreidelse for hendes Haardhed; og den Ondskabsfulde geraader derover saaledes i Kaserie, at hun truer hende med Stevning og Beskjæmmelse, dersom hun ei faaer sine Penge i Morgen. Jeg vilde gjerne have hjulpet hende; men, du milde Gud! en Haandsværksmand har ei altid det, som er hans, i sin Magt; jeg har ikke en Rbdlr. ved Haanden. Jeg har lovet den Ulykkelige at tale for hende og i Morgen at bringe hende Besked. Kunde De ei affee Noget? for hendes Nedelighed er jeg Dem Borgen.

Her er Hjælp fornøden, tænkte jeg, og, "jeg skal hjælpe hende," var mit Svar. "Men har den Kone da slet ingen Paarørende, som kunde tage sig af hende?" Jeg veed ei, svarede min Vært; hun har en Datter, en god og flittig Pige, som hjalp at underholde hende. Men

Datteren er ei længere hos hende; det er et Par Maaneder siden, at der tilbødes hende en Plads hos en fornem Dame et Par Mile herfra, hvor hun skulde være mere til Fruens Selskab end til hendes Tjeneste. Det kjære Barn vægrede sig længe for at forlade den Gamle; men Tilbudet var alt for fordeelagtigt; Moderen brugte Overtalelser, og nu er hun paa Landet. Naar først et Fjerdingaarstid var forløben, meente Moderen, saa kunde Datteren nok understøtte hende med Lidet af sin Løn.

Jeg vil i Morgen tidligt gaae til Konen, sagde jeg, og lagde mig med stille Selvtilfredshed til Hvile. Saasnart det den følgende Dag var passende, ilede jeg til Enken. Hvo beskriver min Overraskelse? I Stuen stod en blid og yndig Pige, rank som Ungdomsgudinden og skøn som Baarens Gratie. Hendes lyse, sorte Øie fængslede ethvert Blik; paa hendes Kinder havde Sundhed og Uskyld udgydet al deres Ynde, men i alle hendes Miner herskede for Dieblicket megen dyb, barnlig Kummer. Den Hulde, den Gamles Datter, var, som jeg erfarede, sildigt forrige Aften kommen, for i en Uges Tid, medens hendes Herskab var bortreist, at besøge sin Moder, men havde ellers intet medbragt uden det Dnske

at trøste, og en Hjælp, som var utilstrækkelig til at rædde Moderen ud af Diebliffets Forlegenhed.

Stammende af Forundring og ufordulgt Ærbødighed — thi stedse vakte saadan Skjønhed min Høiagtelse — sagde jeg Hensigten af mit Besøg, og lagde skyndsomst — som om jeg befrygtede, at min Hjælp ei skulde blive modtagen — en Guldpenge og en 10 Rbdlr. Seddel paa Bordet. Endnu aldrig havde jeg følt, hvad jeg i dette Dieblif følte. Mit Hjerte var reent; Glæden over at kunne gjøre vel mod Værdige greb mig saa sødt, at jeg ansaae mig ikke som Giver, men som Modtager; og den Taknemmelighed, min Gave vakte, opfyldte mit Hjerte med de ædleste Fornemmelser.

”Gud belønne og velsigne Dem tusinde Gange, fordi De tager Dem af en forladt Enke,” raabte Moderen, i det hun med taarefyldte Dine snart betragtede mig, snart hævede sit Blik mod Himlen. ”Gud lade det altid gaae Dem vel,” udbrød Datteren, ilede med Barnets Uskyld hen til mig, greb mig med inderlig Følelse om Armen, vilde endnu sige noget, men taug, og saae paa mig, med Læberne svævende imellem Smil og Graad, og med stigende Rødme, som naar en Foraarsvind bortaander Rosens ydre Blades Skjul fra dens glødende Indre, og med den meest rørende Fylde

af Beemod og Hjertelighed i de fromme Dine, af hvilke den ene Taare perlede frem efter den Anden. "Den gode Gud lade det altid gaae Dem vel," gjentog hun; og, "at vi ere redelige Menneſker," lagde hun til, "ſkal De faae at ſee. O vi ville arbeide; mine Hænder ſkulde ei hvile i mine Friſtimer, om ogsaa Blodet ſkulde bryde frem under mine Negle, førend vi have betalt Dem, hvad vi ſkylde Dem.

Mit Sinds Bevægelſer havde alt tilforn været ſaa rene og uſkyldige, at jeg frit kunde med dem have gaaet over i en Verden af fuldendte Uandſker; i dette Dieblif hævede de ſig til Andagtenſ høitidelige Alvor. Kolig og høſtig trykkede jeg med min Venſtre den unge Piges Haand, ſom naar man trykker en Moder i Haanden; og ſagte og ærbødig lod jeg min høire Haand glide ned ad hendes brændende Kinder, ſom naar en Søns Haand berører den ømme Moders Anſigt.

Vi vare alle ſaa fordybede i vore Følelſer, og diſſe Følelſers Reenhed os ſaaledes bevidſte, at vi ei havde mærket Noget at have nærmet ſig til os, da vi, pludſeligen overraſkede, ſaae en Qvinde med lurende Ondſkab i ſine Miner, i hvilke jeg ſtrax opdagede den paatrængende Plagerinde, imel-

lem os, ligesom min Haand just gled ned fra Datterens Ansigt paa hendes Skuldre.

Ei, ei, der er jo ingen Mangel paa rede Penge, raabte den slemme Kvinde med et spodsk Smil, med sammentrukne Læber og et hurtigt Kast tilbage med Hovedet; hun hæftede derpaa betydningsfuldt sit Blik paa Enken, lod det dernæst fare hen over Pengene paa Bordet, og endelig desto fastere og bittrere hvile paa mig og Datteren. Hvad hun formodede, tilkjendegav den megetsigende, skadefroe, skalkagtige Venlighed, hvormed hun modtog hendes Betaling og gif, og hvad hun saae og ikke saae, og hvad hendes Mistanke udrugede, det vidste og troede et Par Dage efter den hele Bye; og Alt lod sig jo og saa let og naturligt fortolke. Mangen een er Gjenstand for alle Sladderselskaber, uden at drømme om, at man blot tænker paa ham. Hvor ondskabsfuld, hvor lydelig og almindelig maatte da Sladdereren om mig og mine uskyldige Forhold til den uskyldige Pige have været, eftersom den nogle Gange endog naaede mine Øren! De Letsindige og Fordærvede betragtede mig som deres Stalbroder; de Velsindede vidste ei, hvad de skulde tænke om mig; og jeg trøstede mig ved min gode Samvittighed, foragtede Ondskaben, beklag-

gede Lettroenheden, og taug. "Skinneret var imod mig, men mit Hjerte var brødfreit".

Den smukke Pige reiste tilbage paa Landet, og denne Snak begyndte at tabe sig, da en Sygdom deels beredede mig Stakkel en ny, deels igjen opfriskede den gamle. I det Huus, hvor jeg før boede, havde for kort Tid siden en uhykkelig Tildragelse opvakt ligesaa megen Fortræd og Forvirring, som udenfor det gjort stor Opsigt. Der tjente i dette Huus en Pige, som hørte til de elskværdigste Skabninger, jeg nogensinde har seet. Ak, den himmelske Skønhed har ofte hjemme i Armodens Hytte, og mangen Fyrstinde betragter med beklemmt Hjerte og hemmelige Ønsker en Dagslønners Datters fine Blomst. Pigens Ynde rørte mit Indre, og hendes indtagende Væsen nærrede hos mig den ungdommelige Tanke: "dersom jeg skulde ville gifte mig, da kun at følge mit Hjerte uden Hensyn til Stand og Formue, og at tilbyde hende min Haand." Undertiden, jeg tilstaaer det med Undseelse, blev den Fortryllende ogsaa farlig for min Sandselighed; men jeg gysede tilbage for dens Bevægelser, bortviste med Afsky dens Frisfælsler, og sand Kjerlighed og Dyd vandt Seier.

Pigen, som jeg med frygtsom Tilbageholden:

hed agtede, blev forført. Ja, flyder kun paa ny, mine Laarer! jeg behøver ei at rødme over Eder. Mig og fornem maa han have været, og vel have forstaaet at tilhulle Lasten, den Belystling, som det var lykkets at beseire hendes Dyd. Pigen forlod, da Følgerne af hendes Feiltrin bleve synlige, Huset, uden at røbe hendes Forsfører endog kun ved et Vink. Et Par Elendige havde i mig søgt denne uden at dele deres Mistanke med nogen Velsindet; men ogsaa af velsindede Mennesker maatte jeg siden lide. Ak hvi vilde ogsaa de saa smerteligen saare mig ved deres Lettroenhed?

(Slutningen følger.)

N. L. Nissen.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 12.

Løverdagen den 23de Marts 1833.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Drykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets = Bogtrykker.

Bekjendtgjørelse.

I Generalforsamlingen som det forenede Understøttelses = Selskab afholdt paa det sædvanlige Sted Onsdagen den 27de Februar d. A., og bivaanedes af 37 Repræsentanter, blev foredraget, omhandlet og besluttet som følger:

- 1) Administrationen fremlagde en almindelig Udsigt over Selskabets Virksomhed i det forløbne Aar 1832 og dets Tilstand ved Aarets Udgang, hvoraf fremlyste, at Selskabets Fond, iberegnet de under dets Bestyrelse værende Legater, bestod af forskjellige Statspapirer paa Sølv,

rede Sølv, Bancomark og Sterling, tilsammen et rentebærende Beløb i Rigsbankpenge Sølv af 113,904 Rbd., hvortil kommer de af endeel Medlemmer udstædte rentefrie Obligationer, hvis Restbeløb var 8011 Rbd. S. M. og 217 Rbd. 24 Sk. Ropr., samt endelig den ved Regnskabets Afslutning for afvigte Aar forefundne Saldo af 4835 Rbd. 41 Sk. S. M. og 2997 Rbd. 62 Sk. Rpr., deels contant Besholdning, deels Restancer.

I et Administrationsmøde som fandt Sted den 19de Januar d. A. vare samtlige Statspapirer og Obligationer overeensstemmende med Lovens 48 §. foreviste D^r H^r. Grosserer Borzen, Pastor Wolf samt Vinhandler A. H. Hansen, der som Repræsentanter havde paataget sig dette Eftersyn, og befundne lydende deels paa Selskabets Navn, deels behørigen paategnede og paa vedkommende Steder notesrede som Selskabet tilhørende.

Ved Aarets Begyndelse 1832 var Medlemmernes Antal 1937 hvoraf 42 vare døde, 20 udmeldte og 2 udslittede, i Alt 64; men derimod vare i Aarets Løb igjen 113 optagne, hvorefter Antallet var 1986 ved Aarets Udgang.

I Pensioner og Livrenter var udbetalt 1000 Rbd. 65 β . S. M. og 2941 Rbd. 24 β . Apr., samt i Gratificationer 2625 Rbd. Sedler, og som rentefrie Laan var anvendt 4300 Rbd. S. M. til 26 Medlemmer.

Antallet af de saaledes paa forskjellige Maader understøttede Medlemmer var 312, hvoraf dog 10 af de faste Pensionister vare døde og derved et Pensionsbeløb af 270 Rbd. Sedler aarlig indvundet eller bespart til Hjælp for andre trængende Medlemmer.

- 2) General-Extract af Regnskabet for Aaret 1832 blev fremlagt til nærmere underkastende Revision og Indrykkelse i Ugebladet.

Ifølge den derhos overeensstemmende med Lovens 17 \S . forfattede Status, bestemtes til nye Udlaan imod rentefrie Obligationer og 2 pCt. maanedlig Afbetaling en Kapital af 4700 Rbd. S. M., og til Uddeling som Gratificationer 2560 Rbd. Sedler.

- 3) Samtlige om Laan og Understøttelse indkomne 278 Ansøgninger, over hvilke Betænkninger forud vare indhentedede fra de vedkommende Repræsentant-Classificationer, bleve foredragne, og derefter tildeelte 28 Medlemmer fornævnte til Udlaan bestemte Sum fra 100 til 200 Rbd.

Sølv Mynt, hvorimod 31 saadanne Ansøgninger ikke kunde tages i Betragtning.

Efter de øvrige 219 Ansøgninger der angif Gratificationer, bevilgedes 181 Medlemmer den til Uddeling bestemte Sum fra 10 til 20 Rbd. Sedler; men de øvrige 38 fandtes af forskjellige Grunde ikke kvalificerede til at bevilges.

- 4) Efter Ansøgning bevilgedes Selskabets 4 faste Budde den sædvanlige aarlige Hjælp af 35 Rbd. Sedler hver, og desuden et afskediget Buds trængende Familie 30 Rbd. Sedler.
- 5) Efter Administrationens Forslag bifaldtes, at efterskrevne 9 hidtil med Gratificationer understøttede Medlemmer, skulle overgaae paa Pensionlisten fra 1te April d. A. hver med 25 Rbd. Sedler, nemlig:

Pensionist Schmidts Enke . . .	72	Ar gammel
Opsynsbetjent Aagaards Enke . . .	67	— —
Toldkasserer Heibergs Enke . . .	73	— —
Fyrbøder Lohmanns Enke . . .	62	— —
Professor Thorings Enke . . .	60	— —
Bogholder Hofgaards Enke . . .	74	— —
Grosserer E. Nissens Enke . . .	64	— —
Grønhandler Sandbergs Enke . . .	59	— —
Skoemager S. Schmidt . . .	76	— —

Tillæg blev tilføjet følgende 25 Pensionister
saaledes:

	Alder.	Pension.	Tillæg.
Skipper Lykkes Enke	84	30 Rbd.	10 Rbd.
Skræder Hostrups Enke	64	— 25 —	5 —
Porcellainshandler Thom: sens Enke	72	— 25 —	5 —
Maler Holms Enke	82	— 35 —	5 —
Dreier Rihmes Enke	79	— 25 —	10 —
Assistent Møllers Enke	72	— 30 —	5 —
Skoemager Frandsveds Enke	—	25 —	5 —
Glarimester Evigers Enke	80	— 30 —	10 —
Parykmager Krügers Enke	70	— 25 —	5 —
Bogtrykker Christensens Enke	72	— 40 —	10 —
Slagter Smiths Enke	82	— 25 —	5 —
Snedker Walthers Enke	85	— 40 —	10 —
Toldbetjent Gerkens Enke	70	— 25 —	5 —
Kræmmer Thomsens Enke	75	— 30 —	10 —
Mægler d'Andrades Enke	65	— 25 —	5 —
Cancellieraad Berg	71	— 30 —	10 —
Birkedommer Laurikens Enke	48	— 25 —	5 —
Tchehandl. Fuglsangs Enke	83	— 25 —	10 —
Brændeviinsb. P. Lund	76	— 25 —	5 —

	Ulder.	Pension.	Lillæg.
Fuldmægtig Lassens Enke	83	Nar 40 Rbd.	10 Rbd.
Procurator Nabyes Enke	76	— 40 —	10 —
Sergeant Gjøbels Enke	70	— 25 —	5 —
Guldsmed Kæmmerer .	79	— 25 —	5 —
Brændeviinsb. Hansens			
Enke.	74	— 25 —	5 —
Skoemager Grænkemanns			
Enke.	63	— 25 —	5 —
		<hr/> Sedler 175 Rbd.	

6) Den til Uddeling som Gratificationer bestemte
Sum tildeeldes efterskrevne 181 Medlemmer.

No.			
1	Havneskriver Staahls Enke . . .	10	Rbd.
2	Madam H. H. Smith	15	—
3	Collecteur Brorsens Enke	15	—
4	Overkrigscommisfair Paulis Enke .	20	—
5	Fæstemand v. Støckens Enke . . .	15	—
6	Controleur Wildenradts Enke . . .	10	—
7	Jomfrue Skanke	10	—
8	Jomfrue Kompse	15	—
9	Torvemester Hegums Enke	20	—
10	Opsigtsbetjent Nagaards Enke . . .	15	—
11	Bandmester Sørensens Enke	10	—
12	Jomfrue Diedrichsen	10	—
13	Jomfrue D. C. Frederichsen	15	—

No.		
14	Fuldmægtig Gluds Enke	20 Rbd.
15	Fabrikmester Lorensens Enke	15 —
16	Brager Stubbs Enke	15 —
17	Havnesfoged Møllers Enke	15 —
18	Fuldmægtig Bays Enke	15 —
19	Laqvai Smiths Enke	10 —
20	Birkessriver Gøtjes Enke	20 —
21	Justitsraad Hansens Enke	20 —
22	Forvalter Ballings Enke	20 —
23	Toldkasserer Heibergs Enke	15 —
24	Assessor Ravnkildes Enke	10 —
25	Fyrbøder Petersens Enke	10 —
26	Raadmand Lunds Enke	20 —
27	Secretair Fabritius Enke	15 —
28	Toldbetjent Nielsens Enke	15 —
29	Bogholder Erhardts Enke	10 —
30	Fyrbøder Lohmands Enke	15 —
31	Administrator Fortlings Enke	20 —
32	Controleur Benzens Enke	10 —
33	Forvalter J Schmidts Enke	15 —
34	Gomfrue Røck	15 —
35	Registrator Dyrhauges Enke	10 —
36	Consumtionsfriver Holsts Enke	15 —
37	Havnesfriver Hansens Enke	20 —
38	Cancellieraad Lyders Enke	20 —

No.		
39	Bandmester Hjorths Enke	15 Rbd.
40	Forvalter Neymerts Enke	20 —
41	Justeermester Hostrups Enke	20 —
42	Assistent Beders Enke	15 —
43	Commissionair Sorterups Enke	20 —
44	Controleur Mariagers Enke	15 —
45	Revisor Umbders Enke	15 —
46	Fuldmægtig Alminds Enke	10 —
47	Portner Truelsens Enke	10 —
48	Toldbetjent H. Meyers Enke	15 —
49	Capitain Havns Enke	20 —
50	Capitain Groves Enke	20 —
51	Opfigtsbetjent Paulsens Enke	15 —
52	Lieutenant Bilgraves Enke	15 —
53	Capitain Vosbeins Enke	15 —
54	Affked. Lieutenant A. Boy	10 —
55	Capitain Hansens Enke	15 —
56	Lieutenant Steenbergs Enke	15 —
57	Cantor Klingbergs Enke	10 —
58	Pastor Kyndes Enke	15 —
59	Lærer Lyders Enke	10 —

(Slutningen følger.)

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 13.

Løverdagen den 30te Marts 1833.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets = Bogtrykker.

Bekjendtgjørelse.

(Slutning.)

No.		
60	Cantor Topps Enke	15 Rbd.
61	Graver Bireks Enke	10 —
62	Graver Quist's Enke	15 —
63	Lærer Mortensens Enke	10 —
64	Klokker Jerndorffs Enke	10 —
65	Organist Johansens Enke	10 —
66	Amtsprovst Købkes Enke	20 —
67	Graver Grundtvigs Enke	15 —
68	Inspecteur Schumans Enke	15 —
69	Lærerinde Iversen	10 —

No.			
70	Skolelærer Bisby	15	Rbd.
71	Skolelærer Oluffsens Enke	15	—
72	Translateur Bohses Enke	15	—
73	Translateur Andersens Enke	15	—
74	Chirurg Schwarzkafers Enke	10	—
75	Amtschirurg Beckmans Enke	10	—
76	Professor Thornings Enke	10	—
77	Lærer Clausens Enke	15	—
78	Candidat Medens Enke	20	—
79	Institutbestyrer Bøgers Enke	20	—
80	Candidat Biørns Enke	20	—
81	Institutbestyrer Quistgaards Enke	10	—
82	Madam Giersted	10	—
83	Professor Rasmussens Enke	20	—
84	Bogholder Hoffgaards Enke	15	—
85	Skibscapitain Hammers Enke	10	—
86	Kjøbmand J. E. Lund	20	—
87	Bogholder J. F. Lunge	10	—
88	Grosserer P. G. Beyers Enke	20	—
89	Jomfrue E. J. Hansteen	10	—
90	Bogholder J. E. Møgens Enke	15	—
91	Grosserer E. Nissen Enke	15	—
92	Tegnelærer Grønlunds Enke	10	—
93	Fabriqveur Wenzells Enke	15	—
94	Fuldmægtig Hermes Enke	15	—

No.			
95	Archivarius Schmidts Enke . . .	20	Rbd.
96	Grosserer Krossings Enke . . .	20	—
97	Capitain Stages Enke . . .	20	—
98	Kjøbmand J. Thortsen . . .	20	—
99	Raffinadeur Meyers Enke . . .	20	—
100	Capitain Bumanns Enke . . .	15	—
101	Capitain, Grosserer D. Guldberg .	15	—
102	Sukfermester Nestveds Enke . . .	10	—
103	Jomfrue S. N. A. Young . . .	10	—
104	Jomfrue E. D. Larsen . . .	10	—
105	Porcellainshandler W. Jonas junior	15	—
106	Klædehandler S. Rasmussen . . .	10	—
107	Urtekræmmer J. C. Hansen . . .	20	—
108	Urtekræmmer Brocks Enke . . .	15	—
109	Bærtshuusholder Halversen . . .	10	—
110	Kræmmer Thunes Enke . . .	20	—
111	Laugsbud Diederichsens Enke . . .	15	—
112	Fiskehandler A. Larsens Enke . . .	15	—
113	Hørkræmmer Olsens Enke . . .	15	—
114	Urkræmmer C. P. Casses Enke . . .	15	—
115	Urtekræmmer C. Frisrup . . .	10	—
116	Grønhandler Sandbergs Enke . . .	15	—
117	Glashandler Berniges Enke . . .	15	—
118	Meelhandler P. B. Hagens Enke .	15	—
119	Klædekræmmer J. Jegstrups Enke .	15	—

No.			
120	Urtekræmmer Gulstrups Enke . . .	15	Rbd.
121	Brændeviinsbr. P. Petersens Enke	10	—
122	Tracteur J. Møller	15	—
123	Urtekræmmer H. D. Holms Enke . . .	20	—
124	Biinhandler Zimmermann	20	—
125	Brændeviinsbrænder Fjeldsted . . .	10	—
126	Klædekræmmer Bøgilds Enke	15	—
127	Slagter H. Møllers Enke	10	—
128	Sadelmager J. E. Lunds Enke	15	—
129	Blikkenslagersvend Rudolphi	10	—
130	Muurmester Egerods Enke	10	—
131	Parykmager Weidemanns Enke	15	—
132	Skoemager O. Bergs Enke	10	—
133	Posementmager Mehrs Kone	20	—
134	Snedker W. Buschs Enke	15	—
135	Skoemager O. Rasmussen	10	—
136	Jomfrue M. Bahn	10	—
137	Linnedvæver Krusemarks Enke	10	—
138	Skoemager N. Petersen	10	—
139	Guldsmed Ebbesen	20	—
140	Skoemager N. Christensen	15	—
141	Skræder D. C. Møllers Enke	15	—
142	Maler E. G. Jacobsens Enke	10	—
143	Skræder Wibergs Enke	10	—
144	Skoemager Westman	10	—

No.			
145	Guldsmed Foghts Enke	10	Rbd.
146	Guldsmed Ole Smidt	15	—
147	Juveler Lythersens Kone	15	—
148	Skoemager Lars Holm	15	—
149	Muurmester C. C. Bønckes Enke .	15	—
150	Glarmester Lohmans Enke	10	—
151	Bæver F. Caspersen	15	—
152	Jomfrue S. Lederthong	15	—
153	Jomfrue H. M. Kleitrup	10	—
154	Nagelsmed Mortensens Enke . . .	20	—
155	Kobbersmed Thrane	10	—
156	Linnedvæver J. P. Byllner	10	—
157	Parykmager Gundells Enke	10	—
158	Skoemager Hoyers Enke	10	—
159	Factor Rosenbergs Enke	15	—
160	Garver Roeds Enke	20	—
161	Parykmager Dyhring	15	—
162	Snedker Schwarzs Enke	15	—
163	Skoemager Lilliendahls Enke . . .	10	—
164	Haarskærer Knudsens Enke	15	—
165	Maler J. Olsens Enke	15	—
166	Snedker J. G. Esman	10	—
167	Skoemager Søren Smidt	15	—
168	Maler Bergmans Enke	10	—
169	Skoemager H. Olsens Enke	10	—

No.		
170	Skræder Agersborg	20 Rbd.
171	Skræder Dallbergs Enke	15 —
172	Strømpevæver Bøschens Enke	10 —
173	Muurmester C. F. Augusts Enke	15 —
174	Skræder J. H. Müller	10 —
175	Stadsjæger K. Didikes Enke	10 —
176	Skræder B. Ziegler	10 —
177	Seglmager Brennøes Enke	15 —
178	Jomfrue P. Rasmussen	15 —
179	Garver Kyhnell	10 —
180	Uhrmager Kielsens Enke	10 —
181	Rjøbmand Rubens Enke	10 —

Sedler 2560 Rbd.

7) Følgende proponerede nye Medlemmer bleve optagne i Selskabet:

- Hr. Copiist J. E. Leerbeck
- Capitain F. v. Lønborg
- Hfr. F. M. L. Smith
- Hr. Skibscapitain J. H. Baagøe
- Uhrmager J. U. Schultz
- Capitain A. v. Bøldike
- Klædehandler H. J. Loria
- Klædehandler A. Fonnesbeck
- Klædehandler A. Ancher
- Futteralmager A. J. Sator

Hr. Skibsbygmester M. Madsen

Jfr. F. L. Beyle

Hr. Typograf F. W. Busch

— Bødkermester P. Richter

— Meelhandler C. A. Sandberg

— Farver K. Lind

Jfr. F. J. Köhler

Hr. Skolelærer Julius Lind

— Metalstøber Lars Nielsen

— Bogtrykker E. G. Schiellerup

— Skolelærer Jens A. Kerup

— Klædehandler H. J. Hvalsvø

— Musiklærer Nicolai Sebelow

— Skrædermester N. J. Hjorth

— Skrædermester J. Braband

— Klædehandler Thomas Hoyer

— Deconom C. F. Blyttman

— Skrædermester Lorenz Petersen

— Futteralmager J. C. Wunderlich

— Lieutenant Chr. Schmidt

— Copiist Chr. Stangerup

— Løifabrikant H. T. Stahl

— Silkehattefabrikør Johansen

— Tvisvæver D. Mendel

— Uhrmager F. J. Antoni

— Bogbinder Kreyser

- Hr. Kongelig Skuespiller E. Hvid
 — Smedkerfrimester Fred. Sørensen
 — Muurpolerer J. A. All
 — Papiirhandler M. S. Bing
 — Handelsbogholder Chr. Thers
 — Handelsbogholder J. C. Friedenreich
 — Klædehandler Lund

8) Endelig bifaldtes, at tvende Summer, nemlig 40 Rbd. Sedler og 18 Rbd. S. M. som fandtes at restere af de i sin Tid bevilgede Laan til tvende bortdøde Medlemmer hvis Cautionister ligeledes vare døde, skulde afskrives som uerholdelige formedelst de paagjældende Stervboers insolvente Forsatning.

Administrationen for det forenede Understøttelses-
 Selskab den 12te Marts 1833.

Friedenreich. Bentley. Schram.

M. Benzen.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 14.

Løverdagen den 6te April 1833.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hef. og Universitets = Bogtrykker.

Adolph Mønsted eller den Mistkjendte.

(Slutning.)

Noget faa Dage efter den hulde Piges Vortreise, hvis Moder jeg havde hjulpet, faldt jeg i en haard Sygdom, der snart viste sig, ved meget levende Bildtale, at være en hidsig Feber. Man gav mig en gammel Kone til Opvarterste, som havde skarp Hørelse nok, for at forstaae ethvert Ord, jeg sagde, og søv Forstand nok, for ei at begribe Virkningerne af en sværmende Indbildningskraft. Det var noget af det Første, jeg, efter at være kommen mig, erfoer, at jeg flere

Gange havde nævnet Enkens Datter med den inderligste Barme, men næsten uophørligen talte om den forførte Pige, med brændende Lidenſkab roste hendes Skjønhed, hendes Beſtedenhed og Uſkyldighed, med Strømme af Taarer begrædt hendes Fald, eengang efter den anden kaldte mig hendes Forfører; hendes Noeligheds ſkjendige Morder, i Forvildelse og Brede forbandte mig ſelv, og i larmende Fortvivlelse med knyttet Næve rafet mod mig ſelv; og endeligen at min Opvartſke med al den Travlhed og Vigtighed, ſom Skrækken over den formeentlige Straf for Forbrydelse er iſtand til at fremkalde, havde udbragt iblandt Folk, hvad hun havde ſeet og hørt, og at man næsten allevegne advarede Ungdommen og Uſkyldigheden for mig. ”O Gud! Skinnet var imod mig, men mit Hjerte var brødefrit.”

Kort derefter var jeg i et talrigt Selskab. Allerede længe havde en vis beſynderlig Stemning af de fleſte Tilſtedeværende mod mig, hos den Ene Kulde, hos den Anden Tilbageholdenhed, hos den Tredie en, ſom det ſyntes, forſættelig Uopmærksomhed paa det, ſom jeg ſagde, forundret og ærgret mig, da den ſtørſte Deel af Selskabet og jeg med gif uden for Huſet for at nyde Aftens

luften. See da gik en bleg Olding ved sin Stav forbi, og anraabte allerede i Frastand vor Medlidendhed. Hans Fodder skjælvede i de lasede Skoe; hans Klædning var saa pjaltet og huller, at dens Grundstof var næsten ukjendeligt, og den Hat, han havde i sin Haand, syntes kun endnu at due til nogle Skillingers Indsamling. Alle gabe ham med alvorlig Mine hver Lidt; kun jeg slog, idet jeg rakte ham en ringe Skjærv, en mig selv uforklarlig Skoggerlatter op.

O J Menneskeiagttagere og Menneskekjendere! o at J da havde kunnet tale for mig! J vide det, at man ei altid rigtigt bedømmer et Menneskes Indre efter hans Handlinger; at man undertiden næsten uvilkaarligen, ved piinlig Tomhed i Hjertet og ved Følelsen af Mangel paa indre Tilfredshed, mod sin Villie kan komme til at lee. J vide det, at den store Rubens behøvede kun en liden Deel af sin Kunstfærdighed, da han med et Pennestrog forvandlede et leende Barn, som han havde malet, til et grædende. Var det en sygelig Virrelighed, der var bleven tilbage fra min Sygdom, var det maaskee det overraskende Syn af Afstanden imellem den saa usfelt klædte Tigger og de mange pyntede Mennesker omkring mig, eller hvad var det ellers, som saaledes overmandede mig? Nok er det, jeg

loe, uden at tænke noget bestemt derved; kun det veed jeg, at det ei var over den fattige Oldings Elendighed at jeg loe.

Forundrede og fortrydelige saae de Omkrings staaende paa mig, og Oldingen kastede et saa rystende veemodigt Blik paa mig, at jeg forfærededes over mig selv. Jeg var tilmode, som skulde jeg synke i Jorden; jeg kunde ei blive roelig paa mit Sted; jeg saae ængstelig efter den bortgaaende Olding, som frygtede jeg, at han kunde døe paa Stedet, og med Nag til mig gaae over i den anden Verden; jeg løb, saasnart han var noget borte, efter ham under en let funden Forevending. I Afstand fulgte jeg ham lige til hans forfaldne Hytte i et affides Stræde. Her greb jeg heftigen hans Haand, bad ham om Tilgivelse, lod ham fortælle mig sit Levnet, underrettede mig om hans Trang og hans syge Kones Lidelser, for hvem han indsamlede Almisse, gav ham Alt, hvad jeg for Diebliffet kunde undvære, bestemte ham en Ugepenge og ilede derpaa ud ad Porten, som ei var langt borte, for ved mine Taarer at give mit piinte Hjerter Lust.

Monsted! men hvad gif dog a Dem før, da De gav Dem saaledes til at lee? sagde, da jeg munter kom tilbage til Selskabet, en Ven til mig,

idet han drog mig tilside, og alt for tjenstagtig fortalte mig, hvorledes man efter min Bortgang endnu længe havde beklaget den gamle Tigger, hvorledes mangen een havde rystet paa Hovedet over mig, og en gammel, iøvrigt fornøstlig, Kone havde sagt: "det Slags Mandfolk — Bøllstlinge vilde hun sige — pleie dog ellers at være blødhjertede og medlidende; og han leer, hvor Dinene kunde løbe over paa Andre; det er græseligt."

Miskmodig over den haarde Dom, der var fældet over mig, trykkede jeg Læberne sammen, vendte mig hastig om, tørrede en heed Taare af mine Kinder, og stammende sagde jeg: "Ben! ja Skinnen var imod mig, men mit Hjerte var brødefrit."

(Af G. B. C. Starcks Gem. und Erzählungen aus dem häuslichen Leben, 3 Samml., der böse Schein.)

N. L. Nissen.

Anecdoter og Charactertræf.

(For største Delen uddragne af: "Historische Gemälde in Erzählungen merkwürdiger Begebenheiten aus dem Leben berühmter und berühmter Menschen. 20 Bände.")

Den poetiske Parykmager.

I Paris levede i Begyndelsen af det 18de Aarhundrede en Parykmager, Karl André fra Langrés, som tillige gav sig af med Digtekunsten. Han skrev omsider en Tragoedie, som han indsendte til en Theaterbestyrelse, for at faae den opført. Efter hans egen Forsikkring havde man, efterat Stykket var undersøgt af en Committee, været ganske henrykt over dets Fortræffelighed; og man havde derfor høiligen maatte beklage, at man, for de med Opførelsen forbundne, store Omkostningers Skyld, ikke kunde opføre det, især da Forfatteren havde foreskrevet, at til Slutningen selve Skuepladsen skulde heel og holden styrte ned i en Afgrund og at tillige det hele Skuespilhuus skulde rystes ligesom af et Jordstjelv.

André kunde intet indvende imod en saa vigtig Grund; han tog altsaa sit Manuscript tilbage, og nøiedes med, at ladet det trykke. Ogsaa gif hans Forventning, at hans Tragoedie vilde

gjøre megen Ofsigt, fuldkomment i Opsyldelse. Dplaget var snart affat; André solgte det selv og havde daglig den Fornoielse at see en Mængde Equipager holde uden for sin Friseurboutik, da næsten hele Paris ønskede at faae et Exemplar af dette Mesterstykke af Forkeerthed, samt at gjøre Forfatterens personlige Bekjendtskab. André modtog i sin Boutik alle disse Besøg og den elegante Verdens ironiske Lovpriesninger med hiin konstlede Bessedenhed, som giver Indbildssheden et endnu skarperre Præg. Fra alle Sider fik han Lykssningssskrivsselser; og for at have ham til Bedste udbad endog en Engssllænder sig et Exemplar af hans Tragoedie, for at oversætte den paa Engsslsk og derpaa lade den komme paa Skuepladsen i London. Ved det andet Dplag af dette Stykke lod André alle disse Breve trykke tilligemed Fortalen, i hvilken han udførligen omtalte alle de Hylssdinger, han fra alle Sider havde modtaget.

I denne Fortale sagde han fremdeles om sig selv:

”Ulykkeligvis var jeg en fattig Stakkell og kunde derfor ikke uddanne mig til at blive en Lærd, men maatte tidligen gribe til Parykmagers haandværket, i hvilket jeg, næst efter den lærde Stand, fandt meest Behag. Allerede i min tid:

ligste Ungdom lagde jeg mig efter at skrive smaa Sange og satyriske Vers, men hvorved jeg tiltraf mig mangen en god Dragt Prygl. Derved lod jeg mig dog ikke afholde fra, fremdeles at skrive nogle mindre satyriske Bærker; men de bleve ikke trykte."

Med Hensyn til disse Yttringer bemærkede en vittig Pariser: at André sikkert havde valgt Parykmagerhaandværket, for dog paa een Maade at kunne følge sin Lyst til at sætte sine Medborgeres Hoveder tilrette.

(Fortsættes.)

S. N. Fibiger.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 15.

Løverdagen den 13de April 1833.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets = Bogtrykker.

Anecdoter og Characteertræk.

(Fortsættelse.)

Den Floge Hund.

Da jeg var traadt ind i en Soldbetjents Skrivstue i Dublin — fortæller Correspondenten af et engelsk Blad — sprang Betjentens Hund, som hørte til Grævslingearten, op paa Skriverbordet og gjædede, idet den heftede Dinene paa mig. I Begyndelsen gav jeg ikke synderlig Agt derpaa; men min nye Bekjendter tiltalte mig i sit Sprog med stedse tiltagende Heflighed og søgte at give sit Andragende større Eftertryk ved at lægge en tem-

melig sundsig Pote paa min Skulder, hvorhos han uafsladeligt saae mig stivt ind i Ansigtet. De Tilstedeværende forklarede mig omsider, at Hensigten gik ud paa min Gævmildhed. En saarørende Opfordring kunde jeg nu vistnok ikke modstaae, og medens jeg beredte mig til at tilfredsstille min firbenede Ligger, iagttog han opmærksomt min Haands Bevægelse ned i min Lomme og tilkjendegav ved udtryksfulde Blikke og Logren med Halsen sin Glæde over det gode Udfald af sin Bestræbelse. Jeg kastede et Kobberstykke paa Jorden; Hunden styrtede strax løs paa det, tog det imellem Tænderne, bar det hen til en udenfor Døren siddende Kagesælgerstue, lod det falde foran hendes Kurv, og modtog Vare derfor, som den strax med største Tilfredshed fortærede. Noget Tid derefter mødte jeg igjen den samme Hund i Gaarden ved Soldhuset, hvor den fulgte sin Herre, som havde sjetnet sig paa en betydelig Strækning fra Skriverstuen og den ved samme siddende Sælgekone. For at sætte dens Trofasthed paa Prøve, tilkastede jeg den en Halvskilling. Efter at have optaget den syntes Hunden et Dieblif tvivlsraadig, om den skulde begive sig hen til sin gamle Veninde, for at tilfredsstille sin Appetit, eller om den skulde paalægge sin Tilbøielighed en

ædelmodig Tvang og forblive hos sin Herre. Til dens Ære være det sagt, at Plichtfølelsen seirede. Men da Herren strax derefter blev staaende, for at tale med Nogen, bemærkede jeg, at den, efterat have fastet et længselsfuldt Blik hen til Kagekurven, listede sig hurtigt bort. Dog saae den sig om undervejs og da det troe Dyr nu bemærkede, at dets Herre var i Begreb med at gaae videre, opgav det igjen sit Forsæt, vendte tilbage til ham og fulgte ham heelt over Gaarden, indtil det endeligen til sin store Glæde igjen saae sig i Nærheden af Maalet for sine Duster og uden Samvittighedsnag kunde følge sin Tilbøielighed.

Lord Camelford.

Thomas Pitt, Lord Camelford, Baron af Boccanoc i Grevskabet Cornwall, var i sin Tid bekjendt over hele Engelland som en forvoven og ustyrlig Særling. Sine første Drengenaar tilbragte han i Bern, hvorpaa han i nogle Aar blev underviist i en det forrige Karthäuserkloster tilhørende Skole i London. End ikke der, hvor Disciplinen var skarpere end i de andre, for streng Tugt iøvrigt bekjendte, engelske Skoler, kunde han holdes i

Ube; man maatte tage ham ud derfra og han gik nu, efter eget Valg, til Søes med Capitain Bancouver, som førte det til en Reise omkring Jorden bestemte Skib Discovery. Men der opstod snart Uenighed imellem den unge, selvraadige Lord og hans Capitain, en gammel og fortjent Sømand, som ivrigt holdt paa Nøiagtighed i Tjenesten. Midt i Sydsøen forlod derfor Camelford Discovery og gik ombord paa det medfølgende Skib Resistance, hvis Capitain, Sir Eduard Pakenham, forfremmede ham til Lieutenant.

Dette havde en bedre Virkning, end Bancouvers Strengthed; thi fra nu af viste Lord Camelford den ordentligste og meest disciplinerede Opførsel; men neppe var han, i Aaret 1796, kommen tilbage til England, førend han udfordrede Capitain Bancouver, paa Grund af det paa Reisen Passerede. Denne svarede som en forstandig og hædret Officeer, der veed, at hans Mod i intet Tilfælde kunde drages i Tvivl. Af Afgtelse for det unge Bruushoveds Familie tilbød han at lade sit Forhold imod ham undersøge af nogle Admiraler, og at slaaes med ham, ifald Disse maatte finde, at han havde behandlet ham urigtigt. Men Undersøgelser var ikke Lord Camelfords Sag; han ønskede kun en Duel, og da han ikke

funde opnaae den ved en simpel Udfordring, saa tillod han sig at angribe den værdige Bancouver ved høi lys Dag i Newbondstreet; dog forhindrede Capitainens Broder ham fra at lægge Haand paa en gammel Officeer, tilforn hans Chef. Sagen blev nu bragt for Retten, hvor, som billigt var, Camelford kom til fort.

I det paafølgende Aar fik den unge Lord Krigschaloupen Favorite at føre og laae tilligemed et andet Krigsskib, Verdrix, ført af Capitain Fahir, i Havn ved Den Antigua. Capitainen var, som ældre Søofficeer, Camelfords Foresatte, saalænge begge Skibe forbleve samlede, og paa samme Grund havde Sidstnævnte Dverbefalingen, da Capitain Fahir, den 13de Februar 1797, var bortreist til St. Christoph. Ifølge heraf befalede han Verdrix's første Lieutenant, Peterson, at føre den ronderende Baad i Nattevagten. Maaſkee var det imod Skif og Brug, at commandere en Premierlieutenant, som for Diebliffet comman- derede et Skib, til en saadan Tjeneste; Peterson paastod endog, at han alene erkjendte Capitain Fahir som sin Foresatte, og negtede derfor at adlyde. Begge Skibe laae just ved Berftet for at fjolhales, og deres Mandſkab samlede sig omkring Lorden og Lieutenanten, da der imellem

dem havde, i denne Anledning, reist sig en heftig Ordstrid. Camelford fik Die paa tolv Matroser af Verdrix's Besætning, som indfandt sig bevæbnede paa Pladsen, og han hidkaldte derfor strax fra sit Skib sex bevæbnede Søsoldater. Imedens begge Partier saaledes stode ligeoverfor hinanden, rede til at begynde en blodig Kamp, gik Camelford hurtigt bort, men kom et Dieblik efter tilbage med en Pistol i Haanden. Han traadte nu hen til Peterson, som havde trukket sin Raarde men holdt Spidsen imod Jorden, og spurgte ham, om han endnu vægrede sig ved at opfylde den givne Befaling. Da Peterson paa det Bestemteste gjentog sin Vægring, skød Camelford ham ihjel paa Stedet og overgav sig derpaa som Fange til Chefen for et andet i Havnen værende Krigsskib. Folkene skiltes fredeligt ad.

De over denne sørgelige Tildragelse anstillede Undersøgelser havde, som de anførte Omstændigheder alt forud maae lade den med militaire Forhold bekendte Læser formode, Camelfords fuldstændige Frikjendelse til Følge; dog synes den at have gjort ham kjed af Krigstjenesten, som han forlod, førend han, i Maret 1799, vendte tilbage til Fædrelandet.

I England herskede just paa den Tid en meget

for Forbittrelse imod Frankrige, og Lord Camelford bragtes derved paa den en vandrende Ridder værdige Beslutning, at udføre i egen Person et Angreb paa de franske Magthavere. Uagtet det strengeligen var forbudt, at forlade Landet uden Pas, leiede Lorden dog, uden Hensyn hertil, en Baad for sig og tvende Ledsgere. Men dette Forehavende opvakte strax Bedkommendes Opmærksomhed, Lorden selv, i en barok og forslidt Dragt, havde desuden et saare mistænkeligt Udseende; han blev derfor strax anholdt og sendt som Fange til London, hvor Statssecretairen for de indenlandske Anliggender gjenkjendte med Forbauselse en Pair af England i den formeentlige Forbryders Person. Dog blev man, da Camelfords selsomme Character allerede var almindeligen bekjendt, snart overbevist om, at han virkeligen kun havde villet gjøre Frankrig til Skuespladsen for sine desperate Heltebedrifter, og han blev derfor igjen sat paa fri Fod.

Med en paafølgende Fredsfest gav han et nyt og ret mærkeligt Beviis paa, at han hørte til det Slags Folk, der bryde sig intet om den hele Verden. Da Fredsflutningen aldeles mishagede ham, lod han i sin Bopæl ikke antænde et eneste Lys, omendstjøndt forresten hele London var illumineret.

Forgjeves forestillede Verten ham, at Husets Beliggenhed i Newbondstreet, en af Londons meest besøgte Gader, vilde, naar det ikke var oplyst, tiltrække sig Nobelens Opmærksomhed, og at man da kunde prise sig lykkelig, om den lod sig nøie med at slaae alle Vinduesruderne ind. Lorden derimod blev ved sin Beslutning og lovede at give Verten Erstatning for al den Skade, hans Huus maatte lide. Derpaa bevæbnede han sig selv og sine Ejenere med dygtige Knipler og lod dem holde sig i Beredskab til at følge ham saasnart han dertil gav Signal. Dette paafulgte i det Dieblig, da Nobelen havde stoffet sig udenfor Huset og begyndte at raabe paa Lys.

(Fortsættes.)

S. A. Fibiger.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 16.

Løberdagen den 20de April 1833.

Forlagt af Understøttelses - Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets - Bogtrykker.

Anecdoter og Charactertræk.

(Fortsættelse.)

Lord Camelford.

I Spidsen for sin frygtelige Phalanx satte Lorden sin egen kæmpestore Person og foretog et Udfald, der øieblikligen tilveiebragte en Mængde blodige Hoveder, af hvilke idetmindste et Dusin vare hjemsøgte af den tappre Anførers uimodstaaelige Knippel. Men den londonste Pøbel er, som bekjendt, heller ikke at spøge med, og da den havde en overordentlig Majoritet paa sin Side, saa beholdt Camelford ikke alene sine Slag rigeligen gjengjeldte, men blev endog nødsaget til, at rømme

Marken tilligemed sine modige Følgesvende. Hvorledes Huset nu blev tilredet, vil man let kunne forestille sig; men Camelford, som havde 20,000 Pund Sterling i aarlig Indtægt, pruttede ikke med Berten, en Materialhandler, hvis Boutik var bleven ødelagt, og som ingen Marsag havde til at indskrænke, ved en alt for ængstelig Burdering, den af Lorden tilsagte Skadeserstatning. Omendkjøndt saaledes denne Sag kostede Camelford en Mængde Tænder, Haar og Guineer, saa gjorde den ham dog megen Fornøielse, og den forøgede et vist Ny, hvorefter han stræbte.

Ved Slutningen af Aaret 1803 havde H. S. Herlighed havt saa mange Klammerier, Slagsmaal og Dueller, at det allerede var noget ganske sædvanligt at høre fortælle om ham som Hovedperson ved alle Slags Optøier. Hvor en Barning fandt Sted, kunde man gjøre Regning paa at træffe Lorden, som især yndede og beskyttede den berømte Slagter Bourke, naagtet Denne ikke kunde holde Stand imod den frygtelige Kæmpe Balcher. Nævesfægterne satte ligeledes, fra deres Side, stor Priis paa Lorden, deels som en grundig Kjender og ei uberømt Udøver af deres Konst, deels fordi almindeligviis hans fyldte Børs stod dem aaben. Med alt dette forstod Camelford dog ret godt at

sætte sig i Respect, endog blandt det laveste Selskab; thi Sjoveren, Karrekudskæn o. s. v. vidste ret godt, at Hs. Herlighed ufortøvet gjengjeldte enhver Næsviished efter Fortjeneste. I godt Selskab, f. Ex. hos hans Søster, Lady Grenville, kunde han være den artigste og fineste Mand; men han nærrede desuagtet den største Ringeagt for den store Verdens Former, Sædvaner, Fortrin og Nydelser.

Han ønskede i sin Tjeneste kun Folk af et Præg, der lignede hans eget, og de bleve derfor altid underkastede visse Prøver. Karlen maatte, hvad enten han skulde antages som Kammertjener, eller som Kudsk, Staldkarl o. s. v., fremfor Alt have et mandigt Udseende og være bekjendt som en dygtig Baxer. Naar han nu havde været nogle Dage i Tjenesten, saa blev en Leilighed fremsøgt for at overfuse Mennesket, tirre ham ved Skjeldsord og dernæst ved Slag, indtil han omsider bragtes til at slaae igjen. Saaledes opstod nu imellem Herre og Tjener en formelig Baxning, hvis Udfald blev i enhver Henseende fordeelagtigt for den Sidste, naar Lorden maatte bukke under. Ivekampen endtes da med det Udraab: holdt, nu har jeg nok! jeg vilde kun sætte Dig paa Prove. Du er en brav Karl, som ikke vil tillade Noget, at

komme Din Herre for nær; der har Du en Seddel paa tyve Pund for Dine velførte Stød! — Camelford's Tjenere bleve iøvrigt fyrstelig lønede og underholdte i enhver Henseende; men derfor maatte de ogsaa staae ham bi ved mange Leiligheder, som ikke vare uden Fare for Liv og Lemmer.

Denne Lyst til at sætte Andres Mod paa Prøve indskrænkede sig iøvrigt ikke altid til hans Tjenestefolk. Engang spurgte han pludseligen en Skræddersvend, som havde indfundet sig for at tage Maal af ham, om han nogensinde havde affyret en Pistol. Nei, Mylord, lod Svaret, jeg har aldrig givet mig af med flige farlige Redskaber. Nu, saa skal Du dog engang forsøge det, gjentog den skadefroe Lord, idet han lukkede Døren ilaas. Her er en ladet Pistol, tag den og stil dig derhen tæt foran det store Speil; jeg tager den anden, ligesaa godt ladte Pistol og stiller mig ligeover for Dig, saa ville vi skyde paa hinanden. Bønner og Forestillinger var spildte; Lorden paa stod, at Skræderen skulde skyde først, og omsider gik Pistolen ogsaa af i Stakkelen's skjelvende Haand. Nu er Touren til mig, raabte Camelford, og i samme Dieblisk kastede Knaldet og Stumperne af det store Speil Skræderen til Jorden, idet han skreg: jeg er skudt! — Heida, Tjenere, raabte

Lorden, bærer det døde Menneske bort! — Dette skete, og et Dieblig derefter gjenfandt Skrædderen sig selv levende og uskadt ved et velbesat Frokostbord i Tjenerværelset. Men hvad der især trøstede ham for den ustandne Skræk var en Foræring af 50 Pund, hvorved han saae sig istand til at sætte sig ned som Mester og drive Haandværket for egen Regning, hvilket han gjorde under de bedste Udsigter, da Lorden og dennes Venner strax bleve hans Kunder.

En Nat, da Camelford gik hjem fra et Selskab, ledsaget af en Ven, bemærkede han, at Vægterne alle sov. Begge bleve nu enige om at vække disse Godtsfolk, efterhaanden som de fandt dem. Men da dette ikke blev udført paa den lemfældigste Maade, gjorde Vægterne Alarm, kaldte deres Colleger til Hjælp og søgte at bemægtigede sig begge Rolighedsforstyrrelserne, hvilket dog først lykkedes efter en Times haard Kamp. Camelford og hans Ledsager maatte nu tilbringe Natten af Matten i Baghuset og førtes om Morgenens for Politieretten, hvor de havde den Fornøielse at udbetale enhver af deres natlige Modstandere en Guinee.

Lord Camelfords tidlige Endeligt svarede fuldkomment til hans førte Vandel og bar Præget,

saavel af det Edle i hans Character, som af den Ubefindighed og Trods, hvorved han især havde tildraget sig Mængdens Opmærksomhed.

Et slet Fruentimmer, med hvem han stod i Forbindelse, var forbittret paa en af hans Venner, ved Navn Best, og søgte derfor, ved en falsk Angivelse om ærerørige Udtryk, som hun foregav at Best skulde have brugt paa Camelfords Bekostning, at opvække Sjendskab imellem dem. Dette var nok for at bringe den lettroende og fremfusende Lord til at fornærme den Anden paa en Maade, som gjorde en Udfordring uundgaaelig. Da han næste Morgen steg i sin Vogn for at kjøre hen til Kamppladsen, sagde han til sin Kudsk: Thomas, jeg er bleven Uven med Best, og han har udfordret mig. Kudskten, der vidste, at Best skød ligesaa godt, som hans Herre, gav det prophetiske Svar: De har handlet meget urigtigt, Mylord; ved Gud, han skyder Dem ihjel! — Denne Samtale giver et Exempel paa den fortrolige Tone, som herskede imellem Herre og Tjener. Førend Duellen begyndte forsikrede Best paa sin Vre, at Camelford havde ladet sig noget binde paa Ormet af en hevnlysten Kvinde, og tilbød sig at overbevise ham derom, naar han derpaa vilde tilbagefalde de fornærmelige Udtryk, som havde forarsaget Udfor-

dringen. Men Lorden vilde ikke laane Dre til dette fornuftige Forflag, omendstjøndt han hemmeligen betroede sin Secundant, at han virkelig var overbeviist om Best's Uskyldighed, hvorfor han — da det var ham umuligt, at tage et eengang sagt Ord tilbage — havde besluttet, ikke at sigte paa ham. Hans Kugle gif ogsaa forbi; men selv faldt han, dødeligt saaret, for Modstanderens første Skud, og levede endnu kun i nogle faa Dage.

Førend han mødte paa Pladsen havde han i en Tilfætning til sit Testament høitideligen erklæret, at han selv var Skyld i den forestaaende Duel, og at man derfor, ifald han skulde blive paa Stedet, ikke maatte forfølge hans Modstander.

At Lord Camelford, sin vilde Character uagtet, ikke havde tabt Erindringerne fra sin Barndom, beviste et andet Punkt i Testamentet, som bestemte, at hans Liig skulde bringes til Schweiz for at begraves i Nærheden af Bern, under nogle Træer, paa en nøiagtigt angiven Plads.

Den stumme Lord.

En ung Engellænder, den sidste mandlige Green af en fornem Familie, levede, siden sin yngre Broders Død, aldeles affondret fra Verden, paa

et ham tilhørende Gods i Nærheden af London. I flere Aar kom han ikke til Hovedstaden, tog ikke imod Besøg og afslagde ingen. En Kammertjener og en anden Betjent vare de eneste Mennesker, med hvem han stod i Forbindelse. I hele sex Aar havde de været omkring ham, uden at have hørt et Ord af hans Mund og uden at turde tiltale ham. Alle sine Befalinger gav han dem skriftligt, og de maatte svare ham paa samme Maade. En uafbrudt Brevvevling fandt paa denne Maade Sted imellem Herren og Tjenerne. Vilde Lorden f. Ex. skifte Linned, saa skrev han paa et lille Blad af det fineste Papiir de Ord: reent Linned, og ringede, hvorpaa Tjenerne indfandt sig for at imodtage Bladet af hans Haand. Der turde nemlig ingen af dem lade sig see alene, men hver Gang maatte de Begge komme. Hvad de kunde have at meddele, forespørge o. s. v. maatte altid overleveres skriftligt. Forglemte en af dem Forsbudet, og gav sig til at tale, hvilket i Begyndelse oftere hændtes, saa maatte han finde sig i at lide, til Straf, et vist Afdrag i sin Løn. Lorden selv gjorde sig aldrig skyldig i denne Feil.

(Fortsættes.)

S. A. Fibiger.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 17.

Løverdagen den 27de April 1833.

Forlagt af Understøttelses- Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets- Bogtrykker.

Anecdoter og Characteertræk.

(Fortsættelse.)

Den stumme Lord.

Ifølge de to Domestikers Forsikkring forraadte deres Herre aldrig den mindste Lungesindighed; men hans Ansyn var altid muntert og hans Mine venlig. Dette bekræftede ogsaa alle Godssets Beboere, af hvilke Ingen erindrede sig at have bemærket nogen Lidenkskab eller Sindsbevægelse hos ham. Han klædte sig meget net og efter den nyeste Mode; hans Taffel var udsøgt; hans Bærelser vare smykkede med de prægtigste Meubler,

og hans Bibliothek, som dagligen forøgedes, var meget anseeligt. En Ven i London, som dog aldrig besøgte ham, havde det Hverv, strax at sende ham enhver nyligen udkommen Bog. I Dagbrækningen stod han op, lod sig klæde paa, spiste Frokost, spillede et Kvarteerstid paa Claveer, nedskrev sine Befalinger, lukkede sig inde i en halv Time, tog derpaa Hat og Stok og gjorde, hvorledes end Veirliget var, en Spadseretour i det Frie. Han hilste venligt Enhver, som mødte ham, dog uden at tale, og han uddeelte dagligen selv en vis Sum til de Fattige, men gik strax bort, saasnart Nogen talte til ham. Godssets Beboere vidste det og taug; ifkun Fremmede talte undertiden til ham paa hans Spadseretoure, men han gav dem da strax at forstaae ved Tegn, at de intet Svar kunde vente. Mange af Egnens Beboere troede derfor, at han virkeligen manglede Taleevnen, og kaldte ham den stumme Lord. Klokken 11 præcise kom han igjen tilbage til Slottet, hvor han læste, skrev, eller spillede paa Claveer indtil Klokken 3 om Eftermiddagen, da han gik til Bords. Maaltidet bestod af sex fortræffelige Retter, hvoraf dog ingen turde være udenlandsk. Bordet var altid dækket for to Personer; af enhver Ret erholdt ogsaa den anden Couvert en Portion,

som om han virkeligen havde en Gjest at beværte, og førend dette var skeet begyndte han aldrig selv at spise af nogen Ret. Han drak almindeligviis kun Vand, men skjenkede altid i for den anden Couvert, saa ofte han fyldte sit eget Glas. Kamertjeneren maatte ombytte den supponerede Gjestes Tallerken ligesaa ofte som Lordens og udgyde Indholdet af det andet Glas naar Herren tomte sit. Kl. 5 var Maaltidet endt; Lorden tilbragte nu nogle Dieblikke ved Claveret, hvorpaa han lukkede sig inde i sit Bibliothek for at læse og skrive Breve, thi han vedligeholdte en meget udbredt Brevvexling. Kl. 10 begav han sig til No. Ved Siden af hans Seng stod en anden, hvori han undertiden sov; men hvadenten han havde afbenyttet den, eller ikke, maatte den ligesuldt opredes hver Morgen.

Paa denne Viis levede Lorden i hele sex Aar, som en Gaade for Omegnens Beboere. Da den sidste Dag af det sjette Aar var forløben, om Natten Kl. 12, staaer Lorden op af sin Seng og ringer. Tjenerne træde ind og udstrække, efter Sædvane, Hænderne for at imodtage den skrevne Befaling.

Smilende tiltaler Lorden dem: Tak I gode Mennesker, for den Taalmodighed, som I have havt med mig i disse sex Aar. Jeg er ikke utak-

nemmelig; modtager disse Papirer, som tilsikre Eder en aarlig Livrente; dog med den Betingelse, at I ikke gjøre mig noget Spørgsmaal over den Opførsel, jeg hidtil har iagttaget, og at I, fra nu af, paa det nøiagtigste udføre mine mundtlige Befalinger, hvor besynderlige de end maatte forekomme Eder. — Kammertjener, pak min Garderobe ind! Georg, bestil Postheste! — Vi reise bort imorgen præcise Kl. 10. Den store Kiste, som staaer her ved Siden af Sengen, skal tages med.

De forundrede Tjenere udførte punktligen hvad der var dem paalagt. Kl. 10 steg Lorden ind i sin Reisekareth.

Hvorhen? spurgte Postillionen. Hvor Du vil, svarede Lorden, kun ikke til London. Postillionen tog altsaa Veien til den næste Station, og saaledes gik det fremdeles, fra det ene Posthus til det andet. Naar Lorden saae en Landsbypige paa Veien, maatte Kudskene holde; Pigen blev hidkaldt, for at tages i Diesyn af den Reifende, som undertiden talte nogle Ord med hende, men aldrig undlod at give hende en Foræring førend han førte videre.

Paa denne Maade fortsattes Reisen i fem Dage, snart fremad, snart igjen tilbage, indtil

endelig en Pige med et Knippe Halm paa Ryggen gik forbi Karethen og hilste Lorden. Holdt, raabte Denne, jeg har fundet hende, hun har en Borte paa Halsen! — Bognen standser, Lorden stiger ud, klapper Pigen paa Kinden og spørger, om hun vil ægte ham. Hun anseer det for Spøg; men han forsikkrer, at det er Alvor, lader hende stige op i Bognen og kjører strax til den nærmeste Landsby, hvor, som hun havde fortalt, hendes Forældre boede. Disse bleve ikke lidet forundrede ved at see en smuk Kareth udenfor deres lille Hytte; men de forbausedes endnu mere, da en fornem Herre steg ud tilligemed deres egen Datter og traadte ind til dem. Lorden, som bemærkede deres Forlegenhed, tøvede ikke med at tiltale dem. Fatter Eder, mine Venner, sagde han, og frygter Intet med Hensyn til Eders Datter. Jeg er den stumme Lord, som man vidt og bredt kalder mig; dog er jeg, Himlen være takket, ikke saa ganske uden Mæle, og jeg kommer for at sige Eder, at jeg har besluttet at gjøre Eders Lykke, saafremt ogsaa I vil, fra Eders Side, bidrage til at fremme min. Giver mig denne Pige til Kone; jeg haaber, at hun ikke vil finde Mishag i mig; Eder skal jeg da rigeligen forsørge; hun vil, som min Hustru, komme i Besiddelse af mine største Godser og jeg

skal af alle Kræfter søge at gjøre hende mit Selskab behageligt. Kjære Pige, Din Haand!

Lorden talte med saa megen Alvor og Bæredighed, at Hyttens Beboere ikke kunde betvivle Sandheden af hans Ord. Pigen rødmede, saae ned for sig, kastede af og til et Sideblik paa sine Forældre, dog oftere endnu paa Frieren, og da Denne vedblev at holde sin Haand fremskraft imod hende, vovede hun endelig, med ædel Eenfold at lægge sin høire Haand i hans, imedens den venstre løstede Forklædet op, for halvt at skjule det af Undseelighed blussende Ansigt.

Lorden omfavnede den uskyldige Pige, trykkede et fyrigt Kys paa hendes Kind og udraabte i glad Henrykkelse: Nu har jeg hvad jeg søgte, nu er jeg lykkelig! — Hans Folk fik et Vink og bragte den store Kiste ind fra Vognen; den blev aabnet, og Kammer tjeneren forundredes ikke lidet ved at see den fyldt med prægtige Dameklædninger og alt Slags kostbart Pynt. Da London ikke var langt borte, blev Tjeneren Georg strax sendt derhen og kom allerede næste Dag tilbage med et Par Fruentimmer, som skulde besørgede den gode Landsbypiges Toilette. Forældrene bleve ligeledes flædte, og deres Hytte tilligemed den tilhørende Jordlod forærede Lorden til det værdigste af

Landsbyens trængende Egtepar. Desuden udstyrede han 12 fattige Piger og forlod, under tusende Velsignelser, Landsbyen tilligemed sin Brud og ledsaget af hendes Forældre. Strax efter Ankomsten til hans Herresæde blev Bielsen med stor Pragt fuldbyrdet.

Lorden levede nu atter ganske paa sin forrige Maade, kun med den Forskjel, at han talte. Ved hans Bord spiste, foruden han selv, kun hans Gemalinde; thi for hende havde alt tidligere den ene Couvert været bestemt. Forældrene beboede en særskilt Deel af Slottet og havde Alt, hvad de kunde ønske sig.

Maaskee har aldrig noget Ektekab været lykkeligere, end dette. Efter næsten 20 Aars Forløb troede man endnu stedse, at see to Forlovede, ikke et allerede saa gammelt Ektepar. Smukke og indtagende Børn forøgede endmere deres Lykke.

Om Natten Kl. 12, netop da den sidste Dag af det tyvende Aar var tilende, vækkede Lorden sin Gemalinde, forsikkrede hende om sin inderligste Kjærlighed, forsamlede derpaa Børnene, velsignede dem og gav Moderen et Dokument, som gjorde hende til Eierinde af to betydelige Godser og desuden tilsikkrede hvert af Børnene en stor Besid-

delse. Endnu engang omfavnede han sin Familie, lod spænde for og fjorte, uden at tale et eneste Ord mere, bort med sine to gamle Tjenere til det meest affides liggende af de ham tilhørende Slotte, som hidindtil kun havde været beboet af Ugler og Alliker. Uden Selskab, uden at gjensee sin Hustru og sine Børn, og ligesaa stum, som tilforn, levede Lorden endnu i 4 Aar. Han blev en Morgen funden død i sin Seng; ifølge alle Kjendetegn maatte han være død af et Slagflod. Paa Bordet laae et Papiir, dateret den 18de December 1755, som indeholdt følgende Forskrifter angaaende hans Begravelse.

(Fortsættes.)

S. A. Fibiger.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 18.

Løverdagen den 4de Mai 1833.

Forlagt af Understøttelses - Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets - Bogtrykker.

Anecdoter og Characteertræk.

(Slutning.)

Den stumme Lord.

”I de samme Klædningsstykker, hvori man finder mig naar jeg er død, forlanger jeg at blive begravet. Jeg vil hvile midt iblandt mine Undergivne, paa Landsbyens Kirkegaard, ved Foden af Bjerget. Ingen Muur skal indeslutte mine Been, ei heller noget udvortes Mærke tilkjendegive, at det Legeme, som her hensmuldrer, tilhørte et af Svagheder sammensat Menneske. I fem hele Dage skal man lade mig blive liggende for aabne

Vinduer og Dørre i det Bærelse, hvor jeg er død, og først den 6te Dag, før Morgengry, begrave man mig uden Sang eller Følge, uden Sørgesakler eller Klokkklang. Det tilstedes kun min Hustru, mine Børn og mine to Tjenere at følge mig til Graven, og jeg besværges dem, ingen Laarer at fælde, idet de bevise mig denne Kjærlig-hedstjeneste. Det er min alvorlige Villie, at man skal lade dette Bjergslot blive ubeboet. De rede Penge, som findes hos mig, tilhøre de Fat-tige. Særdeles meget ønsker jeg, at man efter min Død ikke videre omtaler mig, hverken siger Godt, eller Ondt om mig, og slet ikke bekymrer sig om, hvorfor jeg netop har levet saaledes, og ikke anderledes."

Dette Codicil var skrevet 5 Dage førend hans Død; thi det var om Morgenen den 24de Decem-ber da man fandt ham affjælet. En Ven i London havde hans Testament i Forvaring.

Sorgjeves søgte man siden at udforske en saa besynderlig Characters sande Grund. Lordens fire efterladte Sønner, hvoraf den ældste var 20 Aar gammel, havde nydt den fortræffeligste Opdragelse; Entens Aand og Hjerte, som alene ved hans Omgang var bleven uddannet til en beundringsværdig Grad, gav et Beviis paa hans

udbredte Kundskaber og dybe Indsigt. Hun gav ham det Vidnesbyrd, at han, i de 20 Aar, hun havde levet med ham, vel havde altid viist sig som en særfindet og besynderlig, men tillige som en elskværdig, indsigtsfuld, godmodig og billigt-tænkende Mand. Flere Gange havde hun forsøgt, at erfare af ham Aarsagen til hans foregaaende, langvarige Tausshed; men han havde da altid svaret hende med et alvorligt Blik og den, al videre Efterforskning standsende Bemærkning, at det jo ved deres Giftermaal var gjort hende til Betingelse, ikke at spørge derom. Han blev iøvrigt aldrig vred, var aldrig sorgmodig, men ligesaa lidet nogensinde overgiven lystig; om andre Mennesker talte han aldrig, bedømte Ingen, bekymrede sig om Ingen, roste eller dadlede Intet. Imod Enhver viste han sig godmodig og overbærende, men var derimod meget streng imod sig selv. Han levede alene for sin Kone og sine Sønner, og vaagede i 20 Aar troligen over dem. Børnene vare af en ufordærvet Natur; ædle Hjerter vare her forenede med en dannet, ved nyttige Kundskaber nærret Forstand.

Denne Mand's Historie er et mærkeligt Exempel paa en overordentlig Selobeherskelse. I sex Aar at negte sig enhver mundtlig Meddelelse og

punktliggen følge en besynderligt udkastet Leveplan; derpaa at tilbringe 20 Aar som Egtemand og Fader, og endeligen at løsrive sig frivilligen fra en elsket Kreds, frasige sig Alt, hvad der er det menneskelige Hjerter kjærest, for atter at paalægge sig en evig Saushed og trække sig tilbage i den dybeste Eensomhed; alt dette er vistnok et nimodsigeligt Beviis paa Styrken af den menneskelige Villie.

Menneskekjærlighed.

Et af de betydeligste Kirkesogne i en stor fransk Provindsstad havde, i Slutningen af det foregaaende Aarhundrede, en Præst, som tillige var Menigheden en om og indsigtsfuld Fader. At undervise, trøste, hjælpe, var hans daglige Beskæftigelse; vistnok vare hans egne tarvelige Indkomster utilstrækkelige til at afhjælpe de Fattiges Trang, omendskjøndt han uddeelte sine Gaver med Overlæg og Skjonsomhed; men den værdige Præst besad det Talent, at bevæge de Riges Hjerter og formaae dem til Gavnildhed, og derved bragte han det saa vidt, at i hans Sogn alle sande Trængende fandt Understøttelse: de Syge bleve

forpleiede, de Bantøre ernærede og flædte, de Faderløse opdragede til at kunne i sin Tid forsørge sig selv.

En meget farlig, smitsom Sygdom udbredte sig i Provindsen; snart var der i Staden næsten ingen Familie uden Syge, og i ethvert Huus fandtes Liig eller Døende. Den ædle Præst fordoblede nu sin Iver; han formindskede Faren idet han gav Anviisning til at bekæmpe den, han trostede de Svage, han understøttede de Trængende ved at skaffe dem Føde, Lægemidler og Pleie. Men da Sygdommen vedvarede i længere Tid, maatte han, for at kunne vedligeholde sin velgjørende Omhu, sælge sine egne bedste Sager og de undværligste af Kirkens. Dette Exempel og hans ivrige Anmodninger skaffede ham tillige betydelige Bidrag fra de mere velhavende Borgere i hans Sogn; men jo længere Nøden varer, desto mere afsjøles, lidt efter lidt, de Flestes Medlidenhed. Dette blev ogsaa Tilfældet her, og den gode Præst saae snart sine Hjælpemidler næsten ganske udtømte, imedens Epidemien vedblev at rase.

Hændelsesviis bragte han nu i Erfaring, at en fornem Capitalist, som havde beriget sig ved Skattevæsenet, var nyligen kommen hjem fra et natligt Spilleselskab, medbringende en meget

betydelig Gevinst. Han kjendte neppe Manden; dog betænkte han sig ikke længe, men ilede strax, den samme Morgen, til hans Bopæl. Han lod sig melde; man negtede ham Udgang; men han bad og tryglede saalænge, til han endelig blev indladt til Spilleren, som, udmattet af Nattesvaagen, var i Begreb med at gaae til Sengs. Med hjertegribende Ord skildrede han ham nu den grændselose Elendighed, hvori saa mange Ulykkelige smægtede, og bønfuldt om en kraftig Understøttelse. Den søvnige Crofus gjorde et fortreffeligt Ansigt, greb i sin Pung og rakte Præsten en Mont af omtrent 24 Skillings Værdi, idet han tillige overvældede den ærværdige Diding med de usømmeligste Bebreidelser, for en Paatrængenhed, som i hans Dine hverken kunde undskyldes med den Bedendes Alder og Stand, eller ved Begjæringens ædle, uegennyttige Formaal. Den Geistlige bad om Tilladelse at tale videre, og uden at oppebie Svaret gjentog han, paa en endnu mere indgribende og eftertryffeligg Maade, sin Bøn om en betydeligere Understøttelse for Sognets Fattige, hvem en saa ringe Gave intet kunde hjælpe. Den Rige svarede med Spotterier og Uartigheder, og da Præsten end ikke derved lod sig bortskræmme, men tværtimod vedblev, med forøget

Zoer at anvende hele sin Veltalenhed, idet han snart ved indsmigrende Ord, snart ved Formaning, snart ved Bønner søgte at boie den Andens forstokkede Sind, saa fik Dennes Brede og Hidsighed omsider en saadan Overhaand, at han foer ind paa Oldingen og gav ham et Drefgen.

”Det var til mig; hvad giver De nu mine Fattige?”

I disse simple Ord laae en Storhed, som ned slog den stolte Pengeemand; den blide og bestedne Tone, hvormed den ærværdige Geistlige fremforte dette Spørgsmaal, smeltede med uimodstaelig Kraft hans haarde Hjerte. Med Taarer bad han Præsten om Forladelse, gav ham en stor Sum Penge til de Fattige og blev fra den Dag af et andet, bedre Menneske.

Snild Forespørgsel.

Under Ludvig den Fjortendes Regjering opstod der en Strid imellem det franske og det italienske Theater i Paris. Sidstnævnte havde nemlig begyndt, ogsaa at give Stykker paa Fransk, hvorover de franske Skuespillere paa det heftigste beklagede

fig, som et Indgreb i deres Privilegier. Kongen besluttede, selv at høre begge Parter og derpaa at affige Dommen. Paa det franske Theaters Begne mødte den berømte Baron; som Italiens nernes Repræsentant fremstillede sig den som en ypperlig Harlequin særdeles yndede Dominique le Pree. Efterat nu Baron udførligen havde udviklet alle de Grunde, hvormed han troede at kunne understøtte sin Sag, kom Louren til Dominique. Denne begyndte med at spørge i en tilsyneladende meget forlegen Tone: hvorledes Hans Majestæt befalede, at han skulde tale? — "Ei," svarede Kongen, "tal som Du vil!"

"Jeg har vundet min Sag," gjenmølede Dominique, "thi mere forlanger jeg jo ikke."

Kongen lo, Sagen fik derved sit Forblivende og det italienske Theater vedblev at opføre franske Stykker.

J. A. Fibiger.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 19.

Løverdagen den 11te Mai 1833.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets-Bogtrykker.

B o l i v a r.

Simon Bolivar, el Libertador (Befrieren), den berømteste Mand, som den sydamerikanske Revolution har frembragt, var født den 25de Juli 1783 i Caracas, den nuværende Hovedstad i Departementet Venezuela, i Fristaten Columbia. Da han meget tidlig mistede sin Fader, Don Juan Vicente Bolivar y Poete, som var Oberst og en af de rigeste Godseiere paa Araguas yndige Sletter (1786), og sin Moder, Maria de la Concepcion Palacios y Soto (1789), paatog hans Onkel, Marquisen de Palacios, en Mand af

Mand og fortræffelig Tænkemaade, sig hans Opdragelse. For at fuldende sin Uddannelse reiste Bolivar i sit fjortende Aar over Havanna og Vera Cruz til Europa; i Madrid studerede han Lovkyndighed, da en kongelig Regidors Embede ved Caracas Municipalitet var arveligt i hans Familie, og han bereiste derpaa Frankrig, Italien, Schweiz og en Deel af Tydskland. I længere Tid opholdt han sig i Paris, hvor han havde Udgang til de første Selskaber, og hvor han nød alle Fornøielser, hvortil han som en riig ung Mand fandt tilstrækkelig Opfordring, om han endogsaa ikke havde havt Creolens Temperament, hvem Lidenskab for Spil og Fruentimmer er bleven til en anden Natur. Da han i Paris blev Diensvidne til de sidste Begivenheder af den franske Revolution, var det, som hans Venner paastaae, her at han fattede den første Tanke om at befrie sit Fædreland fra Spaniens Tyrannie. Efterat være vendt tilbage til Madrid giftede han sig, 19 Aar gammel, med den 16 aarige skønne Datter af Don Bernardo del Toro, og forlod 1803 med sin Ægtefælle, efter et næsten 6 aarigt Ophold, Europa. Hans Kones snartpaafølgende Død, en Følge af den gule Feber, forstyrrede det stille huuslige Liv, som han dengang førte paa et af sine Godser i San:

Extract

af

første Quartals Regnskab 1833,

for

det forenede Understøttelses Selskab.

I n d t æ g t.	Sedler og Tegn.		Rede Sølv.	
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
Beholdning fra forrige Aar, Restancer iberegnet	2997	62	4835	41
A. Ugentlige Indkomster for Ugebladets 45 ^{de} Aargang No. 1—13	540	10		
B. De overordentlige Medlemmers Contingent for dette Aar	98		20	
C. Renter af 6600 Rbd. Sølv, Bankobligationer er Sølv 264 Rbd. à 206 $\frac{1}{4}$ pCt.	272	24		
D. Laans Afbetaling i første Kvartal	6	24	972	48
E. Contingent af nye Medlemmer for 4 ^{de} Kvartal f. N.	20	80		
F. Optaget Laan i dette Kvartal	1000		400	
<hr/>				
	Rbd.	4935	8	6227 89

U d g i v t.	Sedler og Tegn.		Rede Sølv.	
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
1. Pensioner for dette Kvartal: til de sædvanlige Pensionister	721	24	150	
Pensionister for det Brockske Legat			44	
Dito for Caroline; Legatet			25	
2. Gratialer til 181 Medlemmer	2560			
3. Dito til Buddene	140			
4. En Gave til et affædiget Vuds trængende Familie	30			
5. Uerholdelige Contingenter	44	56		
6. Laan til 28 Medlemmer				4700
7. Afskrevne Restancer ifølge Generalforsamlingens Beslutning af 27 ^{de} Febr. dette Aar	40			18
8. Tvende anviste Regninger	29	18		
9. Ugebladets Trykning med Papir	184			
10. Lønninger				370
Restancer af udstedte, ei endnu indfrieede Quitteringer:				
	G. og L.		R. Sølv.	
for Laan	96	Rbd.	327	Rbd.
for Contingent .	91 - 80ß.		20	
<hr/>				
	Rbd.	187	80	347
Saldo	998	22	573	89
<hr/>				
	Rbd.	4935	8	6227 89

Kjøbenhavn den 31te Marts 1833.

C. G. Primon.

Dereensstemmende med den af Administrationen førte Control.

P. Friedenreich.

Bentley.

C. Schram.

N. Bengen.

Mateo, hans Families sædvanlige Sæde, i Araguas skjonne Dal ved Valencia; Svøens Bredder. For at adsprede sin Kummer gif han anden Gang til Europa, og kom netop til Paris, da Napoleon blev kronet til Keiser, hvilken sidste gjorde et meget dybt Indtryk paa ham. Paa sin Hjemreise til Caracas 1809 opholdt han sig en kort Tid i de Forenede Stater, og blev sandsynligviis her, i Frihedens Hjem, endnu mere bestyrket i sin Beslutning, at løse sit Fædreland ud af Spaniens Lænker; thi saasnart han var ankommen til Venezuela, forbandt han sig med Patrioterne, blandt hvilke hans Neveu Ribas, Tobar, Salias, Montilla og Machado vare de virksomste. Han erklærede sig nu for Uafhængighedens Sag, uden dog i Begyndelsen at paatage sig nogen Hovedrolle. Efter det første Udbrud af Revolutionen i Caracas, den 19de April 1810, blev det af den da indsatte overste Junta overdraget ham og Don Luis Lopez y Mendez at gaae til London, for at notificere England den i Venezuela forefaldne Regjeringsforandring, og der at tale den unge Fristats Sag. Neppe var Bolivar i September 1811 kommen tilbage til Caracas med de i England indkjøbte Vaaben, for han af Overgeneralen Miranda blev udnævnt til Oberstlieutenant ved Generalstaben,

hvorpaa han tog Deel i de første krigerske Foretagender af Patrioterne i Venezuela. Efter Jordstjælvet i Marts 1812 begyndte Krigen alvorligen med de spanske Tropper under Monteverde, og Forsvaret af den vigtigste Havnefæstning Puerto Cabello blev nu betroet til Bolivar. Men ulukkeligvis blev han tvungen til at rømme dette Sted for medelst et Mytterie af de spanske Krigsfanger, som bemægtigede sig Fortet San-Felipe, og dette bidrog meget til, at Miranda maatte overgive sig, og at Monteverde igjen underlagde sig hele Venezuela.

(Fortsættes.)

G. N. David.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 20.

Løverdagen den 18de Mai 1833.

Forlagt af Understøttelses- Selskabet.

Drykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Univerſitets- Bogtrykker.

B o l i v a r .

(Fortsættelse.)

Iblandt de Patrioter, som efter denne Catastrophe søgte Tilflugt paa den af Englænderne besatte De Caracao, befandt sig ogsaa Bolivar; men tidlig i September 1812 begav han sig med Ribas til Cartagena, som allerede dengang havde proclameret sin Uafhængighed, og Bolivar traadte nu her i Tjeneste hos Independenterne i Rygranada. Her udviklede sig ogsaa først hans Feldtherretalent. Utillfreds med den underordnede Kommando over den lille Stad Barranca ved Magda:

lenastrømmens Hovedmunding, foretog han med en lille Skare, som havde fulgt ham fra Caracas, paa egen Haand et Angreb paa Tenerife, som han erobrede, fordrev derpaa Spanierne fra alle deres Poster ved Magdalenasfloden og drog triumpherende, under Folkets Jubel, ind i Ocana. Med en lignende Lykke forjagede han, paa Opfordring af Regjeringen i Cartagena og Bogota, hvis Opmærksomhed han ved sin dristige Vaabensdaad havde vakt, den under Correa i Cucuta's Dale indtrængte spanske Division, hvad der især maatte tilskrives hans hurtige og veludtænkte Bevægelser. Da han derpaa af Kongressen i Nygranada blev udnævnt til Marechal del Campo (Brigadier), fattede han den dristige Beslutning, med sin lille, men prøvede og af udmærkede Officerer, som Ribas, Urdaneta, Girardot, d'Eluyar, anførte Skare at trænge ind i Venezuela, og befrie det fra Monteverde. Snart vare Merida og Truxillo, de vestlige Provindser af Venezuela, i Patrioternes Bold; men et Corps, som Bolivar affendte til den rige Provinds Barinas, blev slaget, Anføreren fangen og skudt tilligemed 17 Vaabenbrødre og mange patriotiske Indvaanere i Barinas. Tilligemed dette sørgelige Budskab erholdt Bolivar talrige Beretninger om de umennes-

skellige og oprørende Rædsels-scener og Undertryk-
 kelser, som den spanske General Monteverde og
 hans Officerer udøvede i Venezuela. Opbragt
 herover udstædte han den 13de Januar 1813 den
 bekjendte Proclamation, hvori han erklærede Spa-
 nierne en Udelæggelseskrig paa Liv og Død (guerra
 á muerte), og befalede at dræbe enhver i Kampen
 fangen Spanier. Efterat hans Armee, der
 dagligen forstærkedes af Patrioterne, havde lever-
 ret Sjenderne flere heldige Træfninger, og tvunget
 Monteverde til at indeslutte sig i Puerto Cabello,
 holdt Bolivar den 4de August 1813 sit Indtog i
 Hovedstaden Caracas. Som General for Befriels-
 sesarmeen forenede han under Titelen "Venezuelas
 Befrier" den hele Civil- og Militair-Magt; men
 han undlod at sammenkalde en Congress af Folkets
 Repræsenteranter og at indføre en fast lovbestemt
 Orden, mens nogle af hans Officerer endog
 tillode sig flere lastværdige Undertrykkelser. Den
 2^{den} Januar 1814 blev Bolivar ved et Convent af
 de i Caracas forsamlede Civil- og Militairembeds-
 mænd udnævnt til Dictator med uindskrænket
 Magt. Imidlertid havde Monteverde i Puerto
 Cabello faaet Forstærkning fra Spanien, og den
 vilde Royalist Boves i Planos samlet sin "Helve-
 desffare," hvormed han paa det frygteligste vde-

lagde Landet, idet han hverken skaanede værgeløse Mænd og Oldinge eller Kvinder og Børn. Som Repressalie befalede Bolivar, at alle Spaniere og Iølenos (Canarier) skulle fængsles, og bekjendte gjorde i et Manifest af 8de Februar 1814, at han til Gjengjæld vilde lade disse Værgeløse og de spanske Krigsfanger dræbe. Og virkelig blev denne frygtelige Dom, som kun kan finde en svag Undskyldning i Harmen over de af Spanierne udøvede Grusomheder, fuldbyrdet paa 1253 af disse Ulykkelige. Med afvejlende Lykke kæmpede Independenterne mod Boves og Spanierne, men den 11te Juli 1814 leed Bolivar et fuldkomment Nederlag ved la Puerta, et Pæs i Underne, og hele Venezuela kom igjen i Spaniernes Bold. Bolivar var med et lidet Følge flygtet til Cumana, og begav sig nu igjen til Cartagena. Congressen i Nygranada overdrog ham at anføre den Hær, som han selv havde udrustet, for med Magt at bringe Hovedstaden Bogota og Provindsen Cundisnamarca til den almindelige Union i Nygranada. Bolivar udførte sit Hverv hurtigt og lykkeligt, og Congressen udstædte en Takadresse til ham. Snart derpaa blev det ham overdraget at fordrive Spanierne fra Søestaden Santa Marta; de nødvendige Krigsfornødenheder til dette Foretagende skulde

leveres ham fra Cartagena, men Commandanten i denne Bye, Castillo, afflog det af Misundelse og Skinsyge, og Bolivar foretog nu, istedet for at angribe Santa : Marta, en frugtesløs Beleiring af det faste Cartagena, og mistede ved denne Leilighed ved Sygdom den største Deel af sine Tropper. Under denne Uenighed blandt selve Jnderpendenterne var Morillo med den store spanske Expedition landet paa Den Marguerita (15de Marts 1815) og truede Landet. Bolivar nedlagde nu sin Commando, og indskibede sig den 10de Mai paa en engelsk Krigsbrig til Jamaica. Paa denne De levede han fordetmeste i Hovedstaden Kingston, og her var det, at en af Spanierne leiet Snigmorder vilde myrde ham i hans Hængematte, men ihjelstak en Unden, som tilfældigviis laae i denne. Fra Kingston begav Bolivar sig til Havnen Aux Cayes paa Sydkysten af Den Haiti, hvorhen mange sydamerikanske Patrioter vare flygtede. Ved Understøttelse af den ædle Præsident Petion og flere Privatmænd lykkedes det dem her at faae en lille Flotille udrustet, med hvilken Patrioterne fra Nygranada og Venezuela under Bolivars Overbefaling den 2^{den} Mai 1816 landede paa Den Marguerita, hvor den heltedige Arismendi paa ny havde opplantet Uafhængighedsfanen.

Endnu eengang saae Bolivar sig nødt til, efter at være slaget af den spanske General Morales, at flygte til det gjæstfrie Haiti. Men allerede i December 1816 vendte han tilbage til Marguerita med en ny Expedition. Som Xefe supremo (Overhoved) for Republiken Venezuela sammenskaldte han en Generalcongres af Repræsentanter paa Den Marguerita, organiserede i Begyndelsen af det følgende Aar en provisorisk Regjering, og samlede Tropper for at rykke i Marken mod General Morillo. Lykken begunstigede Independenterne; Spanierne bleve afvejlende slagte af Bolivar, Paez, Piar og Santander, og allerede den 15de Februar 1819 aabnedes Congressen til Angostura, som den 17de December 1819 efter den feierrige Bolivars iøvrigste Ønske bestemte, at fra nu af skulde Landene Nygranada og Venezuela udgjøre en eneste udelelig Fristat under Navn af Columbia. Bolivar blev, som Præsident-Befrier af Republiken, beklædt med dictatorisk Magt, indtil en constituerende Nationalcongres, som i Juni 1821 skulde forsamle sig i Rosario de Cucuta, blev aabnet. Bolivar rykkede igjen i Marken, og dennegang med den største og bedste udrustede Hær, som hidtil i Columbia havde kjæmpet for Frihedens Sag. Efter flere Seire over

Spanierne aabnede Bolivar i Nærheden af Truxillo, i Santa Ana, Underhandlingerne med General Morillo om en Vaabensstilstand, som blev affuttet den 25de November 1820. Morillo vendte tilbage til Spanien, og i hans Sted overtog la Torre Overcommandoen; men saasnart Vaabensstilstanden var udløben — i hvilken det iblandt andet var stipuleret, at Krigen paa Liv og Død fra nu af skulde ophøre, og Krigslovene gjelde — leed la Torre et totalt Nederlag ved Carababo den 24de Juni 1821, og maatte med de saa tilbageblevne Levninger af den spanske Hær kaste sig ind i Puerto Cabello, som han haardnakket forsvarede i to Aar, intil han omsider overgav sig til General Paez. Saaledes blev hele Columbia for bestandigt udrevet af Spaniernes Hænder, og den 30de August 1821 blev den nye Constitution proclameret, og Bogota bestemt til Congressens Sæde. Bolivar blev udnævnt til Præsident og General Santander til Vicepræsident for Republikken.

Efter Columbias Befrielse henvendte Bolivar sin hele Opmærksomhed paa Syden, som endnu var stædt i en haard Kamp mod Spanierne. Det lader sig vanskeligt afgjøre, om Overbeviisningen om, at Columbias Provindser aldrig vilde være sikre, saalænge Spanierne herskede i Peru, eller

om Ønsket, at plante Frihedens Banner over hele Sydamerika, eller om blot Stræben efter Berømmelse og Ergjerrighedens Tilfredsstillelse, bragte hos Bolivar den Beslutning til Modenhed, med en columbisk Armee at komme Republiken Peru til Undsætning, da han efter Slaget ved Vulkanen Pichincha, som den tappre Sucre ved sit Talent og Heltmod vandt den 24de Mai 1822, først havde frarevet Spanierne Quito. Bolivar holdt nu den 1ste September 1823 sit Indtog i Lima, Hovedstaden i Peru, som Royalisterne ved hans Nærmelse havde forladt, og han blev snart derpaa af den der forsamlede Congress udnævnt til Dictator. Men Partiernes Modstand og de under Vicekongen La Serna fremtrængende Royalister nødte ham til at trække sig tilbage til Nordperu, og Lima blev atter besat af den spanske General Canterac.

(Fortsættes.)

G. N. David.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 21.

Løverdagen den 25de Mai 1833.

Forlagt af Understøttelses- Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets- Bogtrykker.

B o l i v a r .

(Fortsættelse.)

I Juni 1824 rykkede Bolivar med den nye organiserede Befrielseshær frem paa hiin Side af den første Rjæde af Anderne, tilkæmpede sig den 6te August den glimrende Seier ved Junin, og begav sig, medens hans Tropper forfulgte den flygtende Fjende, til Lima, for at ordne Republikens Regjering. Imidlertid tilfægtede Sucre sig ved Ayacucho den afgjørende Seier, som gjorde Ende paa Kampen, og befriede hele Sydamerika fra spanske Tropper. Iffun Castellerne ved Havnen

Callao bleve indtil den 19de Januar 1826 i Spaniernes Bold. I Februar 1825 fornyede Kongressen i Lima Bolivars Dictatur. Han begav sig derpaa til Overperu, som skilte sig fra Republikken Rio la Plata, og antog sin Befrier til Ære Navnet Bolivia. Overalt blev han modtaget med Jubel, og de meest glimrende Æresbeviisninger bleve ham til Deel. Den i Chuquisaca forsamlede Congress for den nye Republik Bolivia decreterede Generalerne Bolivar og Sucre i høitryvende Udtryk de meest overdrevne Taksigelser, erklærede den første for Republikens stedseværende Dictator, og anmodede ham om at udkaste en Constitution for Staten. Var Bolivar nu paa sin Lykkes Spidse bleven bortrevet af en pludselig Død, saa vilde man have priset ham som sit for Uafhængigheden kæmpende Folks hjætte, standhaftige og udholdende Feldtherre, som sit Fædrelands lykkelige Befrier, og hans Berømmelse vilde uplettet have forplantet sig fra Slægt til Slægt. Men han manglede Washingtons Sjælsstorhed, Dyd og Mandstyrke, for, døv mod Ærgjerrighedens Forsførelser, i Republikanismens Mandvarigen at grundfæste sit Fædrelands Frihed og Belfærd. Det slettere Princip, Egoismen, seirede i ham; Folkets Jubel og hans Benneris og Om-

givelses Smiger bedøvede ham, og gamle Erindringer fik atter nyt Liv hos ham. Der er ingen Tvivl om, at Bolivar paa denne Tid, da han ogsaa i Peru lod sig udnævne til Præsident paa Livstid (17de August 1826), nærrede monarkistiske Planer, og tænkte paa at spille en sydamerikansk Napoleons Rolle. Men han besad hverken sit Forbilledes Overblik eller hans energiske Virksomhed; han opofrede ved sin Politik Folkets Kjærlighed og Afgtelse, som han ved sin Tapperhed og sine Feldtherretalenter i Frihedskampen havde erhvervet sig.

Bendepunktet i hans politiske Liv som i hans Lykke udgjør den af ham, ved Hjælp af hans Adjutanter i antirepublikansk Land forfattede, eventyrlige Code boliviano, som af Kongressen i Bolivia blev antagen som Grundlov i August 1826, og derpaa i December Maaned samme Aar ogsaa i Peru, under Indvirkning af Bolivars Tilhængere og ved Hjælp af militaire Evangsforholdsregler. I denne sidste Stat blev Bolivar udnævnt til Præsident for Livstid, med den Ret at kunne vælge sin Efterfølger. Den af Bolivar paa denne Tid sammenkaldte Kongres i Panama af samtlige Amerikas Republikker skal have været en Slags Efterligning af den hellige Alliance for

Amerika, og man tillægger Bolivar den Hensigt, paa denne Maade at have villet forene alle Amerikas uafhængige Stater, og bringe dem under sit Hegenonie. Bolivars og hans Venners despotiske Foretagender og de herskesyge Hensigter, som fremlyste af mange af deres Handlinger, forfærdede ogsaa alle sande Fædrelandsvenner, og gjorde dem bekymrede for Amerikas endnu unge og ubefæstede Frihed. I Columbia førte i Bolivars Fraværelse Vicepræsidenten Santander med Kundskab og republikansk Uegennyttighed Regjeringen, og den unge Stat, der blev anerkjendt af de Forenede Stater, England og andre Magter, syntes at ville opblomstre. Da opstod der mellem Regjeringen og Generalerne Uenighed, som hemmeligen machineredes og næredes af Bolivar, der intet ønskede hellere end at see sin Code boliviano ogsaa indført i Columbia, og sig selv valgt til Præsident paa Livstid. Disse Stridigheder syntes at fordre Bolivars Nærværelse; han forlod derfor Lima, efterat han der havde indsat en Regjering, og ankom til Bogota i November 1826. I kort Tid bragte han igjen Rolighed tilveie. Han blev paany udvalgt til Præsident og Santander til Vicepræsident; men Bolivar udfærdigede en Adresse til Præsidenten for Senatet, hvori han frasagde sig Præsidentvær-

digheden, for at retfærdiggjøre sig for de Beskyldninger, som man gjorde ham for Ærgjerrighed. Santander bad ham imidlertid indstændigen om igjen at overtage sit Embede som constitutionel Præsident, i den Overbeviisning, at Urolighederne i Landet, naar de ikke vare fremkaldte af ham selv, diebliffeliggen vilde blive undertrykkede, saasnart han laante Constitutionens Sag sit Navns Anseelse og sin personlige Indflydelse. Bolivar lod sig let bevæge; men Mistillid, Skinsyge og Mistænkelighed havde nu engang slaaet dybe Rødder i Gemysterne, og hindrede en varig Forsoning. Bolivar undertrykkede Pressefriheden og den af Santander ivrigt befordrede Folkeopdragelse, indførte Klosterskolerne igjen, begunstigede Munkene og affpiste ved en falsk Brev den fattige Lancaster, hvem han havde indkaldt til Columbia for der at indføre Skoler for den indbyrdes Underviisning. Medens Bolivar forfulgte sine ærgjerrige monarkiske Planer i Columbia, reiste Frihedens Benner sig i Peru og Bolivia, affkaffede den af Bolivar indførte Forfatning og indsatte nye Regjeringer. Herved understøttedes de af de columbiske Tropper, som endnu stode i Peru, og som fattede Mistanke til Befrielses Hensigter, og ikke vilde lade sig bruge som Redskaber til at undertrykke den Frihed, for hvis

Opnaaelse de ivrigen havde sægtet og udøst deres Blod. De columbiske Tropper vendte derpaa tilbage til deres Hjem og stillede sig under den lovmæssige Regjerings Befaling. Bolivar havde her paany overtaget Præsidentværdigheden og aflagt den constitutionelle Eed, og da han ogsaa igjen havde vundet de fra Peru hjemkomne Troppers Tillid, bestræbte han sig uophørligen for at sætte Indførelsen af den bolivianske Grundlov igjennem. Da derfor Conventet i Ocana, under Santanders Forsæde, erklærede sig for uafhængigt, og Bolivars Planer truede med at strandepaa dets Mod, opløste han Conventet, og bemærkede sig uden videre Hensyn ganske vilkaarlig den høieste Magt ved et organisk Decret af 27de August 1828. Heri siger han ganske uforbeholden: "Columbier, nu taler jeg ikke med Eder om Frihed; thi opfylder jeg mine Løfter, saa ville I blive mere end frie, I ville blive agtede; desuden hvorfor tale om Frihed under et Dictatur? Lader kun Eendragtighedens Baand knytte Folket, som adlyder, og den, der som Høistbefalende regjerer det, fast til hinanden." Til Kaiser fattedes nu kun eet Skridt. De ivrige Republikanere sammensvore sig derfor mod Dictatorens Liv; kun den hurtigtfattede Beslutning at flygte gjennem et Bindue, og skjule sig under en

Bro, der fører over en liden Flod i Nærheden af Regjeringspalladset, reddede hans Liv. Men hans Garde drev Republikanerne tilbage; Flere bleve henrettede, Andre landsforviste og iblandt disse befandt sig den ædle Santander og 70 af de meest anseete Columbier. Saaledes vare mange Hindringer bortryddede, som stode Bolivars monar- chiske Hensigter i Veien. Men Perus Krigserklæ- ring mod Columbia kaldte ham i Feldten, og medens han befandt sig paa Grændsen, udbrød en Opstand imod ham i Venezuela. Den i Valencia den 8de April 1829 forsamlede Congress erklærede, at der ikke var at tænke paa nogen fredelig Gjenforening af begge Lande, saalænge Bolivar beholdt Magten i Nygranada i Hænderne. Saaledes udtraadte Venezuela af den columbiske Union og proclamerede sin Selvstændighed. Da en i samme Maaned i Bogota til Fordeel for Bolivar foranstaltet Opstand slog fejl, oversendte han Congressen den Erklæring, at han ikke mere vilde beklæde Præsidents ; Posten. Congressen modtog denne hans Resignation i de forbindtligste Udtryk, og tilstod ham en aarlig Pension af 30,000 Piastre, hvorpaa han erklærede, at det var hans Beslut- ning at reise til Cartagena, og derfra at indskibe sig til England. Imidlertid havde han dog ikke

opgivet Ideen om sine Planers Udførelse; hans Benner smeddede nye Rænker, og søgte ved deres Machinationer at bringe et Oprør til hans Fordeel istand. Fra Cartagena, hvor han havde et stort Parti og blev behandlet som Fyrste, reiste han, naftet han var syg, i November til Santa Marta, hvor Biskoppen var hans Ven, i den Hensigt derfra at bryde op til Bogota eller Venezuela. Men han manglede Dropper og Penge, og de fleste af hans virksomme Benner vare enten dræbte eller fangne. Dertil kom Efterretningen om Revolutionen i Paris, som tilintetgjorde de Forhaabninger, Bolivar nærede om sine Planers Understøttelse af Bourbonerne.

(Slutningen følger.)

G. N. David.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 22.

Løverdagen den 1ste Juni 1833.

Forlagt af Understøttelses- Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets- Bogtrykker.

B o l i v a r.

(Slutning.)

Hans Sygdom tog Overhaand; han saae med Rolighed sit Endeligt imøde, dicterede endnu et Dpraab til Columbias Borgere, ganske i republikansk Land, begyndte derpaa at tale i Vildelse, taug tilsidst nogle Dieblikke, og med det Udraab: "Enighed! Enighed! ellers vil Veddragts Hydra styrte os i Fordærvelse!" døde han den 10de December 1830 Klokken 1 om Estermiddagen. Han blev begravet hvor han var død, paa Hacienda'en i San Pedro ved Santa Marta. Af sin Formue havde han brugt Ni Tiendedele i Fædrelandets Tjeneste, og skjænket over 1000 Slaver deres Frihed; og dog efterlod han ingen Gjæld.

Bolivar var af Middelstørrelse, noget over 5 Fod høi, hans Legeme var magert, men istand til at udholde store Anstrængelser; hans Ansigtssfarve var næsten olivenbrun, Haaret sort og stridt; hans Miner og Bevægelser havde ikkun liden Ynde og Anstand; han bar store Bakkensbarter og havde tykke buskede Dienbryn, som beskyggede hans fyrige dybtliggende Dine. Hans Aand var meget bevægelig, og han forstod at gjøre sig gjældende. Til at opnaae sin Hensigt syntes ethvert Middel ham godt; deri bestod hans Politik. Han blev let vred. Foruden sit Modersmaal taledede han flydende Fransk og Engelsk. Grundig Dannelsen besad han ikke, og alvorlige Ting kjedede ham let. Som Napoleon besad han det Talent: at opsøge duelige Mænd og at bruge dem; dog lønnede han de Fleste med Utaknemmelighed. Han var en god Danser, en fortræffelig Rytter og en lidenstabelig Ven af det andet Kjøn. Interessante Efterretninger om hans Liv findes i Ducoudray: Holstein's "Memoires de Simon Bolivar," som man dog maa benytte med Forsigtighed *).

*) Disse Memoirer synes ikke desto mindre at indeholde de bedste Efterretninger og de interessanteste Kjendsgjæringer, som vi have om Bolivars Historie og Character.

K a n a r i s .

Constantin Kanaris er født paa Ipsara omtrent 1790. Fra sin tidligste Ungdom dannedes han, som Fleerheden af sine Landsmænd, til Søemand ved at flakke om imellem Derne; senere udvidede han sine Kundskaber og Anskuelser ved gjentagne Reiser til Havnene ved det sorte Hav og Middelhavet, især til Marseille. Udbruddet af den græske Frihedskamp gav ham Leilighed til ved den meest glimrende Heltedaaed at lægge sin ubetvingelige Uforfærdethed og sin udmærkede Krigskyndighed for Dagen. Det er intet Under, at man, saalænge Kanaris var Skipper og Handlende, ikke havde lagt synderlig Mærke til en usædvanlig Kraft og Varme hos ham, og dog var denne saa høist mærkelig netop ved den Contrast, hvori den stod til hans udvortes Kolighed og tilsyneladende Kulde. I det første Aar tog Kanaris endog ikke personlig Andeel i Opstanden, og først da Ipsarioterne, efter Catastrophen paa Chios i Foraaret 1822, besluttede paa den tyrkiske Flaade at hævne den Skjændsel, som hiin De havde lidt, blev vor Søehelt, paa sit eget Tilbud, sat til at føre de to Brandere, som man havde udrustet for at ødelægge Tyrkernes Flaade. Under Kapudan Paschas Bes

faling laae denne rolig for Chios, og Besætningen overgav sig saa meget mere trygt til de Lystigheder, der betegne Fasten Ramazan, som de græske Skibe, der hidindtil havde bebogtet Canalen ved Chios, endeligen vare forsvundne. Kapudan Pascha havde bestemt Matten imellem 19de og 20de Juni til en overordentlig Fest paa Admiralskibet; han havde dertil indbudet samtlige Flaadens Officerer, og da en Mængde Nyægjærrige ogsaa havde indfundet sig fra Den, saa regner man, at der hiin Nat har været over 2000 Mennesker forsamlede paa Admiralskibet. Paa Ipsara havde man faaet at vide, at denne Fest skulde holdes; og Kanaris valgte nu denne Nat til Udførelsen af sin dristige Plan, der nærmest gik ud paa at tilintetgjøre det fjendtlige Admiralskib. Den 18de Juni om Aftenen besteg han, med 34 forvorne Matroser fra Ipsara, de to Brandere, hvoraf han betroede den ene til Hydrioten Georgius Pepinis. Patriarchen af Alexandrien, som just var tilstæde, indviiede Fartøjerne, og ledsaget af det forsamlede Folks bedste Dnsker stak Kanaris i Søen med dem. Paa Hviden af de spalmadoriske Der nødte Bindstille Expeditionen den næste Morgen at gjøre et Ophold, men Branderne naaede dog i Dagens Løb Canalen ved Chios, og kom i

Subsmørket allerede saa nær til den tyrkiske Flaade, at det ved Havnen stationerede Bagtskib anraabte dem, og bød dem at lægge sig længere bort. De syntes ogsaa virkeligen at forsvinde i Retningen henimod Tschesme, og man forglemte dem snart i Fæstens Lummel, der gjorde Bagterne selv sorgløse og ubekymrede. Men inden fire Timers Forløb var Kanaris vendt tilbage for fulde Seil, og inden man var bleven hans Ankomst vaer, var det lykkes ham at befæste sin Brander ved Admiralskibet, og at stikke det i Brand. Under Raabet: "de Christnes Seier" undslap han og Mandskabet i en Jolle fra Branderen. I faa Minutter stod Admiralskibet i lys Lue, og man kunde ligesaa lidt tænke paa at redde Besætningen som paa at forfølge denne frygtelige Heltegjernings forbovne Ophavsmand. Medens Kapudan Pascha, dødelig saaret og styrtet i Havet af det sammenstyrtede Skibs Lømmer, opgav sin Aand paa Kysten af Chios, passerede Kanaris og Pipinis, der med sin Brander havde gjort et forgæves Forsøg mod Kapudan Berys Skib, hvorpaa Krigscassen befandt sig, uforstyrret den fjendtlige Linie, og styrede med en gunstig Medbør tilbage til Ipsara.

Med urolig Forventning havde man paa Den seet Luen af det brændende Admiralskib paa

Horizonten, og man var i bange Uvisshed om Udfaldet af Bovestykket, da Seierstegnet paa Masten af Fartøiet, der bar den hjemvendende Kanaris, forkyndte de ved Stranden tæt samlede Skarer, at det dristige Foretagende var lykkedes. Almindelig Jubel hilste Seierherren og hans tapre Skare, og fra nu af blev ei blot paa hans Fædreneise men overalt paa Nerne og paa Helias's Sletter Kanaris's Navn nævnet og lovpriist iblandt Fædrelandets og Frihedens tappreste Forsvarere. Der var kun undkommet 150 Matroser fra Kapudan Paschas Skib, og de Skibe, som Nepinis havde angrebet, vare blevne forslaaede mod Kysten af Eschesme, og tildeels udplyndret af deres egen Besætning, der med Byttet havde flygtet ind i Bjergene. Men ligesaa stort som Tabet var for Tyrkerne ligesaa stor, eller maaske endog større, var den moralske Indflydelse, som denne Daad havde. Efter at Affairen ved Chios var blevet bekjendt traf Tyrkerne sig næsten overalt tilbage, og paa samme Tid reiste sig i Forhold hertil Grækernes Mod, der siden det første Nederlag paa Den var sjunket. Men Kanaris fik ogsaa snart igjen Leilighed til at hævede sin vundne Krigerhæder. Allerede i Juli viste sig den tyrkiske Flaade, 84 Seilere stærk, igjen i de

græske Bunde, og i August tog den den til Kapu-
dan Pascha udnævnte Sarastier Mehemet Pascha
ombord i Patras. I Canalen ved Spezia nødte
Grækerne den til at trække sig tilbage, da den
vilde proviantere Napoli di Romania, og i
September blev Flaaden af en Storm forslaaet til
Suda, men snart viste den sig atter i Archipe-
lagus, og i Slutningen af October ankrede den
ved Tenedos. En Afdeling af den græske Flaade,
bestaaende af 12 ipsaritiske Brigger, havde
fulgt alle dens Bevægelser i Archipelagus, og
fulgt den lige indtil Tenedos, saa at man havde
den nøieste Kundskab om Tyrkernes Stilling. Alle
Omstændigheder syntes at begunstige et andet
Odelæggelsestog mod Tyrkernes Flaade, og Planen
til dette Bovestykke var neppe lagt, før Kanaris
tilbød sig igjen at føre Branderne. Den 9de No-
vember om Aftenen seilede han ved en frisk Kuling
fra Ipsara med to Brandere, hvoraf den uforfær-
dede Kyriakos førte den ene, og med to Brigger;
omgik i Morgendæmringen de fjendtlige Bagtskibe,
der lode sig skuffe af det tyrkiske Flag og den
tyrkiske Dragt, som hans Matroser bare, og
antændte det tyrkiske Admiralskib saa pludseligen,
at af 2000 Mand, hvortil Besætningen skal have
beløbet sig, undkom kun omtrent 30 foruden Kapu-

dan Pascha. Paa samme Tid var det lykkes Kyriakos at stikke et andet Skib i Brand, og Skrækken og Forvirringen blev snart saa almindelig, at alle Skibene, som Ilden ei havde naaet, blot troede at kunne frelse sig ved at holde rum Søe. Men en Storm, som reiste sig, tilintet gjorde her deres Haab om Frelse, thi deels bleve Skibene kastede mod Fastlandets Klipper, deels sat paa Grund mellem Derne. I Stormen var derimod Kanaris heldig nok at komme til Ipsara den 12te November, og der blev han festligen modtaget af Ephorerne, som overrakte ham en Laurbærkrands, til Tegn paa Fædrelandets Tak og Agtelse. Denne nedlagde han for den hellige Jomfrues Fødsel i Hovedkirken af sin Fødebye, og da Admirallitetet i Hydra fort derpaa tilbød ham en stor Pengesum som Belønning for hans Heltedaa, vægrede han sig for at modtage den, men bad om at maatte uddele en Deel af den iblandt hans Mandskab. Ogsaa Tilbudet om at udnævne ham til Admiral og Commandant for en Afdeling af Flaaden afflog han, med den Bemærkning, at hans ringe Kræfter ei vare en saadan Post voxne, og at han ikke mægtede med Værdighed at forestaae et saadant Commando.

(Slutningen følger.)

G. N. David.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 23.

Løberdagen den 8de Juni 1833.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets-Bogtrykker.

Kanaris.

(Slutning.)

Ipsara faldt i Begyndelsen af Juli 1824 i Osmannernes Hænder, hvad der især skyldtes Albaneseren Kottas Forræderie, thi denne Hovding var fra Pelopones med en Skare Albanesere sendt Den til Undsætning, men lod sig af Tyrkerne bestikke. Kanaris gjorde under disse uheldige Omstændigheder nogle Forsøg paa at opbrænde Tyrkernes Flaade; men da disse ikke lykkedes, begav han sig til Syra, og tog Tjeneste under Admiral Miaulis som Brandersfører i den græske

Flaade. Allerede i August tog han som saadan Deel i Expeditionen under Vice: Admiral Sachuris mod Kosrew Pascha, som dengang ængstede Samos haardt. I flere Fægtninger udmærkede Kanaris sig, og med sin, nu allerede, navnkundige Forbovenhed stak han ogsaa her flere Etibe i Brand, iblandt andre en Fregat paa 54 Kanoner og en Corvette paa 26 Kanoner, som han naaede paa dens Flugt til Porto: Sigri. Ogsaa i de følgende Aar, da Ibrahim Pascha stod i Morea, viste Kanaris Fædrelandet mangan vigtig Tjeneste, som dog neppe efter Fortjeneste blev anerkjendt, thi den provisoriske Regjering tog ikke engang Hensyn paa hans Bøn i 1825, da han for sig og sin Familie bad om et ubeboet Huus i Nauplia. Af Folket derimod modtog han flere Beviser paa, at det ikke havde glemt hans Tjenester og hvad han havde gjort for den græske Sag. I December 1826 blev han udnævnt til Næstcommanderende paa den fra Amerika ankomne skønne Fregat Hellas, som Miaulis commanderede, og i 1827 blev han af Ipsarioterne valgt til deres Repræsentant ved Nationalcongressen i Kasri. Men Flaaden var dog hans egentlige Virkefreds, og han vendte derfor ogsaa snart igjen tilbage til den. De allierede Magters Mellemkomst havde imidlertid givet

Kampen et andet Udseende, og indskrænket Græ-
 kernes Virksomhed, der ogsaa, især hvad de større
 Operationer til Søes angik, fandt en uovers-
 stigelig Hindring i Midlernes Indskrænkning. Det
 maa isærdeleshed tilskrives denne Grund, at Kanar-
 is's Plan, at opbrænde Egypternes Flaade i
 Alexandria, ikke blev realiseret; og saaledes strakte
 sig i de følgende Aar hele hans Virksomhed ikke
 længer end til under Miaulis at tage Deel i de
 smaa Togter, der deels gjordes mod Piraterne,
 deels mod de østlige Der, som man haabede at
 rive ud af Tyrkernes Hænder. I det første Aar
 under Kapodistrias Præsidentskab commanderede
 Kanaris den af Ipsarioter dannede Besætning i
 Napoli di Malvasia tilligemed en Golette, som
 var bestemt til at inspicere Kysten fra dette Punkt
 og indtil Fæstningerne i Messenien. I Slutningen
 af Aaret 1829 udnævnte Kapodistria ham til
 Mirarch (Oversbefalende over en Flotille), og
 overdrog ham Inspectionen over Havnen ved
 Poros, saalænge Admiral Miaulis og Vice-Admi-
 ral Sachturis vare fraværende. Under Urolig-
 hederne i de sidste Aar tog Kanaris kun middelbart
 Andeel, og han heldede utvetydigen til Præsiden-
 tens Partie, da den sig nærmende Krisis gjorde
 en bestemt Erklæring til en Nødvendighed, hvad

ogſaa Oppositionen tog ham meget ilde op. Denne erklærede det nemlig for et Forræderie, der befmittede hans tidligere bundne Hæder, at han adlød Præsidentens Befaling i 1831, med en Expedition at agere mod Oprørerne i Limeni og Maina. Han opholdt sig i længere Tid paa Kysten af Armyros, bevægede flere nærliggende Der at sende angerfulde Addreſſer til Præsidenten, og kom ſelv i Underhandlinger med Konſtantin Mauromichaliſ, de mainottiſke Oprøreres Hoved, men diſſe bleve afbrudte, ſaaſnart det var blevet bekjendt, at den gamle Mainotbey Pietro Mauromichaliſ var fængſlet. Kanariſ blev nu endogſaa fængſlet af Konſtantin, men dog ſnart løſladt, hvorpaa han forlod Stationen paa Sydkysten af Morea, og vendte tilbage til Poros. Hans Opførelſe under de ſeneste ſorgelige Tildragelſer er efter diſſe Hændelſer let forklarlig. Kanariſ var iblandt de forſte, ſom efter Tviftighederne imellem den ruſiſke Fregat Telemach og de hydriotiſke Fartøier, i de ſtærkeſte Udtryk tilkjendegave deres Miſbilligheſe over Hydrioterneſ Opførelſe, og da Miauliſ den 13de Auguſt havde opbrændt Fregatten Hellas og Korvetten Hydra, tog han ei i Betænkning at ſlutte den Note, ſom han i denne Anledning ſkrev til Præsidenten, med følgende Ord: "evig Skjændſel

følger Ophavsmanden til dette afskyelige Barbarie." Efter Præsidentens sorgelige Død, og efter hans Broder Augustins Forjagelse vedblev Kanaris i sin Modstand mod det republikanske Partie og den ny oprettede Regjering i Nauplia. Denne befalede ham at bringe de Skibe, med hvilke han paa denne Tid laae for Syra, til Nauplia; men han adlød ikke, og gik tvertimod, førend man kunde forhindre det, til Egina, tog 60,000 Pjastre, som han fandt i Mynten, og betalte dermed for en Deel den sit Mandskab hidtil udeblevne Sold, og forblev til trods for Regjeringens gjentagne Befalinger paa denne Station. Kanaris var imidlertid mere skicket til at udøve et dristigt Boveslykke end til at udføre en viidudstrakt Plan, og ligesom han tidligere med Flid havde undgaaet al Leilighed til at indgribe virksom i hans Fædres Lands indre Anliggender, saaledes var det ogsaa naturligt, at han nu, da Sagerne havde taget en med hans Ønsker og Ansæelser saa lidet overensstemmende Gang, trak sig tilbage, og undlod at tage nogen virksom Andeel i de følgende Begivenheders heder. Saavidt bekjendt lever han endnu i sin Families Skjød i Syra.

Diebitsch = Sabalkanski.

Hans Karl Anton von Diebitsch og Marden, Greve af Sabalkanski, var født den 13de Mai 1785 paa Godset Grosleippe i Slesien. Een af hans Stammefædre havde allerede udmærket sig i Mongolerlaget ved Liegnitz. Hans Fader *) var en videnskabelig dannet Mand, og havde selv ledet Sønnens Opdragelse indtil dennes 12te Aar, da han i 1797 bragde ham til Berlin, for at faae ham i Cadetcorpset. Da han ikke havde fyldt sit tolvte Aar, der var den lovbefalede Alder, saa fandt dette nogen Vanskelighed; men Drengens vedholdende Tryglen, og især det gunstige Udfald, som den Examen fik, som han før Optagelsen maatte underkaste sig, og hvori han forraadte Kundskaber, der i hans Alder vare sjeldne, besejrede denne Hindring. Da Faderen var bleven

*) Hans Ehrenfried Diebitsch havde været Major i Frederik II's Adjutantstab, gjort den syvaarige Krig med, var af Frederik Wilhelm II bleven udnævnt til Oberstlieutenant og Fløiadjutant, havde siden trukket sig tilbage paa sine Godser, og var derpaa traadt over i russisk Tjeneste, først som Inspecteur ved Geværfabrikken i Tula, og blev siden udnævnt til Generalmajor i den russiske Armee.

Generalmajor i Keiser Pauls Suite bad han Keiseren om at tage Sønnen i russisk Tjeneste, og paa Keiserens egenhændige Skrivelse herom fik denne ogsaa i 1801 sin Afsked fra Cadetcorpset, omendskjøndt han selv ikke ønskede det, og af Taknemmelighed mod sit Fædreland helst var bleven i preussisk Tjeneste. Da han kom til Petersborg, var Alexander kort Tid i forveien kommen paa Tronen, og Keiseren tillod ham nu at indtræde i hvilket Garderiment han ønskede. Feldttoget 1805 gjorde han i det simenowske Garderegiment, som Keiseren selv havde commanderet som Storsyrste. I Slaget ved Austerlitz blev han saaret i den høire Haand, men koldblodig fortsatte han Kampen med Sablen i den venstre Haand, og det trods han mistede meget Blod og Haanden, som han selv forbandt, diensynligen svulmede. Denne kjække Opførsel blev ei ubemærket og ubelønnet; han fik en Kressabel med Indskrift: "for Tapserhed." I Slagene ved Eylau og Friedland udmærkede han sig, og avancerede udenfor Ancienniteten til Kapitain og fik St. Georgs- og Ordenen pour le mérite. Fra den Tid af og indtil 1812 brugte han Fredstilstanden til at udvide sine theoretiske Kundskaber i Krigsfaget, og bad derpaa efter Nogle Keiseren om Afsked, efter Andre om

Forflyttelse til Generalstaben. Ogsaa Marsagen hertil angives forskjellig, og der fortælles derom, deels at Keiseren ved en Parade ikke vilde modtage en Rapport af Diebitsch, deels at Keiseren havde erklæret, at Diebitsch formedelt sin undersætsige Figur ikke kunde bruges til en vis Værestjeneste. Hvorledes dette end forholder sig, nok er det, at Diebitsch virkelig snart blev forflyttet til Generalstaben, og at han blev ansat hos General Witgenstein. Her begynder Diebitsch's glimrende Løbebane.

(Slutningen følger.)

C. N. David.

Borger = Bønnen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 24.

Løverdagen den 15de Juni 1833.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets = Bogtrykker.

Diebitsch = Sabalkanski.

(Slutning.)

I Spidsen af 3000, som Landevæern ankomne, Bønder dækkede Diebitsch, skjøndt saaret, i de blodige Dage den 18de og 19de October 1812 en Bro, ved hvis Forsvar det wittensteinske Corps blev frelst; til Belønning herfor blev han Generalmajor og fik flere Ordner. Seirende gik han med Avantgarden af det wittensteinske Corps over den preussiske Grændse, og blev ved Lauroggen kastet ind imellem de macdonaldske Brigader, hvorved han stodte paa det preussiske Auxiliaircorps under General Yorck. I en Samtale med denne General anvendte han al sin Beltalenhed og alle mulige

Grunde for at overtale ham til at falde fra Napoleon, hvad der ogsaa skete. Capitulationen blev affluttet, og Udførelsen af denne saa vigtige og indflydelsesrige Negociation forskaffede ham St. Anna; Ordenens første Klasse. I Berlin rykkede han ind som Generalquarttermester ved Wittgenstein's Armeecorps. Under selve Indtoget forlod han Corpsset, og med Taknemmelighed erindrende sig sit Ophold paa Cadetacademiet ilede han til Hest mod dette, for at hilse paa sine gamle Lærere og især paa Professor Wippel, som han elskede med barnlig Hengivenhed. I 1830 gjentog han dette Besøg, der gjør ham saa megen Ære som Menneske. I Slaget ved Lützen bemærkede Diebitsch, at nogle Officerer vare udsatte for den stærkeste fjendtlige Ild; Diebitsch reed derhen, og fandt General York, som søgte Døden paa Balpladsen. Da Diebitsch gjorde ham Forestillinger, svarede han i Fortvivlelse: "Det er dem, som har forført mig til et Skridt, der hidtil ikke har bragt mig min Løn, thi Napoleon feirer endnu." Diebitsch feirede endnu engang over ham ved sin Veltalenhed, og fik York til at forlade Balpladsen. Senere blev Diebitsch forflyttet til Barclai de Tollys Armeecorps som Generalquarttermester, og brugt til at afflutte den hemmelige Tractat imellem Rus-

land, England, Preussen og Osterreich i Reichens-
 burg den 14de August 1813. I Slaget ved
 Dresden bleve to Heste skudte under ham; kun
 28 Aar gammel avancerede han efter Slaget ved
 Leipzig til Generallieutenant. Da de Allierede
 vare trængte tilbage paa deres første Marsch mod
 Paris, fik han stor Andeel i deres senere Fremryk-
 kelse, idet han med Eftertryk talte mod det da
 almindeligen saa nødvendigt ansete Tilbagetog.
 Da Alexander rykkede ind i Paris, netop paa
 Diebitsch's gamle Faders Fødselsdag, omfavnede
 han Diebitsch paa Mont: Martre, og hang Alex-
 ander: Newski Ordenen omkring hans Hals.
 Marsdagen derefter formælede han sig i Warschau
 med en Niece af Barclai de Tolly, Baronesse
 Tornau, kun 15 Aar gammel. Fra Congressen i
 Wien sendte Alexander ham som Chef for General-
 adjutantstaben til det første Armeecorps, indtil
 Keiseren igjen som Generaladjutant kaldte ham til
 sig. 1820 blev Diebitsch Chef for den store keiser-
 lige Generaladjutantstab, og dermed fulgte, at
 han blev Majorgeneral af hele Hæren. Paa
 Alexanders Reise til Taganrog, hvor Alexander
 døde, ved den i Petersborg udbrudte Opstand, i
 Sendelsen til Konstantin med Efterretningen om
 Keiserens Død, og paa Reisen til Moskau for

at modtage Eiget viste Diebitsch sig som Statsmand og Menneske. Ogsaa Nicolaus skjænkede ham sin Fortrolighed, og gjorde ham først til Baron og siden til Greve. I det tyrkiske Feldttog fra Foraaret 1828 indtil Freden til Adrianopel i 1829 vandt han et europæisk Navn, først ved Barnas Indtagelse og siden ved Overgangen over Balkan, hvorsor han fik Tilnavnet "Sabalkanski." Fra nu af tilhører hans Liv og Daad Historien. Efter Freden synes han at have villet forlade den russiske Tjeneste, og kjøbe sig et Gods i det Slesiske, hvor han tryk for de moscovitiske Stores Misundelse kunde tilbringe sine øvrige Dage. Efter et langt Ophold i Berlin gif han til Petersborg, og den 17de December 1830 drog han herfra, for at aabne Feldttoget i Polen. Den 25de Januar 1831 gif han med sin Armee over den polske Grændse. Efter det blodige Slag ved Ostrolenka forlagde han sit Hovedquarteer til Kleczewo ved Pultusk, hvor han blev angreben af Cholera Ratten til den 9de Juni, og døde nogle Timer derefter, da Grev Orloff om Aftenen var ankommen fra Petersborg for paa Stedet at undersøge Russernes Stilling. Hans Liig blev bragt til Petersborg, men hans Hjerte bisat i Kathedralkirken i Pultusk.

(Af Conversations Lexicon der neuesten Zeit 1832 og 1833)

C. N. David.

Nybyggeren ved Mississipi.

(Oversat fra det nordamerikanske Lidskrift: verity of the life, Mai 1832.)

Herren være Priis i al Evighed! Han lod mig finde Fædreland paa den fremmede Kyst. Jeg blev stødt bort af mine Egne: jeg kom til de Fremmede, og de modtog mig som deres egen. Jeg har seet 80 Vintre: før den sidste kommer, vil jeg opløste min Røst; jeg vil oplade mit Hjertes Helligdomme. Hører mig, Indbyggere af den gamle Verden! mens jeg forkynder Eders Uret! Hører mig, mine Brødre i den nye Verden! at I maae føle Eders Lykke, at være fødte i Frihedens Hjem, hvor det Slør, som Fordomme og Bildfarelser drage for Sandheden, ikke mere har nogen Virkning!

Jeg er født i Hannover den 3^{die} Marts 1752. Min Fader var Skrædder, min Moder Sypige. De havde, som de fleste fattige Folk, mange Børn. Jeg var en af de yngste og skjottede mig for det meste selv. Da jeg var 13 Aar gammel, døde min Fader. Min Moder var allerede død flere Aar iforveien. Stadsøvrigheden tog mig med Magt og satte mig i Lære hos en Skrædder,

der kun modtog mig paa Vilkaar, at jeg ikke skulde gjøres til Svend, før om 10 Aar, da der ikke blev betalt Noget for Kost eller til Klæder. Haandværket var mig allerede forud imod; og der er vist ikke mange unge og raske Dreng, som finde Behag deri; men min Mesters Egennytte, den flette Behandling, jeg maatte udstaae hos ham, og den Naade, hvorpaa jeg blev affærdiget af det Magistratsmedlem, hvem Opsynet med Waisens børnene var paalagt, naar jeg en sjelden Gang vovede at klage over en alt for isinesaldende Uretsfærdighed, gjorde mig det endnu mere forhadet. Min Mester brugte mig kun til at gaae Erinder og til at forrette en Tjeners Skikkelse hjemme i Huset. Blev jeg endelig sat til Noget, som angik Haandværket, var det for det meste kun, at sprætte gamle Klæder op, varme Persejernet, eller klippe Papiir i Strimler til Maal. Da jeg engang tillod mig at sige: "at jeg troede at være sat i Lære for at lære Noget, men ikke for at være Mesters Bydreng," fik jeg en saadan Mængde Prygl, at jeg, i Følelse af, at være bleven behandlet uretsfærdigen, gik lige op til den ovennævnte Magistratsperson og klagede ham min Nød. Men den eneste Frugt var, at jeg blev sat ned i et Hundehul, som de kaldte Cachot, hvor jeg ved Vand og Brød

i 14 Dage fik Tid til at betænke det Daarlige i at søge Tilflugt mod smaa Skjælmer hos de store.

Da jeg blev løsladt herfra, førtes jeg, tillige med en anden Dreng paa min Alder, der havde udstaaet samme Straf, af Stodderkongen op paa Raadshuen, hvor vi blev sat ind i en stor Stue mellem allehaande tiltalte, mistænkelige og for en Deel allerede tilforn domte Forbrydere. Her maatte vi vente i fem Timer, indtil endelig den høie Magistratsperson kom, som derpaa med en kort og kraftig Forbandelse for det Bryderi, som vi gjorde ham, sendte os tilbage til vore Læremestere. Mens vi imidlertid sad og ventede paa hans Ankomst, meddeelte min Staldbroder mig, at han havde i Sinde, først at hævne sig paa sin Mester, og derpaa at løbe ud paa Landet til en Farbroder, der var Dvægghyrde paa den store Sandsette ved Lüneborg. Han opmuntrede mig til at gjøre ligesaa og lovede mig et frit og herligt Liv, naar jeg vilde følge ham.

Havde min Mester taget nogenlunde menneskeligt imod mig, vilde disse Forestillinger rimeligviis ikke have frugtet Noget; men da han med bidende Spot og drillende Haan kun satte en Spøskum koldt Vand og en Rugbrødsforpe frem for mig, da jeg, sulten og udmattet, kom hjem fra

Raadstuen Klokken 2, og tilsviede, "at jeg formodentligen nu var bleven saa vant til denne Kost, at han herefter ikke behøvede at give mig nogen anden," modnedes i mit forbittrede Sind det Forsæt, at unddrage mig en Forsorg, der blev forsuurt betalt, og at vende min Fædrenestad Ryggen.

Da han endnu samme Estermiddag befalede mig at varme Persejernet, lagde jeg Haandtaget i Ilden, indtil det blev næsten gloende, bar det ind til ham paa Risten og satte det som sædvanligt, hen for ham, men nærmede mig derpaa saavidt muligt Gadedøren. Et Dieblik efter kastede Mesteren Persejernet fra sig med et frygteligt Skrig; men hvad der videre paafulgte, veed jeg ikke. Thi med et Spring var jeg ude af Dørren, og saa Minutter efter uden for Byens Porte.

(Fortætttes.)

C. H. Wisby.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 25.

Løverdagen den 22de Juni 1833.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets-Bogtrykker.

Nybyggeren ved Missisippi.

(Fortsættelse.)

Her oppebiede jeg, ifølge min Stalbroders tidlige Forslag til mig, Nattens Komme, for dernæst, i hans Selskab, at gaae ud i den vide Verden. Lidt efter Solens Nedgang kom han til mig og roste mig meget, da han hørte, hvorledes jeg havde hævnnet mig paa min Mester. "Har han varmet Din Nyg," sagde han, "saa har Du varmet hans Næver, og jeg tænker, at han vil huske det ligesaamange Uger, som Du har følt det i Dage." I Følge med John Watts — dette var hans Navn — der ligeledes havde hævnnet

den, ham tilføiede, Krænkelse (hvorledes, kan jeg nu ikke mindes), gik jeg den ganske Nat, indtil vi den paafølgende Dag naaede vor Bestemmelse. John havde nogle Penge, for hvilke vi spiste og drak underveis. En Deel gav han den gamle Farbroder, for at stille ham tilfreds over vort Komme. Disse Penge vare, som jeg først senere erfoer, stjaalne; men den Gang gjorde jeg mig ingen Tanke derover.

Med den gamle Hyrdes Hjælp bleve vi kort efter antagne til den samme Bestilling. Borgerne fra de omliggende Byer benyttede den store og ubeboede Slette, der strækker sig fra Midten af det Hannoverske til henimod Elben, som Græsning for talrige Faareflokke, og vort Embede var at vogte disse, og hver Aften drive dem ind i deres bestemte Fold. Fortjenesten var kun liden, men Friheden desto større; og i den unge Alder seer man mere paa den sidste end paa den første. Imidlertid indtraf, da jeg omtrent var 20 Aar gammel, en Omstændighed, der pludselig gav mit hele Liv en anden Retning.

En Røverbande fra det Preussiske trak sig ind paa hannoveransk Grund og nærmede sig det Sted, hvor jeg opholdt mig. Man begyndte at tale om flere Reisende, der vare bleven udplyndrede. Selv

et Mord var bleven begaaet; og da den Myrdede var en anseet Mand, kom den jordiske Retfærdighed meer end almindelig i Bevægelse. Det lykkedes den omsider at opdage Bandens Tilflugtssted, og den største Deel af Røverne bleve fangne, dømt og henrettede. Rygtet sagde imidlertid, at Enkelte vare undslupne; en Tidlang troedes dette; men da man ikke hørte til nye Røvier, formodede man, at de Undslupne i alt Fald havde forladt Egnen, og Sagen glemtes.

Om trent ved samme Tid savnede jeg en Morgen, da jeg slap Faarene igjen ud af Folden, eet i det bestemte Antal. Jeg troede, at jeg maaskee havde tællt feil om Aftenen, og at det havde forvildet sig; men al min Leden var forgjeves. Med Nød og Neppe undgik jeg at blive jaget bort af min Tjeneste; men da det Samme skeete efter et Beløb af neppe 8 Dage, var al Forsikring om min Uskyldighed frugtesløs, og med min Hyrdestav i Haanden maatte jeg forlade den Græstørvhytte, hvori jeg hidindtil havde boet, for igjen at vandre ud i den vide Verden.

Sørgmodig vandrede jeg over Heden. Hvor suurt det endogsaa faldt mig, havde jeg dog i Sinde at vende tilbage igjen til min Fædrene stad, for at gjense mine Sødsfende, hvem jeg i al denne

Tid ikke havde seet, og der maaskee neppe engang troede, at jeg endnu var til. Frygt for, at den Maade hvorpaa jeg havde forladt min Læremester, endnu ikke var udsløttet af den høie Magistrats Erindring, gjorde imidlertid, at jeg just ikke bevirgede mine Skridt. Da jeg henimod Middag søgte en Smule Hvile og Skygge mod den brændende Sol ved at strække mig hen i en Fordybning i Sandet, der halvveis overskyggedes af en mægtig Lyngbusk, som voxede paa Skrænten, og netop lagde mit Hoved saa langt ind under Busken som muligt, for at finde desto mere Skygge, forbausedes jeg ikke lidet over at faae fat paa et, endnu ganske vaadt, Faarestkind, der kun løseligt var gjemt under Sandet paa selsamme Sted. Som et Lyn foer den Tanke igjennem mig, at det var Skindet af eet af mine bortkomne Jaar, der altsaa maatte være stjaalne. Allerede tænkte jeg paa at svøbe mine Skuldre ind i mit Hittegods og med Triumph at vende tilbage, for at godtgjøre, hvorledes jeg var uskyldig i den mig paadigtede Skjodesløshed og Uagtsomhed. Da stod pludselig en pjaltet Mand af et solbrændt Udvotes ved Siden af mig. Han havde formodentlig, ligesom jeg, ligget skjult i en Fure paa Heden. "Hvad har Du der?" sagde han til mig. Ude af Stand til at svare ham, viste

jeg ham det; thi hans Stemme overbeviste mig strax om, at jeg havde et Medlem af den adsplittede Røverbande, og maaskee netop min egen Faaretyv, for mig. "Til at gaae med Faarepels, er det for hedt," vedblev han, "men til at gaae halv nogen er det for koldt; og Du seer, at mine Klæder just ikke er i den bedste Forfatning. Kom engang og lad os bytte!" Med disse Ord greb han mig i Skuldrene og drog uden Modstand min Troie af mig. Et Dieblisk var Afklædningen fuldendt, og ligesaa hurtigt laae hans Pjalter for mine Fødder. Vilde jeg ikke gaae nogen, maatte jeg bekvemme mig til at tage dem paa. Medens jeg langsom og uvilligen fuldendte denne sørgelige Paaklædning, bukkede Røveren sig, skræbde med Haanden Sandet til Side paa det Sted, hvor Faareskindet havde ligget, og drog en Pung frem, der syntes at være klæffeligen fyldt. "Farvel, min Søn!" sagde han, "hils nu kjont hjemme fra den sorte Wagner, og lad mig see, at Du ikke forskrækker Dine Sødsfende alt for meget, naar Du lader dig see for dem i den nye Dragt!" — "Ak, Gud hjælpe mig!" svarede jeg, "jeg har intet Hjem, og mine Sødsfende vilde vel neppe engang kjendes ved mig, naar jeg kom i mine egne Klæder, end sige som jeg nu seer ud." — "Ja saa!" gjens

tog han, "Du er altsaa ligesom jeg en fri Fugl, der har Lov at flyve, hvor den vil, og at høste, hvor den ikke har saaet eller sanket i Lade! Kom hid, min Ven! og lad os gjøre nærmere Bekjendtskab!" I saa Minutter kjendte han mit hele Levensløb; og da han nu foreslog mig at følge med sig, og udmalede mig, hvormeget mageligere det var at klippe Faarene end at vogte dem, og hvor meget fordeelagtigere at slagte dem end at føre dem paa Græs, maa jeg til min Skam tilstaae, at jeg med ringe Umage blev vunden for hans Planer. Den Udplyndrede fulgte med sin Røver som med sin Ven og Beskytter. Hvad Andre havde gjort imod mig, besluttede jeg igjen at gjøre imod Andre.

Efter Wagners Plan skulde vi for det første endnu en Tidlang opholde os paa Heden og ernære os ved at stjæle Faar, som han om Natten vilde slagte og stege. Han byggede i denne Henseende meget paa mit nøie Kjendskab til Eggen og Hjorderne. Formodentligen skulde jeg ogsaa, naar det var kommen til Stykket, have været den, der ragede ham de stegte Kastanier ud af Asken. Men inden det endnu kom saa vidt, at jeg kunde gjøre mit Provestykke, gav Tilfældet vor Virksomhed en anden Retning.

Endnu samme Eftermiddag mødte vi nemlig uformodentligen en Trop Landryttere, anførte af en Slags Politiofficiant, hvis Hværv det for Diebliffet var at gennemføge Heden efter mistænkelige Personer. At Wagner til sin Tid ikke maa have været nogen ubetydelig Person i den opløste Røverbande, og at Politiet havde været nøiere underrettet om dens Personale end Publicum, fik vi her et talende Beviis paa. Da vi nemlig vare bleven anholdte, trak Politiofficianten en Tegnebog frem, hvoraf han udtog et halv forslidt, og, saa vidt jeg kunde see, tæt beskrevet Papir. Efterat have læst lidet deri, gav han sig til med den største Nøiagtighed at studere vore Klædningsstykker. Wagners Visitation gik hastig og uden Omstændigheder for sig; men neppe havde han begyndt paa mig, før han blev opmærksomme og langsommere. "Bruun Kjole med Messingknapper! Hum! den er noget gammel, men man kan godt see Couleuren; og der er rigtignok ikke mange Knapper tilbage, men man kan dog see, at det har været Messingknapper! Videre: gul Vest — denne er rigtignok rød; men den kan da være opfarvet! Fremdeles: graa Beenklæder med Beenknapper. Rigtig! Ja, min gode Corporal! her har vi bestemt en af Gavtyvene. Det er nok bedst,

at vi transportere ham med os!" Nær havde denne Enfoldighed for Tiden bragt mig i Arrest; men Corporalen, der var med Landrytterne, gjorde ham opmærksom paa, at han ikke skulde holde sig til Klæderne alene, da Mange andre end Wagner kunde gaae i bruun Kjole med Messingknapper og graae Beenklæder, men at han tillige borde saamenligne det personlige Signalement. Da nu Wagner deri var angivet lille, undersætsig, 35 Aar gammel og blaaviet, medens jeg var høi, spinkel, brunvied og viensynligen ikke mere end 20 Aar, indsaae omsider den gode Politiofficiant sin Bildfarelse. Og da han formodentligen efter denne Examen skammede sig ved flere Spørgsmaal, lod han os slippe uden videre Uleilighed. Imidlertid ansaa Wagner sig efter denne Tildragelse ikke mere sikker i Egnen, og vi flygtede derfor endnu samme Nat nordligere op, indtil vi naaede Egnen mellem Lybek og Ploen.

(Fortsættes.)

C. H. Bisby.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 26.

Løverdagen den 29de Juni 1833.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets - Bogtrykker.

Nybyggeren ved Missisippi.

(Fortsættelse.)

Her traf Wagner sammen med flere ligesindede Kammerater, og snart dannede der sig en formelig Bande, som øvede flere betydelige Lyverrier, for det meste forenede med Indbrud og Jlds-
paasættelse. Imidlertid besmittede intet Blod vore Hænder, og naar vi satte Jld paa, var det mere af Nødvendighed og for at skjule vore Gjeringer, end i det Forsæt at anrette en Skade, hvoraf vi selv ikke havde nogen Fordeel. Vilde vi nemlig begaae Indbrud paa et Sted, søgte vi

gjerne at fjerne Beboerne derfra, ved at sætte Ild paa et andet Sted i Nærheden. Naar da Bygningerne stode saa godt som forladte, idet Alle vare ilede til Brandstedet for at slukke, overrumplede vi let de tilbageblevne Børn og gamle Qvinder, spærrede dem inde, og plyndrede i Ro og Mag Huus for Huus.

Helt valgte vi imidlertid et eller andet enligt staaende Huus, hvis Beboer samlede paa Penge, som han ikke forstod at bruge. Her blev vi lettest paa det Nene med vor Samvittighed, og det forekom os endogsaa fortjensligt at bidrage til, at hans døde Mammon kom i Omløb og derved blev gjort frugtbringende. Vi syntes os selv her at være den evige Retfærdigheds Tjenere, og Forløbere for den største Nøver, der Intet løvner, ei engang Livet: jeg mener Døden.

Nærheden af Grændserne begunstigede vore Foretagender. Naar vi havde drevet vort Væsen i det ene Land, saalænge til Ørigheden omsider blev alvorlig kjed deraf og traf kraftige Foranstaltninger til at gribe os, behøvedes der kun en Dags Marsch for at sætte os i Sikkerhed paa et Territorium, hvorhen hiin Ørigheds Magt ikke strakte sig. Paa denne Maade gjennemflakkede vi den største Deel af det nordlige Lydskland og gjæstede

vexelviis Holsteen, Lauenborg, Mecklenborg, Preuss: sen, Oldenborg og de øvrige smaa tydske Fyrstendømmer. Enden paa mine Bedrivter blev, hvor jeg havde begyndt dem. I min egen Fædrenestad naaede omsider den jordiske Retsfærdigheds Arm mig.

I fem Aar havde jeg tumlet mig omkring. Jeg var voksen til, stor og stærk, hærdet til alle Strabadser, og vel øvet i alle legemlige Færdigheder. Saa kom mig nær i at klattre og svømme. Med et Søm kunde jeg opdirke enhver Laas. Jeg horte Skarpere end andre Mennesker; men naar jeg selv gif over et Gulv, kunde Ingen høre mine Fodtrin. Tidt havde jeg paa de meest besøgte Spadsferegange siddet i Toppen af en mørkløvet Gran og hørt, hvad de neden under Gaaende talede, for derefter at lægge vore Planer. Af en Zigeuner havde jeg lært at tæmme de meest glubende Hunde. Kom jeg den i dens Naseri blot saa nær, at jeg kunde spytte den i Gabet, forstummede den øieblikkeligen og logrede for mig som for en gammel Bekjendt. Jeg kjendte derhos allehaande Taskenspillerkunster, hvorved jeg skaffede mig Udgang til Krostuer og andre offentlige Forsamlinger, hvor der faldt Leilighed til at speide efter Fare og Bytte.

Efterat have samlet en smuk Sum — thi der gaves kun ringe Leilighed for os til at bruge Penge,

da vi helst toge vore Fornødenheder fra første Haand, og derhos gratis — besluttede jeg endelig at gjense min Fødeby! Jeg haabede at være baade glemt og ukjendt, og glædede mig til, hvis mine gamle Forfølgere endnu levede, at kunne spille dem et alvorligt Puds. Hævn var egentlig fjern fra min Sjæl; men det var naturligt, at min Tanke først faldt paa dem, mod hvem det forekom mig, at jeg gjorde mindst Uret ved at besøge dem. Jeg havde skilt mig fra mine Kammerader, der bleve i det Lauenborgske, og begav mig alene, forklædt som en reisende Skræddersvend, til Hannover. Her tog jeg ind paa Skræddersvendenes Herberge og erkjendte mig, som Skik og Brug var, om Arbeide. Tilfældigviis nævnede man mig netop min gamle Mester. Han var altsaa endnu i Live. Jeg erfarede tillige ved nærmere Forespørgsel, at han i min Fraværelse havde samlet sig en god Skilling, og at man ansaae ham for en velhavende Mand. Grunde nok for mig til at gjøre ham til Gjenstand for mit første Anslag.

Skjøndt jeg endnu ret godt erindrede Husets Veilighed fra gammel Tid af, gif jeg dog foreløbigen derhen, under Paaskud af at høre om Arbeide. Manden var bleven noget ældre; dog havde dette ikke givet ham noget ærbørdigere Udseende. Da

det ikke var mit Alvor at bestille Noget — hvad der vel ogsaa kun vilde være falden maadeligt ud — blev vi snart enige om Ugelønnen, og den næste Dag berammet til at begynde. Efter noie at have mærket mig, hvor ethvert Meubel stod, saavel som Dørrenes Beliggenhed, begav jeg mig til mit Logis.

Omtrent ved Midnatstid begav jeg mig til et Plankværk, der ud til en Sidegade omgav hans Gaardsrum. Det var dobbelt saa høit som jeg selv og efter gammel Skik foroven tæt besat med Jernpigge. Jeg havde medbragt et Loug med Knuder, ved hvis ene Ende et stærk Tværtræ af en Arms Længde var befæstet. Dette kastede jeg let over Plankværket, og da jeg drog det til mig, hæftede Tværtræet mellem Piggerne og gjorde det let for mig at klattre op. Da jeg havde naaet det Øverste, fandt jeg med Nød og Neppe Fodfæste mellem de skarpe Pigge, medens jeg kastede Louget over paa den anden Side og lod mig glide ned. Fra gammel Tid af vidste jeg, at det yderste Vindue til høire i Gaarden gik ind til et Magasin af færdigsyede Klæder. Her udtog jeg med Lethed en Kude, idet jeg blot skræbde Kittet af og bødiede Jernstifterne fra. (Jeg kan i denne Anledning ikke undlade — paa alle Tyves Vegne

— at takke Glarmesterne, der ved at befæste Ruderne fra uden af, gjøre det saa let at tage dem ud). Efterat jeg derpaa havde oplukket Vinduet, steg jeg ind, aabnede sagte Døren ind til Arbejdsstuen, hvorfra der igjen gik en Dør ind til Dagligstuen, oplukkede ogsaa denne uden ringeste Støi, og nærmede mig allerede, med et Par uldne Sokke over mine Støvler, det Sted, hvor Mester pleiede at gjemme sine Penge i et Skab bag Kaffelovnen, da jeg pludselig snublede over et ulyksaligt Perserjærn, som en uordentlig Dreng havde ladet staa midt paa Gulvet. Idet Jærnet faldt om, gav det en Lyd, der maa være bleven bemærket af den, endnu ikke slumrende, Mester; thi jeg hørte tydelig fra Soveværelset af, ind til hvilket Døren stod aaben, at han standsede sit Aandedrag, som En, der lytter. Under disse Omstændigheder var der ikke andet at gjøre, end at forholde sig fuldkomment rolig, indtil hans Aandedrag igjen overbeviste mig om, at han var falden i Søvn. Da jeg troede at være overbevist herom, nærmede jeg mig Skabet, som jeg netop kunde skimte ved det svage Lys fra Maanen i sidste Qvarteer, og dirkede det saa lempeligt op som muligt. Den gamle Gnier havde imidlertid sparet paa Olie til Laasen, og denne Kærighed reddede hans Mammon; thi

nagtet al anvendt Forsigtighed knirkede Laasen, idet jeg dreiede den om, og ved denne Lyd hørte jeg igjen Mandedraget standse. Ogsaa jeg holdt nu inde og tænkte allerede paa at følge den Regel, som en gammel Røver havde givet mig, "at naar man 2 Gange var forstyrret i et Foretagende, skulde man ganske opgive det, da dette var et Bink fra Skæbnen om, at der ikke vilde være nogen Lykke ved det;" men forend jeg endnu havde udført denne gavnlige Beslutning, var den gamle Mand med en Dristighed, som jeg ikke havde tiltroet ham, sagte staaet op af Sengen og traadt ind i Stuen. Da Bæggen var hvid, frygtede jeg, at han skulde kunne see min Figur derpaa, og bukkede mig derfor ned til Panelet. Idet han nu samlende gik hen til Skabet, uden at det imidlertid var mig muligt at krybe til Siden, fordi jeg paa den ene Side havde Dvænen og paa den anden en gammel Løbænk, vilde hans og min ulykkelige Skæbne, at han, idet han greb for sig med Hænderne, netop skulde komme til at lægge dem paa min Ryg. Et Dieblisk forblev vi begge i denne Stilling. Jeg følte, hvorledes hans hele Legeme rystede. Han maa have udstaaet Dødens Angest. Pludselig raabte han, med Forsfærdelsens Tone: "Hjælp! en Lyd! en Lyd!" I samme

Dieblig reiste jeg mig med al min Styrke, greb ham om Livet, kastede ham voldsomt til Side og styrtede ud. Allerede var jeg nær Befrielsen, da en af de rustne Jernpigge, der netop holdt mit Lværtræ fast, brød itu, saa jeg baglænds styrtede ned i Gaarden, ude af Stand til igjen at kunne reise mig. Jeg hørte tydelig Allarmen i Huset. Jeg hørte dem komme hen til det aabne Vindue og raabe: "herigjennem er han kommen ud!" Et Dieblig efter blev Gaarddøren revet op: et Par Svende styrtede ud: man blev mig vaer: Louget, Sofferne over mine Støvler, Alt overbeviste dem tørtelig om, at jeg var Gjerningsmanden. Saa forslaaet som jeg var, forekom det mig næsten som en Frelse, da de kom, just ikke paa den lempeeligste Maade reve mig op, og førte mig ind i Stuen. Uden imidlertid at agte paa mine Klager, snørede man mine forslaaede Arme sammen paa Ryggen og førte mig til Fængselet, som nu andens gang aabnede sig for at modtage mig.

(Fortsættes.)

C. H. Wisby.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 27.

Løverdagen den 6te Juli 1833.

Forlagt af Understøttelses- Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets- Bogtrykker.

Nybyggeren ved Missisippi.

(Fortsættelse.)

To Dage efter førtes jeg for Actuaren. Den Maade, hvorpaa han begyndte sit Forhør, var netop skikket til at forhærde en Inquisit og forhindre enhver aaben Tilstaaelse. "Morder! Lyv! Kjeltring!" var den Tiltale, hvormed han hilsende mig; og skøndt jeg vel kunde have givet Anledning til i det mindste een af disse Titler, forbitredes jeg dog derover, fordi jeg følte, at en Dommer i Regelen bør behandle Enhver, der kun er anlagt men ikke dømt, som fuldkommen

uskyldig, tale til ham med al Høflighed og ikke anticipere Dommen ved at behandle den Tiltalte som om han allerede var dømt. Denne Haardhed gjør, at den Anklagede fatter Tvivl om Dommerens Upartiskhed, maaskee endogsaa troer ham forud indtaget imod sig, og derfor ikke længer i ham seer Retfærdighedens Haandlanger men sin personlige Fjende, hvem det ei blot er ham tilladt at bedrage, men mod hvis ubillige og ufortjente Partiskhed det endog er hans Pligt at sætte al List og Snedighed.

Jeg erfarede ved denne Leilighed, at jeg ei blot var tiltalt for Tyveri, men tillige for Mord. Den Gamle var nemlig — efter hvad jeg kan tænke — idet jeg kastede ham til Siden, styrtet omkuld, og havde, idet han faldt, saa voldsomt stødt Tindingen mod det paa Gulvet liggende Persfejern, at den Besvimelse, hvori han fandtes, saa Limer efter gif over til Døden. Den almindelige Mening var, at jeg med Forsæt havde taget Jerret og slaget ham dermed i Tindingen, da han forstyrrede mig i mit Forehavende. Mine Benægtelser friede mig kun halvt. Der, som andetsteds, nærede man den Mening, at Ingen begaaer Indbrud om Natten, uden tillige at have til Hensigt, hvis han forstyrres deri, at bruge Bold — en

Mening, der forresten tidt kan forlede til Uretfærdighed og aldrig borde anvendes, uden hvor det virkelige var beviist, at Tyven var forsynet med Midler til at bruge Bold — Følge denne Grundfætning blev jeg, som den, der ei blot var overbeviist om Indbrud, men tillige i høieste Grad mistænkt for Mord, dømt til strængeste Tugthuusarbejde for Livstid og faa Dage efter ført bort til mit nye Opholdssted.

I den Straffeanstalt, hvor man anviste mig Kost og Logis, herskede den uforsvarlige Misbrug, at unge og gamle, store og smaa Forbrydere, der der vare inddømte paa Livstid, og de, som kun skulde være der i faa Maaneder, levede mellem hinanden. Livsfangerne bleve langt fra ikke behandlet haardest. Jo kortere et Menneske skulde være der, desto mere syntes Opsynsmanden at benytte Tiden til at pine ham. Det samme var Tilfældet med Fangerne indbyrdes. De syntes ordentlig at hade dem, der vare mindre uslykkelige end de selv. At være Livsfange ansaaes for en Ære. Vi vare i Straffeanstalten, hvad Mesterlectionerne ere i en Latin-Skole.

Dette havde den uheldigste Virkning paa de yngre Forbryderes Moralitet. De studsede ved at høre den Grad af Virtuositæt, hvortil de fleste

Livsfanger havde bragt det. De saae disse selv som en Gjenstand for deres Opsynsmænds større Opmærksomhed, undertiden endog for deres Beundring. De hørte Fremmede udsørge dem om deres Livs Begivenheder og Bedrifter, medens de selv bleve ubemærkede og uadspurgte. De følte sig aldeles stillede i Skygge, og uden at betænke, at den Glands, som gruopvækkende og formastelige Gjerninger kaste over et Menneskes Liv, ikke hører til de sønsteligste Goder, misundte de dog Udskudet af Menneskeheden, at de vare de første i deres Art.

Mangen En af Livsfangerne arbejdede formeligen paa at forføre de Yngre. Opflammet af brændende Harmlyst, tyktes det dem en sønstelig Erstatning at oplære de Unge til engang, efter deres Føsladelse, at gjøre ret megen Fortræd i Verden. Det var dem en Trost, saaledes at undervette de Yngre om alle Forsigtighedsregler i Udførelsen, om alle Udflugter og Rænker for Dommere, om alle Mangler ved Retspleien, at de engang i Tiden kunde forbolde deres Dommere alle mulige Fortrædeligheder og Vanskeligheder. Den, der selv var bleven overbevist og dømt af en eller anden Retsassessor, glædede sig til i en yngre Arbejder at opdrage ham en Kilde til utallige

Bryderier, og frydede sig som Samson, da han sendte Nævene med de antændte Fakler bundne til Halen ind i Philisternes Sædmarker.

Man havde dengang endnu ikke fattet den anderlige Idee, at Straffeanstalter tillige skulde være Forbedringsanstalter. Men selv om man havde givet dem Navnet, vilde de dog derfor ikke være bleven dertil. Skal en Straffeanstalt kunne tjene til at forbedre Menneskene, maa det være de Straffende indlysende, at deres Forbedring er Hovedhensigten. Alle, som komme i Forbindelse med dem, maae arbejde med til dette Maal. Fra deres øverste Foresatte af indtil den ringeste Op- synsmand maae alle være, om ikke feilfrie Mennesker, saa dog retskafne Mennesker. Ved Alle og ved Alting maa Tanken om, at Forbedring er Straffens Hensigt, blive indlysende for dem: den maa ved tusinde og atter tusinde Midler vækkes og bestandig holdes levende i deres Sjæl. Al unødvendig Haardhed, al Bitterhed og Haan maa fjernes. Man maa vogte sig for at tvivle om Forbedringens Mulighed. Den maa tvertimod fremstilles som let: den maa, saavidt det kan skee, gøres dem let. Haabet maa holdes vedlige, idet der aabnes Udsigter i Forhold til Forbedringen. De, som kun ere straffede paa en bestemt Tid,

maae nyde visse Forrettigheder, en større Frihed, naar de give Tegn paa alvorlig Omvendelse. Livsfangerne maae ved det Samme kunne bane sig Veien til Benaadning. Hykleri og Forstillelse kan vistnok ikke undgaaes: man vil vel tidt bedrages af Skinnet; men det var dog bedre, at en Hykler løslades, end at en oprigtig omvendt Forbryder endnu fremdeles straffes. Den Første vil dog snart igjen falde tilbage, og hvad kan det da skade, om man har gjort den korte Tids Prøve med ham, for at erfare Oprigtigheden af hans Omvendelse? Men er Forbedring Straffens Hensigt, hvor grusomt da at vedblive med Midlet, naar Hensigten er opnaaet?

Jeg har ikke kunnet tilbageholde disse Bemærkninger, fordi der forekommer mig at være en saare stærkende Contrast mellem Straffeanstalterne i den gamle Verden og i mit nuværende Fædreland, den nye Verden. Saaledes som den Straffeanstalt var, hvori jeg henlevede en sorgelig Tid, vare alle til den Tid og ere de fleste vel endnu: en Kirkegaard midt i Byen, hvorfra forpestende Dunster udbredte sig til de Levende, og som med dræbende Aande fra de Døde kaldte stedse nye Offere til sig. Her derimod, hvor et ungdommeligt Liv rører sig med større Friskhed og i et

Dieblif frembringe Forbedringer, hvortil der hidset udkrævedes Snefe Nar, her kjender man kun 2 Slags Fængsler: til Forbedring og til Sikkerhed. I de første indsættes Alle, om hvis Omvendelse der endnu er Haab, og hvemt man kan give Leilighed dertil uden alt for vinstynlig Fare for deres Medmennesker: i de sidste derimod de Enkelte, der ved at fortsætte Misgjerninger, eller ved at lægge en frygtelig voldsom Characteer for Dagen, ere blevne en Gjenstand for Frygt, og mod hvem det derfor er Øvrighedens Pligt at sætte Undersaatternes Formue og Liv i Sikkerhed. Straffeanstalter ere derimod her en ukjendt Ting. Staten kjender ikke til den Hævnelyst, som fordrer Straf. End ikke Forbryderen anseer den sig besvøiet til at bedrøve uden Nødvendighed eller Nytte.

Efter hvilke Grundsætninger den Straffeanstalt var indrettet, hvis tvungne Beboer jeg en Tidlang var, har jeg alt ovenfor antydet. Den var i Ordets rette Betydning en Straffeanstalt: kun Skade, at de, paa hvem den skulde virke som et affkrækkende Middel, nemlig de frie Mennesker, vare uvidende om dens Indretning og umuligen kunde affkrækkes ved det, som de ikke kjendte.

Alt hvad der foregik i Anstalten skjultes med et hemmelighedsfuldt Slør. Den Opsynsmand, som til de Profane omtalede Noget af Bestyrelsesmaaden, eller af hvad der passerede inden dens fire Mure, blev vieblikkeligen affødiget. Endnu mindre tillodes det Noget at besee dens Indretning. Forsvarlige Mure og en stor Mængde Skildvagter gjorde Udbrud og Undvigelse meget vanskelig.

Man vil imidlertid letteligen indsee, at vore Tanker i Almindelighed netop vare henvendte hertil paa. Et Forsøg paa at flygte betragtedes vel af vore Foresatte som en af de allervorste Forbrydelser og straffedes strængt, ja næsten grusomt; men netop dette opflammede snarere vor Iver og gjorde, at vi anspændte vore Hoveder til det yderste.

(Fortsættes.)

C. H. Wisby.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 28.

Løverdagen den 13de Juli 1833.

Førlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Univerfitets = Bogtrykker.

Nybyggeren ved Mississipp.

(Fortsættelse.)

Dgsaa jeg havde neppe været der et halvt Aar, før jeg allerede kjendte Localiteterne og Omstændighederne nok til at pønse paa Undvigelse. Mit første Forsøg mislykkedes imidlertid. Jeg var en mørk Nat hældigen kommen op paa Bygningens Loft, havde brækket nogle Tagstene fra, taget en lang Snor, som hængte der, for derpaa at udlufte Klæder, befæstede denne til en af Lægterne, og lod mig glide ned paa Gaden, da jeg pludseligen følte mig greben bagfra af en kraftig Arm, der

tilhørte Skildvagten, som uheldigviis netop skulde staae paa samme Sted. Efter at være afleveret til Vagten, blev jeg, efter nogle ubetydelige Formalitæters Jagttagelse, dømt til 3 Dages Hudsfløtning og til derpaa at bære de saakaldte Straffelænker. Disse bestode i en Jernring, der blev smeddet omkring Halsen og hvortil befastedes to Lænker, som gik fra Halsen til begge Knæerne.

At bære disse blev mig snart saa pinligt og utaaleligt, at jeg greb til et desperat Middel, for at befries derfra. Jeg angav mig selv, som den, der virkeligen havde begaaet det Mord, hvorfor jeg var bleven beskylt og yttrede, at min Samvittighed ikke lod mig have Fred og at jeg ønskede Døden. Sagen blev nu paany foretagen imod mig, hvornæst jeg, som jeg havde forudseet, blev dømt til Døden ved Strikke. Det var imidlertid ingenlunde min Hensigt at døe. Jeg byggede mit Haab paa den Overbærelse, man sædvanligviis viser et Menneske, der kun har faa Dage tilbage at leve i, især naar han, som jeg, viser sig modfalden og angergiven: og mit Haab slog mig ikke feil.

Omte Dage havde jeg endnu til at forberede mig paa Døden. Man satte mig i et lysere og luftigere Fængsel. Jernene bleve tagne af mig.

Jeg fik Besøg af en Præst. For denne, der eensgang ugentligen pleiede at komme i Straffeanstalten og at holde en kjedsommelig Præken, havde jeg en stor Modbydelighed. Af Frygt for Fangerne havde han saaet Prækestolen anbragt paa den ene Side af Kirkens Bæg, saaledes at han fra et andet Bærelse af, og uden at have nødig at betræde det Bærelse, hvori Fangerne vare forsamlede, kunde bestige den. Den sædvanlige Gjenstand for hans Prækener var at udfælde os, som om vi samtligen vare de største og ugudeligste Forbrydere. Han gjorde ingen For skjel. Vi bleve alle skaarne over en Kam. Havde man ikke været tvungen dertil, vilde han aldrig have havt nogen Tilhørere. Vi hørte aldrig et Trostens Ord af hans Mund. Forbittrede forlode vi tidt Guds Huus, men aldrig angergivne, aldrig styrkede, aldrig med Kjærlighed til Præsten eller de Ord, han forkyndte os.

Efterat min Dødsdom var bleven mig forkyndt, beholdt han Befaling at gaae til mig, for at forberede mig paa min sidste Time. Fast var det latterligt at see den uværdige Frygt og Bæven, hvormed han traadte ind i min Arrest. Det var, som naar man slipper en Hundehvalp ind i Buret til en Løve. Omstændighederne nødte ham imidlertid til at være ene sammen med mig, og mit

modfaldne, sønderknuuste Udvortes bidrog nogen- lunde til at opreise hans Mod. Jeg gjorde mig al mulig Umage, for at anstille mig, som om jeg ingen anden Tanke havde end Døden. Derhos lod jeg, som om jeg var aldeles nedbøiet af Sorg og Fortrydelse. Jeg opnaaede derved to Ting. For det Første, at Præsten troede at kunne tilside sætte al Forsigtighed, og for det Andet, at han blev tilbøielig til at yde mig al den Bistand, der stod i hans Magt, og som han troede at kunne vise mig uden Fare for min Tilstedeblivelse.

Efterat jeg paa det meest levende havde skildret ham min Længsel efter en fraværende Ven, bevægede jeg ham allerede den anden Gang, da han var hos mig, til at modtage et Afskedsbrev til denne, som han lovede i al Hemmelighed at besørge til ham. Denne Ven var et fordums Medlem af vor Bande, der havde nedsat sig i Byen som Værtshuusholder, men i Særdeleshed levede af at huse og hæle sine gamle Kammerater eller deres Lige. Jeg anmodede ham deri om Bistand til min Flugt og lovede ham en god Belønning derfor, da jeg paa et vist Sted udenfor Byen havde nedgravet de Penge, som jeg havde medbragt fra vor fælleds Samliv i Skovene. Ifald han var villig dertil, som jeg haabede, skulde han besørge et stort

Kors, med en Firkant under, skrevet paa Porten i en Gaard ligeoverfor min Arrest, og derpaa vente nærmere Underretning.

Dagen efter saae jeg til min store Glæde nogle pjaltede Gadedrenge med et Stykke Kridt male allehaande Billeder paa den omtalte Port, og deriblandt ogsaa det nævnte Teg. En Gaardskarl kom vel strax efter, jog Drengene bort og slettede deres Billeder ud, men de vare lykkeligviis allerede blevne bemærkede af mig og forvissede mig om en forønsket Hjælp.

Da jeg ikke vovede at onnede Præsten om, endnu engang at modtage et Brev til den samme Person, hvilket let vilde have opvakt hans Misstanke, indbildte jeg ham, at jeg havde en Kjæreste, hvem jeg endnu ønskede at sige mit sidste Farvel. Jeg leverede ham derfor et Brev til hende; men da jeg ikke vidste, hvor hun boede, bad jeg ham give det til den Ven, hvem han havde overleveret mit forrige Brev, da denne saa nok vilde see at faae hende opspurgt. Præsten lovede dette meget godtroende og bragte saaledes en udførlig Beretning om den Naade, hvorpaa jeg tænkte at befrie mig, til min trofaste Stalbroder. Denne gjættede nemlig letteligen, at Brevet var til ham selv, og aabnede det efter Præstens Vortgang.

uden Omstændigheder. Endnu maa jeg bemærke, at jeg i Stedet for Oblat betjente mig af tygget Brød, og i Stedet for et Signet af mine Negle, hvormed jeg ridsede Begyndelsesbogstaverne af mit Navn paa den Plet, hvor Seglet var sat. At ikke Præsten skulde falde paa at bryde dette Lufke, havde jeg fortalt ham, at jeg i Brevet havde omtalt denne Omstændighed og sagt til min Ven og Veninde, at de i Seglet saa mine Hænders sidste Bærk. Paa denne Maade haabede jeg at være sikker for, at han ikke skulde bryde det og derved berøve mine efterlevende Venner mit sidste Minde.

Et Par Dage før det afgjørende Dieblif anstils lede jeg mig for Slutteren, som om jeg leed store Smertes i mit ene Knæ. Jeg lagde mig paa min usle Træ seng og udstødte ynkelige Skrig. Paa hans Beklagelse svarede jeg, at jeg oftere forhen havde haft dette Tilfælde, der reiste sig af Gigt, men at det stedse var forsvunden, naar jeg lagde et stort Begplaster derpaa. Som jeg havde ventet, lovede Manden, greben af Medlidenhed, at skaffe mig dette. Han bragte det virkeligen endnu samme Aften, hvorpaa jeg endnu bad ham om en Kniv, til at smøre det noget tyndere med, og noget Seglgarn, for at binde det omkring Knæet.

Begge Dele bleve mig bragte og modtagne med megen Taksigelse. At jeg imidlertid ikke brugte disse Ting efter deres egentlige Bestemmelse, vil den erfarne Læser letteligen forudsætte.

Endeligen havde jeg endnu kun een Dag tilbage. Den næste Sol skulde see mig i Galgen. Jeg kan egentligen ikke sige, at jeg var rolig ved denne Tanke; men paa den anden Side vilde man seile meget, om man troede, at jeg var nedslaaet og ængstelig. Tildeels var jeg ligegyldig ved et Liv, der ikke lovede mig stort andet end Torne, og tildeels nærede jeg et fast Haab om heldigt Udfald af min, med saamegen Forbovenhed lagte og hidindtil endnu saa lykkeligen fremmede, Befrielsesplan.

Jeg ventede Præsten for sidste Gang. Han vilde, efter min Anmodning, forelæse mig den Beretning om min Omvendelse, som han havde nedskrevet for et eller andet Tidsskrift, og jeg havde bedet Slutteren, dernæst at overlade mig til min egen stille Eftertanke, uden at komme ind til mig, naar Præsten var gaaet.

Endelig kom den afgjørende Time. Slutteren lukkede op for ham, kastede endnu et Blik til mig, der laae paaklædt paa min Seng, ligesom hensunken i den dybeste Sorg, og skjød derpaa

Døren til igjen, som sædvanlig uden at lukke den i Laas. Præsten satte sig ned ved et Bord, der adskillede ham fra mig, og begyndte sin Dplæsning. Efterhaanden steg hans Iver, han forekom sig selv, som om han stod paa en Prækestool, og jeg ledsagede hans meest pothetiske Steder med dybe Suk og hual Stønnen. Efter adskillige Overage og stigende Variationer kom jeg saa vidt, at jeg, paa et meget rørende Sted, kunde springe op af Sengen og begynde at gaae op og ned ad Gulvet, vridende mine Hænder.

(Fortsættes.)

C. H. Bisby.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 29.

Løverdagen den 20de Juli 1833.

Forlagt af Understøttelses- Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets- Bogtrykker.

Nybyggeren ved Missisippi.

(Fortsættelse.)

Til enhver anden Tid vilde Præsten været bleven yderlig forfærdet ved denne Udfærd og have tænkt paa at redde sit dyrebare Liv fra mine desperate Hænder; men denne Gang var han saa fordybet i sin Læsning og behagede sig selv saa meget deri, at han ingen Mistanke fattede. Pludselig stod jeg tæt bag ved ham: inden i Haanden havde jeg mit Beegplaster; med den ene Haand at gribe ham i Nakken, med den anden at trykke Plasteret for Munden, og derpaa med begge Arme at holde

hans Hænder tæt til Livet, saa han fast ikke kunde røre sig, medens jeg med dæmpet Stemme sagde til ham: "en Bevægelse, og De er dødsens! jeg har "kun eet Liv at miste:" alt dette var et Dieblisk Sag. I den Angest, som greb ham, gjorde han ikke det ringeste Forsøg paa Modstand og gav mig derved den ønskeligste Leilighed til følgende lille Tale: "Deres Velærværdighed veed, at dersom "man træffer mig her i Morgen, er det forbi med "mig. Jeg har derfor beredt alting til at flygte "endnu idag. Jeg mangler alene deres Præstes "kjole og øvrige Klæder, som De ville behage at "ombytte med min Slavedragt. Derpaa binder "jeg Hænder og Fødder paa Dem, lægger Dem "paa Sengen der og gaaer min Vej. Det vil — "til Deres Trost — formodentligen ikke vare "længe, før Slutteren kommer og befrier Dem; "men jeg haaber dog, at det skal vare længe nok, "til at jeg kan komme i Sikkerhed. Skynd Dem "imidlertid lidt, thi kommer Slutteren, førend vi "ere færdige med vor Omklædning, sværger jeg "Dem til, at denne Kniv skal gjøre Bekjendtskab "med Deres Sidebeen!" Idet jeg derpaa slap hans Arme, fremtog jeg den Kniv, hvilken jeg, som ovenfor nævnt, havde vidst at forskaffe mig, og hævede den med en truende Bevægelse. Hans

første Bevægelse var, at gribe efter Beegplasteret, for at skaffe sig Munden fri; men idet jeg med Magt greb ham i Armen og satte Kniven paa hans Strube, tilsviiede jeg: "Jeg kan gjerne bruge Deres Kjole, om den ogsaa bliver lidt blodig; sinker De mig endnu et Dieblif, skærer jeg — saasandt jeg endnu lever — Deres Strube over!" Dette syntes at være Manden indlysende. Med ængstelig Hast afforte han sig sine Klæder. Derpaa snørede jeg hans Arme og Been sammen med mit Seglgarn og lagde ham hen paa Sengen. Min egen Omklædning gik ligesaa hurtig for sig. Idet jeg slutteligen trykkede Hatten dybt ned over Hovedet, tog jeg Præstens hvide Lømmetørklæde for Dinene, som om jeg var ganske rørt over Synderen og vilde skjule mine Taarer. Efterat have lukket mig selv ud paa Gangen, mødte jeg Slutteren, der, uden at fatte den mindste Mistænke, blot spurgte mig: "er han meget forknøyt, Deres Belærværdighed?" Med en smertelig Pantomime betydede jeg ham, blot at lukke Døren i Laas igjen, og gik langsomt ned ad Gangen, der førte ud til Gaden. Uden at see ind i Arresten, om Fangen var der, lukkede Slutteren, og fulgte derpaa efter mig, for at lukke Gadedøren op. Stedse holdende Tørklædet for Dinene gik jeg

hastig ned ad Gaden, og dreiede om til et Sidestræde, hvor der, efter Aftale med min Ven, skulde holde en lukket Vogn. Denne forefandtes virkelig. Saasnart Kudskæn saae Præstekjolen, slog han Døren op, jeg steg ind, og afsted gif det. I Vognskrinet forefandtes en anden Klædning. Jeg iførte mig denne inden i Vognen og stoppede derpaa Præstekjolen ned igjen i Skrinet. Om trent en Fjerdingvei uden for Staden holdt vi stille ved et affides liggende Værtshuus. Min Ven traadte ud af Døren, lukkede selv op for mig, og førte mig hurtig ind i Huset, inden Kudskæn endnu kom sig efter sin Forbauselse over at see et andet Menneske stige ud af Vognen, end han selv havde seet stige ind. Uden imidlertid at indlade sig i nogen Forklaring, rakte min Ven ham hans Betaling: hvorpaa han vendte tilbage igjen til Byen. Gud veed, hvad han har tænkt, da han fandt den tomme Præstekjole i sin Vogn, og hvorledes han har skilt sig ved den igjen. Jeg har aldrig siden hørt til ham eller den.

Ledsaget af min Ven begav jeg mig derpaa hen til et Krat i Nærheden, hvor jeg havde nedgravet en Læderpung med mine Guld- og Sølvpenge. Denne fandtes lykkeligviis snart. Jeg deelte broderligen med ham, hvad han ærligen

havde fortjent. Gud give, at det Sideneſter maa være gaaet ham vel. Jeg har intet Videre erfaret om ham.

Klædt ſom en hjempermitteret Soldat gif jeg derpaa roligen ad Landeveien til Elben. Da det blev mørkt ſaae jeg Leilighed til at løſe en Hest, ſom græſſede paa Marken og med dens Hjælp at befordre mig noget hurtigere afſted. Henad Morgentunden ſlap jeg den igjen, for at den kunde finde hjem til ſin Herre og ikke ved ſin Udeblivelse ſkulde vække Miſtanke om den Bei, ſom jeg havde taget. Uden videre Fatalitæter naaede jeg ſnart Elben, lod mig ſætte over til Hamborg og fandt her, ſaa godt ſom vœibliffeligen, Tjeneste paa et Skib, der Dagen efter ſkulde gaae til London.

Saaledes var jeg nu bleven Matroſ. Vel forſtod jeg mig kun lidet paa Sœvæſenet; men jeg var ung og raſt; den Ting vilde vel give ſig. Mit Liv var dog nu frelſt. Naar vi kom i Land kunde jeg jo altid gaae min Bei igjen.

Solivet behagede mig imidlertid heelt vel. Uden at tænke paa, igjen at undrage mig derfra, vedblev jeg paa den nybegyndte Bane, og foer baade paa Veſt- og Oſtindien. Jeg blev virkelig en dygtig Sømand og glemte ſaa godt ſom ganſke mit foregaaende Levnet. I de 13 Aar, da jeg

foer til Svæs, mindes jeg ikke at have gjort mig skyldig i nogen Forbrydelse eller at være bleven straffet. Jeg troer saaledes med god Grund at kunne paastaae, at jeg i Sandhed var bleven forbedret, og jeg betragter det, som en Inconsequence af Regjeringen, at den desuagtet tænkte paa at straffe mig, da jeg igjen kom i dens Magt. Efterat have erklæret, at Straffens Hensigt var at forbedre, og efterat have haft 13 Aars Erfaring til Beviis paa min Forbedrings Oprigtighed, kan jeg ikke forstaae, hvorledes den, skjøndt Hensigten allerede var opnaaet, endnu kunde ville anvende Midlet. Dog jeg iler for at fortælle, hvorledes jeg igjen blev udreven af mit lykkelige Liv!

Paa een af mine Farter havde jeg i Bristol lært at kjende en ung Pige med spillende brune Dine, et lille rundt Ansigt og en fyldig Figur. Vi fandt Behag i hinanden og hun blev min Kone. Mit Egteskab havde forresten Intet forandret i min Levemaade. Jeg vedblev at fare til Svæs, og kun een, høit to Gange om Aaret fandt jeg Leilighed til at tilbringe en Maanedstid hos hende. I disse Skilsmisser havde hun vel fundet sig, som saa mange Sømcændskoner, dersom hun ikke havde savnet, hvad de fleste Sømcændskoner ikke savne, nemlig en trivelig Borneflokk. Vort Egte-

skab var aldeles berøvet denne Betsignelse, og min Kone havde derfor ikke Noget at more sig med, naar jeg var borte. Dette kjedede hende i Begyndelsen: siden begyndte hun at græmme sig derover: tilsidst fik nogle gamle, skindhellige Kjærlinger fat i hende og indbildte hende, at det maatte være Guds Straf for en eller anden Synd, som jeg vist havde begaaet. Dette pirrede min Kones Nysgjerrighed. Mit Liv før vor Forbindelse var forbleven hende en Hemmelighed. Hun vidste blot, at jeg var født i Tydskland og fra Barndommen af havde faret til Søes. Fra nu af pinede hun mig uafsladeligen med Spørgsmaal, tydede ikke sjeldent hen paa mine formentlige hemmelige Misgjerninger, og bragte det endeligen saa vidt, at jeg engang i Arrigskab tilraabte hende: "vil du vide hvad jeg har været, saa viid, at jeg har været Røver, Tyv, Slave, dødsdømt Delinquent; men nu er jeg Din Mand, og om jeg saa var Djævelen selv, maatte Du dog holde ud med mig." Neppe vare disse ulyksalige Ord ude af min Mund, før jeg angrede dem. Thi vel var jeg overbevist om min Kones oprigtige Kjærlighed, men desto mindre om hendes Taushed. Hun faldt ved mine Ord i Afmagt. Da jeg havde bragt hende til Live igjen, begik jeg den nye Ufor-

figtighed, at besværges hende, ikke for noget Menneske at aabenbare, hvad jeg nys havde betroet hende. Min Engstelse maatte naturligviis endnu mere bestyrke hende i Overbeviisningen om, at jeg havde sagt hende Sandheden. Hun græd bitterligen, vreed sine Hænder og jamrede sig over sin Skæbne. Da alle mine Formaninger og Forestillinger strandede paa hendes Taarer, blev jeg tilsidst træt, tænkte: det giver sig vel! og gik ud til mine Forretninger.

Kort efter min Bortgang kom een af de gamle Kjærlinger. At see min Kone forgrædt, at spørge om Aarsagen og at erfare den, var et Dødsblik's Sag. Den Gamle lovede vel helligen at tie stille, men gik ikke destomindre fra min Kone lige hen til sin Skriftefader, hvem hun igjen fortalte Løst og Fast, med Tilføiende, at hendes Samvittighed ikke tillod hende at tie med saa gruelige Ting. Han anmeldte det igjen for Øvrigheden, og ved min Hjemkomst om Aftenen forefandt jeg udenfor min Dør to fordægtige Personer, der med laconisk Korthed forklarede mig, at deres Erinde var at føre mig i Fængsel.

(Fortsættes.)

E. H. Bisby.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 30.

Løverdagen den 27de Juli 1833.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets-Bogtrykker.

Nybyggeren ved Mississipp.

(Fortsættelse.)

En frygtelig Forbittrelse greb mig. Jeg tvivlede ikke om, at jo min Kone selv havde angivet mig, og denne Dpførsel forvandlede min Kjærlighed til brændende Had — ikke mod hende alene, men mod hele Menneskeslægten. Jeg gad ikke leve længere mellem en Slægt, hvor den bedste var troløs, utaknemmelig og grusom. Det var mig en Trøst ved min egen Bekjendelse at kunne fremskynde min Død. Jeg nægtede derfor Intet. Alt, hvad man sluttede sig til af mine Udtryk til min Kone, saavel som det Meget, man endnu ikke

vidste, blev tilstaaet. Inden 14 Dage var den hele Proces til Ende og Galgen anden Gang i Bente for mig.

Denne Gang agtede jeg ikke at undflye. Jeg beredede mig for Alvor til Døden. Præsten fandt en oprigtig og uskømtet Andagt hos mig. Naar jeg overveiede mit Liv, fandt jeg mig vel ikke selv skyldig til Døden: ja den Tanke opsteeg endog undertiden hos mig, om jeg ikke, ved saaledes roligere at lade mig føre til Slagterbænken, gjorde mig skyldig i en Art Selvmord; men jeg ønskede Døden saa hæftigen, at jeg ikke var istand til at overtøye mig om en Uskyldighed, der stred mod mit Dufte.

Dagen før min berammede Død stod jeg just og saae gennem Jernstængerne for mit Bindue ud til en Gade, der løb tværs over for Arresten. En Arm af Floden, der flyder gennem Bristol, adskilte den fra mig; dog var jeg nær nok, for at kunne see Alt, hvad der foregik. Just som jeg staaer i dybe Tanker, bemærker jeg et enligt Fruentimmer, der gaar nedad Gaden og standser ligeoverfor mit Fængsel. Hun vender sig om, hun seer op mod mit Bindue: det er min Kone. Hun maa, uagtet Jernstængerne, være bleven mig vaer, thi hun styrter ned paa sine Knæer: hun hæber Armene

mod Himlen: hun kaster sig med sit Ansigt mod Jorden: hun løfter sine Hænder i Veiret og vrider dem, som i Fortvivlelse. Folk begynde at samles om hende: hun peger hen mod Fængselet. De løfte hende op: hun river sig løs fra dem igjen og kaster sig anden Gang, endnu mere voldsomt mod Jorden. Bludselig styrter hun hen mod Bølværket og kaster sig i Bølgerne. Jeg saa hende synke og udstødte uvilkaarligen et Skrig. Men saa Døis blikke efter har en flink Sømand draget hende op igjen; hun er endnu saa rask, at man kan lede hende hjem. Idet man fører hende bort, vender hun sig endnu engang og kaster et Blik op til mig: det var som om hun anspændte alle sine Kræfter for endnu engang at styrte sig i Floden; men Kræfterne vare saa udtømte, at de, der omgave hende, maaskee ei engang mærkede denne Bevægelse. Kort efter dreiede de om et Hjørne, og jeg saa hende ikke mere.

Saa Minutter derpaa leverede Slutteren mig et aabent Brev fra hende, hvori hun paa den meest rørende Maade bad mig om Tilgivelse for sin Ubefindighed og den Ulykke, hvori hun derved havde styrtet mig. "Det blev bragt mig af hende selv for et Par Timer siden," sagde han; "hun var saa fortvivlet, at jeg ikke kunde nægte hende

”at give Dig det. Desuden har jeg jo læst det og
 ”seet, at der ikke staaer nogen Uret deri.”

Dette Brev, i Forening med hvad jeg selv
 nyligen var bleven Vidne til, omkastede paa eens-
 gang alle mine Beslutninger. Kjærligheden til
 min Kone vaagnede paany. Livet forekom mig
 atter saa skjont. Et Dieblif var jeg nær ved at
 fortvile, da jeg betænkte, at min egen Tilfær-
 dighed med at tilstaae, hvad man ellers vanskeligen
 vilde have kunnet bevise, havde styrtet mig i denne,
 næsten uafvendelige, Fare.

Jeg sov ikke et Minut om Natten. Forgjæ-
 ves brød jeg min Hjerne med at udfinde et Middel
 til Flugt. Klokken slog. Man kom og førte mig
 affted til Retterstedet.

Veien dertil førte over Floden. Der var en
 lang Bro at passere. Ved Bolværkene laae Skib
 ved Skib. Alle Dæk, saavelsom Broen og Gar-
 derne selv vare besatte med Mennesker, der vilde
 see min Døds-gang. Jeg gif fri og ubunden mel-
 lem en Deel Constabler, der imidlertid havde mere
 Uleilighed med at skaffe Toget Plads mellem
 Mængden end med at passe paa mig. Da greb
 en Tanke om Mulighed til Frelse min Sjæl med
 Lynets Snarhed, og i samme Dieblif, som den
 var fattet, var den ogsaa udført.

Vi vare just midt paa Broen. Et lavt Jernrækværk løb langs med Siderne. Formedelt den rivende Strøm var Pladsen her ganske fri for Skibe, medens de længere ind mod Bredden og i de tilstødende Canaler laae saa tæt, at man neppe kunde arbeide sig op imellem dem med en Baad. Pludselig springer jeg til Siden, flaaer de overraskede Constabler af Reien, styrter mig udover Rækværket og dukket under i den rivende Strøm. Jeg har allerede ovenfor bemærket, at jeg var en udmærket Svømmer. Jeg havde mærket mig Skibenes Beliggenhed og gik neden under de to nærmeste. Derpaa dukkede jeg op igjen, og min Lykke vilde, at de tvende Skibe, mellem hvilke dette skete, laae saa tæt til hinanden, at deres Strog foroven stødte sammen, medens der nede ved Vandspeilet endnu var en Alens Brede imellem dem, hvor jeg aldeles ubemærket kunde drage frisk Luft.

Ingen søgte mig mellem Skibene. Nogle Baade bleve satte ud paa Strømmen, hvor man fiskede efter mig med lange Baadshager; men da man ikke fandt mig, troede man, at Strømmen havde ført mig med sig, og at jeg ved denne Dødsmaade havde villet undgaae Skændselen af en offentlig Henrettelse. Efter en Times Forløb, i hvilken

jeg forholdt mig stille i mit Skjul, adspredtes Sværmen og Enhver gik til Sit. Kort efter hørte jeg en kraftig Sømandsstemme oppe paa Dækket sige: "det kan jeg ved min Sømandsære lide, at den Karl hellere vilde døe i sit Element end lade sig klynge op som en Landrotte! Jeg maa ordentlig holde af ham, fordi han sparede os for den Skam, at see en Sømand i en Galge! Kunde jeg saasandt fiske ham op igjen af Vandet, skulde han — det sværger jeg ved Lille Cathrines *) Mæster og Seil — være mig den ypperste Gjest her ombord." "Holloyh, min Broer!" skreeg jeg fra mit Skjul, "jeg tager Dig paa Ordet. Kom med en Baad til Bagbord, saa skal Du faae mig!" En pludselig Løusshed fulgte paa disse Ord. Derpaa hørte jeg en uforstaaelig Mumlen, indtil jeg igjen fornam min Capitain, der raabte, "og om det saa var Satan selv, saa vil jeg dog see, hvad det er." Saa Dieblikke efter saae jeg ham virkeligen ene at roe ind til Siden af Skibet i en lille Jolle. Da han saae mig, drevbaad at stikke Hovedet frem af Vandet som en Skrubtudse, blev han rigtig nok lidt forstræffet. Men han var til min Lykke en Mand, der kunde forstaae en

*) Skibets Navn.

halvqvædet Vise. Han begreb hurtigen Sammenshængen, tog mig op i sin Baad og bragde mig ombord. Det kunde ikke gaae an at ville holde Sagens Sammenhæng skjult for det øvrige Mandeskab paa Skibet. Capitainen indviiede dem strax deri, og de lovede alle med en kraftig Sømandsseed, at de vilde hjælpe til at frie saa rast en Søgut fra Landkrabbernes Chicaner. Ved en paalidelig Kammerat blev min Rone om Aftenen hentet ombord, uden dog at vide, hvad der var passeret. Da hun kom ned i Kabinen og sandt mig lyslevende, men endnu mere da hun erfarede min vidunderlige Frelse, og hvorledes vildfremmede Mennesker havde gjort godt igjen, hvad hun selv havde forset imod mig, bevægedes hendes Sind saa hæftigen, at jeg frygtede for en ny Afmagt. Imidlertid gave alle andre Sindsbevægelser snart Plads for en inderlig Glæde: hun trykkede mig til sit Hjerte, hun var nær ved at omfavne Matroserne een for een: hun saae op mod Himmelen, og lagde Haanden paa sit Bryst, og lovede — hvad hun siden i 34 Aar redeligen har holdt — ”at hun herefter” i Sandhed vilde være Eet med mig og aldrig have ”anden Tanke eller Attraae end min Lykke.”

Capitainen var en Ostindiefarer, der om saa Dage skulde afgaae til Calcutta. Vor Eiendom

var for ubetydelig til at udsætte sig for den Fare at blive røbet, ved at vilde afhænde den. Blot vore rede Penge og Gangklæder bragte min Hustru hemmeligen ombord. Ved en særegen Godhed af Capitainen blev det hende tilladt at ledsage mig. Uden dette vilde det overhovedet have været mig umuligt at forlade Byen.

Efter Ankomsten til Calcutta udsorte jeg den, imidlertid fattede, Plan: aldeles at løsrive mig fra Solivet. Jeg blev først Opsynsmand ved en Indigoplantage, siden Participant deri. Lykken begunstigede mine Foretagender, og efter et Ophold af henved 20 Aar saae jeg mig i Besiddelse af en meget betydelig Formue.

(Slutningen følger.)

C. H. Bisby.

Borger = Bennen.

Fem og Tyrgetyvende Aargang.

Nr. 31.

Løverdagen den 3^{die} August 1833.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Brykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets-Bogtrykker.

Nybyggeren ved Missisippi.

(Slutning.)

Hvad der desuagtet gjorde mig kjed af Livet i Ostindien var den skjændige Opførsel af det Ostindiske Compagnies Embedsmænd og Betjente. Skjøndt selv ikke umiddelbart lidende derunder, maatte jeg dog harmes ved at see deres Ubluhed mod de Indfødte og deres Vilkaarlighed mod de fremmede Tilreisende. Derhos levede jeg i en ikke ugrundet Frygt for, at jeg dog selv maaskee engang kunde blive deres Offer. Og endeligen var jeg, endogsaa der, endnu bestandig de engelske Love undergIVEN: et ulykkeligt Tilfælde kunde endnu engang røbe mig: jeg længtes efter et Op:

holdssted, hvor jeg kunde være i fuldkommen Sikkerhed, selv om mit Navn og min Skæbne blive bekendt.

Rygtet havde allerede længe talt om de frie nordamericanske Stater. Saaledes som man beskrev mig dem, forekom de mig at tilbyde det tryggeste Tilflugtssted. Jeg begyndte at ældes, folgte derfor mine Eiendomme og drog til Boston, for der at opsøge mig en roligere og mere ubekymret Tilværelse. Med Forsæt valgte jeg den Egn, hvor jeg endnu opholder mig. Den hørte dengang til de roligste og mindst beboede i Republikken. Nu er den vel folkerig og tæt bebygget, men den er bebygget af frie og ædle Mænd, der, liig mig, her have søgt et Tilflugtssted for den gamle Verdens Fordomme og Bildfarelser. Deres Selskab er mig ikke besværligt, men opmuntrende.

Allerede for flere Aar siden er min gode Hustru bortkaldt fra mig. Gud glæde hendes Sjel, som hun i mange Aar efter hiint ulykkelige, og dog i sine Følger saa velgjørende, Dieblig glædede mig ved oprigtig og inderlig Kjærlighed. Bort Egteskab vedblev at være barnløst; men jeg er derfor ikke uden Slægt. Jeg har valgt mig et Selskab af 12 unge Personer, der samtligen, ligesom jeg, have været udstødte af det menneske-

Extract

af

andet Kvartals Regnskab 1833,

for

det forenede Understøttelses Selskab.

I n d t æ g t.	Sedler og Legn.		Rede Sølv.	
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
Beholdning fra forrige Kvartal, Restancer iberegneede	1186	6	920	89
A. Ugentlige Indkomster for Ugebladets 45 ^{de} Aargang No. 14—26	551	28		
B. Contingent for første og andet Kvartal dette Aar	1913	4		
C. Laans Afbetaling i andet Kvartal	6	24	1194	48
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
	3656	62	2115	41

U d g i v t.	Sedler og Legn.		Rede Sølv.	
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
1. Pensioner for andet Kvartal: til de sædvanlige Pensionister	800		150	
Pensionister for det Brockske Legat			44	
Dito for Caroline; Legatet			25	
Pensionisterne af det Brockske Legat, det Overskydende af dette Legat for Aaret 1832			24	65
Liv; Rente			50	
2. Archiv Løse			30	
3. Suddenes Indcasations Provision for forrige Aar	118	17	77	69
4. Et anvist Gratiale	25			
5. Betalt det, under 28 ^{de} Marts d. A. optagne Laan samt Renter, med	1007		400	
6. Ugebladets Trykning med Papir	156			
7. En anvist Regning	25	90		
8. Lønninger			385	
Restancer af udstedte, ei endnu indfrieede Quitteringer:				
	<u>G. og I.</u>	<u>R. Sølvs.</u>		
for Laan	96 Rbd.	335 Rbd.		
for Contingent .	224 -	72ß.		
			320	72
Saldo	1203	75	594	3
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
	3656	62	2115	41

Kjøbenhavn den 30de Juni 1833.

Overeensstemmende med den af Administrationen førte Control.
P. Friedenreich. Bentley. C. Schram.

C. G. Primon.

M. Bengen.

lige Samfund og overgivne til Lovens Straf. Disse har jeg, fra deres tidlige Ungdom af, antaget mig som mine egne og sørget for deres Forbedring og Uddannelse. Af egen Erfaring kjender jeg ei blot Spiren til Synd inden i os selv, men ogsaa den hyppige og kraftige Næring, som Lovene, Statsforfatningerne og Menneskenes Forhold mod hinanden indbyrdes, paa de fleste Steder i den gamle Verden yde den. Det har derfor været mine senere Aars stadigste og kjæreste Bestjæftigelse at forsøge, om ikke en forstandig og kjærlig Behandling formaaede at forbedre selv dem, der vare forkastede af Samfundet som aldeles uforbederlige. Stundom have de vel sat min Taalmodighed paa Prøve, men den har holdt ud og givet mig rigelig Løn. Ingen iblandt dem er bleven fortabt. Alle ere brave og lykkelige Mennesker. Naar jeg engang er død, skulle de dele en Formue af en halv Million Pund Sterling imellem sig. Jeg tænker da, at Verden vil gjengive dem sin Agtelse og lade Guldets skjule deres tidligere Synder.

Mig selv være Gud naadig efter sin Barmhertighed og tilgive mit tidligere Livs Vildfarelser! Jeg har, med hans Hjælp, omvendt 12 Syndere fra deres Veies Vildfarelse: gid det maa skjule min egen!"

C. H. Bisby.

Califen Almanzor

eller

Hvorledes man skal bedømme Menneskene.

(Fortælling af Sarrazin).

Jana Kobrou, med Tilnavnet Adhad:Ed: doullat, var en af de største Mænd i Orienten. Berømt som Kriger, ædel og høimodig som Erobrer, stor som Statsmand, forenede han næsten hos sig alle de Talenter og Dyder, som bringe Kongernes Navne til den sildigste Efterslægt. Efterat have underlagt sig Persien ved sine Baabens Magt, efterat have bemægtiget sig Bagdad, Califernes Residentsstad, og sat sig selv paa disse Monarkers, Guds Ypperstepræsters og hans Prophets Statholderes, Throne, underholdt han sig en Dag fortroligen med sine fornemste Hoffinder. Han undersøgte, i Forening med dem, Midlerne til at udbrede Lykke over de Nationer, som vare ham betroede af Forsynet, og grublede over den Fremgangsmaade, en Konge maa iagttage, for ikke at blive bedraget, og for noiagtigen at skønne Værdien af de Mennesker, som omgive ham.

(Fortsættes.)

N. G. Wolf.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 32.

Løverdagen den 10de August 1833.

Forlagt af Understøttelses- Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets- Bogtrykker.

Califen Almanzor

eller

Hvorledes man skal bedømme Menneskene.

(Fortælling af Sarrazin).

(Fortsættelse.)

Udhad ; Eddoullats Hofmænd gave deres Raad, den Ene efter den Anden; og han hørte dem smilende, thi han indsaae vel, at de næigtigen lærte ham de sikreste Midler til at blive bes draget. Der var iblandt dem en klog Læge, agtet i Bagdad, ikke allene for sine udbredte Kundskaber, men endnu mere for sin Retsskaffenhed og ædle

Frimodighed. Denne vise Mand kaldte sig Morad. Han iagtog en dyb Tavshed, og lod hine egennyttige Raadgivere tale. Adhad:Eddoullat betragter ham og siger til ham: "Hvorfor, Morad! giver du mig ikke dit Raad, ligesom de Andre? Vil Du undslaae dig for at undervise mig i den Videnskab, som er den nyttigste for Kongerne? Siig mig nu, hvilket er det rigtigste Middel til noie at bedømme Menneskenes Værd?" — "Raadige Herre!" svarer Morad, "imedes Deres Hofmænd gave dem beundringsværdige Raad i denne Henseende, tænkte jeg paa den berømte Calif Almanzor, Skaberens af Bagdad og af Orientens Hæder. Denne store Mand besad i en fortrinlig Grad hiin Kundskab, — mindre vanskelig maaskee, end man forestiller sig den; og dersom Deres Høihed vil behage at høre mig, da vil jeg fortælle, paa hvilken Maade han bedømte de Mænd, som han vilde forene sig med til Bestyrelsen af sit vidtløftige Rige." "Belan," sagde Adhad:Eddoullat, jeg er lutter Øre, og brænder af Utaalmodighed efter at høre denne Historie og drage min Fordeel deraf." — Den er meget simpel. — "Saa meget desto bedre, dersom den er sand." — Den er temmelig lang. — "Den vil være alt for kort, om den er nyttig."

Dog tog Morad Ordet i følgende Udtryk:

En Dag mistede Califen Abou:Giassar: Almanzor sin Overskatmester. Efterat man havde undersøgt denne Ministers Færd, befandtse det, at han havde formindsket Skatten, og opdyngtet for sig selv umaadelige Rigdomme paa Provindsernes Bekostning, som vare ødelagte ved hans utallige Røverier og Udsuelfer. Almanzor føelte Nødvendigheden af at sætte i denne utroe Ministers Sted en Mand, som ikke misbrugte den Magt, der var ham betroet. Men hvor skulde han finde en Mand, værdig til at beklæde et saa vigtigt Embede? Hvilken Rettskaffenhed vilde ikke blive fristet ved Synet af saa mange Skatte, naar det er saa let, ustraffet at tilegne sig en Deel af dem! Eders Høihed vil letteligen indsee, at en saadan Post blev søgt af de fornemste Herrer ved Hoffet. Alle lode deres Forsdringer tale for sig; alle anvendte Guld og Intriguer for at komme til Maalet; alle gave de største Forsikringer om deres Nidkiærhed og Hengivenhed. Califen er stedse tvivlraadig, og den ledige Plads bliver ikke bortgivet.

Imidlertid henvendes Alles Bine paa Agib, hvis Formue er uhyre stor, og hvis glimrende Talenter ere almindeligen bekjendte. Man nævner

ham allerede høit; og selv smigrer han sig med Haabet om snart at blive Rigets Overſkatmester. Califen havde ofte hørt tale om Ugib, men han kiendte ham ikke, og var selv ikke kiendt af ham. Han kalder derfor en af sine Hofmænd til sig, og siger til ham: "I lang Tid har du anbefalet mig Ugib, jeg har ifinde at udnævne ham til Overſkatmester, men forud vil jeg lære at kiende ham. I Aften vil jeg forklæde mig; Du ſkal fremſtille mig for ham, og udgive mig for En af dine Bønder; rose mig ſkal du, og ophøie min Fortieneste, mine Kundſkaber, min Viisdom, men især min Retſkaffenhed. Paa ſamme Tid ſkal du tilføie, at det er ſtor Skade, Stiæbnen har behandlet mig ſaa ilde, — at jeg er fattig og ullykkelig. Bogt dig vel for at røbe min Hemmelighed, og at gjøre mig bekiendt; det gielder dit Liv." — Hofmanden kaſter ſig ned for ham, og gjør Eed paa at adlyde denne uindſkrænkede Befaling.

Om Aftenen bedækker Almanzor ſig med ſimple Klæder, og lader ſig føre til Ugib af Hofmanden, ſom, ſit Løfte troe, ſiger til ſin Client: "Tillad, Ugib! at jeg fremſtiller for dig en Mand, ſom har gjort mig meget vigtige Tjenester. Han er i Beſiddelse af fortræffelige Egenſkaber; hans Kundſkaber ere vidt udſtrakte og mangfoldige;

han er især et Mønster paa Netskaffenhed og Dyd; men Lykken har ikke været ham gunstig; han er en Mand af den største Fortjeneste, men uden Rigdom, og uden Anseelse." Ugib hilser paa Hofmanden, taler til ham med de største Kjendes tegn paa Udmærkelse, overrøser ham med de meest smigrende Lovtaler, og gjør et ubetydeligt Buk med Hovedet for den Fremmede. Nogle af Ugibs Benner træde ind i dette Dieblif, stille sig ved Siden af dem og udtømme sig i Venkabs Forsikringer. Man beskæftiger sig ikke mere med den Fremmede, som er saa flet klædt: det er jo allerede nok, at man har hilset paa ham.

Man frembærer Is og Lemonade; alle sætte sig omkring et prægtigen udziret Bord. Den første Plads indrømmes Hofmanden; de andre Pladse blive uddeelte efter Gjesternes Rang og Rigdomme. Den fattige Fremmede vilde være blevet staaende dersom han ikke havde fattet den Beslutning, bestemt at sætte sig paa den sidste Plads. Man lader udsøgte Røgelse brænde. En Skare af unge Musikanter og skønne Dandserinder træde ind, for at vise deres Talenter og Yndigheder for denne glimrende Forsamling, som uden Ophør berømmer Ugibs Fortjenester, ophøier hans Aandsstorhed, hans Smag og fine Dannelselse. Man

taler om Overskatmester-Embedet. "Det er Dem, som skal have det," siger man til ham. "Vilde vel Califen kunne gjøre et bedre Valg? Hvor vilde han finde en Mand, dueligere end Ugib?" Derpaa bestræber Enhver sig for at bede om hans Bevaagenhed, dersom han skulde blive Overskatmester; thi alle have Venner og Frænder at anbringe. Ugib nyder allerede den glimrende Udsigt, som fremstiller sig for ham. Han lover alt det, man ønsker. Hofmanden især er meget sikker paa at erholde forud alt det, han maatte værdige ham at bede om. Den fattige Fremmede har i lang Tid været tabs; men endeligen siger han med forstilt Frygtsomhed, som imidlertid syntes naturlig, til den tilkommende Overskatmester: "Naadige Herre! jeg beder Dem ydmygst ikke at forglemme mig, naar dette betydelige Embede er blevet Dem overdraget. Jeg skal tjene Dem med grændseløs Nidkærhed. Ved store og uforudseete Ulykker har jeg tabt min hele Formue, og har nu intet andet end min Ære og min Retshæftighed tilovers." Ugib svarer ham med et naadigt Smil, som intet afflaaer og intet lover. Gjesterne begive sig nu bort; og den Fremmede gaaer ogsaa bort med Hofmanden, som havde indført ham hos Ugib.

Otte Dage vare neppe forløbne, for Califen
 igjen lader Hofmanden kalde, og siger til ham:
 "Festen skal du ledsage mig til Agib; jeg vil
 vise mig der rigt paaklædt; talrige Slaver skulle
 ledsage mig, og Du skal sige til ham, at min
 Skjebne har taget en overordentlig Bending; at
 da jeg fremstilledes ved Califens Hof, blev jeg
 der udmærket paa en ganske særegen Maade, og
 at han paa Diebliffet har overøst mig med Vels-
 gjerninger; ja man paastaar endog, at jeg om en
 fœie Tid vil være den mægtigste Herre i Bagdad.
 Men jeg anbefaler Dig stedse den dybeste Tavshed.
 Skulde Du faae Lyst til at afløre min Hemmelighed
 for Tiden, vil jeg straffe Dig som en Bedrager."

Califen klæder sig pragtfuldt paa, som han
 havde sagt, bestiger en stolt, prægtigen opsadlet
 Hest, lader sig ledsage af et talrigt Følge, og
 begiver sig med Hofmanden til Agib. Da denne
 ser dette glimrende Optog komme ind i sit Pallads-
 ses Gaard, styrter han hurtigen ud af sit Værelse,
 og gaaer disse talrige Slavers Herre imøde. Hof-
 manden nærmer sig ham, og siger til ham ganske
 sagte: "See her den Ven, som jeg fremstillede for
 Dig forleden Dag. Hans Stilling har mærkeligen
 forandret sig. Han har fundet Leilighed til at
 fremstille sig for Califen, som i et lunefuldt Die-

blik, saa almindeligt for Fyrster og Konger, strax er bleven indtaget af denne Mand's Fortjeneste og Talent, skjøndt han forresten kun er en Lykkeridder, uden andet Talent end megen Forstand paa Intriguer. Han er allerede rig og mægtig; hans Ansæelse er umaadelig stor. Aldrig har man seet Noget gjøre saa hurtig Lykke. Han er kun en Bedrager, men han er listig, og mig har han bedraget ved det falske Skin af Dyd; han vil derved bedrage mange Andre; og forundre mig vil jeg ingenlunde, om han engang, ja endog inden meget kort Tid, bliver udnævnt til Storvizier. Jeg har opfordret ham til at besøge dig, og han har samtykket deri."

(Fortsættes.)

N. G. Wolf.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 33.

Løverdagen den 17de August 1833.

Forlagt af Understøttelses - Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets - Bogtrykker.

Califen Almanzor

eller

Hvorledes man skal bedømme Menneskene.

(Fortælling af Sarrazin).

(Fortsættelse.)

Hvo vil kunne beskrive Agibs Forundring ved denne Tale? Han har Noie med at skjule sin Forlegenhed og Forvirring. At dømme efter de Hilsener, han gjør denne Mand, som han for otte Dagen siden saa slet har modtaget, skulde man troe, han vilde kysse Jorden. Han forvirres i Lykønskninger; han er alt for lykkelig ved at ved:

ligeholde Bekjendtskabet med en saa fortjenstfuld Mand. "Lykken er da engang retfærdig," siger han; "den smiler endeligen til Dyderne og Talenterne." Man fører den Fremmede ind i en prægtig Sal; man taler kun til ham og om ham. Snart indfinder et talrigt Selskab sig hos Ugib; men han er kun beskjæftiget med den ophøiede Fremmede, som har hædret ham med sit Besøg. Man frembærer Lemonade, som forrige Gang, men i meget kostbarere Druffekar; Netterne ere mere udsøgte, Belysningen meget smukkere, Nørgelserne langt sjeldnere og fortræffeligere. Væres Pladsen bliver givet til den Fremmede, som Ugib selv opvarter med den største Omhu og Ærbødighed. Man taler endnu om Overstatmester; Embedet. "Jeg lovede Dem forleden Dag," sagde Ugib til den Fremmede, "at gjøre Noget for Dem, om jeg naaede mit Diemed; og jeg tør haabe, naadige Herre! at De ikke har forglemt det. Men nu har den altid retfærdige Himmel meget forekommet mine Ønsker. Det er idag mig, som anraaber Dem, naadige Herre! om Beskyttelse; og jeg haaber, at De gunstigen vil anbefale mig til en Plads, som jeg ikke anseer mig uværdig til."

"Du skal ikke, Ugib! have dette Embede, som du kun søger for at bedrage mig" sagde plud-

seligen Califen. "Jeg vil ikke have til min Overstatmester en Mand, som agter Penge høiere end Talenter og Nødskaftenhed. Gjenkjend i mig Califen Almanzor, som Du saa slet modtog forleden Dag, fordi Du kun tiltroede mig Fortjeneste. Farvel! jeg lader Dig beholde dine Eiendomme, men jeg vil ikke betroe dig mine Skatte."

Ved Almanzors Navn faldt alle Gjesterne med Ansigterne mod Jorden af Forundring og Forbavselse. De forbleve i denne Stilling længe efterat Califen var gaaet ud af Agibs Huus, og reiste sig kun for at forlade den Ulykkelige, som nyeligen havde paadraget sig Misgunst hos Den, som uddeler Raadesbeviisninger.

Imidlertid vendte Califen tilbage til sit Palads, ledsaget alene af Hofmanden, som havde indført ham hos Agib. Han havde sendt sit unyttige Følge hjem, og vilde tilbagelægge denne korte Wei tilfods. Medens han gik tænkte han paa denne Hændelse, og loe i sit Indre over Agibs Skræk og Forvirring. Paa samme Tid beskæftigede han sig med Omsorg for at finde en ærlig Mand til Statmester. Han lod sin Tanke dvæle ved alle de Folk, som søgte dette Embede; og ikke en Eneste af dem syntes ham værdig til at erholde det. Fordybet i disse Betragtninger var han,

da han, idet han gik forbi en Moskee, bemærkede en Ulykkelig, som sad paa en Steen. Han nærmer sig denne Mand, som reiser sig, udstrækker Haanden og siger: "Hav Medlidenhed, min Herre! med en Ulykkelig, som er nær ved at døe af Hunger." "Lad os være i Fred," svarer Califen, "og bring dine uforstammede Klager et andet Sted hen; jeg har Intet at give Dig." Den Ulykkelige sukker, og sætter sig igjen paa Stenen, hvor han bereder sig til at tilbringe Natten. Imidlertid lader Califen, som havde sine Hensigter dermed, en Pung fuld af Guld falde for Fødderne af den fattige Mand, og sjærner sig fra Moskeen. Neppe havde han gaaet hundrede Skridt, før han hører en Stemme, som raaber til ham: "Herre! Herre! stands!" Han vender sig om, og seer den Fattige. "Hvad vil du mig?" sagde han til ham; "jeg gjentager for dig, at jeg ikke har Noget at give Dig." "Nei," svarer den Fattige; "men jeg, jeg har en Pung, at give Dem. See her er den." "Hvorfor har Du ikke beholdt den?" "Ak, naadige Herre! ved at have beholdt den vilde jeg have tabt meget mere end jeg havde vundet derved." "Hvorledes?" "Jeg forskaffede mig vel nogen Formue, men jeg vilde tabe min Rettskaffenhed." "Svar mig, hvo er Du?"

”Naadige Herre! jeg er en Søn af en ærlig Kjøbmand i denne Bye. Jeg hedder Udula. Min Fader forskaffede ved sin Flid en talrig Familie Underholdning. Uforudseete Ulykker have tilintetgjort hans Forhaabninger og ødelagt ham uden Redning.” — ”Hvilke Ulykker?” — ”Califens Skatmester havde affordret os en betydelig Mængde Handelsvarer; og vi vare nødte til at gjøre Laan, for at efterkomme hans Befalinger. Han har nægtet os Betaling for det Modtagne, og vi have tabt Alt. Min Fader, som blev nødte til at sælge sit Huus, for at betale sine Creditorer, er død af Sorg; og jeg er bragt til at betle mit Brød, indtil Nogen gunstigen vil give mig Arbeide.” ”Arbeide?” sagde Califen; ”Du vil altsaa arbeide? Nu vel! følg mig; fra imorgen af skal jeg nok finde Middel til at forskaffe dig Arbeide.”

Den Ulykkelige følger den Fremmede, uden at vide, hvorhen man fører ham, idet han gjør sig meget beskedne Forhaabninger.

Da Califen kommer hjem i sit Pallads siger han til de Personer, som omgive ham: ”Giver denne Mand kostbare Klæder paa; anviser ham et pragtfuldt meubleret Bærelse og 20 Slaver til Opvartning.” Denne Befaling bliver nøiagtigen

udført, og den fattige *Adula* skifter hurtigere Klædedragt end han kommer sig igjen af sin Forundring. "Imorgen, *Adula!*" siger *Califen*, "maa Du fremstille dig for *Divanet* *). Gaa nu, og udhvil dig i dit Bærelse, overgiv dig uden Frygt til den blide *Søvn*. Jeg lover dig, at jeg skal forskaffe Dig Arbeide imorgen." *Adula* falder paa Knæ; han kan ikke finde Udtryk for sin Erkjendtlighed og sin Glæde. Han anseer alt det, som hænder ham, for en *Drøm*, og har stor Frygt for at opvaaagne af den. Derpaa fører man ham ind i et prægtigt Bærelse, hvor 20 *Slaver* ærbødigen vente paa det mindste Vink af hans *Willie*.

Tidligt den følgende Morgen fik han Befaling at begive sig til *Divanet*, men i den Dragt, som han havde paa, da han sad paa *Stenen* ved *Moskeen* og antraabte de *Forbigaaendes* Barmhjerlighed. "Ak!" sagde han, "min Lykke har ikke været af lang *Varighed*." Man førte ham for *Califen*, som, siddende paa sin *Throne*, gav *Audients* for sine *Ministre* og alle de store *Herrer* ved *Hoffet*. Den fattige *Adula* kaster sig ned med *Ansigtet* mod *Jorden*, og forbliver ubevægelig,

*) *Statsraadet*.

som en omkasket Støtte. "Reis dig op, Abdula!" siger Califen til ham; "jeg har lovet dig Arbeide, og jeg vil nu give Dig det." Derpaa henvendte han sig til alle dem, som omgave ham: "Jeg har i lang Tid søgt En, som kunde komme i min Overkatmesters Sted; jeg ønskede til at beklæde dette vigtige Embede en ærlig Mand, som foretrak Rettskaffenhed for timeligt Gods. Forgjæves har jeg søgt ham under Klæder, vævede af Guld og Silke; jeg har fundet ham under Pjalterne, og jeg har valgt ham. Man vise ham den Ære, som tilkommer hans Rang. Tilintetgjøre vil jeg den Første, der ikke agter denne Mand, jeg selv ærer som Dyden. Og du, Abdula! gaae og ifør dig Klæder, som passe sig for din Lykke og din Værdighed. Kom derpaa tilbage til mig; jeg skal underrette dig om dit Embedes Pligter. Har jeg ikke lovet at forskaffe dig Arbeide?"

Saaledes saae den fattige Abdula sig paa eengang beklædt med Overkatmester; Embedet i Riget. Califen Almanzor angrede aldrig sit Valg. I kort Tid saae han sine Kister at fylde med umaadelige Skatte. Folket i Bagdad, Folket i Provindserne, med eet Ord i hele Keiserdømmet ophørte ikke at velsigne den dydige Abdulas milde og retfærdige Bestyrelse.

Imidlertid begyndte Almanzor at kjedes ved alle de nedrige Smigrerier af hans Yndlinge. Han følte levende Trangen til en Ven, som var modig og troe nok til at sige ham Sandheden, hvis Sprog saa sjeldent naaer Kongernes Øren. Men hvor skulde han finde en saadan Mand? hvorledes skulde han forsikre sig ham, og paa hvad Maade adskille Sandheden fra Løgnen, naar den som taler har saa megen Fordeel af at lyve? See her, hvorledes han fandt denne Sjeldenhed, efterat han i rum Tid havde tænkt paa Midlerne til dens Opdagelse.

(Fortsættes.)

N. G. Wolf.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 34.

Løverdagen den 24de August 1833.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets = Bogtrykker.

Califen Almanzor

eller

Hvorledes man skal bedømme Menneskene.

(Fortælling af Sarrazin).

(Fortsættelse.)

Der var i Bagdad en Mand, som havde skrevet en Bog, kaldet: Fyrsternes og Kongernes Pligter. Denne Mand hed Claim. Hans Bog havde paa en levende Maade vaakt Nysgjerrighed hos Folket, som holder af i Afstand at bedømme sine Bestyrere, og meget billigere de Lærdomme, man giver det. Claims Bog havde

gjort saa meget større Opsigt, som man i den bemærkede dristige Træk, der ligesvem syntes at hentyde til de første Aar af Almanzor's Regjering. Man raadede uden Ophor Califen at lade Bogen brænde, og at lade spidde den uforskammede Forsfatter, som vovede paa saadan Maade at bedømme sin Herres Dpforsel. Almanzor havde indtil denne Tid ladet Alle være uvisse angaaende den Skjebne, han beredte Claim, som isvrigt ikke var kjendt ved Hoffet, og hvem det aldrig var faldet ind at vise sig der.

Califen lader en Aften Claim komme til sig i sit Pallads, og indbyder til samme Tid ni af sine Hofmænd, som han troede vare ham oprigtigen hengivne. Han lader glimre paa enhver af sine Fingre en Diamant af overordentlig Størrelse, og siger til dem: "Jeg har forsamlet Eder her alle ti, i det Haab, at I ville lade mig høre Sandheden. I see disse ti herlige Diamanter; de skulle idag være Belønning for Eders Dyrigtighed. Taler, hvad tænke I om min Magt og min Ære." Hofmændene, forblindede af Diamanternes Storhed og Skjønhed, smigre sig alle med Haab om at erholde een af dem. De berømme da omkaps, den Ene efter den Anden Almanzor's Storhed; de ophøie ham over alle Helte, som have været

til før ham; de rose med Eftertryk hans Vædelmodighed, hans Smag for Kunsterne, hvis Skarber de kalde ham; de tale med Begeistring om de pragtfulde Palladser og utallige Moskeer, som han har ladet opbygge, og ende med at hæve ham saa høit, at de ikke vilde have fundet nye Udtryk, dersom Califen havde befalet dem at tale om Guds Storhed og Magt.

Han tager de ni Diamanter af sine Fingre og uddeler dem til de ni Hofmænd, som havde talet saa smukt. Derpaa vender han sig til Elaim og siger til ham: "Hvorfor har Du iagtaget Tavshed? Vil du ikke, ved at sige mig Sandhed, fortjene den sidste Diamant, som jeg har tilbage?" "Naadige Herre!" svarer Elaim smilende, "Løgn og Smiger kunne betales, men Sandheden kjøbes ikke, den bortskjænktes." "Nu vel! jeg forlanger det af dig; hvad tænker Du om min Magt og min Ære?" "Jeg tænker," svarer Elaim, at De er kun et Menneske, et skrøbeligt Redskab, som Gud har dannet til andre Menneskers Lykke, og som kan tilintetgøres ved eet Stød, da han har skabt det af Intet."

Ved disse Ord betragte Hofmændene hverandre med den største Forundring; de vove ikke at

vende deres Dine mod den, som nyeligen havde fremført en saa gruelig Bespottelse. Almanzor derimod tager Claims Haand og siger til ham: "Jeg giver dig ikke den tiende Diamant, thi du har selv sagt, at Sandheden kjøbes ikke. Men dersom Sandheden bortskjænkes, bør Tillid og Benskab ogsaa bortskjænkes. Jeg forlanger disse to uvurderlige Skatte af dig. Bliv hos mig; jeg har fundet den Ven, som mit Hjerte i saa lang Tid har føelt Trang til." Hofmændenes Forundring fordobbler sig; Califen lader dem alle gaae, og den kloge Claim lader han anvise et af de smukkeste Værelser i sit Pallads.

Den følgende Morgen komme de ni Hofmænd, ifølge Sædvane, for at gjøre Califen deres Opvartning. De bære alle paa deres Fingre de fortræffelige Diamanter, som de havde modtaget Aftenen forud. "Nu vel!" siger Almanzor til dem, "ere I fornøiede med den Foræring, jeg har givet Eder?" "Åk, naadige Herre!" svare de, "disse Diamanter ere os kjærere end Livet, fordi vi have modtaget dem af Deres Edelmødighed. Men tillad os, naadige Herre! at give Dem en nyttig Advarsel. Kjøbmanden, som har solgt dem disse Diamanter, har bedraget Dem." — "Hvorledes?" — "De ere falske." "Nu vel!"

svarer Califen smilende, "troer I, jeg ikke vidste det? I give mig falske Lovtaler; jeg giver Eder falske Diamanter. Jeg har betalt Eder med lige Mønt; hvorover beklage I Eder?"

Nogen Tid derefter, da Califen Almanzor var i Krig med Kongen af Persien, havde han behov til et vigtigt og hemmeligt Foretagende en Mand, fuld af Mod og Gre, til hvem han kunde sætte uindskrænket Tillid. Hele Krigens lykkelige Udfald beroede paa dette Foretagende, og det mindste Forræderie kunde tilintetgjøre Alt. Califen var i otte Dage i stor Forlegenhed, og vidste ikke, hvem han skulde vælge. I dette Dieblis førte man til Bagdad 500 Fanger, som ved et Oprør mod Califen i Korassan havde taget Oprørernes Partie. De 500 Ulykkelige vare dømt til Døden, og bleve førte hen til Retterstedet. 200 af disse Fanger havde taget Flugten under Kampen; men da de vare blevne affkaarne i deres Flugt, bleve de sammenlængede bortførte i Seierherrens Følge; 300 havde ikke vildet flygte, men vare blevne grebne med Baabnene i Hænderne, efterat have gjort en kraftig Modstand. Califen, ideligen sysselsat med den Plan, som i otte Dage havde beskæftiget ham, gaaer af en Hændelse forbi det Sted, hvor man just skulde til at fuldbyrde den

grusomme Dom, som bestemte 500 Fanger til Døden. Han standser; han bliver rørt ved dette Syn, og vil tilgive dem, uden at denne Raades beviisning imidlertid skulde drage slemme Følger for Fremtiden efter sig. "Jeg tilgiver," sagde han, "alle dem, som have taget Flugten, medens de stode under mine Faner. Alle de iblandt Eder, ulykkelige Slaver! som derfor ønske at benytte sig af min Raade, begive sig hen paa høire Side af mig." Ved disse Ord styrte alle Fangerne paa eengang hen paa høire Side af Calisen. En eneste Mand forbliver ubevægelig paa sin Plads. Almanzor betragter ham med Forundring og siger til ham: "Hvorfor efterligner Du ikke dine Ulykkes-Kammerater?" "Jeg efterligner ikke Kujoner," svarer Soldaten. "Jeg tilgiver, det gjentager jeg for dig, alle dem, som have taget Flugten." "Dette har aldrig været Tilfældet med mig." "Daare! hvorfor afflaaer Du det Middel, som jeg tilbyder dig til at frelse dit Liv?" Fordi det vilde berøve mig min Ære." "Kom," udraaber Calisen, henrykt af Glæde, "jeg tilgiver dig, og din Sielsstorhed skal ikke blive ubelønnet." Han fører Soldaten bort med sig, og overdrager ham Udførelsen af det Foretagende, hvortil han behøvede en Mand fuld af Mod og Driftighed, og som

foretrak Wren for Alt. Soldaten svarede til Califens Tillid og Formodning. Foretagendet lykkedes, og Krigen blev endt til Fordeel for Almanzor, som sidenester udnævnte denne brave Mand til Chef for sin Arme.

"Jeg var istand til, naadige Herre!" vedblev Morad, "at anføre Dem en Mængde Exempler, som bevise, hvorledes Califen Abou:Giafar:Almanzor forstod at skatte Menneskene efter deres sande Værdie; men for ikke at trætte Deres Høiheds Taalmodighed, vil jeg kun føie eet Exempel til dem, som De nyeligen har hørt."

Kirketaarnene i Bagdad gjensløde af de gjennemtrængende Raab: "Allah! Allah! Stor:Imanen*) er nyeligen død." Moskeerne blive behængte med Sort, og Molhaerne gaae omkring i alle Gaderne og gjentage med flagende Stemme: "Stor:Imanen er død." Hele Staden er i levende Bevægelse. Enhver spørger sig selv: hvo er Den, som Califen vil beklæde med denne høie Værdighed? Alle Imanerne fra Moskeerne forsamle sig; næsten Alle have Bønner ved Hoffet, beredvillige til at understøtte deres Fordringer. Califen hører de Bønner, som blive ham foredragne;

*) Den fornemste Geistlige.

han seer de Næmker, som blive opspundne omkring ham, og venter, for at udnævne den øverste Religionstjener, at Tiden eller en og anden gunstig Omstændighed skal lade ham lære at kjende den Mand, der er den værdigste til at beklæde et Embede, som fordrer alle Dyder forenede.

Om Dagen, endog om Natten, gaaer han ofte forklædt ud; han gaaer ind i Gjestgiversgaardene; han gennemstrøiser de offentlige Pladse; han udspørger Alle, for paa denne Maade at komme til Kundskab om, hvilken Mand Folket har bestemt, og om denne Mand besidder alle de Dyder, der ere nødvendige for den Plads, som nyeligen er bleven ledig.

(Slutningen følger.)

N. G. Wolf.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 35.

Løverdagen den 31te August 1833.

Forlagt af Understøttelses - Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets - Bogtrykker.

Califen Almanzor

eller

Hvorledes man skal bedømme Menneskene.

(Fortælling af Sarrazin).

(Slutning.)

En Aften, da han spadserede under en saadan Forklædning, som gjorde ham aldeles ukjendelig, hører han tre fattige Derwischer *) i fortrolig Samtale. De udkastede glimrende Planer, og Enhver sagde, hvad han især ønskede, dersom han var Herre over sit Valg.

*) Muhamedanske Munk.

"Hvad mig angaaer," sagde den Ene, "jeg tilstaaer, jeg vilde ønske, at jeg var Storvizir. Det er en skøn Post at være Storvizir." "Hvad mig angaaer," sagde den Anden, "dersom man lod mig være Herre over mit Valg, da vilde jeg ligefrem ønske, at jeg var Califen Abou: Giasar: Almanzor. Hvilken herlig Post er det ikke at være Calif!" Den tredie Derwisch sagde intet. Endelig, da han blev meget anmodet af sine Kamerater, sagde han til dem: "Mine kjære Venner! I have en stor Ærgjærighed. Min er ligesaa høit over Eders, som Himmelen er over Jorden. Vilde man end give mig alle Verdens Skatte, vilde man end indromme mig Herredømmet over hele Verden, saa kjendte jeg dog endnu Noget, som er langt at foretrække for alt dette." Denne Tale pirrer de andre Derwischers Nysgjærighed. "Hvilken er da," sig de, "denne Skat, som fortjener at blive foretrukket for alle Skatte, for al Storhed?" "Efter vor hellige Religions Ære, som jeg især ønsker," svarer Derwischen, "er det at besidde blot Halvdelen af de Dyder, den Wiisdom og den Fromhed, som en hellig Eremit, min Kynding, den ærværdige Hussain, besidder." "See! det er første Gang vi høre tale om denne Eremit," sig de to Derwischer. "Det er ikke at

undres over, mine Brødre! I ere Fremmede; Husfain har truffet sig tilbage fra Verden, og fra sit tredivte Aar har han forsaget alle de tomme Glæder, som den tilbyder, for alene at hengive sig til Gud, og for uafsladeligen at opofre sig til Granskning i vor hellige Religion. Hver Dag kommer en stor Mængde Mennesker af alle Aldre, for at besøge ham i den Grotte, som han selv har udgravet sig ved Foden af en lille Høi, sex Mile fra Bagdad. Der prædiker han Guds Ord, et Ord, af hvilket han er saa dybt gennemtrængt, at det synes at være hans eget. Allerede udbreder sig vidt og bredt Rygtet om de Mirakler, som han har udført; thi en saadan Dyd kan ikke i lang Tid forblive skjult." De to Derwischer yttre den meest levende Længsel efter at see og høre denne hellige Mand. "Intet er lettere," siger deres Kammerat til dem, "Indfinder Eder imorgen ved Dagens femte Time ved Indgangen til den store Moskee; jeg vil komme derhen før I komme, og vi ville da vandre tilsammen til Husfains Grotte."

De tre Derwischer toge Afsked med hverandre, efterat have bestemt Stævnemødet til næste Morgen. Califen vender tilbage til sit Pallads, lader sin Storbizir kalde til sig og siger til ham: "Imorgen før Dagens femte Time skal du begive dig til

den store Moskee; en god Derwisch vil ankomme sammesteds, og du skal siebliffeligen føre ham til mig.”

Denne Befaling bliver udført; og den følgende Morgen fremstiller Storviziren for Califen den gode Derwisch, som, ifølge sit Løfte, ventede paa sine to Reise: Kammerater. ”Derwisch!” siger Almanzor, ”jeg har hørt en glimrende Lovtale holdes over en hellig Eremit, ved Navn Hus: sain. Jeg har været i Forlegenhed, da jeg ikke vidste, til hvem jeg skulde give Stor: Imans: Pladsen, og jeg troer ham værdig til at beklæde den. Gaae nu, og hent ham i mit Navn; Meld ham, at Nyttet om hans Kundskaber og Dyder er naaet til mig, og hvilken Belønning det er, som jeg bestemmer ham for hans Fromhed.” Til samme Tid befaler Califen sin Storvizir at ledsage Derwischen med et talrigt og glimrende Følge.

Den gode Derwisch er sig neppe selv bevidst; saa stor en Glæde foraarsager ham denne Nyhed, som det er ham overdraget at forkynde den ærværdige Eremit, for hvem han vilde opofre sit Liv; i saa høi en Grad have denne hellige Mand's Dyder rørt hans Hjerte. Han ønsker sig Binger, for at komme desto hurtigere til Grotten. Endelig viner han denne Helligdom, som er beboet

af Viisdom og Fromhed, dette stille Tilflugtssted, hvor Propheten lader alle Himmelsens Raadesbesviisninger nedregne. Han seer Eremiten omgivet af en talrig Mængde Tilhørere, som han opbygger ved sine ypperlige Taler. Derwischen iler i hans Arme, og, idet han viser ham Storviziren, forkynnder han ham det Verinde, som er ham overdraget af de Troendes Behersker. Den Hellige hæver sine Dine til Himmelen og udraaber: "Den almægtige Allah være velsignet! hans Villie ske!"

Snart udbreder denne Nyhed sig blandt den talrige Skare, som omgiver den Hellige. Glædeskrig gjenthyde i Luften, og fra alle Sider hører man: "Allah være velsignet! Den hellige Eremit er udnævnt til første Imam i Bagdad." Den forsamlende Mængde adspredde sig, og gaaer for at forkynnde i de omliggende Byer en Hændelse, som opfylder alle Hjertes med den meest levende Glæde.

Imidlertid gaaer Eremitens Folge ind i Bagdad, og begiver sig lige hen til Califens Palslads. Almanzor nærmer sig med Blidhed den ærværdige Husfain og siger til ham: "Jeg har hørt tale om din Dyd, og jeg, Prophetens Statholder, har paataget mig at belønne dig. Svar mig da, Husfain! hvad er Gjenstanden for

dine meest brændende Ønsker? Forlang, og du skal blive tilfredsstillet."

Hussain kaster sig for Califens Fødder, og idet han ydmygt lægger sine Arme korsviis over Brystet, siger han: "Naadige Herre! Du er Kundskabernes og Wiisdommens glimrende Sol; efterdi det er mig tilladt at fremsige for dig, hvad der er den eneste Gjenstand for min Ærgjerrighed, da vil jeg tilstaae, at jeg ikke har ønsket Noget med saa megen Begjærlighed, som den første Imans Post i Bagdad." "Hvad? er det Alt, hvad du ønsker?" svarer Califen smilende. "Ja, Alt. Naar jeg har en saa skøn Post, ville alle mine Ønsker være opfyldte." "Nu vel! reis dig," siger Califen med Blidhed til ham; "denne vigtige Værdighed er ikke for dig, men for den, som ønsker fremfor Alt, vor hellige Religions Ære, for denne gode Derwisch, som vilde have givet alle Jordens Skatte og Herligheder, for at besidde en Deel af de Dyder, som han formodede fandtes i dit Hjerte."

Eremiten blev beskæmmet sendt tilbage til sin Grotte, og den gode Derwisch udnævnt til første Iman i Bagdad, et stort og høit Embede, som han sit hele Liv igjennem beklædte med en saa sand

Fromhed, at efter hans Død ingen Jman vovede at beklæde det.

"De maae, naadige Herre!" vedblev Morad, "af den Fortælling, som jeg nu har meddeelt, indsee, at Califen Almanzor havde en sand Kundskab om det menneskelige Hjerte. Vore Ord blive os ofte indgivne af Frygt, af Politik, af Mangel paa Estertanke, eller af Interessse. Vi ere ikke stedse Herrer over vore Handlinger. Blive vi dog ikke henrevne, imod vor Villie, ved en vieblikkelig Lidenskab, ved bydende Omstændigheder, ved den hemmelige Magt, som synes at styre Alt her paa Jorden, og som vor Uvidenhed falder Tilfældet? Det er altsaa hverken efter Menneskenes Ord, eller efter deres Handlinger at man bør bedømme deres Værd, men efter den virkelige Værdie af de Ting, som de agte. Ved at følge denne Grundsætning bliver man aldrig bedraget, thi den har ingen Undtagelse.

B a n e n.

Det menneskelige Liv her paa Jorden kan ikke være uden Bane. Vore legemlige Anliggender, vort Samqvem med Andre, alle jordiske Tings

Foranderlighed fordrer visse Sædvaner. Den som ikke seer paa Andet end paa det Udvortes, kunde vel endog mene, at det menneskelige Liv ikke blev regjeret ved andet, end ved den blotte Bane. Og dog kommer al udvortes Orden fra en indvortes Rigtighed i den fornuftige Sjæl. Derfor er ogsaa Banen god eller ond, fordeelagtig eller fordærvelig, eftersom den stemmer overeens med Menneskets fornuftige Natur eller afviger fra den.

Efter Faldet maatte nødvendigens en strafværdig Bane bekomme stor Magt over de fordærvede Mennesker, da de bleve desto kjædeligere stundede, og forvikledes desto fastere i det Sandfelige, jo mere deres Kjærlighed var afveget fra den evige, uforanderlige Retfærdighed. Derved erholdt det Legemlige Overhaand hos de Fleste, og Phantastien tilligemed Begjerlighederne satte sig hos Mange paa Thronen i Forstandens og den fornuftige Villies Sted.

(Fortsattes.)

N. G. Wolf.

Borger = B e n n e n.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 36.

Løverdagen den 7de September 1833.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets- Bogtrykker.

U n m e l d e l s e.

De af Selskabets Medlemmer, som i indeværende Aar agte at søge Laan eller Gratificationer, have at iagttage følgende Fremgangsmaade, som herved bringes i Erindring, med hosføiet Bemærkning, at de, der nyde aarlig Pension af Selskabet, kunne, ifølge Generalforsamlingens Beslutning af 11te Februar 1828, ikke vente at blive tilstaaet Gratification, da begge Dele, formedelt den efterhaanden og til en vis Hvide stigende Pension, ikke som tilforn maae forenes.

Efter Lovens 20de §. skal enhver Classes Repræsentanter undersøge de Vedkommendes Ansøgninger om Understøttelse, og derover afgive Bes

tænkning til endelig Bedømmelse i Generalforsamlingen.

For altsaa at sætte Repræsentanterne i Stand til at kunne opfylde Bestemmelsen, er det nødvendigt, at Følgende nøie iagttages:

A. Af dem, der søge rentefrie Laan:

1. At der i Ansøgningen ikke alene opgives en antagelig Selvskyldner; Cautionist, men at Dennes Paategning om, at han er villig til at indestaae som Cautionist og Selvskyldner, dersom Laanet bevilges, tilføies;
2. At Ansøgningen bilægges med Interessentens Lovbog.

B. Af dem, der søge Gratification:

1. At Ansøgningen, der ligeledes bilægges med Lovbogen, forsynes med troværdige Attester om Værdighed og Trang til Understøttelse, samt indeholder Opgivende af, hvorvidt Pension eller anden Hjælp af offentlige Indretninger nydes;
2. At der i Tilfælde af Sygdom fremlægges Læge; Attest; ligesom ogsaa den Søgendes Alder, og om der haves uforsørgede Børn, samt hvormange, maa oplyses;
3. Den søgende Enke maa opgive, om hun sidder i sin afdøde Mand's Næringsvei eller hvorved hun ernærer sig; og endelig

4. Den Ugifte opgive sin Faders Navn, Betjening eller Haandtering.

De, som efterlade Noget af det her Forekrevne eller gjøre urigtige Angivelser, skulde ifølge Lovens 19de §. enten aldeles tilsidesættes eller komme i mindre Betragtning mod dem, hvis Ansøgninger indeholde fyldestgjørende og rigtige Dplysninger; ligesom og de Søgendes Attester, hvad enten disse ere Beviisligheder om Trang og Værdighed eller om Sygdom og Svagelighed, maae være udstedte paa den Tid, da Ansøgningen indgives, da ældre og forhen indleverede Attester ikke kunne ansees gjældende.

Tovrigt skulde Administrationen have enhver Ansøgende erindret om, at opgive Eieren af Stedet, hvor han eller hun er boende, og at indlevere Ansøgningen til Selskabets Bogholder, Bentzen, boende i St. Pederstræde No. 116, første Sal, der modtager saadanne Ansøgninger fra den 16de til 30de d. M. alle Søgnedage til Kl. 12; men efter den 30de September blive ingen Ansøgninger under nogetsomhelst Paaskud modtagne.

Administrationen for det forenede Understøttelses-Selskab den 7de September 1833.

Friedenreich. Bentley. Schram.

M. Bentzen.

B a n e n.

(Fortsættelse.)

Da afveeg Banen meer og meer fra Retfærdighedens indvortes Rettesnor; og alle de, som ikke brugte Estertanke, bleve uformærkt henrevne af den. Den forstærkede sig ved Mængden, og bestod nu allerede mere i blind Esteraben, end i fornuftig Estertænken. Thi da det Sidste fordrer Møie og Opmærksomhed, som hverken Sandserne eller Begjerlighederne kunne fordrage, kom den ubetænksomme Deel af Menneskene alt for let i dens Trældoms Tjeneste. Den Ene smittede den Anden; og Banen blev desto heftigere og mere uforkæmmet, jo mere Anseelse den bekom enten ved Tiden, eller ved dens Slavers Magt og Mængde. Hele Folkeslag gik fangne i Esterabelsens Lænker, og vidste ikke at angive anden Aarsag til deres Forsald end den overhaandtagende onde Bane.

Derfor er det med den en ret bedragelig Sag. Den lempet sig efter den menneskelige Svaghed, og besnærer os ved den. Den skjuler sin skadelige Ende under en lysende Begyndelse. Den seer oprindeligen aldeles uskyldig ud; ja, den skjuler sig endog under Artigheds-, Friheds-, Velvillies-, Ordens- og Naturligheds Masse. Derfor vinder

den Anseelse, og er dog idel Bind. Dens hele Selvstændighed er undertiden en fremmed Skal, og dens største Kraft er nogle svimle Menneskers tomme Phantaste. Den er i lige Grad opmuntrende og voldsom, smigrende og fordærvelig, egenfindig og foranderlig, forførende og blind, Pobelens Afgud og Forstandiges Plage. Jolænger den træder tilbage fra Fornuften, desto affindigere bliver den ogsaa, og anmasser sig endeligen Herres dommet over Menneskets Rettigheder, ja — vilde, om det var muligt, affætte Gud selv fra Verdens Regjering. Paa saadan Maade har denne Troldskvinde fra Begyndelsen af stridt mod det Gode, og forenet sig med Menneskenes kjædelige Natur. Den har undertiden forvandlet Menneskene, naar de ikke vare desto aarvaagnere, til vilde Dyr, som intet skulde agte, elske eller attraae, uden det, som faldt i Sandserne. Derved har i Tidens Løb Bildfarelse og Fordærvelse udviklet sig, efterhaanden som Ubetænkksomheden undlod at bedømme Banen efter det sande Godes Rettefior, eller sammenlignede en jordisk Mode med de evige Rette.

Endeligen bleve Samvittighedens Følelser uformærket forvirrede ved Tvivl, ved Phantasens Indvendinger, og stedse dybere begravne under

den forfængelige Efterabelses Byrder. Det er let at indsee, at den skadelige Bane maatte hos de fleste blive stærkere end Fornuften, fordi den havde den dorste Ubetænksomhed, de heftige Sandser, den snue Phantasié, samt alle en synlig Verdens Lillokkelser og Behageligheder, ja endnu dertil Morkets hele Magt paa sin Side.

Det er meget mere at undres over, og at ansee som et diensynligt Beviis for et guddommeligt Forsyn, at Følelsen for det Gode, under en saadan Sværm, under Banens langvarige Afvisgelse fra de evige Rette, ja midt under de overhaandtagende Ondes forbausende Mængde, ikke ganske er qvalt paa Jorden, men at det Gode meget mere, den heftigste Modstand uagtet, dog er trængt igjennem, har voxet og formeret sig endog ved tilsyneladende foragtelige Midler, har knust den lastefulde Banes Hoved, og tusinde Gange drevet den tilbage i dens Fordærvelse.

Der ligger nemlig skjult i den fornuftige Natur en evig Ret, som ikke tilstæder, at Banen fjærner sig alt for langt fra den. Men begynder den at blive alt for vild, eller dens Udsvævelse at blive fordærvelig, da væbner den fornuftige Egenkjerlighed sig uden Toven til sin egen Opholdelse ved Haandhævelsen af Villighed og Belansthændighed.

Derfor nærer ogsaa Vanen en hemmelig
 Verbødighed for Fornuften, ja synes endog fra
 Begyndelsen at rette sig efter den. Den omgaaes
 saa smigrende med Menneskene, som en Nar-
 cisus med Kaiser Claudius, indtil den bedræ-
 ger dem ved sig selv. Thi den gaaer lempeligen
 frem, og bliver ikke strax fra Begyndelsen, men
 først med Tiden fordærvelig, at ikke det arme
 Menneske alt for snart ved sin egen Skade skal
 affrækkes fra at følge den. Derimod bruger den
 evige Ret ikke slige falske Konster. Den er eens-
 foldig, ærlig, lovlig, aaben, og kuldkaster snart
 efterhaanden, snart pludseligen den stemme, sig
 lidt efter lidt indsnigende Bane, eftersom den
 Almægtiges Wiisdom finder det nødvendigt, at
 dens Kræfter skulle yttre sig til Verdens Dphol-
 delse.

Hvormange Gange har ikke den forføreriske
 Bane, iblandt andet, bestræbt sig for at forvirre
 det menneskelige Liv ved allehaande unaturlige
 Meninger. Den har tinget sig Dyrer af Slaver,
 for at faae Banvid indhyllet i Sandsynlighedens
 Klædebon, og begynde den menneskelige Slægts
 Fordærvelse ved Hjernens Forrykkelse. Derefter
 har den, fast igjennem alle hele og halve Nar-
 hundreder, her og der vovet et mærkeligt Angreb

mod Hjertets Redelighed, for, om det var muligt, at ryste den evige Billigheds Grundpiller, og at overdøve Menneskenes Følelse for Ret ved deres Begjerligheders Heflighed. Men den har ligesaa ofte styrtet sig selv ved sin egen Ondskab; og den menneskelige Slægt har forbandet sine Forførere, som havde den forgjængelige Vanes udbortes Skin kjærere end den evige Sandheds indvortes Grund.

En guddommelig Viisdom havde imidlertid stedse sin styrende Haand i de menneskelige Tings Gang. Den opmuntrede, prøvede og underviiste; den øvede og opholdt det Gode ved den daarlige Vanes Gjenstand selv.

(Fortsættes.)

N. G. Wolf.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 37.

Løverdagen den 14de September 1833.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets • Bogtrykker.

Anmeldelse.

De af Selskabets Medlemmer som agte at søge Laan eller Gratificationer, kunne erfare Fremgangsmåden af Bekjendtgjørelsen i Bladet No. 36 hvortil herved henvises.

Administrationen for det forenede Understøttelses = Selskab.

Friedenreich. Bentley. Schram.

M. Bentzen.

B a n e n.

(Fortsættelse.)

Det er mærkværdigt, hvorledes den Allerhøieste ikke blot har stillet de sig med Tiden formerende Videnskaber som en Dæmning mod den indbrydende, voldsomme Bane, men ibesonderlighed har ladet sin guddommelige Kundskab lidt efter lidt blive tydeligere for Menneskene, eftersom den onde Bane med Tiden kunde vinde Styrke paa Jorden. Mennesket maatte altsaa derved finde baade i og udenfor sig selv en Modgift mod denne smitsomme Syge, og tilstrækkelige Kræfter til at holde en med de syndige Menneskers Antal overhaandtagende forargelig Bane Ligevægten, først ved Fornuftens Brug, og endeligen ved Christendommens Oplysning.

Alle Landes og Tiders Historie beviser hvad jeg siger. Hvad der stedse er skeet, hvad der endnu stedse skeer, og i Fremtiden maa skee, afgiver i moralske Ting et ligesaa gyldigt Beviis som Linier og Tal i mathematiske Opgaver. Naturens Lov er stedse eens; dens Lov er en uforanderlig Ret; alt det, som afviger deraf, tilintetgjør sig selv.

Den snue Bane veed dette meget vel. Derfor synes den fra Begyndelsen at ville lempe sig

efter Rettens Forskrifter; og dens Udsvævelser blive først i Tidens Længde mærkelige. Men da hæver den fornuftige Natur sig uopholdeligen imod den, og revser eller straffer Vanen, naar den bliver skadelig. De mægtigste Nationer, Chaldæer, Syrer, Meder, Perser, Grækere, Romere, bleve ikke paa eengang onde. Den trædske Vane arbeidede igjennem en lang Række af Aar paa deres Fordærvelse. Men endeligen da man blev uagtzaam; da den lastefulde Mode forgiftede Gemytterne; da onde Exempler bleve mægtigere end trofaste Paamindelser; da en Strøm af skidne Sæder syntes at oversvømme Jølelsen af det Gode; da Lyst og Egenfind herskede i Fornustens Sted; see! da rørte Menneskeligheden sig i det fornuftige Kreatur, og Modens Slaver selv forenede sig med de bedste Folk, for at befrie sig og deres Faderland fra en fordærvelig Vanes Tyrannie.

Det er derfor vor Fordeel flittigen at tænke paa, hvorledes Vanen efterhaanden fjærner sig mere og mere fra den evige Ret, at vi itide kunne vogte os for dens Erædsfthed, ogsaa til den Tid, naar den vil have Udseende af at lempe sig efter vor Natur. Thi just derved bliver den forførende, at den ved en oprindelig tilsyneladende Belan-

stændighed usformodentligen forleder til Bildfarelse og Skade.

Hvad var vel Mennesket naturligere end at dyrke en Gud? Hvo skulde tænke, at en ond Bane kunde misbruge denne det fornuftige Kreaturs ædlest Drift, og ligesom dets Eiendom, til dets Skade? Og dog viser Erfaringen, at eftersom Banen har fjærnet Menneskene mere og mere fra Naturens Eenfoldighed, er denne Forrettighed hos de fleste Hedninger udartet til Overtroe og Afgudstjeneste.

Duelige Folk have ligesom Trin for Trin viist denne Afvigelse hos mange Hedninger. Vi ville tilfredsstille os med at iagttage hos de gamle Ægypter, hvorhen Mennesket kan forvilde sig, naar det uden Estertænken følger Banen. Denne Nation blev med Tiden et Overtroens Mesterværk, skjøndt den fra Begyndelsen kun dyrkede een Gud, og det uden nogensomhelst Afbildning. I Tidens Løb vilde Andagten mærkeligere erindre sig de guddommelige Velgjerninger, og en falsk Bane fremstillede Guddommens mangfoldige Virkninger under forskjellige Figurer. De gif videre, og gjorde af enhver guddommelig Virkning en særskilt Gudsdom. Egennyttens kom til, og endeligen blev ingen Kat, intet Løg utilbedet i Ægypten; thi de med

Afguderne formerede Præster søgte deres Fordeel hos den overtroiske Mængde. Enhver priste den Guddoms Fortrin, til hvis Tjeneste han horte. Snart skulde Isis, snart Osiris, nu Canopus, nu Apis eller Serapis være den bedste Afgud. De uagtsomme Mennesker toge Deel i denne Løbsdragt. Den hele Nation blev derved deelt, og Partierne bleve endeligen af de hedenste Præster ophidsede imod hverandre indtil borgerlige Blodsudgydelser. Landsmænd, Venner, Brødre hade, forurette, forfølge hverandre indbyrdes. Menneskene myrde hverandre for et blot Billedes Skyld, oftere endog for en Dvæbs eller en Hunds foragtelige Figurs Skyld. Fordærvelse og Krig ødelægger Landet, og de mangfoldige Afgudspræster dele de Dræbtes Gods.

Saa vidt kan endeligen en ond Bane bringe det, at den bliver en Svøbe for sine Slaver selv; men Rettens Natur kan den ikke forvende. Saaledes bleve netop Egypterne ved denne deres Plage underviiste om at lyde Fornuften, som en gammel Mode; idet de deels ved de unyttige Præsters Formindskelse, deels ved en usynlig Guddoms Dyrkelse ere vendte tilbage fra en fordærvelig Banes Afvei til den ukunstlede Naturs banede Stie.

De kloge Hedninger ansaae det for en Skuldighed, itide at advare Menneskene mod en skadelig Bane. Charondas og Draco, Lycurgus og Solon forebyggede den ved udtrykkelige Love. Mange Menneskers Ubetænkksomhed har saadan Hjælp behov; og saavel den romerske Numa, som det dertil oprettede Censor; Embede havde denne Hensigt. Republiken befandt sig vel ved denne Forsigtighed; og en fortræffelig romersk Borgemeister giver at forstaae, at Rom just derfor var steget saa høit, fordi man besittede sig paa at adlyde Billigheden mere end en ubesindig Bane eller vilde Tilbøieligheder.

Disse forældede Exempler anfører jeg derfor, fordi det nutildags er ligesaa nødvendigt som fordeeltigt at betænke, at der i os alle boer Noget, som er langt ædlere, skjønnere, ordentligere og mægtigere end den foranderlige Mode eller Bane. En u dødelig Aand, en fornuftig Sjel, den evige, uforanderlige Ret, den almindelige Billighed, Samvittigheden, ja — Guds Billede boer i os. Det er den Rettesnoer, hvorefter det udvortes Liv og al Bane maa søie sig. Intet, hvorved denne Menneskelighed bliver beskjemmet eller opløst, kan bestaae længe iblandt Menneskene. Meget mere maae de, som uforsigtigen ved en fordærvelig

Bane bestride deres egen Natur, ødelægge sig selv. Læser Historien og beklager nogle Umenneskers ulykkelige Ende. Gud og Naturen ere deres egne mægtigere Hevnere; og Verden forbavses ikke uden Grund naar Ondskaben i dens Styrkes fulde Lob bliver knust ved sig selv, eller afhugget i dens haabfuldste Blomstren.

Det maa dog blive Ket, og den haardt nakkede Bane maa bøie sig under dens Scepter. Den vil opholde sig selv derved, at den retter sig efter Naturen; kun dens ubændige Slaver forværre baade den og sig selv.

Intet vilde være skjønnere, end naar Menneskene bleve i deres fornuftige Naturs Skranker. Ingen Bane vilde da saa let blive dem skadelig. Men da det er dem, som danne Banen efter deres Begjerligheder, saa indsee vi letteligen, at denne fornemmeligen maa bringes i Orden, om den ikke skal modsætte sig Fornuften.

Man har fra den fjærneste Alderdom erindret os om denne Pligt; og Hedningerne speilede sig i det, som Minos, Charondas, Socrates, Cebes, Teophrast og hundrede andre sagde dem derom. Vi have ogsaa til vor Tid Folk, som Menneskenes Belfærd er kjærere end en gammel Bane. I vort Faderland selv synes den gamle Redelighed at

sætte sig i Bevægelse mod nogle nye Baners Forsførelser. Lader os kun, kjære Medborgere! ved vor Opmærksomhed komme de gode Erindringer til Hjælp.

Ihi det er med den onde Bane, som med farlige Sygdomme. De overliste os, og blive med Tiden stærkere, skjøndt de fra Begyndelsen neppe vare mærkelige. Man maa tænke paa deres Helbredelse, før de komme os i Blodet. Tre Midler ere nødvendige mod dette henrivende Onde, Betænkksomhed nemlig, Maadehold og Alvor.

(Slutningen følger.)

N. G. Wolf.

Borger = B e n n e n.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 38.

Løverdagen den 21de September 1833.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets- Bogtrykker.

A n m e l d e l s e.

De af Selskabets Medlemmer som agte at søge
Laan eller Gratificationer, kunne erfare Frem-
gangsmaaden af Bekjendtgjørelsen i Bladet No. 36
hvortil herved henvises.

Administrationen for det forenede Understøttelses-
Selskab.

Friedenreich. Bentley. Schram.

M. Bengen.

B a n e n.

(Slutning.)

Vilde Lægemidlerne strax flaae an hos Alle, da
 døde intet Menneske. Derfor ere gavnlige Erins
 dringer ikke at forkaste, fordi de ikke strax gjøre
 alle Mennesker dydige. De opbyggeligste Bøger
 maatte sønderribes og Formaningerne fra vore
 Prædikestole forstumme, om intet andet var at
 billige end det, som pludseligen forbedrer Mennes-
 skene. Nok, at nogle Saa gaae i sig selv, og
 ved deres Opmærksomhed give Andre et godt
 Exempel. Saa kunne ogsaa Sygdomme, som i
 Tidens Løb ere udbredte, helbredes med Tiden;
 og hos en stor Mængde sporer man ikke Foran-
 dringen strax. Den guddommelige Langmodig-
 hed fordrager alle vore Feil, og Sandhedens
 Kraft yttre sig deri, at den vel kan trænges
 af den lastefulde Baue men aldrig overvældes.
 Gud skee Tak! vi have ikke Aarsag til at forestille
 os det Værste. Thi jeg er vis paa, at der er
 mere Godt iblandt os, end man mærker; ja at
 endeligen mange Vanartige selv ville tilstaae:
 Man maa ikke blot leve efter Baunen,
 men efter Fornuften.

Hovmod og Hevngjerrighed.

(Af Addison's Spectator).

En Tilskuer kan neppe anvende sin Tid til nogen Syssel, som bedre skulde anstaae hans Charakter, end naar han skildrer de Ulykkestilsælde, som Uordenen i vore Lidenskaber udsætter os for. Jeg troer at omtale denne Sag paa en Maade, man hidtil ikke har givet Agt nok paa, naar jeg anmærker, at den forleder Menneskene til Handlinger, som endog ere disse Lidenskaber selv uansæendige. Dette vil jeg bevise med en Fortælling, som jeg nyeligen har læst i de kongelige Efterretninger fra Peru. Man vil her see en Tyran, som blev det foragteligste Kreatur af Verden, saasnart hans Magt havde Ende; og et af ham undertrykt Menneske, som var saa ivrigt forpikket paa Hevn, at han endog i sin Higen efter den ganske tabte sin egen Belfærd af Dine, indtil han havde naaet den; men dog, saasnart Bevæggrundene til hans Hevngjerrighed vare hævede, blev overfaldet af saa stor en Frygt for Fare, at han blev aldeles uskicket til at benytte de Leiligheder, som tilbøde sig til hans Sikkerhed, og af utidig Vengstelse udsatte sig selv for den truende Fare. De Bevæggrunde, jeg omtaler,

kan man vistnok ikke egentligen kalde Lidenskaber, men snarere onde Vaner, som ere Fostere af Lidenskaberne, af Hovmod s. Ex. og Hevngjerrighed, Lidenskaber, som formere vore Usuldomsmenheder. Dog jeg skrider til min Fortælling.

Licenciado Esquivel, Statholder i Staden Potosi, sendte 200 Mand af dens Besætning til Kongeriget Tucuman med den udtrykkelige Befaling, at ingen Indianer maatte bruges til Trodssets Befordring. Selv satte han sig paa et beqvemt Sted udenfor Porten, for at see, hvorledes man efterkom hans Befaling. Men snart blev han vaer, at man ganske havde overseet den, og at alt Spaniernes Gods blev baaret af Indianerne. Han ansaae det imidlertid rigtigt at lade dem passere forbi, indtil det sidste Geled rykkede frem. I dette antastede han en Mand, ved Navn Aguirra, hvis Sager bleve baarne af tvende Indianere. Efterat Denne havde siddet to Dage fængslet, blev han dømt til tohundrede Slag. Aguirra lod ved sine Benner forestille, at han var Broder af en Adelsmand, som havde livegne Indianere paa sine Godser, og at han haabede, hans Fødsel vilde befrie ham, fra en saa vanærende Straf; men Licenciado blev ubevægelig ved den engang fældte Dom. Aguirra

bad nu, at han vilde forandre denne Dom til en anden, hvis Guldbyrkelse han ikke kunde overleve; og skjøndt han, som Adelsmand, ikke skulde være underkastet saa bestæmmende en Dødsstraf, bad han dog ydmygt hans Excellence, at maatte blive hængt. Men uagtet Licenciado, før han blev mægtig, stedse syntes at være en lemfældig og venlig Mand, saa havde dog hans Embede i saadan Grad forandret ham, at denne indstændige Anmodning fra den ulykkelige Aguirra kun forlystede hans Overmod desto mere; og skjøndt man fra alle Sider nedlagde hos ham Forbønner for denne Fange, trodsede han ogsaa disse, idet han med høitrværende Stemme bød, at hans Befaling øieblikkelig skulde udføres. Dette lofede nu, som det ved saadanne Leiligheder gjerne skeer, den hele Stad samme. De fornemste Indvaanere især, som affrydede Licenciados Stræng-
 hed, og beklagede en Adelsmand i Aguirras Omstændigheder, indfandt sig forenede, og anmodede Statholderen om, at han idetmindste vilde udsætte Straffen, om end ikke eftergive den. Deres heftige Anmodning bevægede ham endeligen til at udsætte Guldbyrkelsen i otte Dage; men da disse Venner kom med denne Befaling til Fængselet, bleve de vaer, at han allerede var bragt ud,

flædt nogen af og sat paa et Væsel, en Beskæmmelse, som ellers kun rammer de værste Forbrydere i denne Stad. Hans Venner raabte: "Tager ham ned! tager ham ned!" og kundgjorde Ordren til Dommens Udsættelse; men da det unge Menneske hørte, at den kun var udsat for otte Dage, frabad han sig denne Raade og sagde: "Min hele Bestræbelse sigtede hidtil derhen, at jeg ikke maatte bestige dette Dyr og udsættes for den Beskæmmelse, at sees nogen. Men da det nu engang er kommet saa vidt, maa Dommen fuldbyrdes. Den vil ikke være saa slem, som Frygten for den i disse otte Dage til Ende vilde være. Forresten vil jeg ikke besvære mine Venner med flere Forbønner for mig. De vilde være, efter al Rimelighed, ligesaa frugtlose, som hidtil." Da han havde sagt dette, blev Væselet ført fremad, og Aguirra løb, ifølge Dommen, Spidsrod. Den Rolighed, hvormed han hengav sig, da han saae, at hans Ulykke var uundgaaelig, og hans Foragt for, ved saa Dages Udsættelse at unddrage sig deraf, — en Raade, som kun viiste Statholderens Grusomhed i en anden Skikkelse, — syntes at antyde, at han trostede sig ved et hemmeligt Forsæt om at hævne sin Beskæmmelse.

Uguirra lod sig nu ikke overtale til at tage Deel i noget Krigstog, skjondt Indvaanerne i Potosi, som mærkede hans Forsæt, ofte anmodede ham derom. Han undskyldte sig med en beskeden Sørgmodighed i sine Miner, og sagde, "at efter den Skam, som var overgaaet ham, maatte hans eneste Trost være Døden, den han ogsaa, saa snart som mueligt vilde søge."

Med dette Tungsind forblev han i Peru, indtil Licenciados Embedstid var endt. Nu forfulgte han ham, som en Rasende, og søgte Leilighed til at udslætte sin Skjændsel, ved at myrde ham. Licenciado, som ved sine Benner blev underrettet om dette fortvilede Forsæt, søgte at undgaae sin Fjende, og gjorde en Reise paa tre til firehundrede engelske Mile fra ham, i Haab om, at Uguirra ikke vilde forfølge ham saa langt; men Licenciados Flugt forøgede kun Uguirras Hurtighed i at forfølge ham. Licenciados første Reise var til Staden Los Reyes, som laae 300 engelske Mile bortsjærnet, men i kortere Tid end fjorten Dage var Uguirra ogsaa der. Nu tog Licenciado atter Flugten, og gik til Staden Quito, som laae 400 engelske Mile fra Los Reyes; men tyve Dage vare neppe henrundne, før Uguirra ogsaa var der

med ham. Den hele Reise havde han gjort tilfods, uden Strømper og Skoe, sigende: "Det skikker sig ikke for en gjennempidsket Skjelm at reise tilhest, eller at lade sig see for Mennesker." Paa saadan Viis forfulgte Aguirra Licenciado i tre Aar og fire Maaneder, indtil den Sidste endeligen blev kjed af saa mange lange og besværlige Reiser, og bestemte sig til at tage sit Ophold i Cozco, hvorhen han troede, Aguirra ikke vilde have Mod til at følge ham, af Frygt for denne Stads Dommer, som var en stræng Mand, og i alle sine Foretagender ligesaa upartisk som ubøielig.

(Slutningen følger.)

N. G. Wolf.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 39.

Løverdagen den 28de September 1833.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Kof- og Universitets-Bogtrykker.

Hovmod og Hevngjerrighed.

(Af Addison's Spectator).

(Slutning.)

Licenciado valgte derfor sin Bolig midt i den Gade, hvor den store Kirke staaer, levede der med den største Forsigtighed, baer stedse en Pantserkjorte under sin Overkjole, og var dagligen bevæbnet med Kaarde og Dolk. Aguirra fulgte ham ogsaa did; og da han paa alle Steder forgjæves havde søgt ham fra en Dag til den anden bestemte han sig endeligen til at opsoge ham i hans eget Huus. Han gik ogsaa virkelig derind, og gjennemsogte et Værelse efter det andet, indtil han fandt Licenciado sovende i sin Studeersue. Aguirra stak ham rolig ihjel med sin Dolk, og

saarede ham i rundeligt Maal paa flere Steder af Legemet, som Pantserkjorten ikke bedækkede. Han kom ogsaa uden al Fare ud af Huset; men da hans Hevn nu var tilfredsstillt, overveiede han først Statholderens ubevægelige Gemyt. Under denne Bestyrtelse havde han ikke Overlæg nok til at redde sig paa det hellige Sted, som laae saa nær ved det Huus, hvor han havde øvet Gjærningen; men sandsestløs løb han igjennem Gaderne, og angav sig selv som en Forbryder, idet han udraabte: "Skjuler mig! skjuler mig!"

Licenciados sørgelige Skjebne, den slette Opførsel af ham, som maatte flygte ud af sit Land, for at undvige det Menneske, han forhen voldsomt havde mishandlet, og den grusomme Hevngjerrighed hos Aguirra, som blev et saa ubetydeligt Menneske, da han bestæmmedes i en alt for høi Grad, ere gavnlige Vink for alle smaae Ulander, som staae i store Betjeninge, hvorsledes de skulle omgaaes med flinke Folk af den ringere Stand.

Forældres Kjærlighed til deres Børn.

Hvoraf kommer det dog, spurgte jeg ofte mig selv, at Forældres Kjærlighed til deres Afkom er saa særdeles stor? Mon deraf alene, fordi de ved

den Lighed, de finde med deres Børn, troe sig fornyede i dem, og ligesom vilse overlevere sig selv til de følgende Tider? Eller har det maaskee sin Grund deri, at de ved Fornuftens Forskrifter holde sig forbundne til at ernære og opdrage hvad der saa umiddelbart er anbefalet til deres Forsorg, og kun ved dem er bragt ind i denne Verden, Elendigheds og mangehaande Nødtørstigheders Hjem? Nei! dette alene løser ikke Gaaden. Er det ikke meget mere hiint Væsens gode Forsyn, der over al Naade beskytter og elsker den hele menneskelige Slægt som sine Børn og Skabninger? Hvorledes kunne vi ellers paa nogensomhelst Naade forklare os denne naturlige Tilbøielighed, som saa viensynligen strækker sig over alle Arter af den dyriske Verden, og uden hvilken Naturens Løb snart aldeles vilde ophøre, og enhver forskjellig Art af Skabninger forgaae? Exempler paa Omhed endog hos de vildeste Dyr ere saa hyppige, at det her vilde være aldeles overflødigt at anføre saadanne.

Naar jeg og mine Lige finde en synderlig Glæde i at bemærke Fornuftens skjønne Spire hos smaae Børn, skjondt de ikke angaae os; naar vort Øre med Velbehag hører deres neppe halvforstaaelige Anstrængelse for at meddele sig ved Talen; naar vi forbavsnes over de første,

uventede Straaler af Vid hos disse smaae Mennesker: hvilken Henrykkelse maae vi da ikke foresille os i deres Barm, som den naturlige Drift selv indplanter Dmhed og Kjærlighed til de kjære Smaa? Hvor behagelig er ikke en saadan Svaghed ved den menneskelige Natur! eller, hvilken stor Svaghed er det ikke meget mere, at give Menneskeligheden et saa forhadet Navn! Den blotte Overveielse af Forældres Kjærlighed skulde, efter mit Skjonnende, allerede vække hos Born en langt taknemmeligere Hengivenhed for deres Forældre, end vi sædvanligen see; og Naturens stille Vink skulde man følge, om end ikke de guddommelige og menneskelige Love raabte tydeligen.

Dette Naturens stille Vink har ofte endog da havt underfuld Kraft, naar dets Aarsag var ubekjendt. Man finder i Historien forskjellige Exempler paa omme Venkabs; Forbindelser imellem Personer, som intet vidste af deres nøie Blodsforvandtskab: og saadanne Efterretninger bestyrke mig i den Mening, jeg allerede længe har næret, at der nemlig gives en vis Sympathie iblandt Sjelene, som man hverken kan udlede af Opdragelsens Fordomme, eller af Pligtfølelsen, eller af nogensomhelst anden menneskelig Bevæggrund.

Efterretningerne om en vis fransk Adelsmand, som jeg just har liggende for mig, tilbyde

mig et meget behageligt Exempel paa dette hemmes-
 lige Træk, som Forsynet selv har plantet i den
 menneskelige Sjel. Det vil være nødvendigt,
 foreløbigen at melde Læseren, at den, hvis Begi-
 venheder jeg her meddeler, var ved sit udsvævende
 og romanagtige Gemhyt blevet forledet til mang-
 foldige Kjærlighedshandeler og Eventyr. Han
 havde i sin Ungdom ledsaget en fransk Prinds-
 sesse til Polen, hvor han af Kongen, hendes
 Gemal, blev taget i Tjeneste, og ægtede en
 Magnats Datter. Efter hendes Død begav
 han sig igjen til sit Faderland; og da Kjærligheds-
 handeler, i Forening med tilstødende Vanheld,
 der havde opslugt hans Fædrene's Arv, bestemte
 han sig til atter at reise til Polen, for at ordne
 den Formue, hans afdøde Gemalinde havde efter-
 ladt ham. Han blev paa sin Reise bestjaalet,
 førend han endnu kom til Warschau, og laae
 just syg af en Feber, da det, som jeg her med
 hans egne Ord vil anføre, hændtes ham:

"Fire Dage," siger han, "havde jeg været i
 "denne Tilstand, da Grevinde Benoska reiste
 "den Wei. Hun hørte, at en Fremmed af nogen
 "Anseelse laae syg der; og hendes Medlidenhed
 "bevægede hende til at besøge mig. Jeg kjendte
 "hende meget vel, thi jeg havde ofte seet hende
 "hos min Gemalinde, som hun var nær beslægtet

"med; men da jeg saae, at hun ikke kjendte mig,
 "holdt jeg det raadeligt, at fortie mit Navn. Jeg
 "sagde derfor, at jeg var en Lydsker, at jeg
 "var blevet bestjaalet, og vilde hun have den
 "Raade for mig at lade mig befordre til Warschau,
 "da vilde Dronningen sikkert gjengjelde det, thi
 "jeg havde den Ære at være hendes Majestæt
 "bekjendt. Grevinden havde Medlidenhed med
 "mig, og jeg blev, paa hendes Befaling, bragt
 "i en Bærestoel til Warschau, hvor jeg skulde
 "boe i hendes Huus, indtil min Sundhed vilde til-
 "lade mig at gjøre Dronningen min Opbartning."

"Min Feber tog til, efterat min Reise var
 "endt, og i fjorten Dage maatte jeg holde Sengen.
 "Da Grevinden første Gang besøgte mig, havde
 "hun med sig en ung Dame paa omtrent atten
 "Aar, som var langt rankere og bedre voksen, end
 "de polske Damer sædvanligen ere. Hun var
 "meget smuk, hendes Hud ualmindelig fin, og
 "hendes Figur og Mine overordentlig skøn. Jeg
 "var ikke saa syg, at jeg havde skuldet oversee
 "denne unge Skønne; og jeg svælte strax fra Be-
 "gyndelsen i mit Hjerte saadanne Bevægelser, at
 "jeg frygtede for, alle mine Ulykkestilsælde, endnu
 "ikke maatte have tilstrækkeligen væbnet mig mod
 "det smukke Kjønns Lillokkelser. Denne elskvær-
 "dige Person syntes at være bedrøvet over min
 "Sygdom, og at have saa megen Omsorg og
 "Bekymring for min Skyld, at der hos mig blev
 "vakt den æmmeeste Hengivenhed for hende. Hun
 "kom dagligen paa mit Bærelse, og erkyndigede
 "sig om mit Befindende. Jeg spurgte hende, hvo
 "hun var? og fik til Svar, at hun var en Niece
 "af Grevinde Benoska."

"Jeg troer sikkerligen, at det bestandige Skue
 "af denne yndige Frøken, og den Glæde, stedse at
 "see hende om mig, har bidraget mere til min
 "Helbredelse, end alle de Lægemidler, man gav
 "mig. Kort, min Feber forlod mig; og jeg var
 "ved min Opkomst saa lykkelig, at see denne elsk-
 "værdige Person henrykt af Glæde. Jo mere det
 "bedrede sig med mig, desto oftere kom hun til
 "mig; og jeg følte allerede en stærkere og ommere
 "Tilboielighed for hende, end jeg nogenstunde forhen
 "havde følt for nogen anden Qvindesperson, da
 "jeg begyndte at blive vaer, at hendes bestandige
 "Omhyggelighed for mig kun var et Paaskud, for
 "at see en ung Polak, som jeg holdt for hendes
 "Elsker. Han syntes at være i lige Alder med
 "hende, var brun af Ansigtssfarve, hoi af Væxt,
 "men skøn af Gestalt. Saa ofte hun kom, for at
 "besøge mig, kom ogsaa det unge Menneske for
 "at see hende; og begge traf sig sædvanligen til-
 "bage i et Hjørne af Bærelset, hvor de syntes at
 "tale meget alvorligen med hinanden. Synet af
 "Ynglingen behagede mig usædvanligen; og havde
 "jeg ikke anseet ham for min Medbeiler, vilde jeg
 "have frydet mig ved hans Person og Benskab."

"Begge spurgte mig oftere, om jeg virkelig
 "var en Lydsker? og da jeg vedblev at fores-
 "give dette, syntes de begge at blive meget for-
 "virrede derved. En Dag mærkede jeg, at Frøken
 "nen og det unge Menneske, efterat de vare traadte
 "til et Vindue, meget ivrigen betragtede et vist
 "Malerie, og da af og til kastede deres Bine paa
 "mig, som fandt de i mine Ansigtstræk nogen
 "Lighed med det. Jeg kunde ikke afholde mig
 "fra at spørge dem derom; og Frøkenen svarede,

"at var jeg en Franskmand, vilde hun have
 "troet, at jeg maatte være den, for hvem dette
 "Billede var malet, da det var mig saa særdeles
 "ligt. Jeg bad hende at vise mig det; og hvor
 "for var ikke min Bestyrtelse, da jeg her saae det
 "samme Portrait, som jeg fem Aar forud havde
 "sendt Dronningen, og som hun havde ladet male,
 "for at give det til mine Børn. Efterat jeg
 "havde beseet Stykket, kastede jeg mine Bine paa
 "den unge Frøken, og dernæst paa Unglingen,
 "som jeg ansaae for hendes Elsker. Mit Hjerte
 "slog høit, og jeg føelte en hemmelig, underfuld
 "Bevægelse. Det syntes mig, at jeg hos de to
 "unge Personer opdagede visse af mine egne Ansigtstræk; og i det samme Dieblif sagde jeg til
 "mig selv: Ere disse ikke dine Børn? Laas
 "rer kom mig i Dinene; og da jeg med Nøie
 "afholdt mig fra at styrte hen imod dem og
 "omarme dem, spurgte jeg, hvem dette Billede
 "tilhorte? Frøkenen, som blev vaer, at jeg neppe
 "kunde tale for Laarer, begyndte at græde. Hens
 "des Graad bestyrkede mig saa fast i min Mening,
 "at jeg faldt hende om Halsen og udraabte: Ak,
 "mit elskede Barn! ja! jeg er din Fader.
 "Det unge Menneske greb i samme Dieblif min
 "Haand, kysede den, og vædede den med sine
 "Laarer. I mit hele Liv har jeg ikke føelt en
 "saadan Glæde; og tilstaae maa man, at Naturen
 "indgyder os langt mere levende Bevægelser og
 "en behageligere Omhed, end selve Lidenskaberne
 "kunne vække."

N. G. Wolf.

B o r g e r = B e n n e n .

Fem og Tyrgetyvende Aargang.

Nr. 40.

Løverdagen den 5te October 1833.

Forlagt af Understøttelses- Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets- Bogtrykker.

Bemærkninger over den danske
Kirkes symboliske Bøger, som
Bidrag til Berigtigelse af forudfattede
vrange Meninger herom.

Første Deel.

Sagen betragtet fra den theologiske Side.

§. 1.

Paa en Tid, da denne Materie er bleven behandlet for et større og et andet Publicum end det, til hvilket den efter sin Natur henhører, og saaledes Meget, som dermed staaer i Forbindelse, er blevet Gjenstand for Samtale i saadanne Kredse, der, skjøndt manglende de fornødne Kundskaber til

at dømme derom, ligesuldt tiltage sig Ret til at have og yttre en Mening om saadanne Bøger, synes et Par Ord til Oplysning om de symboliske Bøgers oprindelige Bestemmelse og historiske Beskaffenhed at være for ulærde Læsere af saadanne Skrifter en sand Fornødenhed. Jeg har derfor troet, at, da jeg af en fornuftig, tænkende og agtværdig Lægmænd har været anmodet om at sige ham min Mening om denne Sag, mit Svar til ham kunde være et Ord til rette Tid, gavnligt for Flere. Jeg vil meddele det her omtrent i samme Form, hvori det blev givet, saaledes som følger. Dog anseer jeg det, i hvorlidet end interesserende den Klasse af Læsere, jeg har havt for Øie, ei overflødigt at erindre, at denne Skizze har i længere Tid, og det i flere Aar, ligget ubrugt i min Pult, hvorfor jeg nu, da jeg fremdrager den, ikke erindrer og desaaarsag ei seer mig istand til at angive de Skrifter, som jeg under Udarbejdelsen især kan have benyttet.

Paa mit første Spørgsmaal til denne Mand: "kjender De noget til, hvad Talen her er om, de symboliske Bøger og i Særdeleshed den danske Kirkes (det danske christelige Samsunds) symboliske Bøger, og hvad derved forstaaes?" var hans Svar: "Nei; thi, skjøndt jeg har seet og noget

mere end bladet i den Augsburgske Confession, saa har jeg dog intet tydeligt Begreb derom, saalidet som de fleste, maaskee alle de af mine Medborgere, der staae paa lige Trin af Dannelselse med mig.”

§. 2.

Spaa forstaaes ved den christelige Kirkes symboliske Bøger i Almindelighed?

Det er da indlysende, at en rigtig Kundskab herom er aldeles nødvendig, og jeg vil derfor søge i Korthed at forklare mig herover.

Ved den christelige Kirkes Symboler i Almindelighed forstaaes saadanne Bekjendelser, der i Samme ere vedtagne som Hovedindholdet af den christelige Troe; og symboliske Bøger ere da saadanne Skrifter, som af Staten erkjendes at indeholde disse Bekjendelser; alt dog under den Forudsætning, at denne Troe og disse Bekjendelsers Indhold er grundet i og udledet af den hellige Skrift og det Nye Testamente i Særdeleshed.

Deres Nytte, og Betingelserne derfor.

Bibelen (den hellige Skrift) er og bliver da til alle Tider den eneste sande Grundvold, hvorpaa denne Troe kan og skal bygges, den eneste rette Kilde, hvoraf den kan og bør udledes. Men formedelst

den hellige Skrifts Omfang ere saadanne Bekjendelseskrifter, der søge at fremsætte Hovedsandshederne (Hovedsætningerne) af dens Lære i et kort Indbegreb og med klare og tydelige Ord, ei alene nyttige, men ogsaa efter Omstændighedene nødvendige; men de maae da heller ikke fremsætte, som Skriftens Indhold, Andet end hvad der med aldeles tydelige Ord indeholdes deri, og hvad der, ved en sund og rigtig Fortolkning af dens Ord, maa til alle Tider erkjendes at være dens Mening.

Vanskelighederne ved deres rigtige Affattelse saaledes, at de kunde have Adkomst til at være Troes-Norm gjen- nem Aarhundreder.

Det er aabenbart, at saadanne Bekjendelseskrifter ere, og, i Folge deres Natur, maae være aldeles afhængige af den Grad af Oplysning, som findes paa det Sted, hvor, paa den Tid, da, og hos de Personer, af hvilke de affattes; ligesom det ogsaa af den ængstelige Betænkksomhed, hvormed vi siden skulle see den for sin Tidsalder sjeldne oplyste, lærde og findige Melancthon flere Gange at omarbejde den af ham affattede Augsburgske Confession, fremlyser, med hvilke Vanskeligheder saadanne Skrifteres Affattelse altid er forbunden. Det vil ogsaa deraf indsees, hvor vanskelig en Sag

det er, ved Lov at sanctionere (med Retskraft at antage) saadanne Bekjendelseskrifter som Troes; Norm for kommende Tider, eller, hvis dette er skeet, i de følgende Tider at haandhæve deres Ugtelse. At deres Affattelse iøvrigt er kun et menneskeligt Værk, behøver vel ikke at erindres; ligesom jeg forudsætter, at ingen af dette Blads Læsere vil være i den Grad blendet af Fordomme, at han skulde kunne sammenblande Begreberne om Religion og symboliske Bøger eller den Augsburgske Confession i Særdeleshed saaledes, at han kunde ansee dem for at være Eet og det Samme. Det vil ei heller være uden Nytte til at gjøre sig et rigtigt Begreb om saadanne Bekjendelseskrifters Udkomst eller Mangel paa Udkomst til at være ufravigelig Troes; Norm igjennem Aarhundreder, naar det betænkes, at den første Anledning til saadanne Bekjendelseskrifters Affattelse i den christne Kirkes ældste Tider var den Trang, hvilken saavel Lærere som Lærlinge (Tilhørere, Disciple) maatte føle og derfor ønske afhjulpet, Trangen til at have et klart Indbegreb af den christelige Troes Lærdomme at binde sig til; hvilket den Forklaring, jeg vil nu meddele om disse Bekjendelseskrifter, vil sætte i det klareste Lys.

§. 3.

Hvilke ere de sym-
boliske Bøger?

Det var just til saadan Trangs
Afhjælpelse, at det første Bekjen-
delsesskrift af dette Slags blev til, nemlig:

I. Det saakaldte Apostoliske Symbolum,
hvilket de Hedninger og Jøder, der i den ældste
christne Kirkes Tider gik over til Christendommen,
ved deres Daab i denne Anledning fremsagde.
Hvilket Symbolum, der saaledes i sin Oprindelse
var, saa at sige, en Daabs-Bekjendelse,
havde i det fjerde Seculum efter Chr. F. allerede
længe været antaget og bekjendt under dette Navn.

Af Striden med saakaldte Kjettere (med
hvilket Navn man allerede i disse ældste Tider
belagde dem, som fremsatte afvigende Meninger
fra den ældre vedtagne Lære) fremgik siden dette
Symbolums Udvidelse eller efterhaanden Symbo-
lernes Forstærkelse.

Saaledes blev Arius's Indsigelser mod
Dogmet om Christi Guddom og overhovedet afvi-
gende Meninger om Treenheds-Dogmet
afbeviste eller afviste ved det andet Bekjen-
delsesskrift, som er bekjendt under Navn af:

II. Det Nicæo-Constantinopolitanske
Symbolum,

saa kaldet, fordi det deels vedtoges paa Kirkefor-

samlingen i Nicæa (i Bithynien), 325 e. C. F., deels forøgedes med nogle nye Bestemmelser af Kirkeforsamlingen i Constantinopel Aar 381.

Ved det tredie af disse ældre, af alle Hovedpartier i den christelige Kirke antagne, Symboler, nemlig:

III. Det Athanasianske Symbolum, bleve afvigende Meninger om Christi Natur afviste, og Udtrykkene i denne Lære nøiere bestemte. Ogsaa dette Symbolum var i Særdeleshed stilet imod Arianismus, og benævnet efter Kirkefaderen Athanasius, som levede i det fjerde Sec., skjøndt det er meget tvivlsomt, om det har ham til Forfatter. Det var i det niende Aarh. almindeligen antaget i den christelige Kirke.

Foruden disse ældste og almindelige Symboler *) har den romerske og græske Kirke endnu antaget en Mængde andre med symbolisk Anseelse bekræftede Beslutninger, der grunde sig deels paa Kirkefædres Læresætninger, deels, forsaavidt den romerske Kirke angaaer, paa

*) Herom henvises de Læsere, som mene at kunne gaac nøiere ind i denne Materie's Udvikling, til Biskop, Dr. og Ridder P. C. Müllers Bog: om den christne Kirkes almindelige Symboler, Kjøbenhavn 1817. 8.

Pavernes Decreter i Henseende til Troes; Lærdomme, men som naturligviis ikke vedkomme os her.

Saaledes omtrent stode Tingene, da den lutheriske Reformation i Aaret 1517 istandbragtes. Det er let at indsee, at den derved iværksatte Adskillelse imellem den protestantiske og catholske Kirke ei kunde være bragt istand, uden at Trangen til et nyt Symbolum eller Bekjendelseskrift maatte for Protestanterne blive føleligt; og snart saae den evangelisk lutheriske Kirke sig, i det den aldeles løsrev sig fra de romerske Biskoppers (Pavernes) Magt, og i Troessager forkastede al menneskelig Autoritet (Anseelse), samt gjorde den Grundsætning gjældende, at den hellige Skrift er den høieste og eneste Kilde, hvoraf den christelige Troes Lærdomme maae udledes, nødsaget til i bestemtere Udtryk at fremsætte de Lærdomme, hvori den adskilte sig fra den catholske Kirke, og derfor baade at forsvare de Troesartikler, hvilke den antog som Bibelens sande Lære, og at udpege de Lærdomme, hvilke den romerske Kirke hidtil havde paatvunget Christenheden, men som den evangeliske Kirke forkastede.

(Fortsættes.)

N. L. Nissen.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 41.

Løverdagen den 12te October 1833.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets - Bogtrykker.

Bemærkninger over den danske Kirkes symboliske Bøger, som Bidrag til Berigtigelse af forudfattede vrangte Meninger herom.

(Fortsættelse.)

Det var den lærde, forstandige og sindige Ph. Melancthon, hvem det Arbeide overdroges, at forfatte dette saaledes nødvendigblevne Befjendelseskrift, og det er dette Skrift, som er bekjendt under Navn af:

IV. Den Augsborgske Confession, der den 25de Juni 1530 blev, i de evangeliske

Fyrsters, Theologers og kirkelige Menigheders Navn, af Tydslands evangeliske Stænder, i det latinske og tydske Sprog overgiben til Keiser Carl den 5te og den i Augsburg forsamlede Rigsdag, og siden erkjendt som den evangeliske Kirkes fornemste symboliske Bog. Den blev endnu samme Aar trykt. I sildigere Afskrift, som udkom i Aarene 1531 til 1540, gjorde Melancthon, som en Følge af den Betænkelighed og Vængstelighed, hvormed en Mand af Klogskab og Forsigtighed maatte gaae til Værks i at affatte et saa vigtigt Document, adskillige Forandringer, og, i Særdeleshed i Udgaven af 1540, i den Artikel om Nadveren, for om mueligt at bringe et Slags Fred med de Reformeerte istand, en betydelig Forandring, men som dog ingen sinde bifaldtes af de evangeliske Menigheder i Almindelighed. Det er paa Grund heraf, at der gjøres Forskjel paa den uforandrede Augsburgske Confession *), der ene har symbolisk

*) De Læsere, som kunne ønske at gjøre sig noiere bekendte med dette saa vigtige Skrift paa dansk, henvises til Biskop Balles Oversættelse af Samme, udgiben ved Prof. J. Møller, under Titelen Augsburgske Troesbetjendelse,

Anseelse i den evangeliske Kirke, og den for andre Brede.

Som man kunde vente, forsømte den catholske Kirke paa sin Side ikke at søge at forsvare sin ved saamange Aarhundreders Magt hævede Lære. Et Gjendrivelseskrift af hiin Augsborgske Confession blev derfor forfatter af den og ligeledes Reiseren overgivet. Imod dette Skrift udgav Melancthon atter et Forsvarsskrift for den Augsborgske Confession i hans bekjendte Apologie, der, som en Forklaring af Confessionen, i Almindelighed følger med Samme, og betragtes som eet med den.

Endeligt forfattede Luther i Aaret 1529 tvende Skrifter, nemlig: den større og mindre Catechismus, der egentligen vare af Forfatteren udarbejdede og bestemte til at være blot Lærebøger i Religionen, og til som Saadanne at afhjælpe Tidens høiligen fulte Trang i denne Henseende, men dog snart erholdt formedelst den Korthed og Lydelighed, hvormed den evangeliske Kirkes Hoved: Troeslærdomme deri fremsattes, en Anseelse lige med symboliske Bøger. Ved den

Jubelgave for evangeliske Christne, 1817, og til Dr. Kubelbachs sildigere Oversættelse 1825.

mindre Catechismus var der sørget for Ungdommens bedre Underviisning i Religionen; ved den større ogsaa for enfoldigere Skolelæreres og Præsters Lærv, til bedre at forstaae og forklare den Første. Og det er unægteligt, at begge disse Skrifter vare for den Tid, paa hvilken de udkom, og for det Diemed, i hvilket de forfattedes, ypperlige Arbejder. I den danske Kirke regnes den mindre Catechismus, i Følge Kongeloven og Christian den 5tes danske Lov, 2, 1, til de symbolske Bøger; og saaledes bliver, efter den Augsborgske Confession og de foranstørte tre ældre Symboler, her, som det femte symbolske Bekjendelsesskrift, at nævne:

V. Luthers mindre Catechismus *).

§. 4.

Den danske Geistlighed's Forpligtelse til at lære efter disse symbolske Bøger og Bibelen tillige.

Det er da efter disse symbolske Bøger at den danske Geistlighed er forpligtet til at lære; men vel at mærke, ei efter disse symbolske Bøger alene, men efter den hellige Skrift, (Bibelen) og de

*) Den nyeste autoriserede udgave af denne Bog er trykt 1814 i 12.

symboliske Bøger tillige. Thi saaledes lyde selve Ordene i denne Forpligtelse, forsaavidt den vedkommer den Lære, Præsterne skulle foredrage for deres Tilhørere, "at de med største Flid skulle stræbe med Troeskab at foredrage for deres Tilhørere den himmelske Lære, som indeholdes i de prophetiske og apostoliske Skrifter (d. e. det G. og det N. Test. eller Bibelen) og den danske Kirkes symboliske Bøger*)."

§. 5.

Er Bibelens og de symb. Bøgers Lære eet og det Samme?

Men, vil Nogen maaskee spørge, er da Bibelens og de symboliske Bøgers Lære ikke

Eet og det Samme?

Et ganske ligefremt Svar paa dette Spørgsmaal vil jeg indtil videre blive mine Læsere skyldig. Istedet derfor vil jeg gjøre nogle foreløbige Bemærkninger over denne Materie, der maaskee kunne lede til dens rigtige Bedømmelse, eller, som jeg haaber, sætte dem istand til at afgjøre med sig selv, hvad de herom troe at burde tænke.

*) See Danmarks Kirkeritual af 1762, S. 379, hvor denne Forpligtelse er anført paa Latin.

Foreløbige Bemærkninger til dette Spørgsmaals Besvarelse.

Først da herover følgende Bemærkninger.

Vi have i det Foregaaende seet, hvilke den danske Kirkes symboliske Bøger ere, ligesom ogsaa, hvad saavel symboliske Bøger i Almindelighed som disse i Særdeleshed ere, og Anledningen til deres Tilblivelse. Vi ville her ikke glemme den ovenfor gjorte Bemærkning, at, naar disse symboliske Bøgers Diemed er, i Rorthed at fremsætte Bibelens Lære og dennes Hovedsandheder, da beroer Alt derpaa, at de ei fremsætte som Bibelens Lære. Andet end hvad der ved sund og rigtig Fortolkning maa erkjendes at være Bibelens Mening, og med klare og tydelige (umisforstaaelige) Ord at indeholdes i den, og at i alt Fald Bibelen er og bliver den eneste rette Grundvold for vor christelige Troe, i Sammenligning med hvilken alt Andet, og saaledes ogsaa de symboliske Bøger, som ere kun Menneskeværk, maae for Fornuften, Samvittigheden og den religiøse Overbeviisning staae tilbage.

Vi have fremdeles seet, med hvilken Ængstelighed den lærde, sindige Melancthon gif til Værks i at udføre det ham overdragne Arbeid, at forfatte den Augsburgske Confession, og hvorledes

det var en Følge af denne hans Engstelighed, at han fra Tid til anden gjorde Forandringer i sit Arbejde *). Hvo kan drage det i Tvivl, at det var Frygt for at feile i at udvælge af den hellige Skrift, hvad der kunde ansees for Hovedtrækkene af dens Lære, — Frygt for at feile i sin Fortolkning af de Skriftens Ord, hvoraf hine formeentlige Hovedsætninger troedes at kunne udledes, og med eet Ord Frygt for at feile i at nedlægge i det Bekjendelseskrift, han i den evangelisk; protestantiske Kirkes Navn udarbejdede, og med en Troes; Artikels Anseelse deri at nedlægge nogen Sætning, som mueligt ei havde fuld Hjemmel i Bibelen, og saaledes med et saadant Bekjendelseskrifts Anseelse at stemple nogen Lære som bibelsk, der ei med fuld Visshed kunde bevises at være det?

Lad os, min Læser! antage det Tilfælde, at Du selv fik det Hverv, at gjøre et kort Udtog af et vigtigt Brev, eller at fremsætte Hovedpuncterne af en Beretning om en vigtig Sag, af hvis rigtige Bedømmelse Menneskers timelige Belsærd afhængte, vilde Du vel kunne udføre dette Værende uden Mistillid til dine Kræfter og uden Frygt for at

*) See foran S. 304 og S. 309.

feile, enten i urigtigen at opfatte Brevets og Beretningens Hoveddele, eller i at underlægge Brevets og Beretningens Ord en urigtig Betydning? Og dog antage vi her kun det Tilfælde, at gjøre et Udtog af et kort, sammenhængende, eensartet Skrift, som et saadant Brev eller en saadan Beretning pleier at være, og at fortolke Ord og Udtryk i et samtidigt, i vort eget Moderemaal forfattet, Skrift.

(Fortsættes.)

N. E. Nissen.

Borger = Bennen.

Fem og Tyrgetyvende Aargang.

Nr. 42.

Løverdagen den 19de October 1833.

Forlagt af Understøttelses - Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets - Bogtrykker.

Bemærkninger over den danske
Kirkes symboliske Bøger, som
Bidrag til Berigtigelse af forudfattede
vrang Meninger herom.

(Fortsættelse.)

Lad os derimod tænke os Vanskelighederne ved
det Melancthon overdragne Arbejde, hvor det
gjaldt om at uddrage af hele det Nye Testamente
den christelige Læres Hovedsandheder i et kort
Begreb, — hvor det gjaldt om rigtigheden at for-
tolke en Bog, som det Nye Testamente,
skreven i det græske Sprog og desforuden i

en særegen Art Græsk, forfattet af forskjellige, i Landsdannelse og Character hverandre meget ulige, Sribenter, og i en Tidssalder, saalangt bortfjernet fra Reformationens Tid, i en Tidssalder og Lande, hvis Sæder, Skikke, Indretninger, hele Maade at tænke og udtrykke sig paa, vare, (som begribeligt med et 1500 Aar gammelt Skrift) saa aldeles forskjellige fra Datidens og Nutidens Sæder, Sprog (d. e. Maade at tale paa) og Lænfemaade, at det uden grundig Kundskab til alt Dette er aldeles umueligt rigtigheden at forstaae og fortolke dens Ord og Indhold. Hvor store Vanskeligheder vare her ikke at overvinde, store nok for Melancthons egen Tidssalders Fordringer, visseligen alt for store til at de skulde kunne tilfredsstille kommende Slægters Fordringer gennem flere eller alle følgende Aarhundreder! Hvorledes skulde dette tænkes mueligt her, hvor Alt kom an paa en saa rigtig Fortolkning af den hellige Skrift, at den ei alene kunde gjælde som rigtig paa den Tid, da Confessionen affattedes, men endnu i vore Dage, efter 300 Aars Forløb, gjælde derfor, og saaledes fremdeles gjælde derfor gennem følgende Aarhundreder? Nei; aldrig kunde det falde Confessionens Mænd ind, at det af dem underskrevne og frem:

lagte Skrift skulde have en saadan stedsebarende
 Gylldighed, eller at man i Tiden skulde ville
 tillægge det en saadan tvingende Betydning. Den
 Augsburgske Confession skulde kun være et offent-
 ligt Bidnessbyrd om, hvorledes dens Bekjendere
 paa den Tid, da den fremlagdes af dem paa
 Rigsdagen, tænkte om de af den catholske Kirkes
 Lærdomme, hvilke den evangelisk; protestantiske
 Kirke erklærede for falske, og hvorledes Bibelen,
 den eneste rette Kilde for den christelige Troe, var
 i saadan Henseende af dem forstaaet og fortolket.
 Luther og de øvrige udødeligen fortjente Mænd,
 som iværksatte Reformationen, kunde ei være en
 Tanke, saa aldeles stridende mod den Samvittig-
 hedsfrihed, de ved deres ædle Bærk havde for-
 hvervet deres Troesfæller, at ville binde Hæn-
 derne paa alle følgende Tiders Theologer og Bibels-
 fortolkere, eller fængsle Samvittigheden i Troes-
 sager til menneskelige Ord; de kunde da heller ikke
 ville gjøre det af dem forfattede Bekjendelses-
 skrift til en uforanderlig Troesfor skrift
 for den evangeliske Kirke gjennem alle følgende
 Tider. Og, havde de kunnet være en saa uædel
 Tanke, at ville opfaste sig til Tyranner over de
 kommende Tiders Troe og Lære, da er det let
 at indsee, at de dertil aldeles ingen Ret havde.

Som den menneskelige Forstand bestandigen
 gaaer fremad til større og større Oplysning, saaledes
 gaaer ogsaa den bibelske Fortolknings-
 kunst stedse frem til en høiere Grad af Fuld-
 kommenhed; den hellige Skrifts Fortolkning kunde
 da ikke staae stille i de 300 Aar, som ere forløbne
 siden Reformationen, men maatte i mange Dele
 forandre sig, og som en Folge af en rigtigere
 Fortolkning, adskillige Puncter i Troeslæren i
 denne lange Tid have faaet en anden Betydning,
 end de havde paa Luthers og Melancthous Tid,
 og derfor endnu have i Confessionen, der bærer
 Præget af sin Tidsalders ufuldkommere Exegetik.
 Hvor grusom en Tvang skulde der ikke været lagt
 paa Samvittigheden, om Reformatorerne havde
 kunnet forpligte de kommende Slægter til usvæ-
 ligen at troe paa et Bekjendelseskrift, som den
 Augsburgske Confession, der i Folge sin Natur,
 som et blot menneskeligt Værk, ei kunde være andet
 end Resultatet af en ufuldkommen Skrift-
 fortolkning, og i alle dens Puncter at troe
 derpaa som paa en uforanderlig Forsskrift!
 Hvad vilde man sige dertil, om vore Læger
 vare forpligtede til at behandle alle det menneskelige
 Lege mes Sygdomme efter en 300 Aar gammel
 Lærebog? Hvad vilde de Syges Skjebne blive,

som cureredes derefter? Og hvad vilde en Mechanicus, en Uhrmager, ja selv en Skoemager, en Skræder sige dertil, om de i deres Konsts og Haandværks Udøvelse skulde bindes af saa gamle Normer? Jeg tænker, at det er klart, hvad de vilde sige og gjøre.

Alt enkelt Sætning, som paa Reformationens Tid værende meget uskicket til at modtage Sandhedens Sprog, der efter det Foranførte ikke kunde begribe, fulde begrundet i Skriften.

ning, som paa Reformationens Tid værende meget uskicket til at modtage Sandhedens Sprog, der efter det Foranførte ikke kunde begribe, fulde begrundet i Skriften. som paa Reformatorenes Tid ansaaes for bibelske Troeslærdomme, og, som Saadanne, stadfæstedes eller vedtoges i den Augsburgske Confession, kan i vore Dage, som en Følge af de Fremskridt, Oplysningen og den theologiske Lærdom i de siden forløbne 300 Aar har gjort, selv af sindige, men oplyste, lærde og sandhedskjærlige Theologer sees i et ligesaa andet Lys.

Ja, saaledes er det virkelig. Tre hundrede Aar og derover ere imidlertid forløbne, siden den ædle Melancthon og den djærve Luther strede for, hvad de ansaae for Sandhed. Den

menneffelige Aand har imidlertid ikke staaet stille. Hvorledes kunde den det? — Jeg gaaer da videre i mine Bemærkninger over denne Materie.

§. 6.

Forestillingen om, at en urigtig Fortolkning af Bibelens Ord kunde være lagt til Grund for en i Confessionen antagne Troeslærdom, har ei været Confessionens Forfattere fremmed.

Hvad om jeg da for det Første kunde af selve Confessionens Ord bevise, at en saadan Forestilling, som den i det Foregaaende antydede (at Confessionens Forfatter nemlig og de, som ved deres Underskrift have gjort dens Indhold til deres Mening, have erkjendt Mueligheden af, at de, ved at documentere en af dem antagne Troeslærdom, kunde menes at have underlagt den hellige Skrifts Ord en urigtig Fortolkning, og altsaa i Confessionen nedlagt en fra Bibelens Mening afvigende Lære) har været selve Luther, Melancthon og de øvrige Confessionens Udstedere aldeles fremmed? I den Augsborgske Confessions XX (20de) Artikkel om gode Gjerninger (eller rettere: om Troen og Guds Naade som de Vilkaar, under hvilke Mennesket erholder Retfærdiggjørelse d. e. Syndsforladelse) ansøres til Beviis for Rigtigheden af Confessionens

Lære herom, Pauli Brev til de Epheser, 2 Cap. 8—9 V.: "af Naade ere I frelst ved Troen, og det ikke af Eder — det er en Guds Gave — ikke af Gjerninger, at ikke Noget skal rose sig."

Et Sted til Besv. hvorpaa i Confessionen tilviis herfor af den Augsburgske Confession anføres.

i en vigtige Ord: "og at ikke nogen skal spotteligem sige *), at vi have udtæukt en ny Udleggelse af St. Povel's Ord, saa er det jo vist, at denne hele Sag haver Fædrenes Vidnesbyrd med sig **)." See Dr. Rudelbach's Oversættelse af den Augsburgske Confession, S. 64, Lin. 8 og Biskop Balle's Oversættelse S. 31, Lin. 10.

Det kan ikke nægtes, at der i det anførte Sted af den Augsburgske Confession findes Spøer af, at dens Forfatter og Medudstedere have tænkt sig det Tilfælde mueligt, at Confessionen kunde menes, for medelst en urigtig Fortolkning af Bibelens Ord, at fremstille noget som bibelsk Lære, der ikke var

*) d. e. stumle over og beskyldte os for.

**) d. e. for sig.

det. Jeg veed det vel, at fra saadan Erkjendelse af Mueligheden, at have kunnet feile, kunne vi ikke slutte os til Virkeligheden, at de have feilet. Nei, ingenlunde; men, da jeg mener at have viist, at det ligger i Tingens Natur, at et Værk af menneskelig Indsigt og Forstand ei kan antages at være ufeilbart, og jeg tør haabe, at mine Læsere indrømme mig Sandsynligheden af den Forudsætning, at af de theologiske Meninger, som ere byggede paa hiin Tids Bibelfortolkning, nogle i vore Dage, efter 300 Aars Forløb, maae tilstaaes at kunne være urigtige, og folgeligen nogen Confessionens Troeslærdom, som grundet paa saadanne ældgamle theologiske Meninger og saadan forældet Bibelfortolkning, nuomstunder at kunne af lærde, oplyste og sandhedskjærlige Mænd med god Høie bestrides, saa at de derfor ingenlunde bør angribes eller forfølges, saa har jeg anset det at være meget betydningsfuldt og værdt at lægge Mærke til, at Confessionens Forfattere selv have erkjendt Mueligheden af at kunne tillægges en saadan Feilbarhed.

(Fortsættes.)

N. L. Nissen.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 43.

Løverdagen den 26de October 1833.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets = Bogtrykker.

Bemærkninger over den danske
Kirkes symboliske Bøger, som
Bidrag til Berigtigelse af forudfattede
vrange Meninger herom.

(Fortsættelse.)

Hvad iøvrigt angaaer den Lære, for hvilken
Confessionen, som sagt, anfører Pauli Ord til
Bekræftelse, da bør den vist ikke heller ansees for
urigtig, forsaavidt man derved vilde bestride
Catholikernes vrangle og skadelige Lære om
Værdien af gode Gjerninger i den For-
stand, hvori disse forstodes og endnu forstaaes

af dem om Helgeneres Tilbedelse, Rosenkrandsse, Balfarter til hellige Steder, Faste, Processioner (hoitidelige Optoge) og andre flige i sig selv unyttige Ting. Men, da denne Materies videre Udvikling her vilde føre os for langt bort fra vort egentlige Maal, saa vil jeg i denne Henseende lade mig nøie med at bemærke, at det, i Modsætning til hiin Pauli Lære om Troen, med ligesaamegen Sandhed heder hos Apostelen Jacob i hans almindelige Brev, 2 Cap. 18 V.: "Vil mig din Troe af dine Gjerninger!" og at vi, ved hermed at jenvise føre 1 Cap. 27 V. og 2 Cap. 15—16 V., ville see, at gode Gjerninger hos denne Apostel rigtigheden forklares om hvad der er noget ganske andet end Catholikernes gode Gjerninger, nemlig om at gjøre vel mod Trængende og at sørge for Enker og Faderløse.

§. 7.

At den Augsburgske Confessions Forfatter, i Affattelsen af dette sit Arbeid, paa sine Steder kan antages virkelig at have feilet.

Vi ville nu gaae tilbage til den Materie, vi for et Dieblif forlode, og see, om vi ikke, ved nøiere at betragte enkelt Confessionens Troeskærdom, skulde er-

kjende at maatte tilstaae, at den synes vir-

Feligen at have feilet i at fremstille
 som bibelsk Lærdom, hvad der i Grun-
 den ei var andet end theologisk Mening.
 Vor Hviagtelse for Confessionens Forfatter og
 Udfedere bliver ikke mindre derfor, at vi erkjende,
 at de vare Mennesker; Luthers og Melancthons
 Fortjenester af Menneskeheden, og den Glorie,
 der omstraaler deres Navne som Menneskeheds
 Belgjorere, kan i den Fornuftiges Dine ikke for-
 dunkles derved, at vi maae tilstaae, at Mennes-
 keheden i Dplysning, Indsigt og, hvad det her
 især gjælder om, theologisk Lærdom, nu
 staaer paa et høiere Trin end det, den stod paa for
 300 Aar siden. Havde Reformatorerne levet i
 vore Dage, og vi kunde antage, at Menneske-
 heden, uden Reformationens Udførelse 1517 eller
 i den hidtil forløbne Mellemtid, alligevel havde
 kunnet naaet den samme Grad af Dplysning,
 hvilken den nu, tildeels som en Følge af Refor-
 mationen, har opnaaet, da vilde deres Arbeide,
 betragtet fra den Synspunkt, hvorfra vi her
 betragte det, høist rimeligviis have faaet et andet
 Udfald; og en Augsborghsk Confession, forfattet
 1830, istedetfor 1530, vilde sandsynligen have
 faaet et andet Udseende. Naar een og anden
 Lægmand blandt mine Læsere vil overveie de høist

betydelige Fremskridt, den Kunst, han selv udøver, i et langt kortere Tidrum maaskee har gjort, da vil han vist finde saadan Formodning hoist rimelig, og uden Anstod finde det begribeligt, at Confessionens Høvdinger (for ei at sige, Forfattere, da jo vel ikke mere end een kan være om at forfatte et saadant Arbeid) ialene mueligviis have kunnet feile i Uffattelsen af dette Bekjendelseskrift, men formentligen paa sit Sted deri have feilet.

S. 8.

Indledende Beviser herfor i Hensende til enkelte mindre væsentlige Poster af den theologisk-litteraire Disciplin (Bogkundsskab) hvori Confessionen maa antages at have feilet.

Jeg gaaer da, med største Ugtelse og Erbødighed for Confessionen, videre i denne Materie, for at godtgjøre, at Confessionens Forfatter saaledes i enkelt Deel virkeligen har feilet. Men, for ikke at overraske den Evageres Gemyt, der maaskee vanskeligere kunde fatte sig deri, naar jeg strax skred til denne Beviisførelse i Puncter, der kunde synes nærmere at berøre, hvad han fra sin Bornelærdom har vænnet sig til at ansee for væsentligere Dele af Troeslærdomme eller endog for Troeslærdomme selv, saa vil jeg for det første helst indskrænke mig til at

vise Saadant i nogle mindre væsentlige Omstændigheder, hørende til den theologisk: litteraire Disciplin, som urigtigen omtalt i Confessionen.

Første Beviis
herfor.

Jeg tager da mit første Beviis herfor af en historisk: litterair Urigtighed, som flere Gange forekommer i den Augsborgske Confession, og vælger saa meget hellere dette Beviis, som jeg maa troe at give denne min Beviisførelse ei ringe Styrke i deres Dine, som med Ulyst betragte enhver Meningsyttring, der afviger fra Confessionens Bestemmelser, ved at anføre til Hjemmel for min Paastand herom en Mands Ord, som jeg med Føie kan antage at være vel anskrevet hos den Deel af Publicum, der hænger fast ved gamle Meninger, og af et Skrift, der, endskjøndt den Materie, det afhandler, meget overstiger læg Mands Fattæevne, dog skal være i læg Mands Hænder og begjærligen være modtaget af disse. Bogen, jeg her sigter til, er Dr. Kundelbachs før nævnte danske Oversættelse af den uforandrede Augsborgske Confession, og det er paa denne Mands Autoritet, for hvis Hoved og mange lærde Kundskaber jeg har den

største Afgtelse, jeg her ei tager i Betænkning at beraabe mig.

I den Augsbourgiske Confession tillægges saaledes en Bog under Titel: Comment. in epist. Pauli, een af Kirkesædrene ved Navn Ambrosius. Da dette var den, paa Reformatorerne's Levetid, blandt de lærde almindeligen antagne Mening, er det noget, som ingen billigtænkende vil lægge Confessionens Forfatter til Last; imidlertid er denne Mening derfor ei mindre urigtig. Det heder nemlig i den Augsbourgiske Confession herom saaledes: "Ambrosius siger: det er saaledes besluttet" o. s. v. *); hvortil Dr. Rudelbach i Anm. 1 gjor den Bemærkning, at "denne Bog, hvoraf disse Ord ere tagne, tilhører ikke (det er: er ikke forfattet af) "Ambrosius, men er en Compilation (Sammenhobning) af forskjellige tidligere kirkelige Skrifter, hvilket de lærde Benedictinere i deres "Udgave af Ambrosius først have sat uden for al "Tvivl, men at imidlertid den Mening, "som Forfatterne af vor Troesbekjendelse her have fulgt, længe var den "almindeligt antagne."

*) See Dr. Rudelbach's Oversættelse S. 50, L. 2.

§. 9.

Andet Beviis
herfor.

En ligesaadan Feiltagelse har Confessionens Forfatter begaaet i urigtigen at tillægge samme Ambrosius et andet Skrift under Titel: de vocatione gentium, sigende: "Ligesaa lærer Ambrosius i sin Bog om Hedningernes Kald o. s. v. *); til hvilket Sted i Texten Dr. Rudelbach i Anm. 2 gjør denne Antegnelse herom, "at denne Bog ikke "har (hvad der, dengang da Confessionen forfattedes, var den almindelige Mening) Ambrosius "til Forfatter, og at dette fremlyser "deraf, at den er rettet imod Pelagius's "Kjetterie, der først sildigere og efter Ambrosius's "Død opkom i Kirken, og hvilket Kjetterie "Bogen omtaler som allerede fordømt ved adskillige Kirkemoder;" isvrigt tilføier han, at de Lærde ere om den sande Forfatter uenige.

Vi see da, at Confessionen saaledes selv af dens strænge Haandhævere erkjendes at være feilbar og heri at have feilet; dog vil ingen billigtænkende kunne forundre sig over en Feiltagelse, der, som en Folge af det lavere Trin, hvorpaa den theologiske Videnskab (her alene med

*) See Rudelbachs Oversættelse S. 64, R. 14.

Hensyn til Literaturen) paa den Tid stod, og tilhørende Tidsalderen, er aldeles undskyldelig. Men, har da Confessionen menneskeligviis feilet heri, da maae jo ogsaa selve Confessionens Bogstavs Forfægtere indrømme Sandhedens redelige Venner Ret og Frihed til heri at afvige fra dens Ord. Men den fordomsfrie, sandhedskjærlige Læser vil da ogsaa indrømme, at, ligesom denne Ret ikke kan formenes dem i denne, mindre væsentlige, Materie, i hvilken sildigere Oplysning har ledet til rigtigere Kundskab, saaledes bør den samme Ret, under lige Omstændigheder, ogsaa indrømmes dem i andre, væsentligere, Materier, saa at de, dersom de overbevise sig om, at der i Confessionen er nedlagt nogen Troeslærdom, der erkjendes at være alene udledet af theologiske Speculationer, og ikke tilfulde begrundet i Bibelens egne Ord, maae have Frihed til, ogsaa deri at forlade denne Lære, og at følge det, som Bibelen, rigtigheden fortolket, lærer at være det Sande; thi, har Confessionen kunnet feile i een Deel, maa det jo tilstaaes, at den ogsaa kan have feilet i flere Dele.

(Fortsættes.)

N. L. Nissen.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 44.

Lørdagen den 2^{den} November 1833.

Forlagt af Understøttelses: Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets- Bogtrykker.

Bemærkninger over den danske
Kirkes symboliske Bøger, som
Bidrag til Berigtigelse af forudfattede
vrangte Meninger herom.

(Fortsættelse.)

§. 10.

Samme Feiltagelse
formeentligen at finde
ogsaa i væsentlige
Lærdomme.

Vi ville nu gaae et Skridt videre
i denne Materie, i det vi hente
vore Beviisgrunde for den Sæt-
ning, at Confessionen formeentligen ogsaa kan have
feilet i at fremstille enkelt Troeslærdom som bi-
belsk, skjøndt den ei var andet end theologisk
Speculation, fra væsentligere Dele af Dogmatikkens

Mark. Og ville vi da først noget nærmere betragte dens Lære om Daabens Nødvendighed.

Første Beviis herfor, tagen af den Augsburgske Confessions Lære om Daabens Nødvendighed.

Jeg vælger saa meget hellere dette Emne, som det baade, med Hensyn til denne Lære, lettere end med Hensyn til andre Lærdomme, lader sig, ved den sunde Fornuft, den første Aabenbaring, (Gud gav os*), bedømme, saavel hvad der i og for sig selv er det Rette, som ogsaa hvad de paagjældende Bibelsteders Mening er, og denne Materie tillige giver mig Anledning til siden at bringe nogle historiske Omstændigheder i Erindring, der tør formodes at ville have, om ogsaa anden, dog nogen særdeles Interesse.

Naar jeg spurgte Dig, min Læser! paa din Samvittighed og efter din sunde Fornuft, om du vel skulde ansee Daaben som Handling at være saa nødvendig til Menneskets Salighed, at i christelige Lande Børn, som ere dødfødte eller som døe, førend de blive døbte, formedelst saadan Mangel af Daaben ei skulde kunne blive salige, hvad vilde du da, uden Hensyn til nogen:

*) See Dr. N. Fabers fem Breve til Grundtvig, første Brev.

somhelst menneskelig Lære herom, svare mig efter den Aabenbaring, Gud har givet dig i din sunde Fornuft og din moralske Følelse?

Du vilde da vist ikke tage i Betænkning at svare mig, at din Samvittighed og din Fornuft tilsigter dig det, at Gud ingenlunde kan have villet udelukke uskyldige Børn fra Salighed, fordi de uden nogen deres egen Brøde bleve udeeltlige i Daaben. Din Følelse oprører sig vel endogsaa ved den modsatte Tanke, — som dog er nogle strænge, saakaldte fromme, orthodoxe Theologers Mening.

Men, vil du da vel spørge, saaledes lærer dog vel den Augsborgske Confession ikke heller herom?

Vist nok ere der de, som ville paastaae, at Confessionens Ord ei skulle forstaaes saaledes; men jeg indseer ikke, hvorledes de skulde kunne forsvare denne Paastand. Jeg vil søge at sætte mine Læsere istand til selv at bedømme, hvad Meningen er og maa være af Confessionens Ord i dens IX^{de} Art. om Daaben.

§. 11.

Den Augsborgske
Confessions egne
Ord herom.

Dens Ord ere disse herom:
”Om Daaben lære de*), at den

*) De evangeliske (Protestanternes) Kirker (Menigheder),
altsaa de Evangeliske, Protestanterne selv.

er fornøden til Salighed, og at ved Daaben Guds Naade tilbydes, og at de smaa Børn skulle døbes, for at de, ved Daaben overansvordede Gud, kunne annammes i hans Naade."

"De fordømme Gjendøberne, som misbillige Børnedaab (Børns Daab) og som forsikre, at Børn uden Daaben kunne vorde salige *)." Vi have her i Særdeleshed at lægge Mærke til den sidste Passus om Gjendøberne (Anabaptisterne), hvilken Sects Tilhængere mene, at ingen skulde døbes, førend han (hun) efter egen Overbeviisning og paa egen Bekjendelse kunde modtage Daaben.

Unægteligen eni og for sig selv meget fornuftig Mening; men, da Børnedaaben dog har det Gode i Følge med sig, at den Døbte allerede fra sin spæde Alder optages i det christne Samfund, og derved forviises om at vorde opdragen i Christendommens Lære, og da denne Handling desuden i den modnere Alder ved Confirmationen bekræftes paa det voxne Menneskes egen Bekjendelse, saa kan denne Anabaptisternes Lære, hvorved de adskille sig fra andre christne

*) See Dr. Rudelbachs Oversættelse S. 52.

Secter, skjøndt uskyldig i sin Anledning, ei bifaldes. Navnet Gjendøbere har isvrigt sin Oprindelse derfra, at denne Sects Tilhængere, i Folge det eengang antagne Princip om egen Bekjendelse, døbte dem, som gif over til deres Sect, igjen, skjøndt de alt som Børn havde modtaget Daaben.

Hvad den sidste Deel af Anabaptisternes Lære om Daaben, som vi her i Særdeleshed skulle lægge Mærke til, angaaer, da kunde maaskee den deri indeholdne Sætning synes saa utvivlsomt rigtig, at dens Fremsettelse maatte ansees at være overflødig. Jeg troer derfor at burde forklare, hvad der har været Anledning for dem til at fremsætte den.

De vilde nemlig derved mod anderledes Tænkende tilkjendegive, at Daaben uden al Betænkelse kan opsættes indtil den modnere Alder, da det, om et Barn skulde døe, inden det opnaaede denne, og altsaa inden det døbtes, ei kunde omtvives, at det jo ligesuldt kunde blive saligt, og at der altsaa derfor ei behøvede at iles med Daaben.

Men, naar nu den Augsborgske Confession i fornævnte IX^{de} Art. forkaster Gjendøbernes Lære saavel i Almindelighed, som i Særdeleshed

denne deres Lære, at et Barn, uden at være døbt, kan blive saligt, saa antager den jo vistnok det Modsatte af denne Lære som en Troesartikel, og bestemmer det upaatvivleligt (om ogsaa ikkun indirecte) som een af dens Læresætninger: at et Barn, uden at være døbt, ikke kan blive saligt. Dette synes ikke at kunne nægtes.

Det Spørgsmaal bliver da her tilbage: om Bibelen (eller det Nye Testamente) i denne Henseende lærer det Samme. Det kan den dog vel ingenlunde af nogen tænkende Læser menes at gjøre.

S. 12.

Hovedbeviisstederne, Joh. Ev. 3, 5. og Marci Ev. 16, 16 forklares.

Hovedbeviisstederne i denne Materie ere: a) Johannis Evangelium 3 Cap. 5 V.

og b) Marci Evangelium 16 Cap. 16 V.

Paa det første Sted taler Jesus til Nicodemus, en Mand, der, som Phariseer og Medlem af det jødiske Raad, vistnok foresilte sig Hensigten af Jesu Komme til Verden at være blot verdslig og politisk, men desuagtet lod Jesu Lære i den Grad vederfares Ret, at han havde Lyst til at tale med ham, dog, da han ikke vilde udsætte sig for sine Troesfællers Mistjendelse

og Spot, besøgte Jesus om Natten, ved hvilken Heilighed det var, at Jesus sagde til ham:

Joh. Ev. 3, 5. "uden nogen bliver født af Vand og Aand, kan han ei indkomme i Guds Rige."

At her ved Vandet forstaaes Daaben, ved Aanden Jesu Lære og det derved modtagne bedre Sindelag, ligesom ogsaa ved det Udtryk at fødes ei kan forstaaes andet end at antage en anden Tænkemaade, at aflægge sine gamle urigtige Begreber og Fordomme, at blive ligesom et andet Menneske, og ved Guds Rige menes den ved Jesus forkyndte nye Religion og det derved stiftede nye Samfund, derom kan for den tænkende og oplyste Læser ei være nogen Tvivl.

Meningen af de anførte Ord er da i deres Sammenhæng og efter de anførte Omstændigheder (der i al Fortolkningskunst storligen maaetages i Betragtning) aabenbart denne: hvo som ikke kan løsrive sig fra sine gamle Fordomme, og af Tænkemaade blive ligesom et nyt (nyfødt) Menneske, han er ikke skicket til at indgaae i det af

mig ved min Lære stiftede nye Religionssamfund.

Jesus udtrykker sig her i Almindelighed, endskjøndt han egentligen i Besynderlighed meente Nicodemus, hvem han vilde sige dette, at han allerede blot derved, at han, af utidig Menneskefrygt, kom til Jesus ved Nattetider, skjøndt han ved sit Besøg viste Opmærksomhed og Agtelse for Jesu Character og Lære, røbede en for Jesu Læres Bekjendere uværdig Svaghed, og saaledes viste sig uskicket til at optages i Jesu Samfund.

Det er da klart, at her tales kun om saadanne Mennesker, som i den modnere Alder lære at kjende Christi Religion, men enten ikke kunne ganske aflægge deres forrige Religions Meninger, eller ikke tør frit og aabenbart bekjende sig til den nye Lære, og saaledes udelukke sig selv fra Afdgangen til Dens Goder.

Er der vel noget heri, som kan anvendes paa christne Forældres Børn, som døe, uden at være døbte?

(Fortsættes.)

N. L. Nissen.

Borger-Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 45.

Løverdagen den 9de November 1833.

Forlagt af Understøttelses-Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets-Bogtrykker.

Bemærkninger over den danske
Kirkes symboliske Bøger, som
Bidrag til Berigtigelse af forudfattede
vrange Meninger herom.

(Fortsættelse.)

§. 13.

Marci Ev. 16, 16. Det andet Sted, Marci Evan-
gelium 16 Cap. 16 V., hvor Jesus befaler sine
Disciple at vandre ud i Verden for at udbrede
hans Lære, lyder saaledes:

”hvo som troer og bliver døbt, skal

blive salig *), men hvis som ikke troer, skal fordømmes.”

Det er af Sammenhængen og efter de steds findende Omstændigheder aabenbart, at det Udtryk, at troe, betyder her: at antage Jesu Lære, og, da Daaben var den symboliske Handling, hvorved de, som antog denne Lære, offentlig bekjendte sig til Samme, saa bruges det paafølgende Udtryk: at døbes, her, i Forbindelse med det forangaaende Ord: at troe, saaledes, at det unægteligen er eensbetydende dermed.

At blive salig, (at frelses, werde lykkelig) betyder her: at opnaae den Lykke, som den christelige Religion, Sandhedens Lære, skjenker sine Bekjendere, at frelses fra Bankundighed og Laster, ligesom det Udtryk: at fordømmes, betyder det Modsatte, nemlig at udelukkes fra denne Lyksalighed, eller, ved den bedre Læres, Sandhedens, forsættelige Forkastelse, at paaføre sig selv Ulyksalighed.

Meningen af disse Jesu Ord er da klarligen denne: hvis som antager min Lære, og,

*) Eller: frelses, blive lykkelig.

til Vidnesbyrd om denne sin Bekjendelse, lader sig døbe, skal blive deelagtig i den Lykke, som denne Lære skjenker sine Bekjendere, skal frelles fra sin forrige Uvidenhed og lastefulde Tilstand; men hvo som forkaster den, skal udelukkes fra denne Lykke, og forblive i hiiu syndige Uvidenhed.

Ogsaa her tales da kun om Mennesker, hvem Udgangen til at antage Jesu Lære i moden Alder tilbydes, og om Lyksalighed eller Ulyksalighed, som følger af dens efter modent Overlæg paafølgende Antagelse eller Ikteantagelse.

Og jeg tør da atter frit spørge den tænkende Læser, om der vel heri er det Mindste, som bør anvendes paa Børn, der, om end fødte af christne Forældre, døe udøbte?

S. 14.

Resultatet, at denne Lære om Daaens Nødvendighed ei nødvendigviis indeholdes i disse Beviissteder.

Der er da, som jeg antager det at være afgjort imellem os, min Læser! i disse de vigtigste Beviissteder i denne Materie Intet, og altsaa i Bibelen Intet, som nødvendigviis giver Anledning til den Lære, der ogsaa for Fornuften og den moralske Følelse er

faa oprørende, at Børn, som doe udøbte, ei skulde kunne blive salige.

Denne Lære, som vistnok kan antages oprindelig at grunde sig i et andet, ved eensidig Fortolkning, af Bibelen udledet Dogma om Menneskets naturlige Fordærvelse (Arvesynden), havde Reformatorerne's Tidssalders Theologer endnu ikke saaledes kunnet løsrive sig fra, at den jo, selv imod Luthers og Melancthons egen bedre Indsigt og renere Begreber, som de andetsteds have udtalt, indsneg sig i dette vigtige Betsjendelseskrift. Saaledes tilkjendegiver sig ogsaa denne Ideeforbindelse ved Sammenhængen imellem den ovenanførte IX^{de} Artikel i den Augsburgske Confession om Daabens Nødvendighed og dens II^{den} Artikel om Arvesynden, hvori læres saaledes: "at efter Adams Fald alle Mennesker, (som paa en naturlig Maade komme til Verden) fødes med Synd, og at denne medfødte Sygdom eller Brøst er i Sandhed Synd, som fordømmer og paafører ogsaa nu dem, som ikke gjens fødes ved Daaben og den Hellig Aand, den evige Død." Heri have vi, saa synes det, den første Kilde til Confessionens Lære om Daabens Nødvendighed. Men det er ligesaa sandt

synligt, at denne Confessionens Lære har grundet sig i en eenfaldig, og, som jeg mener, urigtig, men paa Reformatorerens Tid gjældende, Fortolkning af de i ovenanførte tvende Hovedbeviissteder, Joh. Evang. 3, 5 og Marc. Ev. 16, 16., forekommende, fleertydige, Udtryk: "at indkomme i Guds Rige" og "at blive salig, at fordømmes; hvilke begge Udtryk de, uden noie Hensyn paa Sammenhængen og altfor eensidigen, have forstaaet om Lyksaligheden og Ulyksaligheden i det andet Liv. Og troer jeg derfor ikke at gjøre noget unyttigt, naar jeg, førend jeg forlader denne Materie, søger for de Mærde blandt mine Læsere at sætte denne Sag i et nogenlunde klarere Lys.

Hvad nemlig angaaer det første af disse Udtryk: "at indkomme i Guds Rige (Himmeriges Rige)," da er det unægteligt, at det paa mange Steder i det nye Testamente bruges om at opnaae Lyksalighed i det andet Liv (Matth. 5, 10.; 8, 11). Men ligesaa ofte og tiere bruges Udtrykket: Guds Rige (Himmeriges Rige), om Christi Samfund, den af Gud ved Jesus foranstaltede nye Religionsforfatning, Christi Tilhængeres Selskab. Det er da af Sammenhængen at en fornuftig Fortolkning maa

udfinde, hvilken Betydning af de flere, hvori saadanne Ord findes brugte, der paa ethvert Sted maa ansees for at være den rigtige. Og hvo der da i det anførte Sted, Joh. Evang. 3, 5., vil forstaae Guds Rige om Lyksalighed i det andet Liv, maa naturligviis der til have sin Frihed uformeent. Jeg for min Deel tager ikke i Betænkning at mene, at det efter Sammenhængen maa her være at forstaae om Christi nye Religionsfund.

Det har sig, om end ikke aldeles paa samme, saa dog paa en lignende, Naade med det andet af disse Udtryk: at blive salig (Marc. Ev. 16, 16.), nemlig med den Forskjel, at den Tveetydighed, hvormed dette Udtryk her bruges i vor autoriserede Oversættelse af det N. Test., grunder sig mere i en i vore Bibeloversættelser sædvanlig og særegen bibelsk end i almindelig Sprogbrug, og at det i den græske Grundtext her forekommende Ord, nøiagtigen oversat, og, til at forebygge saadan Tveetydighed, heldigere vilde have være at give ved: at frelles, som er det her brugte græske Ords egentlige og oprindelige Bemærkelse. Hvilket jeg ogsaa ovenfor, ved dette Hovedbeviiisstedes Anførelse, i Noten ved en Variantoversættelse: "frelses, blive lyk-

kelig," strax har villet tilkjendegive. Efter almindelig Sprogbrug betegner nemlig i Danſken Ordet: ſalig, Salighed, en Tilſtand, der tænkes ophøiet over dette jordiske Livs Lod, de Frommes lykkelige Tilſtand efter Døden i det andet Liv. Efter en ſæregen bibeliſk Sprogbrug derimod indſkrænker dette Ords Betydning ſig i vore Bibeloverſættelſer ikke til dette Begreb alene, men betegner, (for at vi ei ſkulle gaae dybere end nødvendigt ind i ſaadan Underſøgelse) ei alene denne Lykſalighed efter Døden i det andet Liv (Matth. 10, 22., 1 Corinth. 5, 5., paa hvilke begge Steder i den græſke Grundtext bruges det ſamme Ord, ſom ovenfor er omtalt, betydende at frelſes), men ogsaa ſaadan lykkelig Tilſtand, ſom hører til dette jordiske Liv og ſaadan jordisk Lykkes Forøgelse (Matth. 24, 46., Lucas 23, 29., Apoſt. Gjerninger 20, 35). Og er det da ogsaa af Sammenhængen at vi, i Henſeende til det ſidſtanførte Sted, ſkulle ved Brugen af vor Fornuſt ſøge at udfinde, om det her forekommende, i vor bibeliſke Sprogbrug noget tvetydige, Udtryk rigtigſt bliver at forſtaa om Lykſaligheden i dette Liv eller i det andet Liv *). Men,

*) Da Betydningen af Udtrykket: fordommes, her iſær maa udledes af dets Modſætning til det fore-

ligesom jeg da mener, at den ommældte Tvetydighed maastee noget kunde have været undgaaet, hvis Stedet, efter min anførte Bemærkning og den i Noten tilføiede Variante, havde været oversat: "hvo som troer og bliver døbt, skal frelses o. s. v." d. e. skal blive befriet fra de ulykkelige Følger af sin forrige uvidende og lastefulde Tilstand; saaledes tilstaaer jeg frit og uforbeholdent, at jeg anseer denne Betydning af dette Udtryk her at være efter Sammenhængen og en fornuftig Fortolknings Anvendelse uden al Tvivl den rette. Det var jo fra Uvidenhed og Syndighed at Christus, vor Frelser, kom for at frelse og befrie Menneskene ved sin Lære. Og da det jo var en saadan Frelse, som Menneskene paa Christi Tid erholdt ved at indtræde i Jesu Religions samfund, saa synes det vel værdt at lægge Mærke til, at ved denne Forklaring dette Udtryk: "at blive salig, at frelses" bliver eensbetydende med det ovenanførte Udtryk (Joh. 3, 5.) "at indkomme i Guds Rige" d. e. at blive en Kristen, at gaae over til Christendommen. Hvo der vil følge en anden Fortolkning af Stedet, har dertil sin Frihed.

gaaende Udtryk: at blive salig o. s. v., saa anseer jeg det for Pligt at oplyse, at dette Udtryk, foruden at bruges om Usalighed hisset, ogsaa findes i det Nye Testamente brugt om Ulykker, som Straffe, her paa Jorden (2 Petri 2, 6).

(Fortsættes.)

N. L. Nissen.

Extract

af

trede Kvartals Regnskab 1833,

for

det forenede Understøttelses Selskab.

I n d t æ g t.

	Sedler og Legn.		Rede Sølv.	
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
Beholdning fra forrige Kvartal, Res- sancer iberegneede	1524	51	929	3
A. Ugentlige Indkomster for Ugebladet 45 ^{de} Aargang No. 27—39	535	76		
B. Contingent for andet Kvartal dette Aar hos nye Medlemmer	6	42		
C. Laans Afbetaling i tredje Kvartal	6	24	1058	48
D. Renter af Selskabets Capitaler i 11 ^{de} Juni Termin dette Aar	51	24	606	
E. Betlet 1000 Rbd. r. S. à 208½ pCt.	1042	48		
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
	3166	73	2593	51

U d g i v t.

	Sedler og Legn.		Rede Sølv.	
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
1. Pensioner for tredje Kvartal: til de sædvanlige Pensionister	746	24	150	
Pensionister for det Brockske Legat			44	
Dito for Caroline: Legatet			25	
2. Indkjøbt £ 200 Sterling i Dansk: Engelsk 3 pCt. Obligationer med Ren- ter for	1423			
3. Et tilstaaet Gratiale	20			
4. En anvist Regning	7	21		
5. Betlet imod Repræsentativer			1000	
6. Ugebladet's Trykning med Papiir	156			
7. Lønninger			355	
Restancer af udstedte, ei endnu ind- friede Quitteringer:				
	<u>S. og L.</u>		<u>R. Sølv.</u>	
for Laan	96	Rbd.	325	Rbd.
for Contingent . 157 - 12ß.				
	253	12	325	
Saldo	561	16	694	51
	Rbd.	ß.	Rbd.	ß.
	3166	73	2593	51

Kjøbenhavn den 30de September 1833.

Overensstemmende med den af Administrationen førte Control.
P. Friedenreich. Bentley.

C. G. Primon.

C. Schram.

W. Wenzgen.

Borger = Bennen.

Fem og Tyrgetyvende Aargang.

Nr. 46.

Løverdagen den 16de November 1833.

Forlagt af Understøttelses - Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets - Bogtrykker.

Bemærkninger over den danske
Kirkes symbolske Bøger, som
Bidrag til Berigtigelse af forudfattede
vrange Meninger herom.

(Fortsættelse.)

En Uoverens-
stemmelse altsaa
imellem den Augs-
borgske Confession
og Bibelen, rigtigheden
forstaaet, heri at
kunne indrømmes.

Vilde nu nogen spørge, hvad
da Følgen vilde blive for den
Augsborgske Confessions Autori-
tet, hvis den af mig her udviklede
og uden Tvivl af alle oplyste

Theologer i vore Dage antagne Fortolkning af de
anførte Hovedbeviissteder i denne Materie almin-

deligen erkjendes at være den rette, da vilde jeg
 for det første troe, med Føie at tørde svare, at det
 i Sandhedens Undersøgelse ikke bør komme i
 Betragtning, hvad Indflydelse dens Erkjendelse
 vilde kunne have paa andre bestaaende Meningers
 Skjebne. Det maa jo frem for Alt være os om
 at gjøre, at komme til Sandhedens Erkjendelse.
 Og uforbeholdent og aabenhjertigen vilde jeg for
 det andet svare: ja, vi have i denne Sag Val-
 get imellem enten, paa Grund af en fordomsfri
 Exegetik, at erkjende Nueligheden af den Augs-
 borgske Confessions Feilbarhed i dette Stykke,
 eller, imod Fornuft og naturlig Følelse, at antage
 dens Lære om Daabens Nødvendighed i fuldeste
 Udstrækning som begrundet i Bibelen. Thi, der-
 som den af mig her fremsatte og paa Grunde
 støttede Fortolkning af de anførte Beviissteder
 erkjendes at være den rigtige, da vil den i
 Confessionen, i Folge dens Tidsalders endnu
 mindre luttrede exegetiske Synsmaade, nedlagte
 Lære om Daabens Nødvendighed ikke kunne siges
 at være tilfulde og nødvendigviis begrundet i
 Bibelen, og altsaa en Uoverensstemmelse
 imellem Confessionen og Bibelen, naar
 denne retteligen forstaaes og fortol-
 kes, heri erkjendes at finde Sted. Antages

derimod de i disse Beviissteder indeholdne Udtryks
 bogstavelige Udtydning, saa at Ordene:
 "Guds Rige og at blive salig" forstaaes
 om de Frommes Løn efter Døden, da indrømmes
 hiin Lære om Daabens Nødvendighed med alle
 dens Consequentser at være en bibelsk Lære,
 under hvilken Samvittigheden stundom maatte føle
 sig grusomt besværet. Men ligesaa uforbeholdent
 vilde jeg da ogsaa sige, at vi, med al vor Høiagtelse
 for de ypperlige, fromme og lærde Mænd, Fyrster
 og Theologer og de evangeliske Stænders Raad,
 som paa Nigsdagen i Augsburg 1530, i Forening
 med Luther og Melancthon, udarbejdede og
 overleverede denne for sin Tid og Tidbliffet saa
 vigtige Troesbekjendelse, gjerne kunne heri
 erkjende Mueligheden af en Feiltagelse i dette deres
 Arbejde, (et herligt, men dog kun et menneske-
 ligt Værk), grundet i deres Tidsalders endnu
 ufuldkomnere Exegetik. Saa taler jo ogsaa den,
 medens han levede og virkede, saa almindeligt og
 saa høit agtede Sjællands Biskop N. E. Baller
 i sin Indledning til sin Oversættelse af den Augs-
 borgske Troesbekjendelse, 1817 S. 8, herom med
 følgende Ord, som jeg haaber at ville for enhver
 af mine Læsere, der maatte behøve heri at veiledes
 ved en berømt, og som orthodox Theolog erkjendt,

Mands Autoritet: "Som menneskeligt Arbeide har Confessionen, for sig betragtet, intet Krav paa Ufeilbarhed. Ogsaa siger samme herlige Mand om den evangeliske Frihed i at vandsage den hellige Skrift og fortolke den: "Frihed til at prøve de Vidnesbyrd i den hellige Skrift, som indbefatte vor evangeliske Christendom, for at bedømme deres rette Mening efter Talebrug og Sammenhæng, er os ikke betagen."

(Fortsattes.)

N. L. Nissen.

Borger = Bennen.

Fem og Tyrgetyvende Aargang.

Nr. 47.

Løverdagen den 23de November 1833.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,
Hof- og Universitets- Bogtrykker.

Anmeldelse.

Onsdagen den 27de November d. A., om Eftersmiddagen Kl. 5, holdes Generalforsamling paa Prindsens Palais bag Slottet, til hvilken Tid de Herrer Repræsentantere behageligen ville møde.

Administrationen for det forenede Understøttelses = Selskab.

Friedenreich. Bentley. Schram.

M. Bensen.

Bemærkninger over den danske Kirkes symbolske Bøger, som Bidrag til Berigtigelse af forudfattede vrang Meninger herom.

(Fortsættelse.)

Ogsaa Hr. Provst E. Tryde til Herlufmagle i Sjælland, bekendt ligeledes som en strængt orthodox Theolog, og holdende stærkt paa Symbolernes Anseelse, siger i en Afhandling af beslegtet Indhold *) med den ædle og retsindige Mands Oprigtighed og Sandhedskjærlighed herom disse ogsaa for mig vidnende Ord: "at, skjøndt Christne ei letteligen ville bringes til den Formening, at der i Kirkens i saa mange Aarhundreder almindeligt antagne Symboler eller i den med saa megen gudfrygtig Betænkksomhed forfattede Augsborgske Confession skulde findes Sætninger, som den christelige Kirke nu maatte forkaste, saa tilstaae vi dog, at vi ingen ubetinget Borgen have for, at menneskelige Bidsfarelsjer ei skulde have kunnet indsnige sig i disse, og indrømme Mueligheden af,

*) Prof. S. Møllers Nyt Theologisk Bibliothek 10 Bind, 1826, S. 234—35.

at enkelte Bestemmelser kunne være urigtige, skjøndt Symbolernes Sandhed i det Hele erkjendes.

Hr. Provsten har saaledes, som det egner den forstandige og sandhedstjærlige Mand, i Indledningen til ovennævnte sin Undersøgelse, fremkaldt ved en Opfordring til ham af Hr. Professor Sibbern, indrommet, ligesom Biskop Valle, Mueligheden af den Augsborgske Confessions Feilbarhed i enkelte Dele. Men, naar han i selve Undersøgelsen kommer til dens II^{den} og IX^{de} Artikel, og derved til den saa vanskelige Materie om Daabens Nødvendighed, og naar det her gjælder om at erkjende een af Delene, nemlig enten at Confessionen i Virkeligheden har feilet i sin Fortolkning af ovenanførte Hovedbeviissteder, grundet i Datidens Exegetik, og at dens Lære om Daabens Nødvendighed i ovenanførte Betydning altsaa er ubibelsk, eller at den ikke har feilet i denne sin Fortolkning, og at denne dens Lære folgeligen maa være grundet i Bibelen, da kan H. H. baade ikke føre det over sit Hjerte at indromme det Første, og mod det Andet, forsaavidt angaaer den, "som han selv kalder den," haarde Lære, Confessionen kunde synes hermed at affige, (at

Børn, som dse udøbte, ei skulde kunne blive salige *) oprøver sig hans naturlige gode Følelse. Han søger derfor at bortraisonnere dette Resultat, yttrende, at det, ved nøiere Overveielse, vil findes, at denne Lære kun synes at ligge i Confessionens Ord, en Forestilling, for hvilken han ogsaa mener at kunne anføre Hr. Conferentsraad Drsted's Autoritet. Men, naar Hr. Conferentsraad Drsted's Ord, til hvilke Hr. Provsten her sigter **), eftersees paa selve Stedet og i deres Sammenhæng, saaledes lydende: "der ere o. s. v. e. g. naar den Augsburgske Confession i

*) Ledet af samme gode Følelse erklærer G. S. den i det mindste i forrige Lieder almindelige Udtydning af Confessionens **11**den Artikel saaledes, at f. Ex. Sedningerne, fordi de ei vare døbte, ei skulde kunne blive salige, at ville, om den endnu af nogen saa strengt hævdedes, være anstødelig. Det var ellers, som bekjendt, samme liberale Mening, som Hr. Provst Tryde her vedkjender sig, for hvilken Præsten N. M. Kalborg, i Helsingborg, i Aaret 1614, blev dømt fra sit Præstekald, fordi han nemlig havde statueret, Sedningerne at kunne blive salige. Dog blev han nogle Aar derefter benaadet og kaldet til Sognepræst ved Holmens Kirke i Kiøbenhavn. (G. L. Badens Smaae Afhandlinger I B. S. 88—89).

**) Juridisk Tidsskrift, tolvte Bind, første Hefte S. 267.

Hden og IX^{de} Artikel, som det synes, endog nægter uskyldige Børn, der døe uden Daab, Udgang til Salighed o. s. v.," da forekommer det mig, som disse denne berømte Mand's Ord, fremsatte paa denne Maade, maae tilstaaes, snarere at tilkjendegive, at han (om ogsaa rimeligviis ikke ngjerne udtalende et Slags Tvivl), antager denne Mening at ligge i Confessionens Ord, end at han ei antager det. Og synes mig dette ligeledes at maatte siges om de Steder, som Hr. Provst Tryde, til Bestyrkelse for sin Mening, anfører af Melanchthons Apologie for den Augsborgske Confession, at heller ikke disse give denne hans Mening det Medhold, han troer at finde deri, da de fleste af dem, som med næsten selve Confessionens Ord stadfæste dens Lære om Daabens Nødvendighed, udtale sig i bestemte og klare Ord, medens de øvrige, som skulde tjene til at sætte Confessionens Bestemmelser om denne Sag i et mildere Lys, ere udtrykte i et vakkende og svævende Sprog. Endeligen maa jeg endnu tillade mig at yttre, at, naar Hr. Provsten i omnævnte Afhandling S. 249 mener, "at den danske Geistlighed i alt Fald maa, i Folge Kirkeritualet S. 100 til 102, som Embedsstand, ansees at være ei alene berettiget til at forklare Confessionens

Ord saaledes, som han mener dens Bestemmelser herom ved Apologien at være satte i et mildere Lys, men endog dertil udtryffeligen forpligtet," H. H. da synes mig aldeles heri at feile. Thi, saa vist som det er, at den danske Geistlighed maa være forpligtet til, som Embedsmænd, at handle efter det, hvad de paa ovenansførte Sted i Kirkeritualet tilholdes at lære Barselqvinderne, og til Modres Beroeligelse, naar et Barn skulde døe, uden at have kunnet blive døbt, at forestille dem, at de, hvis Saadant maatte være skeet uden Forældrenes Forseelse, kunne have en god Samvittighed, og være forvissede om Barnets Salighed desuagtet; saalidet kan jeg dog troe, at saadan Ritualets Forskrift i denne Henseende skulde ei alene berettige, men endogsaa forpligte Geistligheden til at forklare Confessionens Ord enten i denne eller nogen anden Post anderledes, end de efter egen Overbeviisning maatte troe det Ordene's Mening at være. Ritualets Forskrift, sigtende til svage og ængstelige Gemtters Trost og Beroeligelse, er et priseligt Resultat af en oplyst, viis og menneskekjærlig Regjerings liberale Anskuelser af en, i sig selv ligesaa let forklarlig, som ved theologiske Spidsfindigheder og Grublerier indviklet og vanskelig

gjort, dogmatisk Sætning. Men den er en Forskrift, et Lovbud, ikke nogen theologisk Lære. Var den en Lære, da vilde den, som Hr. Conferentsraad Orsted saa træffende siger l. c. S. 268 i Anmærkningen, vel heller ikke have gaaet fri for af dem, som de symboliske Bøgers Bogstav er over Alt, at forkjættres.

Bedre synes det vel at passe sig til Hr. Provsfens Hensigt, saaledes ved Autoritet at støtte sin egen Fortolkning af Confessionens Ord, og deraf at bortraffonnere den h a a r d e Lære om udøbte Børns Udelukkelse fra Udgang til Salighed, naar han S. 248 anfører Luthers egen Anskuelse af Sagen, tilkjendegiven i hans Tillæg til Bugens hagens Skrift "til Trost for Mødre, som nedkomme for tidligt." Men den Augsborgske Confession er jo, som bekjendt, ikke et Værk af Luther alene, men udarbejdet, under Rigsdagens Gang, i Augsborg af Melanchthon i Forening med andre der tilstedeværende Theologer og de evangeliske Stænders Raad, medens Luther selv var bleven tilbage paa en Fæstning ved Coburg efter Churfyrsten af Sachsens Afreise til Rigsdagen og paa hans Befaling, dog han i Begyndelsen havde været med i hans Følge derhen. Og, kjøndt denne Troesbekjendelse vist nok er bygget paa den

Grundvold, som, efter bemældte Churfyrstes Foranstaltning for hans Afreise, lagdes af Luther og Melanchthon med flere Lærde, (i de saakaldte Torgauske Artikler) og skjøndt Confessionen selv af Churfyrsten fra Augsburg tilsendtes Luther i første Udkast til hans Bedømmelse, saa have vi dog ingen Bished for, at jo adskilligt er blevet bestemt anderledes heri, end Luther maaskee har villet have det. Og kan jeg derfor ikke lade denne den store Reformators ædle og over hans Tidssalder ophøiede Uttring gjælde for andet end Luthers private Mening *), ingenlunde for noget Beviis, der kunde begrunde en mildere Udtydning af Confessionens IX^{de} Artikel end dens Ord, baade i og for sig selv og i Sammenhæng med II^{den} Artikel, give Anledning dertil.

*) Jeg troer ellers, her ikke at burde undlade at bemærke, at denne Luthers liberale private Anskuelse af Sagen giver Anledning til at mene, at, dersom Luther var kommen efter, at nogen ei troede Daadens Nødvendighed, vilde han dog vel neppe have taget saa ilde affæd med en saadan Kjætte, som det af Hr. Provst Tryde S. 232 berettes (relata refero) i vor Tid, at være spaaet ham. Jeg troer at kunne fordrø, at ingen bør ansee denne Anmærkning, der er Sagen ei uvedkommende, at være personlig.

(Slutningen følger.)

N. L. Nissen.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 48.

Løverdagen den 30de November 1833.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets = Bogtrykker.

Bemærkninger over den danske
Kirkes symboliske Bøger, som
Bidrag til Berigtigelse af forudfattede
vrangne Meninger herom.

(Fortsættelse.)

§. 15.

Denne Uovereens-
stemmelse dog ei at
finde Sted imellem
Confessionen og Bi-
belens Ord.

Jeg holder saaledes fast ved den
Overtydning, at denne haarde
Lære virkeligen er, i Følge Tidsal-
derens exegetiske Begreber, ned-

lagt i den Augsborgske Confession, uden at være
nødvendigen og tilfulde begrundet i Skriften, og
at altsaa en Uoverensstemmelse imellem Confessio:

nen og Bibelen maa heri kunne indrømmes. Men til de christelige Læseres Beroeligelse, der, som Hr. Provst Tryde siger, ugjerne ville erkjende Saa- dant, er det mig en sand Tilfredsstillelse at kunne og burde tilstaae, at det ei er imellem Confes- sionen og Bibelens Ord, ei heller imellem den og Bibelens Ords paa Reformatorerne's Tid almin- deligen antagne Fortolkning, men imellem Confessionen og den, i Folge en mere rensket Exegetik, som den rigtigere siden erkjendte Me- ning af Bibelens Ord, at denne Uovereens- stemmelse antages at kunne indrømmes, ligesom ogsaa, at det aldeles beroer paa enhver Læser, efter som han følger denne eller hiin Udtydning, at indrømme eller ikke indrømme denne Uovereens- stemmelse at finde Sted.

§. 16.

Andet Beviis, tagen af Læren om Christi Nedfart til Selvede.

Der er unægteligen noget Mod- bydeligt i den Forestilling, som denne Lære om Christi Nedfart til Helvede, saaledes udtrykt, maa synes at inde- holde. Og da den hellige Skrift, eller, med Hens- syn til dette Dogma, det nye Testamente ingen- steds og saaledes ei heller paa det Sted, (1 Petri 3, 19—20) som maa antages at være Kilden,

hvorfra denne Lære i Symbolerne er udledet, bruger noget saadant særeeget Udtryk, hvorved betegnes den Begivenhed, som troes der antydet, saa mener jeg at kunne med Føie hidsætte denne Lære som et nyt Beviis for min ovenfor S. 10 anførte Sætning. Mindre anstødeligt vilde vist nok dette Dogma synes, hvis det var blevet fremsat med det Udtryk: Christi Redfart til Underverdenen, istedet for Christi Redfart til Helvede, og der vilde da ei kunne indvendes synderligt derimod, at den Stund dette dog maa indrømmes rimeligvis at være Meningen af hiint Hovedsted i denne Materie hos Petrus, og dette ogsaa er den almindelige Betydning af det Udtryk, hvorunder dette Dogma fremsættes i den latinske Original af den Angsborgske Confession, da derimod saavel den tydske Oversættelse af Confessionen (der ved Rigsdagen overleveredes baade paa Latin og paa Tydsk, men forelæstes alene paa Tydsk), giver det ved "abgestiegen zur Hölle *), og derefter vore danske Oversættelser

*) At dette ogsaa her er Meningen i den latinske Original, er saa meget mere troeligt, som det vel ellers ikke i det tydske Exemplar vilde have blevet oversat saaledes, og dette vel kan ansees som et Slags Fortolkning af hiin, besørget af de samme

(f. Ex. Luthers Catechismus i Alterbogen af 1812, S. 291; Biskop Valles og Dr. Rudelbachs Oversættelser resp. S. 17 og S. 47) have Udtrykkene nedfoer (eller nedsteg) til Helvede. Biskop Dr. P. E. Müllers Oversættelse i Skriftet: "den christne Kirkes almindelige Symboler" har stedse Udtrykket: "nedsteg til Underverdenen."

Dette Dogma er udeladt af det nic. const. Symbolum.

Forresten er dette Dogma aldeles udeladt af det nicæoconstantinopolitanske Symbolum, uaget der for det paa sit Sted *) i Sammenhængen var samme Anledning til at optage det, som for de andre Symboler, og det ligeledes er en betjendt Sag, at det Apostoliske Symbolum i sin ældre Form heller ikke har berørt denne Lære, men Ordene: "nedsteg til Helvede," som nu findes deri, ere en sildigere Tilfætning. Denne Lære omtales ei heller i Apologien.

Mænd, som da maas antages selv at have været deres Tids bedste Udtydere, Biskopens Dr. Probst Tryde forstaaer det, naar han l. c. S. 253 taler om hiint udtryk i det latinske Exemplar af Confessionen, som var det Christus selv, der havde brugt det, er mig ikke klart.

*) See ovenanførte Skrift af Biskop P. E. Müller, S. 138, §. 16.

S. 17.

Hovedbeviisstedet for denne Lære, 1 Petri 3 Cap. 19—20 D. anføres.

Hovedbeviisstedet for dette Dogma er 1 Petri 3 Cap. 19—20 B., saaledes lydende: B. 18

Slutningen: "levendegjort efter Manden" (det er, Sjelen) efter (det er i Henseende til) hvilken han gik bort, og prædikede for Manderne, som vare i Fængsel, og som fordem vare vantroe o. s. v.

Det er af dette Sted, i hvilket vi vel neppe tage Feil i at forklare Manderne ved de Afdødes Sjele, Fængselet ved de underjordiske, mørke og indesluttede Boliger for disse Mander, de Afdødes Sjeles Opholdssted i Underverdenen, og Udtrykket vantroe ved Ugudelige, at dette Dogma er udbragt. Stedet er meget vanskeligt og dunkelt, og dets Fortolkning saa meget usikkrere, som den Begivenhed, det omtaler, hørende til de Dødes Rige, nævnes os alene *) paa dette Sted, ogsaa her berørt kun i Udtryk, hvis Mening Læseren næsten alene maa gjette sig til. Apostelen

*) Man har vel bragt dette Sted hos Petrus i Forbindelse med Apostl. G. 2, 31; men dette sidste Sted vil lettelig sees at være at forstaae alene om Christi Opstandelse.

Petrus synes, i det han her saaledes berører denne Begivenhed, at have havt for Nie den i Oldtiden almindelige Folketroe, i Henseende til de Ufdødes Sjele, at disse, efter at have forladt Legemet, i Underverdenen (de Dødes Rige) fortsatte de Forretninger, med hvilke de i Oververdenen fornemmeligen havde beskæftiget sig. Og kunne vi da med nogen Føie holde os til den Forklaring af dette dunkle Sted, i Følge hvilken Kristus, i den Mellemtid af 3 Dage, medens hans Legeme laae i Graven, meentes, i Henseende til Sjelen, ikke at have hvilet, men i Underverdenen at have fortsat den samme Virksomhed, som han i levende Live havde udøvet her paa Jorden, nemlig: at lære, formane, for at omvende og forbedre, og at han da med saadan sin Lære og Formaning havde henvendt sig til de hedensarne Sjele, han i Underverdenen forefandt, blandt hvilke Apostelen, for at anføre et enkelt Exempel, nævner de Ufdødes Sjele fra hiin for sin Ryggesløshed berygtede Noachiske Tidsalder.

§. 18.

Dette Dogma saaledes at kunne erkjendes, ei nødvendigvis eller tilfulde at være begrundet i Bibelen.

Vi indsee da, tænker jeg, uden Tvivl, at denne Lære ikke kan siges med rene og tydelige Ord at indeholdes i Bibelen. Alt, hvad vi denne Henseende kunne indrømme og villigen indrømme, er, at den maa erkjendes at være foranlediget, eller, ved en dogtemælig usikker Fortolkning, udledet af hiint Skriftsted 1 Petr. 3, 19—20, og at der for Enhver, som maatte ville holde derpaa, maa, efter dette Steds Fortolkning, dertil være tilstrækkelig Grund i Følge

hans egen Overbeviisning. Dette Dogma er der for ogsaa, som mindre sikkert, og derhos upraktisk, det er, uden virksom Indflydelse paa det christelige Sind, aldeles forbigaaet og udeladt i vore Dage af trende Danmark's Biskoppers Lærebøger i Religionen, nemlig Biskop Dr. Balles Lærebog S. 45, 4 Kap. S. 8, Biskop Dr. Krog Meyers Lærebog S. 192, S. 122, og Biskop Dr. Fogtmans Lærebog S. 183, S. 111. Da dette Dogma hører til de tre af Hr. Provst Tryde i hans ommældte Sendebrev til Hr. Professor Sibbern afhandlede dogmatiske Materier, saa har ogsaa denne Omstændighed været mig en Grund til her ikke at forbigaae dette Emne; men endnu mere maatte jeg føle mig tilskyndet til noget nærmere at drøfte denne Lære, der i og for sig selv staaer i Forbindelse med mit Hovedemne, fordi jeg mener, i Samme og i det foransførte Skriftsted, hvoraf det udledes, at finde Anledning til en Betragtning, der synes mig stikket til, ved Siden af andre Betragtninger, at sætte en anden saare vigtig Lære i et maaskee rigtigere og mildere Lys end ellers.

§. 19.

Dette Dogma at kunne sætte Læren om Helvedstraffenes Ewighed i et mildere Lys end ellers.

Denne Lære er den tredie af de af Hr. Provst Tryde i ovennævnte Undersøgelse, l. c. S. 250, afhandlede dogmatiske Materier, nemlig om Helvedstraffenes Ewighed. Den foredrages i Symbolum Athanasianum i §. 2 og §. 39, og i den Augsborgske Confessions II^{den} og XVII^{de} Artikel, paa hvilket sidste Sted det udtrykkeligen heder saaledes:

”de (Protestanterne nemlig) lære, at Christus skal komme paa den yderste Dag, og give de Gudfrygtige og Udvalgte et evigt Liv og stedse varende Glæde, men fordømme de ugun- delige Mennesker og Djævlene til at pine sig uden Ende. De fordømme*) Gjendøberne, som mene, at der skal være en Ende paa de fordømte Menneskers og Djævlens Straffe.”

Læren om Hel- vedstraffenes Ewig- hed at være, efter Skriftens Ord, en bibelsk Lære.

Og denne Lære er ogsaa — det kan ikke nægtes — grundet i saa mange, i det Nye Testa- mente herom forekommende, Ud- tryk, at den, naar vi holde os til Bogstaven alene i de hidhørende Skriftsteder, maa erkjendes baade med Føie at kunne kaldes en bibelsk Lære, og paa samme Grund at være, som saadan, optagen i ovennævnte Athan. Symbol og i Confessionen, som en Troeslære.

*) Det er, forkaste, med Afstkye misbillige deres Lære.

(Slutningen følger.)

N. L. Nissen.

Borger = Bennen.

Fem og Tyrgetyvende Aargang.

Nr. 49.

Løberdagen den 7de December 1833.

Forlagt af Understøttelses Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets Bogtrykker.

Bemærkninger over den danske
Kirkes symbolske Bøger, som
Bidrag til Berigtigelse af forudfattede
vrange Meninger herom.

(Slutning.)

Dgsaa veed jeg ikke, om ei selve Fornuften, (i hvor meget den end kan føle sig opfordret til at bekjæmpe en Lære som denne, saalænge den omtaages af sandfælige Forestillinger om positive Straffe, grundede i de billedlige Udtryk, Skriften herom betjener sig af) skulde erkjende, at der, endog naar vi forklare Helveds straffene om naturlige Straffe, Lastens og Fordærvsens naturlige Følger, dog maa

i de Ugudeliges Tilværelsesmaade, ogsaa hidset, og efterat de have omvendt og forbedret sig, altid blive det tilbage, som minder dem om deres forrige lastefulde Tilstand, og altid sætter dem paa et lavere Trin af Fuldkommenhed og altsaa ogsaa af Lyksalighed, og at saaledes endnu et Slags Straffens Ewighed kan erkjendes.

Men, naar jeg tænker mig, hvor mange af mine eenfoldigere Medchristne der maaskee ei kunne løsrive sig fra de grovere Forestillinger om positive Straffe, som have faaet Magt over deres Sind, og naar jeg hører det siges, at fra det Sted, hvorfra Jesu milde Læreskulde forkyndes i Kjærlighed, til Trøst og Berøseligelse og til Sjelenes Frelse, udtordnes endnu med ubarmhjertig Selvtilfredshed hiin rædsomme Fordømmelse, da veed jeg ikke, hvorledes nogen, hvem det af Gud forundtes, paa sin Vandring igjennem Livet at være ført til en nogenlunde selvstændigere Tænkning, bedre kunde takke Gud for saadan Lykke end ved at søge, for tvivlende Brødre at tænde et Lys i Mørket, og ved et Glimt af Trøst og Haab at føre de svagere Sjæle tilbage fra Fortvivlelsens eller Forhærdelsens Vej *).

*) Jfr. Conf. N. Drsted herom (l. c. S. 270).

§. 20.

Dog denne Lære
at kunne sees ogsaa
fra en lysere Side.

Og, da der dog ogsaa i dette
dunkle *Ænne* gives en lysere
Side, hvorfra vi maae have Fri-

hed til at betragte de Skriftens Ord, i hvilke
denne Lære i hiin strænge Betydning er grundet,
saa bør jeg ikke forlade denne Materie, uden at
betragte Samme ogsaa fra denne Side. Vi
maa da først lægge Mærke til, at, ligesom de
Frommes, saaledes ogsaa de Ondes Tilstand efter
Døden i Skriften kun antydes ved forskellige
uegentlige og billedlige Udtryk, (som *Orm*,
Fld, og at det saaledes synes at maatte være
den tenneskelige Forstand overladt, at udfinde de
Foreslinger, som derfor ligge til Grund. Hvilken
samm Frihed da ogsaa synes, i Henseende til de
nær mere bestemte Omstændighe-
der, hvorunder denne billedlige Betegnelse i Skrif-
ten forkommer, billigen at maatte indrømmes. Og,
naar dae Ulyksaliges Tilstand efter Døden betegnes
enten lifrem som *evig* eller ved saadanne Bibes-
greber, om tilkjendegive *Evhighed*, da synes
allerede i denne Synspunct saadan Frihed at
kunne indømmes i Henseende til dette Udtryk og
disse Bibreber.

Ordene *evig*, *Æv-*
hed ogsaa oftest
bruges i Skriften

Men hertil kommer, at Or-
dene *evig*, *Evhighed* i Bibelen

et Tidsrum, der kan bruges saaledes, at de ingen ophøre. lunde altid have den strænge Betydning af en Tilstand uden Ophør, man ofte betegne alene en længe vedvarende Tilstand. Til Beviiis for denne Paastand, der ei kan være ny for nogen, der er fortrolig med Bibelens Sprog, følgende Skriftsteder. a) af det Gamle Testamente: 1 Kong. 1, 31, hvor Bathseba takker David sigende: "min Herre Kong David leve i Evi ghed" det er, længe, meget længe! ligeledes Psalm. 61. V. 5, hvor David tolker Gud sin Tillid til hans Baretægt, "jeg skal boe hos dig i Evi ghed" det er, altid, saalænge jeg lever — Ps. 121, V. 8, "Gud boare din Indgang og Udgang fra nu og i Evi ghed, det er, Gud bestjerne dig under alle dine Fortagender dit hele Liv igjennem! — b) af et Nye Testamente: Joh. Ev. 8, 35, "Træen bliver ikke i Huset til evig Tid, men Sønen bliver der til evig Tid (det er, han skal i Huset, saalænge han lever, altid). Adæ alm. Brev V. 6, hvor det om de faldne engle heder, at Gud holder dem forvarede i evige Lænker under Mørket indtil den store Dags Dom: og hvor saaledes "evig," i Forbindelse med "indtil," betegner en Tid, begrænset af den store Dags Dom, altsaa en Tid, som eengang ophører. Det synes da, at, naar Ordet evig

saaledes bruges paa flere Steder i Skriften med Betydning af en begrændset Barighed, kan heller intet formene os at forstaae det paa samme Maade ogsaa om Helvedsstraffenes Barighed, som mueligen begrændset af den forhen Lasterfuldes Omvendelse og vedholdende, om end under længe vedvarende Samvittigheds Nag fremstridende, Forbedring. Dog, det forstaaer sig, at, da Ordet evig ogsaa paa andre Steder betegner en Barighed uden Ende, det maa være Enhver uformeent, at udtyde det saaledes, om han saa vil.

S. 21.

Men maaskee ville ogsaa disse Betragtninger synes nogen ei aldeles tilfredsstillende; vi ville da atter tage for os Dogmet om Christi Nedfart til Underverdenen, der ei synes at tilstede en rimeligere Forklaring end den ovenfor anførte, efter hvilken Jesu Prædiken der antages at have været en Fortsættelse af hans Virksomhed i Oververdenen, som var at prædike, d. e. at lære og undervise. Men, da Hensigten af denne Jesu Prædiken og Underviisning her paa Jorden var at forbedre og omvende, kunne vi ikke feile, naar vi, skjøndt dette ei siges udtrykkelig, mene, at det var i samme Hensigt, at Jesus med sin Lære henvendte sig til fornævnte

Aander, for at omvende dem fra deres Ugu-
 delighed. Jesu milde, menneskekjærlige Charac-
 teer tillader os ikke at troe, at han var kommen der
 alene for at holde dem en Straffeprediken. Og saaledes
 forstaaet, vover jeg, som ovenfor sagt, at mene,
 at denne Lære om Christi Bortgang til Underverden
 kan vise os i Mørket et Glimt af Lys, der
 tilstedes os at haabe, at ogsaa hisset de Lastes-
 fuldes moralske Tilstand maatte kunne forbedres,
 og deres Ulyktsalighed da ogsaa, i Forhold til
 deres Anger, Omvendelse og Forbedring,
 engang kunne ophøre. Men, jeg veed det vel,
 det er kun et Glimt af Lys, et Glimt af Haab i
 Natens Mørke.

Og hermed slutter jeg første Deel af disse
 Bemærkninger, som ved nogle Tilføjninger til det
 oprindelige Udkast, under Sammes Gjennemsyn
 paa ny ved denne Leilighed, er meget mod mit
 Onske bleven noget vidtløftigere, end jeg havde for-
 modet. Den anden Deel, hvori jeg har be-
 tragtet Sagen fra den juridiske Side, haaber jeg
 ved Leilighed at skulle kunne meddele.

At jeg heri har i nogle Puncter yttret en
 afvigende Mening fra Hr. Provst Trydes Ans-
 kuelser af Sagen, er jeg overbevist om ikke at
 ville blive mig ilde optaget af en Mand, der
 herom har talet i Fred og Kjærlighed,
 med Roelighed og Betænkksomhed. Jeg

frygter dette faalidet, at jeg tillader mig at nære den Tanke, at, om vi ogsaa ikke ere enige i vore theologiske Anskuelse, vi dog vel ere det aldeles i vort Maal i denne Sag, som er at anbefale Fordragelighed og Fred.

Jeg ønskede, i et populært Foredrag at bidrage noget til at berigtige forudfattede vrang Meninger i Henseende til de symboliske Bøgers Myndighed og forbindende Kraft, fordi jeg med Bedrøvelse erfarede, hvad der er alle bitterligt, at ogsaa Lægfolk nu omstunder, under Anførsel af enkelt Partiehøvdning, anmasse sig Ret til at domme om theologiske Stridigheder, som de ikke ere voxne, og at det næsten altid er Meningen om disse Bøgers Myndighed selv over Bibelen, som nærer Krigsluen. Det er disse Hjælpetropper, der forlænge Striden, som de i Grunden ikke forstaae sig paa, og som de, hvis de blot nogenledes indsaae dens sande Natur, uden Tvivl snart vilde drage sig tilbage fra. Jeg haabede at kunne yde en ringe Skjerv til at dæmpe Stridens Hede og mægle Fred imellem de stridende Parter, ved i nogle Puncter at tage Sagen fra Grunden af til nærmere Drøftelse, og ad denne Veie mueligen at kunne bringe Lægmand til at indsee, at der, for at have en Mening i saadanne Materiers Drøftelse, hører dog nogen, om endnok saa liden, theologisk Indsigt og Studium.

Skulde ellers nogen, drevet af anden Midkjærhed end Midkjærhed for Sandhed, føle sig faldet til at misdomme den Uabenhjertighed, hvormed jeg i evangelisk Friheds Land har udtalt min Mening om den Augsburgske Confession i Forhold til Bibelen i Henseende til de trede her ligesom af Hr. Provst Tryde nærmere drøftede Dogmer, eller vel endog at tiltroe mig en Hensigt til at nedsætte Confessionen i mine Læsers Dine, da tør jeg vel falde disse i Minde, at jeg aldrig uden tilbørlig Hoiagtelse har omtalt den Augsburgske Confession, ligesom jeg tænker, at ingen, der er istand til at rumme i sin Barm en Gnist af Følelse for hvad der er Stort og Edelt, vil have kunnet gjøre sig blot nogenlunde bekendt med den historiske Gang af de store Forhandlinger, der udfortes ved Rigsdagen i Augsburg, og saaledes see den Udholdenhed og Uforfærdethed, hvormed det for Diebliffet saa saare vigtige Confessionsværk, trods alle Paven's Intriger, bragtes istand, uden med rørt Hjerte at erkjende Confessionens Mænds, og frem for Alt Churfyrsten af Sachsens, udydelige Fortjenester af Menneskeheden derved, og saaledes oprigtigen at vurdere Confessionen selv som et i sin Oprindelse høist fortjenstligt Værk.

M. L. Nissen.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 50.

Løverdagen den 14de December 1833.

Forlagt af Understøttelses = Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets = Bogtrykker.

Krigsscener.

(Fremstillede af en engelsk Officer og optagne i det kongelige svenske Krigsvidenskabs = Academies "Handlingar och Tidskrift" for Aaret 1833.)

Træfningerne ved Arcanques.

Om Morgenen den 9de December 1810 stod jeg op, for at fortsætte min sædvanlige Beskæftigelse, Jagten. Dagen var kold og klar, Marken frostsæn; Solen skinnede, og oplivede ved dens Straaler sang Fuglene i Skoven. Min Hund var rast og munter, min Bøsse i Orden, og jeg selv, med den faste Beslutning, ikke at gjøre noget overilet

Skud, nærrede Haabet om en herlig Jagt. Strax efter Frokosten begav jeg mig paa Veien og rettede mine Skridt imod et Sted, hvor, som jeg vidste, en Hare pleiede at have sit Tilhold. Min Hund havde netop faaet den opsporet og begyndte at jage den henimod mit Standpunkt, jeg var i Begreb med at slaae Geværet an, da et fra Forspostlinien løsnat Kanonskud tildrog sig min Opmærksomhed. Jeg stod stille og lyttede, men fik ikke Tid til at kalde min Hund tilbage, førend et andet, af Infanterieild ledsaget Kanonskud lod sig høre. Der var altsaa andet at tænke paa, end Jagten. Haren lod jeg løbe, fløitede ad min Hund og skyndte mig til mit Qvarteer.

Da jeg kom did, var Alarmsignalet allerede givet, Jægerhornet kaldte de Fraværende tilbage og Soldaterne klædte sig paa, saa hurtigt, de kunde. Den ene Adjutant kom efter den anden, snart fra den fjendtlige Side, for at paaskynde vor Marsch, snart fra den modsatte Kant, for at ile videre frem og indhente Efterretninger om, hvad der foregik. Imidlertid rykkede Bataillonerne ud paa Landeveien, for der at støde til deres tilhørende Brigader.

Neppe et Qvarteer efter at Alarmsignalet var givet, befandt vi os i Marsch, og vi havde

Knap tilbagelagt en Fjerdingmiil, førend der begyndte at vise sig adskillige Tegn, som tilkjendegave os, hvorledes det stod sig med de af vore Tropper, der allerede vare i Fægtning. Trosvogne og Pakheste ilede i Uorden tilbage; af og til mødte vi Saarede, som med Besværlighed fulgte samme Retning, og gjorde, som Saarede altid pleie, den meest foruroligende Beskrivelse over Fægtningens Gang. "For Guds Skyld, skynder Eder fremad! tilraabte os En, som havde faaet et Skud i Hovedet og mere hang end sad paa en Hest, "thi ellers er Alt tabt. Fjenden har 40,000 Mand imod os, og vi have ikke 2000 at sætte imod ham." At vore Skridt bleve baade længere og hurtigere, var naturligt.

En Trop Saarede, bestaaende af en Officeer og 20 Mand, var just kommen os forbi, da vi mødte en Underofficeer, som med 10 Mand escorterede omtrent 100 franske Fanger. De modtoges med Hurraraab, hvorimod de gjorde sig en Forsnielse af at berette os, at vor 5te Division næsten var overmandet. Vi kom nu saa langt frem, at vi kunde see hvad der foregik. Netop da vi havde passeret Bedart og marscherede nedad Høiden hvorpaa denne By ligger, begyndte vi at kunne skjelne imellem de Stridende, og der

frembød sig nu et ligesaa skjønt, som for os til fredstillende Skuespil. En Haandsfuld brittiske Krigere stred med største Haardnakkethed imod en fjendtlig Masse, der var saa stor, at den bedækkede Landeveien, saa langt man kunde sene. Vore begyndte at vige. I tvende Timer havde de udholdt en ulige Kamp imod Overmagten, og deres Antal, som allerede var lidet da Fægtningen begyndte, havde nu stærkt formindsket sig; men neppe sinede de Spidsen af vor Colonne, førend de gjenvandt deres Selvtillid og formyede Striden med forsøgt Iver.

Den samme Omstændighed, som oplivede vore fægtende Kammeraters Mod, havde paa Fjenden en aldeles modsat Indvirkning; dog yttrede denne sig ingenlunde ved Kjendetegn paa Forvirring eller Skræk, men deres Bevægelser gave tilkjende, at deres General havde tabt Haabet om den heldige Udførelse af en Overrumpling, og at han derfor maatte forlade sin Marschorden og Colonne, for at udvikle sig og formere Linier. Angrebet standsede derfor i nogen Tid, imedens 10 til 12 Kanoner hurtigen førtes frem og rettede deres Ild, ikke mod de Tropper, som alt havde fægtet, men imod os, og jeg maa tilstaae, at Skryftet blev mesterligt betjent. Den fjendtlige

Jld, rettet imod en meget aaben Boining af
 Beien, borttog ofte 2 til 3 Mand af hvert Com-
 pagnie og tilføiede os betydeligt Tab, længe førend
 vi havde nærmet os paa Geværskuds Vidde.

Saa snart vi vare forbi dette farlige Sted,
 forlode vi Beien, dreiede med Colonnens Spidse
 til Høire og svingede derpaa ind i Linien. Midt
 foran den Bataillon, hvortil jeg hørte, laae en
 tæt Skovpark, om hvis Besiddelse vi og Sjenderne
 strede med stor Hidfighed. Fra vor Side forsva-
 redes Skoven af een portugisisk og to brittiske
 Batailloner, medens Sjenden angreb den med store
 Skarer af Tirailleurer. Men hverken kunde de,
 under Stridens Løb, fordrive os fra den forreste
 Skovrand, eller vi betage dem Lysten til fornyede
 Angreb. Vor Bataillon var bestemt til at under-
 støtte Skovens Forsvarere, i hvilket Niemed det
 ene Compagnie sendtes frem efter det andet, alt
 som Understøttelse blev nødvendig. Imidlertid
 stode to andre Batailloner færdige til at modtage
 Sjenden med Bajonnetten, ifald vi skulde blive
 tvungne til at trække os tilbage fra Skoven.

Endog den Læser, som aldrig har deeltaget i
 nogen Træfning, vil sikkert forstaae mig, naar
 jeg siger, at en Mand's Jølelse, ved at komme
 i Fægtning uden at have havt Tid til at tænke sig

om, saaledes som det idag var Tilfældet, ere ganske anderledes, end naar han gradviis og forberedet gaaer Faren imøde. Denne Dags Morgen drømte ingen af os om Kamp, og førend vi engang havde ret bemærket, hvor nær Fjenden var os, befandt vi os allerede i en heftig Fægtning. Hvert Ord som yttredes, hver Handling som udførtes, beherskedes af en aandig Spænding, som udelukker alle andre Tanker end dem, der fremkaldes ved de nærmest omgivende Gjenstande, og som hovedsageligen indskrænke sig til de tvende beherskende Følelser: Frygten for, at muligen vore egne Folk skulde vige, og en brændende Begjærighed efter at komme Fjenden paa Livet. Leilighed til at tilfredsstille dette sidste Ønske fattedes ei heller medens vi strede i Skoven, og ofte Mand imod Mand.

Saaledes var Fægtningens Gang, indtil henimod Kl. 2 om Eftermiddagen, da Fjenden, ligesom træt af sine frugtesløse Anstrengelser, begyndte at udføre sine Angreb med mindre Kraft og trak sig omsider tilbage. Ikke langt fra det Sted, hvor jeg var posteret, stod et stort, grundmuret Huus, Mairen i Liarez tilhørende, og hvilket Franskmændene, flere Gange denne Morgen, havde søgt at bemægtige sig, dog uden at

det var lykkes dem. Saasnart Ilden begyndte at sagnes, red Sir John Hope, ledsaget af tre til fire Adjutanter, didhen. Han havde allerede begivet sig op i Bygningens øverste Stokværk, for at faae en bedre Udsigt over Egnen og Fjendens Bevægelser, hans Stab og nogle Ordonnantser forbleve imidlertid nedefor, i Gaarden, og de Tirailleurer, som holdt Steenmuren foran Huset besat, havde lagt sig ned for at hvile: da en Masse fransk Infanterie, som havde formeret sig i en Hjulvei til Venstre foran Huset, stormede frem. Angrebet var saa heftigt, Forsvaret, som kunde sættes derimod, saa svagt, at Huset snart blev omringet. I samme Dieblik høretes Raabet "frels Generalen!" og fra alle vore Standpunkter stormede nu vi imod Huset, hvor vor Hjelp dog ei længere behøvedes; thi Sir John, som saae hvad der gik for sig, havde skyndt sig ned, kastet sig paa sin Hest, og i Spidsen for sin Stab og nogle Ordonnantser slaaet sig igjennem. Vel fik han ikke færre end 3 Rugler igjennem sin Hat, og hans Hest blev saa haardt saaret, at den alene kunde bære ham saa langt som udfordredes for at komme i Sikkerhed; men Chocken lykkedes. Adskillige Franskmænd bleve nedhuggede; Sir John og hans Stab undslap, og nu

fornyeedes, fra begge Sider, Fægtningen med den yderste Hestighed. Den ene Gang efter den anden rykkede Fjenden frem, for at rense Skoven og bemægtige sig den Vei, som førte derigjennem; men alle hans Bestræbelser vare frugtesløse, og da Mørket gjorde Ende paa Striden, beholdt begge Armeer omtrent samme Stilling, som de ved Træfningens Begyndelse havde havt.

Det vilde være forgjeves, at forsøge paa at beskrive de Scener, som nu frembøde sig. Saa heftige havde de sidste Angreb været, og saa haardnakked vort Forsvar, at Fjender og Venner var aldeles blandede mellem hverandre.

(Fortsættes.)

S. A. Fibiger.

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 51.

Løverdagen den 21de December 1833.

Forlagt af Understøttelses - Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets - Bogtrykker.

Krigsscener.

(Fortsættelse.)

Istedet for Infanterieildens Knalden fyldtes nu mit Øre af Skrig og Raab i næsten alle europæiske Lungemaal. Franskmænd, Engellændere, Tydskere, Hollændere, Spanier, Portugisere, med eet Ord, Repræsentanter af næsten alle Nationer, vare her tilstede, og da Enhver skreg i sit Sprog for at opdage sine Landsmænd og give Underretning om, hvor han selv befandt sig, saadannede det Hele en Sprogforvirring, hvis Lige neppe har været hørt, siden den Babyloniske.

Saa fuldstændig var Forvirringen, at hverken det ene eller det andet Parti søgte at drage Fordeel deraf; vi bestræbte os tværtimod kun for at slippe løs fra de urolige Naboer, og vare glade, da vi fik Ordenen saavidt gjenopretet, at vor Bivak kunde nogenlunde blive affondret fra Sjenden.

Saasnart det var lykkedes Sjenden at gjensamle sine adspredte Batailloner, rykkede han tilbage til den Stilling, hvorfra det sidste Angreb var skeet. I den brittiske Stilling gjordes ingen betydelig Forandring, undtagen at vor Bataillon, som ved Træfningens Slutning havde besat den saa meget omtvistede Skov, trak sig tilbage til en grøn Slette, hvor den øvrige Deel af Brigaden var bleven staaende; Natten over blev Skovens Forsvar overladt til de Tropper, som havde holdt den besat, da Træfningen begyndte.

Vi formerede nu atter Linie, omendkjøndt med en meget formindsket Styrke. Efterat have sat Geværerne sammen, fulgte vi de andre Batailloners Exempel og antændte Ild, omkring hvilke Officerer og Soldater lagde sig iblandt hverandre og i saa stort Antal, som fra den samme Ild kunde faae Varme.

Jeg erindrer ikke, i hele min Tjenestetid at have seet et Maleri af mere frigerist Character,

end det, der nu var udbredt for mig. Foruden vor egen Bataillon laae tre andre udstrakte paa den grønne Mark, omkring deres Bagtild; Antallet af disse var omtrent hundrede. Løet bagved dem stode Geværerne ordentligen sammensatte; Bajonetterne lyste imod Ilden, som spredte et mørkerødt Skin over Marken og paa de nærmeste Træers nøgne Grene. Tredive Allen bagved os bivakkerede tvende Cavallerieregimenter, hvis Heste stode i en Linie, bundne ved Campeerpælene, medens Hytterne saaes siddende eller liggende paa Marken.

Længere tilbage og paa den anden Side af Veien stodte Diet paa den første og femte Divisions Bagtild, som nu og da formørkedes, naar der gik Folk forbi, inellem dem og os, eller naar der kastedes nyt Brændsel paa dem. Ved Skinnet af disse Ild kunde jeg fremdeles opdage, at den store Bei selv var opfyldt med Artillerie og Kjøretøier; endeligen gav den lysende Atmosfære lige over Skoven tydeligt tilkjende, at den ikke var uden Indbyggere, ligesaa aarvaagne, som vi selv. Nattens usædvanlige Mørke bidrog endmere til at fremhæve dette Maleri. Hverken Maane eller Stjerner vare synlige, og en stærk Nattetaage, som hindrede Luerne fra at hæve sig betydeligt, gabe

Gjenstandene rundt omkring et stærkere Farvespil. Det var almindeligen bekjendt, at vi kun ventede paa Dagbrækningen for at fortsætte Striden. Alle disse Omstændigheder tilsammentagne forhindrede mig længe i at følge mine Kammeraters Exempel og lægge mig ned for at sove; dog fik Trætheden omsider Overhaand over Begejstringen, og efterat jeg med fortræffelig Madlyst havde fortæret det Maaltid, som min troe Francisco havde tilberedt mig, svøbte jeg mig i min Kappe, lagde mig, ligesom alle de Andre, med Fødderne mod Jlden, og faldt i en dyb Søvn.

Det var endnu ganske mørkt, da den almindelige Bevægelse iblandt Tropperne vækkede mig. Infanteriet traadte til Gevær, Cavalleristerne steg til Hest, Artilleristerne stillede sig med brændende Lunter ved deres Skyts; alt dette varede kun et Minut. Ikke et Ord mere blev yttret, end hvad der netop behøvedes for at give de nødvendige Befalinger.

Saa tidligt det end var paa Morgenens, vare Jldene dog nedbrændte; ifkun Rullene udbredte endnu et mat Skin, og netop saa megen Varme, som udkrævedes for at holde vort Blod noget over Frysepunktet; men overbeviste om, at et varmt Arbeide ventede os saasnart Dagen brød frem,

ubholdt vi Kulden med største Taalmodighed. Af Døgnet's 24 Timer er, som bekjendt, ingen saa kold, som den, der gaaer nærmest foran Daggrøn. Det frøs desuden temmelig stærkt, og en bidende Vind blæste os i Ansigtet. Desuagtet var Modet varmt, og vi talte med Længsel Minutterne, mindre som en Følge af vor nærværende, ubehagelige Tilstand, end af en brændende Begjerlighed efter at begynde Fægtningen paany.

Endelig begyndte det at dages; men ingen Bevægelse bemærkedes fra Fjendernes Side. De stode foran os med betydelig Styrke, i den Stilling, de havde havt Natten over; men de bleve, ligesom vi, roligt staaende i deres Gelede, som om de mere ventede, at blive angrebne, end selv at skulle angribe. Næsten i tvende Timer havde Stilheden imellem begge Hære vedvaret, da Lord Wellington kom og befalede tre portugisiske Batailloner at rykke frem, alene for at bringe Sagerne til Afgjørelse. Ogsaa bevægede denne Fremrykning virkeligen Fjenden til at begynde et Angreb imod os. Den portugisiske Brigade modtoges med stor Kjæthed og blev, efter en heftig Ild, kastet tilbage, idet der til samme Tid gjordes et heftigt Angreb paa dem af vore Tropper, som forsvarede Skoven og Veien.

Intet er mere levende og heftigt, end Franske mændenes første Angreb. Langsomt og i Tausshed rykke de frem i Begyndelsen, men saasnart de have nærmet sig Angrebepunktet paa 100 til 150 Skridt, give de et heftigt og gennemtrængende Raab og styrte voldsomt fremad. Deres Angrebscolonner ere desuden dækkede af store Tirailleurssværme, som rykke frem i tilsyneladende Uorden, skyde uden Orden, men hurtigt og sikkert, og forstaae, maaske bedre end nogen anden Nations Tropper, at afbenytte Terrainet til deres Dækning. Den franske Hestighed mødtes dog paa en beundringsværdig Maade af den britiske Soldats Kolighed og Uroffelighed. Ved denne Leilighed modtoges, fra vor Side, Angrebet, som om det Hele havde været en Lystfægtning; ikke en eneste Mand forlod sin Plads, og Enhver oppebiede roligt Commandoorden, førend han affyrede sit Gevær. Ethvert af Marskalk Soult's Forsøg paa at bemægtige sig Mairens Huus, samt Muren og Skoven der omgave det, blev frugtesløst, og den stærke Colonne, som udfyldte Veien saa langt Diet kunde naae, nødtes saaledes til at standse og alene forblive en Tilskuer af Striden.

Saaledes stode Sagerne indtil henimod Middag, og ifkun en forholdsvis ringe Styrke af

Bore havde hidindtil deeltaget i Fægtningen. Hele den Brigade, hvortil jeg hørte, den lette Cavaleries brigade, samt den første Division, havde ifkun været Vidner til de Andres Kjæthed, da Sjenden, som om hans gjentagne og mislykkede Forsøg havde gjort ham træt og nedslagen, begyndte at trække sig hurtigt tilbage. Hans store Infanteriecolonne tiltraadte Retraiten, og da den var kommen over en Bakke, som nu for største Delen skjulte den, syntes den at adsprede sig i Uorden. Kanonerne førtes bort, Tirailleurserne trak sig tilbage og vi forbleve i Besiddelse af det omtvistede Terrain. Sjenden syntes saaledes allerede at have tiltraadt sin Retraite, og Mange forundrede sig over, at der fra vor Side ingen Forholdsregler toges, for at forfølge ham; men netop ved at holde Tropperne fast i deres Stilling viste vor Anfører, at han fuldkomment havde gennemskuet sin Modstanders Plan, og at han meget sikkrere kunde bedømme hvad der burde gøres, end alle de, som dadlede ham fordi han ikke forfulgte Sjenden. Dennes hele Bevægelse var intet andet, end et Forsøg paa at lokke os ud af vor Stilling og svække vort Centrum derved, at vor venstre Fløi blev for langt fjernet fra samme; men Bevægelsen, omendskjøndt den udførtes med Duellighed, gjorde dog, takket være

Ford Wellingtons overlegne Klogskab, ingen Virkning. Istedet for at udmattes ved unødvendige Forandringer af vor Stilling, samt Bevægelser frem og tilbage, blev det os befalet, at afbenytte den øiebliklige Standning til at fuge, en Befaling, som var høist velkommen, i Særdeleshed for Portugiserne, som hele den foregaaende Dag ingen Mad havde faaet.

Efter saa Diebliffes Forløb vare Jld antændte; den halve Styrke af ethvert Regiment lagde Bepakning og Lædertøi fra sig og begyndte at hugge Brænde, hente Vand, ophænge Kjedlerne, fordele Provianten og fuge for sig selv og for Kammeraterne. Imidlertid ankom sex til otte Bogne paa Sjedre, og de Saarede, som havde kunnet krybe saa langt tilbage og laae nu sammenblandede med Døde, løstede op med saa megen Barsomhed, som muligt.

(Fortfættes.)

J. A. Fibiger,

Borger = Bennen.

Fem og Fyrgetyvende Aargang.

Nr. 52.

Løverdagen den 28de December 1833.

Forlagt af Understøttelses- Selskabet.

Trykt hos Andreas Seidelin,

Hof- og Universitets- Bogtrykker.

Krigsscener.

(Fortsættelse.)

Det var et sørgeligt Syn. Rogles Skrig og Jammer lod ilde i vore Øren, og Andres fuldkomne Stilhed var ikke mindre forfærdende, da den gav tilkjende, at de rimeligviis kun bortførtes fra Balpladsen for at døe paa Bognene. Muusefældrivere og andre slige Følgesvende vare til samme Tid ikke ubeskæftigede; ligesom Rovfugle havde de fulgt Harens Spor og spredte sig nu over Balpladsen, for at plyndre og aflæde de Døde, hvilket de udførte med yderste Hurtighed, og de viste sig overhovedet saa duelige i deres Haandtering, at det næsten

aldrig lykkes at gribe dem paa frisk Gjerning. Sjelden har Noget forundret mig i større Grad, end den Behændighed, hvormed disse Uslinger iværksatte de Dødes Afklædning. En Mand falder ved vor Side, og naar vi i næste Dieblif skue omkring os, er han saa nogen, som da han kom til Verden, uden at man kan begribe, hvo der har taget hans Klæder.

Imedens Alle sysselsatte sig paa disse forskjellige Maader, vandrede jeg fremad til den Plads, hvor Træfningen var foregaaet, for med foldt Blod at betragte det Sted, hvor jeg Dagen iforveien havde fægtet. Pladsen var i bogstavelig Betydning opfyldt med døde Mennesker og Heste. I Særdeleshed omkring Maires Hus laae de i Hobetal, og ikke saa af Franskmændene bare Mærker af at være faldne for Sabelhug. Paa een Mand var Hovedet aldeles fløvet, lige ned til Diens brynene, og en anden laae paa Ryggen, med Ansigtet overhugget paa tværs, over Næsen. De fleste vare skudte; Engellændere og Franskmænd vare saa tæt blandede mellem hverandre, at det saae ud, som om Enhver laae ved Siden af sin egen Banemand.

Jeg var imidlertid ei saa sysselsat med at betragte de Døde, at jeg ikke skulde have skjenket

de Levende en Opmærksomhed, hvortil selve vor Stilling opfordrede mig. Fjenden havde vel trukket sig tilbage, og der saaes hverken nogen Colonne paa Veien, eller mærkedes nogen Samling af Tropper i Skoven; men jeg saae Soldater, to eller tre ad Gangen, gaae tværs over Veien, ligesom om Fjenden var ifærd med en eller anden Formering, som han vilde skjule for os. Jeg var eiheller ene om mine Bemærkninger. "Vi skulle snart have den her", sagde en gammel Underofficer, som stod ved min Side, og neppe var denne Formodning yttret, førend den gik i Opfyldelse.

Ligesom opstegne af Jorden viste sig nemlig to tætte Infanteriemæsser, dækkede af Ilden fra 12 Kanoner; den ene rykkede frem, noget til Høire for mit Standpunkt, og den anden mod Kirken og Byen Arcanques. Deres Angreb var saa kystigt, at Alt maatte vige derfor. En portugisisk Bataillon til Høire for mig blev gjennembrudt og trak sig tilbage, hvilket Exempel dernæst fulgtes af en enelsk Bataillon, som var bestemt til Understøttelse af de portugisiske Tropper. Siden Træfningens begyndelse viste sig nu for første Gang Spidsen af den franske Colonne paa vor Eng.

Imidlertid var bagved os Alt i Alarm og Bevægelse. Det plyndrende Selskab tog til Veens

og flygtede i alle Retninger; Lazarethvognene fjørte væk over Grøfter og Stene, med en Fart, som maatte foraarsage de Gaarede slemme Rysstelser; Soldaten smed sin halvkogte Portion i Ilden, kastede sit Lædertsøi og sin Bepakning paa sig, imedens Artilleriet, som allerede havde sat sig i Marsch bagud, vendte om og rykkede i Galop frem imod Fjenden. Tvende Escadroner Cavallerie vare de første, som fik Befaling at sætte sig i Bevægelse, deels for at møde de Flygtende og tvinge dem til at vende om igjen, deels for at standse et fjendtligt Parti, som viste sig paa Veien. Jeg maa tilstaae, at vore Ryttere opfyldte begge disse Formaal med ligesaa megen Virkning, som Fier; thi enhver Soldat, de mødte, ligemeget omhan var Portugiser eller Engellænder; tvang de, ved en kraftig Anvendelse af den flade Klinge, til at vende om igjen, hvornæst de styrtede forb deres egne Tropper og anrettede stor Ødelæggelse i det fjendtlige Infanterie, som netop rykkede frem for at drage Nytte af vore Troppers Flugt. Men det var nu ei længere Tid til at gjøre Jagttogelser; i et Dieblisk vare vi under Vaaben og rykker frem til Angreb.

Dette udførtes med overordenlig jæfthed og Kraft. Fjenderne stode som Mænd e strede med

fortvivlet Mod; dog tvang vi dem tilbage, ind i Skoven, og her begyndte nu igjen den samme uophørlige Bulder af Infanterieilden, som Aftenen tilforn havde drønet os i Dret, imedens 4 eller 5 Kanoner udsnyede en Hagel af Kardæster imod os, saa at vi, hvis Træerne ikke havde ydet os Beskyttelse, rimeligviis Alle vare blevne sendte ind i Evigheden.

Saa snart vi vare komne vel ind i Skoven, ophørte al Sammenhold, trods enhver Bestræbelse for at vedligeholde den. Med samme Kjæthed og Iver, som forrige Gang strede vi nu i smaa Hobe imod den paa lignende Maade spredte Sjende, indtil vi ikke alene havde gjenvundet det tabte Terrain, men vare endog komne betydeligt længere fremad. Desuagtet var det vore Soldater umuligt, at standse; alt som Sjenden gik tilbage, vedbleve vi at forfølge ham, indtil vi naaede en liden Sø, omkring hvis ene Ende Sjenden nu begyndte at flygte i Norden. Dette ophidsede os endnu mere til at følge efter, hvilket skete med næsten ligesaa stor Norden, som Sjendens Flugt.

Vi vare næsten komne omkring Søen og gjorde netop med Hidsighed og Uforsigtighed Jagt paa et Par Kanoner, da vi pludseligen hørte Raabet: "Cavallerie! Cavallerie!" og saae nogle Escadroner franske Dragoner komme os imøde.

De vare allerede i Galop, der levedes os ingen Tid til at samles i Carreer eller store Mæsser; vi formerede derfor, saa hurtigt, som muligt, tæt udfyldte Kredse, og toge med Rolighed imod Angrebet. Med et Bulder, som Tordenens, styrkede det fjendtlige Cavallerie ind paa os. En af Kredsene vaklede og nogle af Folkene forlode deres Pladse; den blev i et Dieblisk nedreden. Den Kreds, hvori jeg stod, beholdt derimod sin Fatsning og Orden; vi lode Cavalleriet nærme sig næsten til Bajonnetspidserne, og gavede nu en stærk og velrettet Salve, som borttog en stor Mængde Folk. Vel vidende, at der her intet videre var for os at gjøre, afbenyttede vi den ved det heldige Forsvar vundne Tid, for at trække os med Sindighed tilbage imod Skoven, imedens Cavalleriet flankerede rundt omkring os. I Skoven fæstede vi atter Fod, indtil Samlings-signalet bød os at fortsætte Tilbage-toget og forene os med vor Brigade.

Efterat Angrebet paa vor Post saaledes var afflaaet, fik vi Befaling at kaste os ned bagved et Dige, for at finde Beskyttelse imod en heftig Kanonild, hvormed Fjenden nu bevertede os. Til samme Tid affendtes tvende Brigader til vor høire Fløi, for at understøtte den lette Division, som var bleven heftigt angreben i Stillingen ved Ar-

canques. En fransk Colonne var just rykket imod Byen, imedens en Bataillon portugisiske Skarpskytter, som holdt Kirken besat, var ifærd med at rense sine Studsere, saa at neppe Halvparten af Mandskabet havde sine Vaaben i brugbar Stand. Omendstjøndt vore Tropper bleve tvungne til at forlade Byen og Haverne, forsvarede de sig dog paa Kirkegaarden og i Kirken, saa at, i det Hele taget, Sjendens Angreb paa dette Punkt ei fik noget afgjørende Udfald. Alligevel havde vort Tab været saa betydeligt, og Sjenden fortsatte sine Forsøg med saa stor Vedholdenhed, at det blev nødvendigt at affende friske Tropper, for at afløse dem, der saalænge havde været indviklet i Striden; 5 til 6 Batailloner sendtes derfor did, og den Post, de hidtil i Forening med os havde havt inde, blev nu heel og holden os overladt at forsvare.

Jeg veed ikke, om det var Marsskalk Coult's Hensigt at lokke os til denne Bevægelse, eller om han alene ventede paa, at vi af egen Drift skulde foretage den, paadet han deraf kunde benytte sig; men netop da vore Bajonnetter begyndte at glimre i Skoven bagved Arcanques, bleve de af vore Tropper, som fægtede lige foran os, angrebne med yderste Hestighed. De vare ikke alene svage med Hensyn til Antallet, men desuden udmattede

af Striden og af Mangel paa Føde, og bleve der for snart kastede tilbage. Sjenden kom saaledes atter ind paa os, vi kom igjen i fuld Træfning, og, som det forekom mig, mod en betydeligere Styrke end nogensinde tilforn. Baade Skoven og Mairens Huus toges nu af de Franske, som anfaldt os modigen og under vedholdende Raab. Vore portugisiske Hjælpetropper rømmede Marken, nogle brittiske Regimenter overmandedes, og endog vort Regiment, som hidindtil havde vedligeholdt sine Geleder, begyndte at vakle, da Lord Wellington kom ridende til os. Virkningen af hans Ankomst var electrisk. "J maae forsvare Eders Post, mine Gutter, "raabte han, "der findes ingen Tropper bagved Eder. Fremad, fremad, Kammerater!" Vi svarede i samme Dieblif med et Hurraraab.

(Fortsættes.)

J. A. Fibiger.
